C 6

KW 57/2
H/57

Digitized by Google

~~IV h 253~~

Digitized by Google

Digitized by Google

ROMANI
PONTIFICIS
PRIVILEGIA.

Digitized by Google

ROMANI PONTIFICIS PRIVILEGIA
Adverſus noviſſimos Oſores Vindicata.

DUPLEX DISSERTATIO
CUM
DUPLICI APPENDICE.

5⅟2 H 57

VENETIIS
Apud Bartholomæum Javarina.

MDCCXXXIV.
SUPERIORUM PERMISSU.

Maneat in Bibliothecâ Tongerloënsi.
Fr. Giardini Abbas.

Koninklijke Bibliotheek 's Hage.

Ad usum Fr. Pauli T'kint presidis Collegii S: Norberti de urbe.
1734.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

COncuti poſſumus, conſtantia vacillare nec poſſumus nec debemus: Quemadmodum enim contra ſtimulum calcitrando, ipſi nos compungimur, perinde eſt manifeſtæ veritati reniti, & ad oppoſita divertere ingenium. Res ſe prodit, quum de Romani Pontificis privilegiis, divina tantum largitate conceſſis, faſtidioſo animo quis agere aggreditur, & quum ea labefactare fruſtra conatur, omnem machinam admovet, & per commenta quatere ſaltem, & exagitare molitur. Anno 1730. e Typis Luxemburgenſibus inopinato erupit bipartitum volumen,

hoc inſcriptum titulo : *Defenſio declarationis celeberrimæ, quam de poteſtate Eccleſiaſtica ſanxit Clerus Gallicanus XIX. Martii MDCLXXXII. ab Illuſtriſs. ac Reverendiſs. Jacobo Benigno Boſſuet, Meldenſi Epiſcopo ex ſpeciali juſſu Ludovici Magni Chriſtianiſſimi Regis ſcripta, & elaborata; Nunc primum in lucem edita; ſummoque ſtudio ad fidem autographi Codicis exacta*. Opus omnigena arte elaboratum de Eccleſiaſtica poteſtate geſtit jura ſancire, quum ea evellat, & deſtruat, eradicet, ac diſſipet. Et quidem in capite, ut illo avulſo cætera corporis myſtici membra flacceſcant, & pereant. De vetuſta traditione prope finem

cur-

curſim ſermo percurrit ; Patres vel præterit, vel obtruncat. Potiſſime Scriptores caliginoſæ ætatis diſcutit ; & ut veritatem cæcutientibus involvat, ex diſſidiis, ex ſchiſmate argumenta deducit, quæ mentem obnubilant, pronumque flectunt animum ad ſimilia cienda. Toto conatu incumbit, & urget, ut Seſs.iv. & v. Concilii Conſtantienſis decreta evincat, & in obtortum ſenſum traducat ; perinde ac ſi tota Eccleſiæ traditio, & Conciliorum, & Patrum, maximeque Romanorum antiquiorum Pontificum palantes Sanctiones, decreta, & teſtimonia extra traditionem avitam ableganda ſint,

ne novitatem delumbent. Ecquis ſibi animo fingere unquam poterit, Jacobum Benignum Boſſuet Epiſcopum Meldenſem hujus operis auctorem fuiſſe, qui apprime edoctus in profligandis hæreſum monſtris, detegendiſque novantium latebris, noverat, qua incedendum ſit, ut veritas inviolati thori ſponſa ab irruentibus hoſtibus eripiatur, ac vindicetur? Nonne perpetuo ille Epiſcopus uſus eſt Apoſtolica, & Eccleſiaſtica traditione ad revincendos fidei oſores, & dogmatum infenſiſſimos præſtigiatores? Poſtremo cogitandus erit ſui penitus oblitus, ut peſſumdata pervetuſta Eccleſiæ doctrina, ad

no-

novitatem obtrudendam cala-
mum admoverit, de Schiſma-
te in Schiſma argumentum
abripiens ? Itaque in male
parto opere totum ſe effun-
dens in damnum, injuriam-
que Pontificiæ auctoritatis,
qua vacillante tota poteſtas
Eccleſiaſtica perturbata pro-
digitur, & exhauritur, ali-
quis male compos animi vo-
luit ſuum caput obtegere, a-
ſcito eximii viri nomine, ne
callida ars deeſſet, qua ſim-
plicibus fucum faceret, & vi-
rus ſuum potentius afflaret im-
punis.

Vix lenitate ſapientum,
atque proborum contemptu,
quo liber exceptus eſt, vene-
ficii videbatur toxicum conſo-

pi-

Digitized by Google

pitum , quum ecce typis Patavinis alterum opus procuſum ſequenti titulo adornatum: *De Romano Pontifice in ferendo de fide , moribuſque judicio, falli, & fallere neſcio: Eodemque Conciliis Oecumenicis auctoritate, poteſtate, juriſdictione, ſuperiori: Diſſertatio duplex. Accedit Appendix de mente Eccleſiæ Gallicanæ, & Academiæ Pariſienſis circa duo illa Sedis Apoſtolicæ privilegia. Auctore F. Jacobo Hyacintho Serriis Ord. Præd. S. T. M. & in Academia Patavina primario Sacræ Theologiæ Profeſſore*. Præclari tituli lenocinio, & illuſtri auctoris fama illectus animus avidius adſpexit opus , & mentem adjunxit. Verum in limine ſpes tota lecto-

ctorem feſellit. Etenim agens de Pontifice Romano falli, & fallere neſcio, quum de fide, moribuſque judicium dicit, totum privilegium ad conſenſum Eccleſiæ ſpecialis Romanæ devolvit, exuitque potiori gemma Pontificium, qua geſtiebat in titulo profiteri inſignitum divinitus. Qua vi argumentorum, qua Patrum auctoritate, qua Eccleſiæ traditione hæc commenta obtrudantur, altum ſilentium: Ut inde compertum fieret male adinventam opinationem ſuo in ortu occubuiſſe.

Cogitaveram conciſæ tot plagis auctoritati fore tandem parcendum, quum hoc eodem anno 1733. recruduit vulnus

Digitized by Google

nus per Placitum Pariſienſis Senatus, quo repetitis ſpiculis in Pontificia privilegia ſævire nedum per ſummam injuriam viſum eſt, ſed una quoque ad labefactandam epiſcopalem curam erga gregem ſibi commiſſum, ne ab hæreticis deciperetur, efferato animo inſurgere. Hujuſmodi facinora animum vehementer; commovent, dum veretur; ne deſidiæ indulgens pacatior cernat innocentes in devia corruere. (1) Maledictionibus repleri ſingularis teſſera eſt eorum; qui Chriſto adhærent. Attamen ſatis non eſt cum Apoſtolo clamare: (2) *Maledicimur,*

(1) 2. ad Tim.3. 12.
(1) ad Cor.4. 12.

mur, *&* *benedicimus*, *perſecutionem patimur*, *&* *ſuſtinemus*, *blaſphemamur*, *&* *obſecramus*. Ingemiſcere cogimur, & quidem juſte: (1) *quoniam cogitaverunt unanimiter*, *ſimul adverſum te teſtamentum diſpoſuerunt*, ut devicta Eccleſiaſtica poteſtate, exuta imperio Eccleſia coacta ſit vivere ſub tributo. O miſeram temporum, rerumque conditionem! Quo trahit unumquemque voluptas? Vexatur Eccleſia, fides concutitur, hæreſes expanſis audaciæ viribus ſupercilium tollunt; & ubi bellum adverſus Chriſti hoſtes conflagrare opus eſſet, in Romanum detorquetur Pontificem, in

(1) Pſalm.82. 6.

in eccleſiaſticam poteſtatem manus & arma convertuntur, ut proſtrata ejus virtute cuncta ſimul turbentur. Antiqua Eccleſiæ traditio divinis, & evangelicis conſignata literis inviolata jugiter voluit Pontificia privilegia, voce Chriſti donata, Conciliorum Sanctionibus prædicata, ac Patrum decretis concelebrata, hæreticis dumtaxat inviſa, & infenſa. Quo fato, qua innovandi libidine, vel temporis injuria factum ſit, ut antiquis contemptis doctrinis opportune, vel importune ad fabulas, & jurgia calamus convertatur, illi norunt qui animadvertunt, quod origo diſſidiorum ſemper divagatio fuit, & inobedien-

dien-

dientiæ ſtudium . Novella nunc, & teterrima lues una ſecum rapit dogmata , Eccleſiam , atque fidem . Sublato quippe capite, & Judice infallibili quæſtionum de fide , unuſquiſque propria volubilitate abreptus in pugnantes opinationes effunditur : (1) *Sub cujus neceſſitatis tanquam improbabili occaſione, ſcribendæ, atque innovandæ fidei exinde uſus inolevit ;* ut verbis utar Hilarii . Et poſtquam cœptum eſt nova potius condere quam accepta retinere , nec vetera defendi conſpiciuntur , nec innovata firmari, adeout facta ſit fides temporum, neutiquam Eccle-

ſiæ

(1) ad Conſtant. l.2.

ſiæ Catholicæ . (1) *Non erubeſcimus ſtultitiæ, non noſmetipſos irreligioſitatis arguimus, Dei arguimus, Dei arcanis, Dei virtutibus calumniantes?*

His plane virtutibus, arcanorumque myſteriis inſtitutus a Chriſto probatur in Petro Pontifex Maximus, qui totius ovilis ſupremus ſit Paſtor, univerſæque Eccleſiæ Pater, Magiſter, & Judex, ut inde univerſæ gentes, & populi addiſcant, cui in Eccleſia militanti debeant animi obſequium, mentiſque obedientiam puram. Aliter ſapere, neſcire eſt; & vinculum pacis abrumpere, ſine qua Eccleſia Chriſti nequit conſiſtere. Cuncta

(1) Hilar. l.1. ad Conſt.

cta recte diſpoſita ordinem exigunt. (1) Nimirum ut infima a mediis, media a ſuperioribus connexa dependeant, quin Unum deſideretur, a quo cætera regantur, ut in ordine contineri ſuo pro indefectibili ſapientiæ modo, compellantur. Qui aliter turbare conati ſunt, perturbati ab Eccleſia exceſſerunt, & in confuſionis barathrum irruerunt. Omnibus perſpectum eſt, quanta in converſione rerum, ac perturbatione verſentur Eccleſiæ negotia, quanta ſit ubique trepidatio, qui tumultus, quæ turbæ, quæ tempeſtas, quantæ procellæ. Nunquid tamen unicuique deeſt malo

†† re-

(1) Pius II. in Bull. retract.

remedium? Convertamur ad Dominum, ipſeque pro ſua infinita Clementia viciſſim ad nos convertetur. Suo quiſque muneri reſpondeat, neque ordinem divino nutu decretum pervertat. Pontifex ſummus ſua gaudeat poteſtatis plenitudine in ovile, & oves, cujuſcumque conditionis ſint, ne extorres ab ovili Chriſti judicentur, qui ſubeſſe Paſtori detrectant. Cæteri ſubalterni Paſtores præſint, & paſcant populum ſibi commiſſum, forma facti gregis exanimo, ut fidem augeant, & mores in melius reforment, ſalva debita obedientia tum in Synodis, tum extra, ei, qui ſummus præeſt. Principes ſuum

gla-

gladium portent; (1) Miniſtri quidem ſunt Dei, vindices in iram illis, qui malum agunt, ut Apoſtolus monet; ſtrictius tamen reddituri Deo rationem, quo magis a timore hominum diſtant. Magiſtratus ſuo ſint contenti jure adminiſtrandi Rempublicam, juſti, & æqui defenſores, dimiſſis Sacerdotibus Dei ſpiritualibus curis, quemadmodum provide cavit Rex Chriſtianiſſimus (2) Ludovicus XIV. lato edicto anno 1695. Tandem qui laici ſunt, ſciant reverenter obtemperare debere, Sacerdotibus, non præeſſe. Qui Sacerdotali eminentia præſtant,

(a) ad Rom.13. 4.
(2) Cap.11. cap.34. & 35.

noverint in ædificationem; non in deſtructionem Domus Dei ſe præordinatos fuiſſe. Nemo ſibi blandiatur, fas eſſe ſtatutum ordinem variare, aut miſcere, vel moris, vel temporis callide aſcita conſuetudine. Quæ divina decernuntur providentia, libertate hominum non permittuntur commoveri, ſed Ultorem ipſum Deum tranſgreſſor experietur. Faxit Deus, ut in bonum monſtra convertantur; omnia componantur ad unum; penitus novitates obſoleſcant, & quæ majorum auctoritate tradita ſunt, altius infixa animis poſtliminio revocentur. Recedat quidquid humana adulatione invectum eſt, & e-

li-

liminata præpoſtera politia, quæ cauſam Religionis corrumpit, conemur deſciſcere ab iis, quæ pacem, atque concordiam Sacerdotium inter, & imperium nedum intercipiunt, ſed funditus abrumpunt, & diſſipant.

Ad hæc ſarcienda, violata in primis Romani Pontificis privilegia pro viribus vindicare annitar, quem ut indefectibilem in fide, morumque definitione Judicem, Eccleſia Univerſa etiam in Concilium coacta Superiorem auctoritate, poteſtate, ac juriſdictione colo, & complector. Summum mihi decus ceſſurum arbitror, ſi quantulacumque portione mea tantæ rei vim adji-

ciam; Non eo faſcino illectus, ut vice Atlantis Pigmæus valeam Cælum ſuſtinere; ſed ea fiducia fratus, qua etiam pueriles manus in perniciem gygantum, in nomine Domini inſtructæ, palæſtram ſubeunt. Traditione innixa evangelicis conſtitutis hoſtes aggrediar, potiorique loco diſtribuam eorumdem Romanorum Pontificum auctoritates, quibus omni ævo privilegia ſua, & Apoſtolicæ Sedis tutati ſunt, & Univerſo Orbi deprædicare nuſquam deſtitere, quum ne muſſitaret quidem quiſpiam orthodoxus. Tantum procax hnreſis reniſa eſt, & pervicaciæ ſuæ pænam dedit. Prolixitatem intercidere ſtudebo,

ne

ne veritati ſe ſe prodenti ſucum facere videar; & ſi quid aſperum calamo excidere continget, parcant eruditi; non enim ad contumeliam dictum velint, ſed ad vim argumenti revocandum eſſe probabunt. Cæterum ſi ſe poſitis partium ſtudiis rem cum re conferent, animadvertent ad ſummam Religionis apprime Romani Pontificis privilegia conducere, imo præire; neque tanquam adiaphora circumſpici; vel cogitari poſſe, quæ vivam regulam fide certam in univerſum præſtituunt.

Digitized by Google

INDEX
DISSERTATIO I.
DE
Romani Pontificis
Ex Cathedra loquentis indefectibili judicio.

§. I. STatus quæſtionis exponitur.
§. II. *Ex oratione a Chriſto Domino pro Petro fuſa deſumitur primum fundamentum pro infallibilitate Romani Pontificis.*
§. III. *Inſtauratur argumentum ex altera promiſſione Chriſti Petro dicentis* : Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.
§. IV. *Ex oraculo Chriſti Petro dicentis* : Paſce oves meas, *infallibilitas Pontificia evincitur.*
§. V. *Ratione probatur aſſumptum.*
§. VI. *Effugia adverſariorum exufflantur.*
§. VII. *Exploditur opinio aſſerentium requiri ad infallibilitatem Judicii Pontificis Romani, conſenſum univerſalis Eccleſiæ, vel Eccleſiæ ſpecialis Romanæ.*

§. VIII.

§. VIII. *Quot abſurda conſequantur ſemel admiſſa neceſſitate conſenſus Eccleſiæ ad infallibilitatem definitionis Pontificiæ ex Cathedra.*

§. IX. *Cujuſdam Recentioris opinio falſitatis convincitur.*

§. X. *Argumenta petita ex monumentis Eccleſiaſticis diluuntur.*

§. XI. *Nonnulli Romani Pontifices ab impactis erroribus vindicantur.*

§. XII. *Liberii Lapſus expenditur.*

§. XIII. *De Calumniis ob confictos Errores Innocentio I. & Zoſimo illatis agitur.*

§. XIV. *Errores ab Hormiſda, & Vigilio depelluntur.*

§. XV. *Honorius I. a nota hæreſeos abſtergitur.*

§. XVI. *Errores quibus notantur Gregorius III. & Stephanus III. futiles deteguntur.*

§. XVII. *Eugenius II. & Nicolaus I. ab errore purgantur.*

§. XVIII. *Stephanus VII. & Sergius III. perperam poſtulantur de corrupta fidei doctrina.*

§. XIX. *Notæ in reſcripta nonnullorum Romanorum Pontificum difflantur.*

§. XX. *Errores adverſus Innocentii III. & Bonifacii VIII. Conſtituta intentati rejiciuntur.*

§. XXI. *Objecta Nicolao III. & Joanni XXII. profligantur.*

§. XXII.

§. XXII. *Clementis VI. Urbani V. & Gregorii XI. proteſtationes minime pugnantes cum Pontificia infallibilitate probantur.*

§. XXIII. *Alii Romani Pontifices a labe fallibilitatis vindicantur.*

§. XXIV. *Aliæ notæ nequiter offuſæ evacuantur.*

§. XXV. *Cum infallibilitate pugnat poſſe errare in facto dogmatico.*

§. XXVI. *Alia excogitata diſtinctio inter Pontificem, & Sedem Apoſtolicam dirimitur.*

§. XXVII. *Aliud argumentum de infallibilitate Eccleſiæ particularis Romanæ præoccupatur.*

§. XXVIII. *Idem argumentum, quo ad aliam partem, de requiſito Cardinalium conſenſu producitur, & præfocatur.*

§. XXIX. *Alia abſurda deteguntur, & eluduntur.*

§. XXX. *Argumentum de retractabili judicio Romani Pontificis per Concilium Generale proſternitur.*

§. XXXI. *Argumentum ex Can.* Si Papa *confringitur.*

DIS-

DISSERTATIO SECUNDA

DE

ROMANI PONTIFICIS

Auctoritate ſupra Concilium etiam Generale.

§. I Quæ & qualis ſit quæſtio de auctoritate Romani Pontificis ſupra Concilium etiam Generale.

§. II. *Ex Evangelico textu*: Paſce oves meas: *probatur Pontificem Romanum ſuperiorem eſſe Concilio Generali.*

§. III. *Ex quo Romanus Pontifex eſt Vicarius Jeſu Chriſti, ſupra Concilium eſt.*

§. IV. *Ex auctoritate a Romano Pontifice exercita ſupra Concilium Generale, illius ſuperioritas denuntiatur.*

§. V. *Idem præcedens argumentum inſtauratur.*

§. VI. *Ex appellationibus a Concilio Generali ad Papam comprobatur Papa ſuperior Conciliis.*

§. VII. *Objecta diluuntur, & primo de Canone* ſi Papa.

§. VIII.

Digitized by Google

§. VIII. *Occurritur objectioni ex decretis ſeſſ.* IV. *&* V. *Concilii Conſtantienſis.*

§. IX. *Nonnullæ objectiunculæ ex Concilio Conſtantienſi eductæ, aereæ deteguntur.*

§. X. *Ex Concilio Baſileenſi objectio ducta retunditur.*

§. XI. *Academiæ faventes ſuperioritati Concilii expenduntur.*

§. XII. *Antiquitas opinionis de ſuperioritate Concilii apud Univerſitatem Pariſienſem circumſpicitur.*

§. XIII. *Objectio de prætenſo Jure appellandi a Romano Pontifice ad Concilium Generale obteritur.*

§. XIV. *Nonnulla dubia ab adverſariis objecta expediuntur.*

§. XV. *Teſtimonia ſeu dicta Romanorum Pontificum, quibus ſe teneri aſſerunt obſervare Canones, explicantur.*

§. XVI. *Ad nonnulla exempla reſponſio.*

§. XVII. *Potiſſimum fundamentum adverſariorum ſententiæ convellitur.*

§. XVIII. *Conſectaria compendiario deducta ex dictis in utraque diſſertatione promuntur in medium.*

§. XIX. *Alterum Conſectarium affertur.*

§. XX. *Tertium Conſectarium accedit.*

§. XXI. *Præcedens Conſectarium ampliatur, & roboratur.*

§. XXII. *Quartum Conſectarium educitur.*

§. XXIII. *Quintum Conſectarium effertur.*

§. XXIV.

§. XXIV. *Sextum Conſectarium editur.*

APPENDIX

Hallucinatio detecta in Placito Pariſienſi.

APPENDIX ALTERA

Continens documenta in opere indicata.

NOI

Digitized by Google

NOI REFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per Fede di Reviſione, & Approbatione del P. Tommaſo Maria Zennari Inquiſitore nel Libro intitolato *Romani Pontificis adverſus Noviſſimos Oſores vindicata duplex Diſſertatio*: non v'eſſer cos'alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro; niente contro Prencipi, & buoni coſtumi, concedemo licenza a *Bartolameo Giavarina Stampatore*, che poſſi eſſer ſtampato, oſſervando gl'ordini in materia di Stampe, & preſentando le ſolite copie alle Publiche Librarie di Venetia, & di Padoa.

Dat. li 22. Marzo 1734.

(Andrea Soranzo Procur. Ref.
(
(Pietro Grimani Kav. Procur. Ref.

Agoſtino Gadaldini Segr.

IN-

DISSERTATIO PRIMA

DE ROMANI PONTIFICIS *EX CATHEDRA LOQUENTIS* INDEFECTIBILI JUDICIO.

§. I.

Status quæſtionis exponitur.

ACturus de indefectibili judicio, ſeu de infallibilitate, ut ſchola loquitur, Romani Pontificis, ſtatum quæſtionis præmittam, oportet; ne ambagibus infinitis implicata ad ſenſum præpoſterum pertrahatur, & ſuis ipſis principiis hæreat obvoluta. Itaque quæritur: *An Romanus Pontifex docens ex Cathedra, ſeipſo, independenter & diviſim a qualibet conditione, ſive prævia, ſive concomitante, ſive conſequenti, ſit infallibilis (ut ſcholaſtici dicunt) quum in cauſis fidei, vel morum ſupremum profert judicium, adeo ut de neceſſitate ſa-*

Digitized by Google

lutis ab univerſa Eccleſia ſit ei corde , & ore obediendum. Ex Cathedra quippe tunc intelligitur loquens Romanus Pontifex , quando in cauſis fidei , & morum ſententiam ad univerſam Eccleſiam dicit , cui proinde refragari ſummum eſt piaculum , quum non niſi ad errorem , vel hæreſim declinandum remaneat.

Non abnuunt adverſarii , quibuſcum agitur , profiteri Romanum Pontificem in proferendo judicium ex Cathedra in cauſis fidei , vel morum , infallibilem eſſe , dummodo accedat fidelium conſenſus ; qua clauſula , ſive conditione adjecta opinionem obſtetricantur , quæ in ipſo exordio ſeipſam interimit ; Abeuntque limine in diverſas prorſus opinandi ambages . Alii etenim conſenſum univerſalis Eccleſiæ contendunt neceſſario accedere debere , neque explicare curant , an pro complemento , vel pro effectu , vel pro ſigno , vel pro conditione illum exigere velint , quum lubenti animo diſputantibus inveſtigare permittant , ſalva tamen neceſſitate eundem expectandi , ut judicium ad fidem pertinere infallibiliter cenſeatur.

Alii Romanum Pontificem infallibilem eſſe cenſent , quum ex Cathedra loquitur , ſi prævio examine , atque Cardinalium conſilio , & aſſenſu , quos Eccleſiam Romanam , intra urbis ambitum clauſam , re-

præ-

præſentare intelligunt, judicium ferat in cauſis fidei, vel morum. Quod perinde eſt, ad aſſenſum Eccleſiæ Romanæ; quatenus ſpecialis Eccleſia eſt; Pontificiam coarctare infallibilitatem. Requirunt quoque inferendo judicio quaſdam formulas, quas explicare dedignantur, quia forte neque adinvenire fuit illis poſſibile.

Verum quantum a via quæſtionis aberrent; compertum fit; animadvertendo, quod adjectæ clauſulæ, ſive conditiones Pontificiam infallibilitatem prorſus præfocant, & extinguunt. Nonne quilibet Epiſcopus ſententiam dicens in cauſis fidei vel morum, ſi accedat conſenſus univerſæ Eccleſiæ, vel juxta alteram opinionem, Eccleſiæ Romanæ; infallibilis evadet? Unde igitur extendi poterit Privilegium Romani Pontificis ſupra cæteros Orbis Antiſtites, & forte alios Judices Eccleſiaſticos inferioris ordinis, ſi æque infallibilitatem in judicio ferendo poſſunt ſibi arrogare? Cur tot Epiſcopi, cur tot concilia provincialia, vel particularium diæceſeon, quæ tot hæreſes, ante coacta concilia generalia, & ante ſententiam Romani Pontificis prædamnarunt, ejuſdem vel paris infallibilitatis prærogativa gaudere non poterunt, ſemel ac acceſſiſſet Eccleſiæ conſenſus, pro coronide hujuſmodi judicii lati?

Quæſtionis igitur, de qua agitur, nodus

A 2 eſt:

eſt: An Romanus Pontifex præ cæteris Epiſcopis toto Orbe diſperſis, ex privilegio a Chriſto Domino Petro conceſſo, & per Petrum ſucceſſoribus ejus, ſit ſe ipſo ex Spiritus Sancti indeclinabili adſiſtentia infallibilis, quoties ex Cathedra loquitur. Ita eſſe pro veritate contendo, & negantes ſuis ipſis principiis jugulari, & ſecum pugnare oſtendam; non neglecta Petri Chryſologi ſententia dicentis: ſerm.52. *Doctoris officium eſt lecta diſſerere, & myſticis obſcurata ſenſibus lucido aſtruere, & demonſtrare ſermone: ne minor intelligentia inde perniciem generet auditori, unde ſcientiam conferre debuit, & potuit ſalutarem.*

§. II.

Ex oratione a Chriſto Domino pro Petro fuſa deſumitur primum fundamentum pro infallibilitate Romani Pontificis.

IN ſupremæ nocte cœnæ Chriſtus Dominus cum diſcipulis ſuis recumbens, concionem inſtituit, qua ardentiſſimi ſui amoris flammas explicans, tum in ſpem futuræ mercedis, tum in fortiſſimum remedium pro compeſcendis mox ingruentibus tentationibus, imparatos eorum animos erexit. Deinde ad Petrum ſermonem inflectens,

ctens, ſic eum eſt alloquutus, ut narrat Lucas cap.22. *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret, ſicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos.*

Tria obſervanda ex ſe ipſis occurrunt. I. Fuſam a Chriſto orationem pro Petro efficacem fuiſſe, ſuumque effectum obtinuiſſe. II. Chriſti orationem pro finali Petri indeficientia interpoſitam fuiſſe. III. Ut infallibilis ſuæ doctrinæ accepta prærogativa conſtantes in fide roborare, nutantes vel debiles confirmare, devios revocare, ignaros inſtruere Petrus satageret. Singula Sanctorum Patrum auctoritate commonſtrabo.

Divus Auguſtinus de corrept. & grat. c. 8. ait *Quia præparatur voluntas a Domino, ideo pro illo* (Petro) *Chriſti non poſſet eſſe inanis oratio. Quando rogavit ergo* (Chriſtus) *ne fides ejus deficeret, quid aliud rogavit, niſi ut haberet in fide liberrimam, fortiſſimam, invictiſſimam, perſeverantiſſimam voluntatem?* Theophylact. in cap. 22. Lucæ. *Quia* (inquit) *te habeo ut Principem diſcipulorum, poſtquam negato me fleveris, & ad pœnitentiam veneris, confirma cæteros: Hoc enim te decet, qui poſt me Eccleſiæ petra es, & firmamentum.*

Sanctus Leo ſerm.3. Relatis verbis Lucæ cap.22. ita concludit. *Pro fide Petri proprie*

 ſu-

ſuplicatur, tanquam aliorum ſtatus certior ſit futurus, ſi mens Principis victa non fuerit. In Petro omnium fortitudo munitur, & divinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Chriſtum Petro tribuitur, per Petrum Apoſtolis conferatur. S. Agatho ep. ad Conſtantinum Imp. quæ in 6. Syn. acclamationibus excepta fuit, inquit: *Hæc eſt vera fidei regula, quam & in proſperis, & in adverſis veraciter tenuit, ac defendit hæc ſpiritalis mater tranquilliſſimi Imperii veſtri, Apoſtolica Chriſti Eccleſia: quæ per Dei omnipotentis gratiam, a tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit: ſed ut ab exordio fides Chriſtiana percepit, ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Principibus illibata finetenus permanet, ſecundum ipſius Domini divinam pollicitationem, quam ſuorum diſcipulorum principi in ſacris Evangeliis fatus eſt: Petre, Petre, ecce Satan expetivit vos. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.*

Sanctus Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum ſcripſit. *Solus eſt ille* (Petrus) *pro quo ne deficeret ejus fides, Dominus, & Salvator noſter aſſerit ſe rogaſſe. Quæ venerabilis, & efficax oratio obtinuit, quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno illius uſque in ſæculum ſæculi; ſed confirmabit corda fratrum variis* con-

concutienda fidei periclitationibus, ſicut uſque nunc confirmare non ceſſavit.

S. Bernardus ep.190. ad Innoc. II. *Oportet, ait, ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque, & ſcandala emergentia in regno Dei, ea præcipue, quæ de fide contingunt. Dignum nanque arbitror ibi potiſſimum reſarciri damna fidei, ubi non poſſit fides ſentire defectum. Hæc quidem hujus prærogativa ſedis. Cui enim alteri aliquando dictum eſt, ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua? Ergo quod ſequitur, a Petri ſucceſſore exigitur; & tu aliquando converſus confirma fratres tuos ... In eo plane Petri impletis vicem, cujus tenetis, & ſedem, ſi veſtra admonitione corda in fide fluctuantia confirmatis.*

Innocentius III. epiſ. ad Patriarcham Conſtantinopol. ait. (1) *Pro eo* (Petro) *Dominus ſe oraſſe fatetur, inquiens, in articulo paſſionis: ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. ex hoc innuens manifeſte, quod ſucceſſores illius nullo unquam tempore deviarent, ſed revocarent magis alios, & confirmarent hæſitantes; propter hoc ſic ei confirmandi alios poteſtatem indulgens, ut aliis neceſſitatem imponeret obſequendi.*

Tandem omiſſis aliis, claudat D. Thomas, agmen Patrum tam diſerte teſtifican-

(1) Boſquet. in Geſt. Inn. 3. pag. 41.

tium Petri, ſucceſſorumque indeficientiam in fidei judicio. Ille enim 2.2. q.1. art.10. docet. *Ad illius auctoritatem pertinet editio Symboli, ad cujus auctoritatem pertinet finaliter determinare ea, quæ ſunt fidei, ut ab omnibus inconcuſſa fide teneantur; Hoc autem pertinet ad auctoritatem ſummi Pontificis, ad quem majores, & difficiliores Eccleſiæ quæſtiones referuntur, ut dicitur in decretal. extra. de Baptiſmo cap. Majores: Unde & dominus Luc. 22. Petro dixit, quem ſummum Pontificem conſtituit: ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando confirma fratres tuos; & ratio hujus eſt, quia una fides debet eſſe totius Eccleſiæ ſecundum illud 1. ad Cor. 1. Idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata; quod ſervari non poſſet, niſi quæſtio fidei de fide exorta determinetur per eum, qui toti Eccleſiæ præeſt, ut ſic ejus ſententia a tota Eccleſia firmiter teneatur.*

Res igitur tota in tuto eſt. Habemus ſcilicet ex auctoritate Patrum orationem a Chriſto fuſam proprie pro Petro fuiſſe; ſuumque eventum, ne deficeret in fide, (1) tunc obtenturam eſſe, quando converſus ab oris, non cordis, negatione, conſtitutus Apoſtolorum Princeps, univerſæque Eccleſiæ ſummus Paſtor, confirmandi in fide cæteros fratres pro dignitate, & officio

(1) Auguſt. l. contra Mend. c.6.

ſicio curam eſſet ſumpturus. Habemus quoque promiſſionem Chriſti pro indeficientia Petri in fide ad ſucceſſores derivatam fuiſſe, unaque cum præcepto confirmandi fratres; neque unquam legitur illigandam fore vel conſenſui univerſalis, vel aſſenſui particularis Eccleſiæ Romanæ; alias promiſſa indeficientia ambagibus, & involucris inextticabilibus implicata ad confirmandum in fide prorſus eſſet inutilis.

Et ſane quo pacto conſiſtet confirmatio in fide, ſi ſemel fratres hæſitare poterunt de indeficientia fidei in Petro, de infallibilitate quoque ſui judicii? Hærere neceſſe foret in limine, neque ſolidum præbere poſſent fideles aſſenſum, qualis ab ipſa indeficientia exigitur. Itaque ne Chriſti oratio penitus evaneſcat, dicendum eſt cum Innocentio III. ſuperius relato, nihil aliud requiri ad Petri infallibilitatem, neque hanc aliud expoſcere, niſi neceſſitatem obſequendi: Siquidem *propter hoc ſic (* Petro *) confirmandi alios poteſtatem (indulſit), ut aliis neceſſitatem imponeret obſequendi.*

Vim argumenti declinare ſatagunt nonnulli dicendo; Petrum adhuc poſt Chriſti fuſam orationem defeciſſe per trinam abnegationem, ſubduntque; non proinde læſam arbitrari nos poſſe infallibilitatem Petri, quia converſus valuit confirmare fratres. Cur igitur quilibet alter ejuſdem Petri

ſuc-

ſucceſſor æque non poterit, etiam docens ex Cathedra, errare, quin error lædat indeficientiam ſedis Apoſtolicæ, in qua vel ipſe ab errore converſus, vel alter ſucceſſor ſedens reſarcire valeat damna fidei, revocando, & confirmando fideles in veritate doctrinæ?

Hoc effugium eſt in caſſes incidere, Chriſtique orationi, & latæ pollicitationi illudere. Petrus defecit utique per trinam oris abnegationem, ut fuſis lacrymis a peccato converſus fieret cæteris in exemplum pœnitentiæ, ut ait Theophylactus Luc. 22. ita permittente, ac diſponente divina providentia; ſed nondum Pontificiæ dignitatis honore tunc potiebatur, ut ſuperius innui. Quorſum autem hæç, ſi daretur Petrum vel alium ſucceſſorem in Pontificem electum poſſe in ſententia pro Tribunali lata deficere, quia vel ipſe, vel alius violatam fidem compenſabit? Si ſemel eſt deficiens in ſede unus Pontifex, cur ſedes inviolata permanet? Cur alteri, & alteri ſucceſſori non eſt commune deficiendi periculum? Cur errante Pontifice, tota Eccleſia in eundem non prolabetur errorem? Quomodo confirmabit Petrus, vel ſucceſſor in fide fratres, quos jam coruptos videbit in ea fide, quam jam violatam a prædeceſſore propinabit & ipſe? Quomodo ſtat firma, & inconcuſſa oratio efficax, & pollicitatio certiſſima Chriſti?

Proh

Proh ſi hæc admittantur ! undenam ſana mente concipere eſt hujuſmodi eccleſiam fuiſſe illam, quam tanta ſapientia conſtituit Chriſtus nunquam in fide defecturam?

§. III.

Inſtauratur argumentum ex altera promiſſione Chriſti Petro dicentis. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.

SOluta a Petro Chriſti Domini interrogatione, qua poſcebatur: *Quem dicunt homines eſſe filium hominis*; ut habetur Matth. 16. per illam altiſſimam confeſſionem: *Tu es Chriſtus filius Dei vivi*; ſtatim idem beneficus Magiſter, liberaliſſime ſpopondit in hæc verba: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*; dico tibi, inquit Hieronymus, *non ſermone caſſo*: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*. Quod eſt innuere, ſubſtruendum fore totum Eccleſiæ ædificium ſuper ipſum Petrum, qui ut petra immobilis, ut baſis inconcuſſa, ut fundamentum inviolabilis firmitatis univerſæ Eccleſiæ, fideique ejus, præeſſe, & geſtare debebat. Tam alta promiſſio uni Petro præ aliis Apoſtolis contigit. Una Eccleſia ab uno Petro fulcien-

cienda decernitur. Ergo hic Petrus, hæc petra invincibilis fidei, indefectibilis judicii, & imperterriti roboris pro certo habenda erit, ne cogamur indigna proferre, quaſi minus provide fuiſſet conſultum inſigni adeo ædificio, quod Chriſtus educturus erat in terris. Cumque Privilegia Petro conceſſa Eccleſiam tangentia in ſucceſſores derivanda forent, non eſt cur cæteris Romanis Pontificibus eadem fidei ſoliditas, eadem judicii infallibilitas denegetur.

Singula autoritate Patrum exſolvam. Tertullianus de præſcript. c. 22. *Latuit aliquid Petrum ædificandæ Eccleſiæ Petram dictum, claves Regni Cælorum conſequutum, & ſolvendi, & alligandi in cælis, & in terris poteſtatem?*

Origenes: *& de veritate quidem dicebat* (Petrus): (1) *Tu es Chriſtus filius Dei vivi: in quo & beatificatus eſt, & per promiſſionem meruit fieri Eccleſiæ fundamentum.* Et alibi (2): *Vide vero*, inquit, *quantam habebat vim petra ſupra quam a Chriſto conſtruitur Eccleſia, & omnis, qui dicit: Tu es Chriſtus filius Dei vivi: ut hujus judicia firma maneant; tamquam Deo in illo judicante; ut in hoc ipſo, quod judicat, non prævaleant adverſus eum inferorum portæ.* Hoc tamen ſervato diſcrimine, ut Petrus ma-

(1) Tract. 3. in Matth. c. 17.
(2) Tract. 1. in Matth.

magiſtri munus agens firmiſſime judicet; alii ut diſcipuli edocti firmiſſime credant.

S. Cyprianus ep. 73. *Nam Petro primum Dominus, ſuper quem ædificavit eccleſiam ſuam, & unde unitatis originem inſtituit, & oſtendit, poteſtatem iſtam dedit, ut id ſolveretur in cælis, quod ſolviſſet in terris.* Et de unit. eccl. *Qui Cathedram Petri, ſuper quam fundata eſt eccleſia, deſerit, in eccleſia ſe eſſe confidit?* S. Hilar. in Matth. c.16. *O in nuncupatione novi nominis felix eccleſiæ fundamentum; dignaque ædificatione illius petra, quæ infernas leges, & tartari portas, & omnia mortis clauſtra diſſolveret: cujus terreſtre judicium præjudicata auctoritas ſit in cælo, ut quæ in terris aut ligata ſint, aut ſoluta, ſtatuti ejuſdem conditionem obtineant, & in cælo.*

Et in Pſalm. 131. ait: *Ut Petrum primum filii Dei confeſſorem, Eccleſiæ fundamentum, cæleſtis regni janitorem, & in terreno judicio Judicem cæli nuncuparet.*

S. Epiphanius in Ancorato c. IX. *Omnibus quippe modis, inquit, in eo* (Petro) *ſtabilita fides eſt, qui cæli claves accepit... In eo ſiquidem ſubtiliores quælibet fidei quæſtiones reperiuntur.*

S. Ambroſius de Virg. *Non confuſus eſt Petrus, ... vir enim ſapiens, & gravis, in quo eſſet Eccleſiæ firmamentum, & magiſterium diſciplinæ.*

S. Hie-

S. Hieron. in Matth. cap. 16. *Ita & Simoni, qui credebat in Petram Chriſtum, Petri largitus eſt nomen; ac ſecundum metaphoram Petræ recte dicitur ei, ædificabo Eccleſiam meam ſuper te:*

S. Jo: Chryſoſt. loquens de Petro ait: *Columna Eccleſiæ, & fundamentum fidei Princeps Apoſtolorum Petrus.* ſuper Pſalm: 50. hom. 2.

Sexcenta alia Patrum teſtimonia prætereo, quum allata ad ſatietatem ſint. Poſtulabit tamen aliquis, quid Petro advenerit per hanc fundamenti dignitatem, & onus? Huic prudenti expectationi reſpondeat Magnus Leo in hæc verba diſſerens: (1) *De toto mundo unus Petrus eligitur; qui & univerſarum gentium vocationi; & omnibus Apoſtolis, cunctiſque Eccleſiæ patribus præponatur; ut quamvis in populo Dei multi Sacerdotes ſint, multique paſtores; omnes tamen proprie regat Petrus; quos principaliter regit & Chriſtus.*

Hæc prima, & potior prærogativa Petri qui a Chriſto conſtitutus eſt fundamentum, & baſis Eccleſiæ, contra quam nunquam prævaliturae eſſent portæ inferi. Hinc ſi contra Eccleſiam nunquam valere poterunt tartareæ vires; nemo quoque in ſuſpicionem adducetur, poſſe contra ipſum fundamentum præpollere, quod plane indicat infal-

(1) Serm. 3. in anniverſ. ſuæ aſſumpt.

fallibilitatem judicii, qua univerſalis Rectoris munus potiſſime expletur. *Magnum, & mirabile, dilectiſſimi*, proſequitur S. Leo, *huic viro* (Petro) *conſortium potentiæ ſuæ tribuit divina dignatio: & ſi quid cum eo commune cæteris voluit eſſe principibus, nunquam niſi per ipſum dedit, quicquid aliis non negavit*. Unde ſi quá auctoritas, ſi qua poteſtas, ſi qua ſoliditas in doctrina, & miniſterio cæteris collata legitur, non niſi per Petrum conceſſa cenſeri debeat, quemadmodum ex D. Cypriano, & D. Ambroſio ſupra relatis diſcimus. *In his verbis Apoſtolicæ ſedis tam antiqua, atque fundata, certa, & clara eſt Catholica fides, ut nefas ſit de illa dubitare Chriſtiano*: (1) inquit Auguſt. referens verba, & ſententiam Zozimi PP.

Pergit deinde (2) S.Leo apertiſſime, & planiſſime explicando legitimum jus prælibati Privilegii, dicens: *& ego, inquit* (Chriſtus) *dico tibi, hoc eſt ſicut Pater meus tibi manifeſtavit divinitatem meam, ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam, quia tu es Petrus: ideſt, cum ſim inviolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio utraque unum; ego fundamentum, præter quod nemo poteſt aliud ponere: tamen tu quoque petra es, quia mea virtute ſolidaris, ut quæ mihi*

(1) Epiſt. 157. ad Optatum Epiſc.
(2) Serm. 3. in Anniverſ. ſuæ aſſump.

mihi poteſtate ſunt propria, ſint tibi mecum participatione communia. Et ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Super hanc inquit fortitudinem æternum extruam templum, & eccleſiæ meæ cælo inſerenda ſublimitas, in hujus fidei firmitate conſurget.

Nemo certe contendet in Petro fuiſſe ſucceſſores Romanos Pontifices deſignatos, niſi audeat in meridie cæcutire. Nonne Innoc. I. ſcripſit: (1) *Quoties fidei ratio ventilatur ... non niſi ad Petrum, ideſt ſui nominis, & honoris auctorem referri debere?* Nonne S. Hieronymus ad Damaſum ſcribens exclamat: *ego interim clamito, ſi quis Cathedræ Petri jungitur, meus eſt?* Nonne S. Petrus Chryſologus monens Eutychen reſcripſit: (2) *Quæ a Beatiſſimo Papa Romanæ Civitatis præſcripta ſunt, obedienter attendas; quoniam B. Petrus, qui in propria ſede, & vivit, & præſidet, præſtat quærentibus fidei veritatem?* (3) Nonne D. Bernardinus ad Innocentium PP. dixit: *In eo plane Petri impletis vicem, cujus tenetis & ſedem?* (4) Nonne Patres Concilii Tricaſſini II. ad Romanum Pontificem ſcribentes faſſi ſunt: *Nos famuli, & diſcipuli Galliarum, & Belgicarum Epiſcopi, ve-*

(1) Epiſt. ad Concil. Milev.
(2) Ep. ad Eutichen.
(3) Ep. 190. ad Innoc. II.
(4) Tom. 3. Concil. Gall. ad An. 878.

Digitized by Google

veſtræ auctoritatis ... Judicium, quod privilegio divi Petri, & ſedis Apoſtolicæ ... protuliſtis, voto, voce, & unanimitate noſtra proſequimur? (1) Nonne in Epheſino Concilio Philippus Presbyter S. R. Eccleſiæ, ita Patres eſt allocutus: *Nulli dubium, immo ſæculis omnibus notum eſt, quod S. Beatiſſimuſque Petrus Apoſtolorum Princeps, & caput, fideique columna, & Eccleſiæ catholicæ fundamentum, a domino noſtro Jeſu Chriſto Salvatore humanigeneris, ac redemptore claves cæli accepit ... qui ad hoc uſque tempus, & ſemper in ſuis ſucceſſoribus vivit, & judicium exercet?* Nonne toties in Conciliis generalibus a Patribus acclamatum eſt: *Petrus per os Leonis: Petrus per os Agathonis locutus eſt?* Nonne quum Romanus Pontifex ſolemni ritu templum ingreditur, totus clerus per os canentium feſtive enunciat, & corde, & ore: *Tu es Petrus?*

Quo hæc tendant, unuſquiſque expedite percipiet, conſiderando, hoc unum a Patribus intendi, nempe perpetua ſucceſſione vigere in Pontifice Romano plenitudinem privilegii a Chriſto Petro collatam, & in unoquoque vivere Petrum, ac regere per camdem infallibilis judicii auctoritatem, qua ipſum Petrum in terris pollere, declaratum eſt. Hinc quum (2) Patres vel Cathe-

(1) Conc. t.3. in act. Ephæſ.
(2) Cypr. & Optat. Mil. de Unit. Eccl.

dram Petri, (1) originem unitatis appellant; vel ſedem Apoſtolicam, vel Eccleſiam (2) Romanam Matrem, (3) & Matricem, potentioriſque principalitatis radicem, ac fontem dicunt, non niſi per Pontificis Romani derivationem, ac ſi Petrus præſideret, accipiunt.

Et ſane cur omnes Patres, & Concilia laudarent, ac cogerent ad Pontificem Romanum omnes cauſas ad fidem, vel ad mores ſpectantes referre, niſi certum expectarent judicium, & infallibilis ponderis ſententiam? (4) Quamobrem Carolus Calvus licet exaſperatus ſcripſerit ad Hadrianum II. attamen pro veritate compulſus dixit: *Quia quod ex Apoſtolicæ ſedis nomine ſecundum ſanctarum ſcripturarum tramitem, prædicationemque majorum, & orthodoxorum decreta ſcribitur, ſequendum, & tenendum non ignoramus, & quod ſecus a quoquam fuerit compilatum ſive confictum, non ſolum reſpuendum, ſed & redarguendum eſſe cognoſcimus.*

§.IV.

(1) Irenæ. adv. hær. l.3. c.3.
(2) Innoc.I. ad PP. Affric.
(3) S. Leo M. ep.87. ad Epiſc. Vienn.
(4) Epiſt.42. inter op. Hincmari Remen. in fin.

§. IV.

Ex oraculo Chriſti Petro dicentis : Paſce oves meas *infallibilitas Pontificia evincitur*.

POſt reſurrectionis triumphum frequenter Chriſtus dignatus eſt Apoſtolos ſuos convenire, ut præſentia ſua eorum animos demulceret, & ſua doctrina cæleſti imbueret. Ad lacum igitur ſtantibus illis retia ducentibus, aſtitit Divinus Magiſter, & prandio completo cœpit Petrum ſemel, & iterum interrogare, dicens; *diligis me plus his*? & reſpondente Petro: *Tu ſcis quia amo te*: repoſuit Chriſtus: *Paſce agnos meos*; *Paſce oves meas*; ut legitur Jo:21. Paſcere agnos, paſcere oves, non eſt aliud, quam omnibus omnino Chriſtiano nomine inſignitis præſidere, docendo, & inſtruendo, Magiſterio, & doctrina.

Diſcimus ſingula a SS. Patribus. Ambroſius in hæc verba ſe explicat: (1) *Quis enim alius, qui de ſe hoc facile profiteri poſſit? & ideo quia ſolus (Petrus) profitetur ex omnibus, omnibus antefertur*. Chryſoſtomus in c.21. Jo: (2) *Si quis percontaretur, quomodo Jacobus ſedem Hieroſolymis acceperit?*

 Reſpon-

(1) l.10. in c.24. Luc.
(2) Hom.87.

Reſponderem hunc (Petrum) totius orbis magiſtrum præpoſuiſſe.

S. Gregorius M. ep.20. l.5. (1) *Cunctis enim Evangelium ſcientibus liquet, quod voce dominica ſancto, & omnium Apoſtolorum Petro Principi Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt. Ipſi quippe dicitur: Petre amas me? Paſce oves meas... Cura ei totius Eccleſiæ & principatus committitur.*

Theophylactus in c. 21. Jo: *Quum prandii finem ipſe feciſſet, totius orbis ovium præfecturam Petro committit, non autem alii, ſed huic tradidit... Te enim duco, ut præſis orbi, & ſequaris me.*

S. Bernardus de conſid. l.2. c.8. *Cui enim non dico Epiſcoporum, ſed etiam Apoſtolorum ſic abſolute, & indiſcrete totæ commiſſæ ſunt oves? Si me amas Petre, Paſce oves meas. Quas? Illius vel illius populos civitatis, aut regionis, aut certi Regni? Oves meas, inquit. Cui non planum, non deſſignaſſe aliquas, ſed aſſignaſſe omnes? Nihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil.*

S. Eucherius Lugdun. Epiſcopus, ſive Euſebius Gallus Hom. in Vig. S. Petri, (2) *dicit ei (Jeſus) Paſce oves meas. Prius agnos, deinde oves commiſit ei, quia non ſolum Paſtorem, ſed Paſtorum Paſtorem eum conſtituit. Paſcit igitur Petrus agnos, paſcit,*

(1) Ad Maurit. Imp.
(2) In Bibl. PP.4.6.

ſcit, & oves; paſcit filios, paſcit & matres: regit ſubditos, regit & Prælatos. Omnium igitur Paſtor eſt, quia præter agnos, & oves in Eccleſia nihil eſt.

Tandem S. Juo Carnotenſis Epiſcopus ſerm. in Cathedra S. Petri ait: *Provida Dei diſpenſatione eccleſiarum excubiis deputatus eſt Petrus generali ſanctione ... Quem ovibus ſuis Deus paſtorem præfecerat generalem ... Nec poteris habere proprium, quem ſancta Eccleſia in commune ſuſcepit miniſterium.*

Mitto alios, quum ex patribus allatis abunde conſtet, qualis, & quanta fuerit amplitudo poteſtatis a Chriſto collatæ Petro, de quo S. Joannes Damaſcenus prædicat: (1) *Qui Eccleſiæ curam ſuſcepturus erat, illud, inquam, columen Eccleſiarum, ille fidei portus, ille orbis terrarum Magiſter Petrus.* Porro reliquum eſt, ut eamdem prærogativam ad ſucceſſores commeaſſe videamus.

Agmen ducat S. Innoc. I. reſcribens ad Patres Concilii Milevitani: (2) *Diligenter ergo, ait, & congrue Apoſtolici conſulitis honoris arcanis. Honoris, inquam, illius, quem præter illa, quæ ſunt extrinſecus, ſolicitudo manet omnium Eccleſiarum.*

S. Cæleſtinus ad Epiſcopos per Illyricum.

(1) Hom. in S Paral. t. 2. tit. 3. de Confeſſ. & pœnit.

(2) Conc. t. 2.

(1) *Noſq. præcipue circa omnes cura conſtringimur, quibus neceſſitatem de omnibus tractandi Chriſtus in S. Petro Apoſtolo indulſit.* & ad Epiſc. Concil. Epheſini. (2) *Longius quidem ſumus poſiti ſed per ſolicitudinem totum propius intuemur. Omnes habet Beati Petri Apoſtoli cura præſentes.*

S. Leo M. epiſt.5. (3) *Et quia per omnes eccleſias cura noſtra diſtenditur, exigente hoc a nobis domino, qui Apoſtolicæ dignitatis Beatiſſimo Apoſtolo Petro Primatum fidei ſuæ commiſit.*

S. Felix III. ep. ad Acacium epiſcopum Conſtantinopolitanum: (4) *In diverſas generalis Eccleſiæ curas, quas ubique terrarum cunctis populis Chriſtianis, ſummi Paſtoris vicedelegante, Beatiſſimus Petrus Apoſtolus pervigili moderatione diſpenſat, continuo me ſolicitudo maxima, quæ & Prædeceſſorem meum inceſſanter urgebat, tam Alexandrinæ Urbis, quam ſtatus fidei: totius orientalis regionis excepit.*

S. Gelaſius ad Epiſç. Dardan. & Illyrici. (5) *Quoniam pro ſedis Apoſtolicæ Principatu, cujus ſolicitudo delegata divinitus, cunctis debetur Eccleſiis, nos vivimus, ſi vos ſta-*

(1) In Coll. Holgt.
(2) Concil. t.2.
(3) Ad Epiſc. per Illyricum conſt.
(4) Concil. t.4.
(5) Concil. t.4.

ſtatis in domino, magnis gaudiis triumphamus.

S. Symmachus Epiſt. ſine Apol. ad Anaſtaſium Imper. (1) *Catholici Principes quidem ſemper Apoſtolicos Præſules inſtitutos ſuis litteris prævenerunt, & illam confeſſionem, fidemque præcipuam, tamquam boni filii quæſiverunt debitæ pietatis affectu, cui noſcis ipſius domini Salvatoris ore curam totius Eccleſiæ delegatam.*

S. Gregorius M. epiſt. 13. l. 5. *Quoniam Fuſcus Capuanæ Eccleſiæ Epiſcopus, in Romana civitate poſitus, de hac luce migravit, curæ nobis fuit, quæ univerſis Eccleſiis a nobis impenditur, ad fraternitatem tuam præſentia ſcripta dirigere.*

Acacius Conſtantinopol. epiſt. ad Simplicium PP. (2) *Solicitudinem omnium Eccleſiarum ſecundum Apoſtolum circumferentes, vos indeſinenter hortamini, quamvis ſponte vigilantes, & præcaventes.*

S. Avitus Viennenſis Epiſcopus. (3) *Dum religionis ſtatui & plenis Catholicæ Fidei regulis perſpicitis convenire, ut gregem per tota vobis Univerſalis Eccleſiæ membra commiſſum pervigil cura veſtræ adhortationis informet.*

(1) Concil. t. 5.
(2) Concil. t. 4.
(3) inter op. Sirm. t. 3. Epiſt. 87. ad Hormiſd. PP.

Adeo jucundum eſt hæc referre, ut nullo labore pergeret in infinitum calamus, niſi torquere lectorum animum pertimeſceret. Satis ſit. Ex hucuſque dictis tria diſcimus. I. Paſcere, præceptum Petro & ſucceſſoribus a Chriſto, omnes, & ſingulos comprehendere, ſive Paſtores, ſive oves, nempe quoſcumque fideles per totum qua late patet orbem diſperſos ſub ſuprema cura Romani Pontificis. *Non eſt parvi pendendum quod & Deum habet auctorem, & de Cælo ducit originem* : (1) ait ad rem noſtram Bernardus. II. Paſcere Univerſalem Eccleſiam principaliter explicat doctoris & magiſtri munus ad informandum populos, maxima veritate doctrinæ, & morum ſanctitate, quod utique præſtatur, & continuo præſtitum eſt, tum hæreſes extirpando, tum prava morum ſemina eradicando. Egregie idem Bernardus alloquens Eugenium (2) III. *Intereſt, inquit, proinde tuam dare operam, quam poſſis, ut increduli convertantur ad fidem, converſi non avertantur, averſi revertantur: porro perverſi ordinentur ad rectitudinem, ſubverſi ad veritatem revocentur.*

Tandem tertio diſcimus, omnes teneri ad obediendum Romano Pontifici, maxime in his, quæ ad fidei, morumque regulam ex-

(1) l.3. de conſid. c.4.
(2) l. cit. c.1.

expediens duxerit ſancire, quod auctoritate Patrum ſtatim oſtendam.

Tertullianus de præſcript. c. 36. *Habes Romam, unde auctoritas nobis quoque præſto eſt*. Utique auctoritas Romani Pontificis, cui refragari nemo poteſt impune, alias auctoritas non eſſet.

Hieronymus ep. 57. ad Damaſum ſcribens ait. *Quicumque tecum non colligit, diſpergit, hoc eſt qui Chriſti non eſt, Antichriſti eſt*.

S. Nicolaus I. in Romana Synodo. *Si quis dogmata, mandata, interdicta, ſanctiones, vel decreta pro Catholica fide, pro eccleſiaſtica diſciplina a ſedis Apoſtolicæ Præſule ſalubriter promulgata contempſerit, anathema ſit*.

S. Ivo Carnotenſis ep. 8. (1) *Contra Apoſtolicam ſedem caput erigit, dum quod illa ædificat, vos, in quantum vobis eſt, deſtruitis, & quod illa deſtruxit, vos ædificare contenditis, cujus judiciis, & conſtitutionibus obviare, eſt hæreticæ pravitatis notam incurrere, cum ſcriptura dicat: hæreticum eſſe conſtat, qui Romanæ Eccleſiæ non concordat*.

Hugo Etherianus de proceſſ. Spiritus S. l. 3. c. 10. (2) *Qui autem primæ Sedis, immo totius orbis Præſuli reſiſtunt, Chriſti diſpoſitio-*

(1) Ad Richier. Senonen. Archiep.
(2) In Bibl. PP.

ſitioni reſiſtunt, & niſi reſipiſcant, contumaciæ judicio plectentur.

Innocentius III. epiſt. (1) *Superius relata: Innuens (Jeſus) quod ſucceſſores illius (nempe Petri) a Fide Catholica nunquam deviarent... per hoc ſic confirmandi alios poteſtatem indulgens, ut aliis neceſſitatem imponeret obſequendi.*

B. Thomas apertiſſime docet. (2) *Subeſſe, & obedire Papæ eſt de neceſſitate ſalutis.*

Epiſcopi Gallicani ad Innocentium X. datis litteris occaſione damnatæ hæreſis Janſenianæ an. 1653. inquiunt. *Perſpectum enim habebat (Zoſimus PP.) non ſolum ex Chriſti pollicitatione, ſed etiam ex actis priorum Pontificum, & ex anathematiſmis adverſus Apollinarem, & Macedonium, nondum ab ulla Oecumenica Synodo damnatos, a Damaſo paulo ante jactis, judicia pro ſanciendа Regula fidei a Summis Pontificibus lata, divina æque, ac ſumma per univerſam Eccleſiam auctoritate niti, cui Chriſtiani omnes ex officio, ipſius etiam mentis obſequium præſtare teneantur.*

Itaque ex dictis patet, quam abſurdum foret dubitare de infallibilitate Papæ ex Cathedra docentis, quando ex divina inſtitutio-

(1) Sup.2.
(2) Opuſc.1. cont. error. Græc. & de regim. Princip. l.1. c.14.

tione illi incumbit paſcere omnes, tam Paſtores, quam Greges, tam Epiſcopos, quam Populos totius mundi; iſtiſque omnibus onus, & debitum obediendi impendet. Si falli, & fallere poſſet Romanus Pontifex, nonne hac lege univerſa eccleſia, hac obediendi neceſſitate poſita, deficere cogeretur? Nonne bono univerſalis Eccleſiæ improvide, ut dici ſolet, conſultum fuiſſet? (1) *Si ſal infatuatum fuerit, in quo ſalietur?* Inquit Chriſtus. *Qui erunt homines, per quos a vobis error auferatur, cum vos elegerit Deus, per quos errorem auferat cæterorum?* (2) explicat D. Auguſtinus.

Inſtaurat hoc palmare argumentum S. Gelaſius PP. ſcribens ad Anaſtaſium Imper. in hæc verba: (3) *Hoc eſt, quod Sedes Apoſtolica magnopere cavet, ut quia mundo radix eſt Apoſtoli glorioſa confeſſio nulla rima pravitatis, nulla prorſus contagione maculetur. Nam ſi (quod Deus avertat, quod fieri non poſſe confidimus) tale aliquid proveniret, unde cuiquam reſiſtere auderemus errori? Vel unde correctionem errantibus poſceremus? Proinde ſi pietas tua unius civitatis populum negat poſſe pace componi, quid nos de totius orbis terrarum ſumus univerſitate facturi, ſi* (quod

(1) Matth.
(2) l. 1. de Serm. c. 6.
(3) Concil. t. 4. epiſt. 8.

(*quod abſit*) *noſtra fuerit prævaricatione deceptus?*

Prorſus ignarus, vel plane hoſpes in hiſtoria Eccleſiaſtica eſſet, quiſquis hæc non probaret. Nonne Eccleſia Orientalis tota pene defecit, deficiente Photio? Nonne iterum defecit, quum Schiſma luctuoſum a Michaele Cerulario itidem Patriarcha Conſtantinopolitano conflatum eſt; vel inſtauratum? Quid autem metuendum non eſſet in Eccleſia Occidentali; ſi fallibilem admitteremus Pontificem Romanum? Hinc S. Thomas in Matth. c. 16. optime advertit: *Et quamvis aliæ Eccleſiæ vituperari poſſunt per hæreticos, Eccleſia Romana non fuit hæreticis depravata, quia ſupra petram erat ædificata. Unde in Conſtantinopoli fuerunt hæretici, & labor Apoſtolorum ammiſſus erat, ſola Petri eccleſia inviolata permanſit. Unde Lucæ 22. Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua: & hoc non ſolum refertur ad Eccleſiam Petri, ſed ad fidem Petri; & ad totam occidentalem Eccleſiam.* Quia ſcilicet tota occidentalis Eccleſia, & præcipue Romana indefectibili Petri, ejuſque ſucceſſorum regitur magiſterio, & infallibili imbuitur doctrina; ut, collata doctrina S. Thomæ cum art. x. q. 1. 22. liquido fit planum.

Ex traditione igitur eccleſiaſtica infallibilitas Romani Pontificis, etiam ex oracu-

lo

lo Chriſti committentis Petro Paſtoris Univerſalis munus, & ad ſucceſſores hinc derivatum, in tutto eſt. Eapropter rectiſſime illam profeſſus eſt S. Theodorus Studita, eccleſiæ orientalis lumen ad Paſchalem PP. ſcribens: (1) *Re ipſa cognovimus manifeſtum Apoſtolorum Principis Succeſſorem Romanæ Eccleſiæ præſidere ... Vos igitur illimis, ac ſincerus ab initio fons orthodoxæ veritatis. Vos adverſus omnem hæreticam procellam tranquillus ſepoſitus portus Eccleſiæ Univerſæ* : S. Nicephorus Patriarcha Conſtantinopolitanus ſcriptis ſuis exorabat Leonem III. (2) *ut precibus, veſtraque ſuffulti doctrina, in hac fide ſtabiles, ſimplices, & ab omni defectu immunes perſiſtamus ... intraque eccleſiaſticæ caulæ ſepta (noſtrum gregem) conſtitutum, manifeſta divinæ illius, & Apoſtolicæ ſpiritualis doctrinæ fiſtulæ ebucinatione, vocibuſque divinitus inſpiratis in unum congregemus, & ab inſidiantium ferarum morſibus conſervemus*. Pari mentis, & oris obſequio, ac veneratione in eccleſia occidentali Epiſcopi Hiſpan. ad Hilarum PP. ſcribentes conteſtati ſunt. (3) *Proinde Deum in vobis penitus adorantes, ad fidem recurrimus Apoſtolico ore laudatam, inde reſponſum quærentes, unde nihil errore,*

(1) Baron. ad An.818.
(2) Concil. tom.7.
(3) Ex Concil. Tarracon.

re, nihil præſumptione, ſed Pontificali totum deliberatione præcipitur. Et hæc teſtimonia vera ſunt, neque interpretatione indigent.

§. V.

Ratione probatur aſſumptum

ECcleſia Catholica eſt cœtus omnium fidelium in una fide, & in uno baptiſmo, juxta illud *Unus Deus, una fides, unum baptiſma*. Hæc autem eccleſia una quoque debet eſſe, quum perfectio numeri ſit, ad unum cæteros reducere, ut egregie explicat P.Bernardus. (1) *Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, ſed diviſionem, recedentes ab unitate*. Igitur in Eccleſia ad Unum neceſſe eſt ejus Unitatem deducere, quod proinde omnium ſit caput. Quemadmodum enim corpus in plura membra diſtributum naturali ordine ſub uno capite vivit, & regitur: Quemadmodum Eccleſia triumphans in Cælis miro ordine ſub uno capite Deo degit: Ita quoque Eccleſia militans ſub uno capite viſibili conveniat, & regatur oportet. Quæ omnia luculenter a S Cypriano expenduntur in hæc verba: (2) *Quomodo Solis multi radii, ſed lumen unum, & rami arboris multi, ſed robur unum tenaci radice fundatum: & quum de fonte uno rivi plurimi defluunt, numero-* ſitas

(1) l.2. de conſid. c.8.
(2) l. de Unit. Eccl.

ſitas licet diffuſa videatur exundantis copiæ largitate, Unitas tamen ſervatur in origine. Avelle radium ſolis a corpore, diviſionem lucis Unitas non capit: ab arbore frange ramum, fractus germinare non poterit: a fonte præcinde rivum, præciſus areſcet. Sic & Eccleſia domini luce perfuſa per orbem totum radios ſuos porrigit, unum tamen lumen eſt, quod ubique diffunditur, nec unitas corporis ſeparatur: ramos ſuos in univerſam terram copia ubertatis extendit; profluentes largiter rivos latius expandit: Unum tamen Caput eſt, & origo una, & una Mater fæcunditatis ſucceſſibus copioſa. Et alibi in eodem lib. de unit. Eccl. *dum ad veritatis originem non reditur, nec caput quæritur, nec Magiſtri Cæleſtis doctrina ſervatur... Loquitur Dominus ad Petrum: ego dico tibi, inquit, Tu es Petrus, & ſuper iſtam petram ædificabo Eccleſiam meam... & iterum eidem poſt Reſurrectionem ſuam dicit: Paſce oves meas. Super illum unum ædificat Eccleſiam, & illi paſcendas mandat oves ſuas... Primatus Petro datur, ut una Chriſti Eccleſia, & Cathedra una monſtretur.*

Rurſus D. Bernardus ait: (1) *Petre paſce oves meas... & forte præſentes cæteri condiſcipuli erant, cum committens uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege, & uno Pa-*

(1) De Conſid. l. 2. c. 8.

Paſtore, ſecundum illud: Una eſt Columba mea, (1) formoſa mea, perfecta mea. Ubi unitas, ibi perfectio.

Igitur unus Deus, una Fides, unum Baptiſma, una Eccleſia ſub uno Paſtore, dicente D. Bernardo: (2) *Viderat hoc qui dicebat: Vidi Civitatem Sanctam Jeruſalem, novam deſcendentem de Cælo, a Deo paratam. Ego enim propter ſimilitudinem dictum reor, quod ſicut illic Seraphim, & Cherubim, ac cæteri quique uſque ad Angelos, & Archangelos, ordinantur ſub uno capite Deo, ita hic quoque ſub uno ſummo Pontifice Primates, vel Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Presbyteri, vel Abbates, & reliqui in hunc modum.* Concinit D. Auguſtinus: (3) *Hoc eſt vere formari, in unum aliquid redigi.*

Porro ſi ad unum Paſtorem, ſi ad unum Summum Pontificem Unitas Eccleſiæ redigenda eſt, quomodo hæc eccleſia, quæ incorrupta eſt, ſervabitur ab ingruentibus hoſtium erroribus, & pernicie, niſi ſummus Pontifex, juxta promiſſa Petro data a Chriſto per ſpecialem aſſiſtentiam Spiritus Sancti, docens ex Cathedra infallibilitatis potiatur privilegio? Quomodo Paſtor omnium, doctor, & Magiſter Univerſalis, cui univerſi ſubditi obedientiam debent, & fidei obſequium,

(1) Cant. 6.
(2) l. 3. de conſid. c. 4.
(3) de Gen. imperf. c. 10.

quium, regere, docere, & paſcere poterit, quin decipiatur in regula, niſi ipſe firmitatem fidei teneat, in docendo, & fallere, aut falli neſciat in doctrina tradenda? Quomodo ex ſuo munere confirmabit cæteros in fide, ex divino Chriſti præcepto, niſi ipſe indeviabilis ſit judicii?

Plane concidat, neceſſe eſt, tota Unitas, tota firmitas Eccleſiæ, ſi alia ſtatuuntur principia. Regitur quidem Eccleſia a ſupremo Paſtore Chriſto, qui perpetuo pollicitus eſt in ſua adeſſe Eccleſia, & Spiritum Sanctum ſe daturum, omnia ſuggerentem, & docentem. Verum diſpoſuit quoque, ut vice ſua gereret Petrus munus commiſſum viſibilis capitis, & Paſtoris, ut citra miraculum cæleſtia inter homines tractanda modo humano ducerentur. Eccquis dicet ſuaviori methodo provideri potuiſſe, quam res ita diſponendo, ut caput, & Paſtor omnium infallibilis ſervetur, & doctrinæ ejus indefectibilis pabulo tota Eccleſia enutrita, infallibili quoque robore firmata unanimi obedientiæ conſenſione paſcatur?

Quot hæreſes fuerunt, ſcindentes Chriſti veſtem inconſutilem, hoc eſt ejus Eccleſiam? Nonne primo impij auctores conati ſunt Pontificem Romanum ſpernere, rati quod avulſo capite, tota membrorum compago diſſolvatur, oporteat? D. Auguſtinus exprobrans Juliano Pelagiano ſui criminis,

hæreſeoſque vitium, ſic illum coarguit. (1) *Puto eam tibi partem orbis ſufficere debere, in qua primum Apoſtolorum ſuorum voluit dominus glorioſiſſimo martyrio coronare; Eccleſiæ præſidentem Beatum Innocentium ſi audire voluiſſes, jam tunc periculoſam juventutem tuam Pelagianis laqueis exuiſſes.*

Ut Experimento comprobatum eſt, neque Lutherum, neque Calvinum, ut ſileam de antiquioribus hæreſiarchis, contumaciæ accerſere potuiſſemus, dum Leoni dum Clementi, ex Cathedra perſtrepentibus obſurdeſcere ſimularunt, ſi culpam ſuam amoliri a ſe intentaſſent, exprobrando Pontificibus Romanis fallibilitatem ſententiæ contra ſuos errores latæ. Julianus quoque reſpondere potuiſſet Auguſtino, cur me diſcipulum Beati Innocentii fuiſſe exoptas, ſi de rebus Pelagianis fallibile proferre potuit judicium? Itaque fruſtra damnarentur hæretici a Romano Pontifice, incaſſum proſcriberentur errores, & dum expectatur adunatio Concilii Generalis ſemper valde difficilis, vix imago Religionis in populis conſpiceretur. E contra admiſſa infallibilitate Judicii in Romano Pontifice, bono fidei certiſſime proſpicitur, errori ſtatim occurritur, tam vacillantes confirmando, quam incredulos cohibendo, & Eccleſiam ipſam validiorem reddendo, ut victrix a tam tru-

cu-

(1) Cont. Jul. l. 1. c. 4.

tulenta peſte emergat. Hac providentia credimus conſtitutam Eccleſiam perpetuo contra portas inferi prævalituram.

§. VI.

Effugia adverſariorum exufflantur.

PRimum effugium eſt, traditionem traditioni opponere. Afferunt ſiquidem Auguſtinum docentem: (1) *Geſtat Petrus Eccleſiæ plerumque perſonam*. Itaque quum narrantur Chriſti domini promiſſiones Petro factæ, intelligi plane poteſt juxta Auguſtinum, alioſque Patres, tunc Petrum in perſona Eccleſiæ eas accepiſſe; nihilque peculiaris privilegii fuiſſe Petro donatum, præter id quod a tota Eccleſia eidem confertur. Porro quum infallibilitas judicii ab Eccleſia ex divina inſtitutione dependeat, perperam abſque illa quis conatur Petro, ejuſque ſucceſſoribus quid aliud adſcribere.

Non me latet Auguſtinum utraque interpretatione uſum fuiſſe, nempe quandoque explicando Petrum in perſona propria, quandoque in perſona Eccleſiæ. Utramque in ſua probabilitate relinquendo, ut ipſe declarat lib. 1. Retract. c. 21. dicens: *Harum autem duarum ſententiarum, quæ ſit*

(1) Serm. 22. de diverſ. c. 9.

probabilior, eligat lector. Conſtans igitur eſt traditio, quod in Petro proprie ædificata ſit Eccleſia, etiam fatente Auguſtino loc. cit. dicente: (1) *dixi in quodam loco de Apoſtolo Petro, quod in illo, tanquam in petra fundata ſit Eccleſia; qui ſenſus etiam cantatur ore multorum in verſibus Beatiſſimi Ambroſii, ubi de Gallo Gallinaceo ait: Hoc, ipſa petra Eccleſiæ, canente, culpam diluit*.

Quæ omnia plane indicant, unam interpretationem, aliam non evertere, ſed ſimul optime abſque ulla repugnantia cohærere. Exemplo ex eodem Auguſtino deſumpto id confirmo. (2) S. Doctor expendens illud (3) Matth. c. 14. ubi narratur, Petrum juſſum a Chriſto ſuper aquas ambulaſſe, mox trepidantem mergi cœpiſſe docet, Petrum geſſiſſe perſonam Eccleſiæ, in qua firmi in fide tuto ambulant, & veniunt ad Jeſum; infirmi vero, qui trepidant ad omnem flatum, perſæpe merguntur, niſi exoratus dominus accurrat, clamando: *Modicæ fidei quare dubitaſti*? eſt ne dicendum, quod hæc Auguſtini interpretatio, figurata, & Moralis, aliam literalem, & hiſtoricam pene dejiciat? Si ita eſt, actum eſt de toto ſenſu literali Novi, & Veteris Teſtamenti, quod eſt abſurdum. Placuit Patri-

(1) Retract. l. 1. c. 21.
(2) De Catechiſm. c. 3.
(3) Serm. cit. de diverſ.

tribus utrùmque ſenſum admittere, & literalem, & Moralem, ſeu Myſticum, quin, niſi temere arguantur, & pugnantia dixiſſe cogitentur. Idcirco & ſi plures Sancti Patres interpretati ſint, Petrum, ut gerentem perſonam Eccleſiæ pluribus privilegiis a Chriſto fuiſſe donatum; non renuunt tamen primo ad literam ipſum Petrum dicere in propria perſona illa accepiſſe; immo ex his evincitur, non niſi per Petrum, & in Petro eadem Privilegia fuiſſe a Chriſto communicata Eccleſiæ. Notum quippe eſſe debet, quod in factis hiſtoricis, ad differentiam factorum Propheticorum, prior, & potior ſenſus eſt ille, qui literalis dicitur, cui proinde verior interpretatio cohæret. Et hæc ſufficiant ad primam objectionem.

Alteram traditionem ſuper indicunt adverſarii, dicendo a pluribus Patribus Pontificium Petri vocari nunc Cathedram, nunc Apoſtolicam Sedem, nunc Eccleſiam Romanam, nunc totam indiſcriminatim Eccleſiam. Hocce modo loquendi uſi ſunt etiam ipſi Pontifices Romani, parce admodum nominando Petrum, ſive ſe ipſos. Quod argumento eſt, dicunt adverſarii, non fuiſſe a Chriſto data illa privilegia, in quibus numeratur infallibilitas, vel ipſi Petro, vel ſalutem ſucceſſoribus, in propria perſona, ſed conceſſa intelligi debent, Ca-

thedræ, Sedi, Eccleſiæ Univerſali, vel ſaltem Eccleſiæ ſpeciali Romanæ.

Hoc adverſariorum ſophiſma, Achilles eſt pugnantium contra Pontificiam auctoritatem, & infallibilitatem; unde collato pede, dimicandum eſt. Velim prorſus edoceri, quid iſta verba *Cathedra, Sedes, Eccleſia Romana*, ſignificent? Aut ſaltem qui ſit apud Adverſarios illorum ſenſus? Siquidem illa continuo proferre audio, explicare nunquam adamuſſim. dicunt aliqui *Cathedram, Sedem, & Eccleſiam Univerſalem* eſſe verba ſynonima, adeoque huic collata immediate fuiſſe a Chriſto Privilegia Petro dicta, vel commiſſa. Alii dicunt eſſe ipſam Eccleſiam ſpecialem Romanam, quam proinde celebrant, ut matrem, radicem, & originem cæterarum eccleſiarum, neque repugnant huic Eccleſiæ privilegium infallibilitatis concedere. Sed utraque opinio abhorret a vero, in ſenſu ſcilicet primario, & literali, in quo præfata verba ſumenda ſunt.

Omiſſa gramaticali Cathedræ, ſive Sedis nuncupatione, quæ ad rem nihil attinet, advoco D. Auguſtinum, & D. Thomam, ut totum negotium perſpicue exolvant. D. Auguſtinus ita loquitur: (1) *Chriſtus docet, Cathedram in Cælo habet, ſchola ipſius in terra eſt*. Et D. Thomas ſuper illud Mat-

(1) De Doctr. Chriſt. c. 4.

Matth. (1) *ſuper Cathedram Moyſi ſederunt*, ait: per Cathedram ſignificari authoritatem, ſive dignitatem, vel Magiſterium a Moyſe per ſucceſſionem in alios derivatum. (2) Et alibi explicat nomen Cathedræ per eminentiam poteſtatis Judiciariæ ſuper alios. Cathedra igitur eminentiam poteſtatis, ſive muneris, locum ubi exercetur, nominat. Quapropter ſicut Chriſtus ſedens in Cælis ad dexteram Patris omnia indicat, & docet in terris; Ita Pontifex Romanus ſedens Romæ, ſive exercite, ſive ſignate, ſuper omnes orbis populos poteſtatem ſui muneris exerit.

Hæc eminentia poteſtatis primo ineſt Pontificiæ dignitati: II. inhæret perſonæ ad illam rite electæ; III. veluti per Sinecdochen Sedi, vel Eccleſiæ ſpeciali Romanæ conjungitur: IV. ex conſequenti extenſive, & per effectum, etiam ipſi Eccleſiæ Univerſali inſidet. Diſcrimen tamen eſt, quod quum Eccleſia ſpecialis Romana immediatius ſit propria Pontificis Romani, eique propius inſerviat in rebus difficilioribus, per ſtudium Theologorum, ac Doctorum in decretis, & per Conſilium Prælatorum, ac Cardinalium, hinc eſt, quod ipſa Eccleſia Romana celebris dicatur privilegio Petri, in Petro inſignita, & iiſdem commendetur en-

(1) In Matth. c. 23.
(2) Quodl. 3. art. 9.

comiis, quibus ipſa Cathedra, vel Sedes Apoſtolica laudatur.

Dicimus igitur: (non eſt parcendum calamo, quia hoc eſt totius difficultatis caput) (1) Pontificium, quod explicatur nomine Cathedræ, vel Sedis, primo inhæret Pontifici Romano ſucceſſori Petri, nam ſicut ab exordio ſedit Antiochiæ, ibique privilegiis a Chriſto donatus potiebatur, cum ſua Eccleſia, ac ſede Antiochena, modo, & ordine ſuperius delibato; ita translata ab ipſo Petro ſua Sede Romam, ubi credimus in ſæcula manſuram, Romæ quoque per Petrum, ejuſque ſucceſſores, eadem privilegia permanent. Quod ſi dicantur conceſſa Sedi, vel Eccleſiæ, non aliter intelligendum eſt, quam in Petro, & per Petrum. Ita expreſſe docet S. Nicolaus I. *Eccleſiæ, inquit, Romanæ privilegia, Chriſti ore in Petro firmata, in Eccleſia ipſa diſpoſita, antiquitus obſervata, & a Sanctis Synodis Univerſalibus celebrata, atque a cuncta Eccleſia jugiter venerata, nullatenus infringi, nullatenus commutari...... Privilegia, inquam, bujus Sedis, vel Eccleſiæ perpetua ſunt*. Dicuntur quippe Privilegia Sedis, vel Eccleſiæ Romanæ, quia a B. Petro Sedi, & Eccleſiæ Romanæ ita ſunt communicata, ut ſucceſſor Petri in eadem Sede, & Ec-

(1) Anton. Hotman. de Droit. Eccl. l. 1. int. op. e Libert. Eccl. Gall. pag. 313.

Eccleſia iiſdem plene fruatur, ac ſi Petrus ipſe frueretur, ſi adhuc inter vivos eſſet. Idcirco perpetua dicuntur, quia perpetua ſucceſſione transferuntur ab uno ad alterum Pontificem ad illam Sedem electum.

Et quod ita res ſe habeat perſpicuum reddam. Demus per hypotheſim quod docente Spiritu Sancto, aliquis Romanus Pontifex transferret ad aliam Urbem Epiſcopatum ſuum, ubi factum eſt a Petro. Tunc Pontificii privilegia eſſent ne, vel dici poſſent privilegia Eccleſiæ Romanæ? Nemo certe affirmabit; alias nunc cogeretur nominare hæc privilegia, ut Eccleſiæ Antiochenæ privilegia, neutiquam Eccleſiæ Romanæ, attenta prima inſtitutione ibi facta a Petro. Ergo ſi translata Sede, transferuntur privilegia, cogimur inferre, ipſi Pontifici ſuam Sedem transferenti, tum ipſa privilegia inhærere. Cohæret Joannes Gerſonius de poteſt. Eccleſiæ conſid. 7. dicens: *Quod Eccleſia Romana eſt illa diœceſis, provincia, vel ſedes, quæ peculiariter habet regi per auctoritatem Papalem, & eam complectitur, ſic veritatem habet vulgaris vox: Ubi Papa, ibi Roma: nec in dubium verti debet, quin iſto modo Romana Sedes, & Eccleſiaſtica ſit caput, Mater, & Magiſtra cæterarum, quia ſupremam Petri poteſtatem includit.*

Audio quendam dicere: ſi hæc privilegia

Papæ

Papæ inſiderent, defuncto Papa perirent, & perpetuitate carerent. Sedi ergo vel Eccleſiæ coniungi debent, ut ab illis creatus novus Pontifex mutuetur uſum, & miniſterium. Sed hoc eſt in abſurda incidere. Petrus transferendo ſuam Sedem Antiochia Romam, quid tranſtulit? Forſan Eccleſiam Antiochenam? Non utique; quia fideles Antiochiæ ſubſtiterunt. Neque tranſtulit Epiſcopatum Antiochenum, quia Romæ Petrus novum fundavit Epiſcopatum, novam Sedem inſtituit. quid ergo tranſtulit? Tranſtulit perſonam Petri, cui Pontificium inhærebat ex Chriſti inſtitutione, ſimulque cum Pontificio ei inhærebat eminentia, immo ſupereminentia poteſtatis, & Magiſterii, quæ per Cathedram, & Sedem nominatur. Non igitur a Sede, non a Cathedra, non ab Eccleſia mutuatur in ſucceſſoribus Petrus ſua privilegia, ſed ipſe Petrus, & ipſi Succeſſores non privilegia, ſed honorem ab hujuſmodi privilegiis dimanantem, & Cathedræ, & Sedi, & Eccleſiæ Romanæ impertiti ſunt.

Hinc ad objecta in principio excitata reſpondeo: Pontifices Romanos conſueſcere ſuam auctoritatem exprimere, nunc per Sedem, antonomaſtice Apoſtolicam, in honorem fundatoris Petri Principis Apoſtolorum; nunc per Cathedram Petri, ob eandem rationem, nunc per Eccleſiam Romanam,

nam, tanquam per locum, in quo eadem auctoritas inſidet, & exercetur, omnibus proſpiciendo, & conſulendo. Cæterum nihil prorſus in auctoritate diſtinguitur per diverſa illa nomina, quæ ſunt in uſu. Ita etiam quum legitur in diplomatibus Pontificiis, *Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & de Plenitudine poteſtatis*, nihil intelligitur in poteſtate Pontificia immutatum, auctum, vel imminutum, quia non aliud illa verba important, quam emphaſim, & energiam ad oſtendendam firmitatem deliberationis, & animi. Legimus in Geneſi: (1) *Per memetipſum juravi; dicit Dominus*. Et in libro Judith. *Per thronum, & Regnum* juravit Nabuchodonoſor. Quæ repetitio licet unum, & idem ſignificet, attamen appoſite adhibetur ex emphaſi, & energia ſermonis, ut urgentius conſtet de efficacia propoſiti. Ita quoties legimus repetitam auctoritatem Papæ, vel ſub nomine Cathedræ, vel ſub nomine Sedis Apoſtolicæ, vel ſub nomine Eccleſiæ Romanæ, cujus Præſes in omnibus eſt Papa, non aliud intelligi debet, quam ipſe Pontifex Romanus, ejuſque auctoritas, quæ audit, & judicat finali, & indefectibili ſententia. Sunt ergo *Privilegia Sedis Apoſtolicæ* (ideſt Papæ) *perpetua*, inter quæ procul dubio annumerare debemus infallibilitatem judicii, *divi-*

(1) Gen. c. 23.

divinitus radicata, atque plantata: impingi poſſunt, transferri non poſſunt: trahi poſſunt, evelli non poſſunt; inquit Sanctus Nicolaus I.

§. VII.

Exploditur opinio aſſerentium requiri ad infallibilitatem judicii Pontificis Romani conſenſum Univerſalis Eccleſiæ, vel Eccleſiæ ſpecialis Romanæ.

Ut mendacio antiquitatis, opinioni ſuæ adverſarii ſpeciem veri affingerent, ſanctum Leonem magnum obtrudunt, tanquam aſſertorem neceſſitatis conſenſus eccleſiæ, ut definitio ex Cathedra Romani Pontificis infallibilitatis ſortiatur effectum. Mirum ſane, quod doctrina tot retro ſæculis incognita, & diſſidiis inter regnum, & Sacerdotium concepta, inter ſchiſmata oborta, inter errores enutrita, toties diſſidiorum, & ſchiſmatum arte ad juventam revocata tandem ſentiatur ſenectam ducere ab auctoritate Sancti Leonis, quam nullus antiquus Pater, vel doctor interpretatus eſt, vel vindicavit, ut adverſariis placet. Audiamus itaque Magnum Leonem rugientem quidem, ut par eſt, pro auctoritate Petri, & ſuæ olim ſedis, ſed non contram illam.

Poſt

Poſt celebrationem Concilii Chalcedonenſis ſcripſit Leo Magnus gratulatorias literas ad Marcianum Auguſtum (1) de eccleſia benemeritum propter operam navatam in favorem fidei in eadem ſynodo: Et ſe explicat in hæc verba. *Nam quum veſtro præcipue opere ſit effectum, ut per ſynodale Concilium, damnatis impii dogmatis defenſoribus, omnes vires ſacrilegus error amitteret, ad ejuſdem devotionis pertinet palmam, ſi malum quod in ſuis ducibus eſt oppreſſum, etiam in quibuſcunque reliquiis deleatur. Quod facilius Clementia veſtra arbitretur implendum, ſi per univerſas eccleſias definitiones ſanctæ ſynodi Chalcedonenſis, Apoſtolicæ ſedi placuiſſe doceantur. De quo quidem ratio non fuit ambigendi, cum ei fidei omnium ſubſcribendo conſenſus acceſſerit, quæ ad me, ſecundum formam Apoſtolicæ doctrinæ, ac paternæ traditionis emiſſa eſt, & per fratrem meum Lucianum Epiſcopum talia, & ad gloriam veſtram, & ad Conſtantinopolitanum antiſtitem ſcripta direxerim, quæ evidenter oſtenderent, me ea, quæ de fide Catholica in prædicta ſynodo definita fuerant, approbare.*

Rurſus idem Leo Magnus (2) ſcripſit ad Theodoritum Cyri Epiſcopum in idem argumentum hiſce verbis. *Unde gloriamur in*

(1) Epiſt. 59.
(2) Epiſt. 63.

Digitized by Google

in domino ... qui nullum nos in noſtris fratribus detrimentum ſuſtinere permiſit : Sed quæ noſtro prius miniſterio definierat, univerſæ fraternitatis irretractabili firmavit aſſenſu, ut vere a ſe prodiiſſe oſtenderet ; quod prius a prima omnium ſede formatum, totius Chriſtiani orbis judicium recepiſſet ; ut in hoc quoque capiti membra concordent.

Tria diſcimus ex mente S. Leonis. Primo ipſum Pontificem tranſmiſiſſe per ſuos legatos epiſtolam dogmaticam, in qua regula fidei fuerat exarata, ut Patres Concilii juxta illam exponerent doctrinam fidei contra obortos Eutychetis errores. Secundo diſcimus Concilium omnia expleviſſe ad normam Leoninæ definitionis, conclamando: *Sicut credit Leo, ita & nos credimus*: quod eſt aſſentire irretractabiliter, alias non fuiſſet aſſenſus fidei. Tertio diſcimus, omnia acta Conciliaria remiſſa fuiſſe ad ipſum Leonem; *ſecundum formam* Apoſtolicæ doctrinæ, quibus poſtremam auctoritatis ſuæ manum appoſuit. Ita enim ad Auguſtum in cit. epiſtola declarat: *Quæ mihi de confirmatione fidei Catholicæ ; & hæreticorum damnatione placuerunt ; libens adjeci ſententiam meam.*

Quid emungant oſores Pontificis infallibilitatis ex verbis Leonis, non percipio: Quia aſſenſus a Concilio præſtitus, adhuc

ſub-

ſubjiciebatur finali ſententiæ ipſius Leonis. ergo ad hanc, non ad illud ſpectat infallibilitatem præſtare. Quod ſi dictus eſt aſſenſus irretractabilis; relate ad ipſum Concilium ita ſe habet, quia ſe ita credere declaravit; neutiquam relate ad auctoritatem Leonis, qui ſua poſtrema approbatione irretractabilis definitionis fecit dogma decretum.

Si autem quis quærat: Cur Leo ſuam definitionem ſubmiſerit Concilio, ſi plena gaudebat infallibilitate? Plana pro nunc eſt reſponſio, quia ſuaviter trahere cupiebat eccleſiam orientalem inveritatem fidei, & damnationem hæreticorum, adeoque voluit, ut ipſum Concilium tanquam a ſe prodeuntem emitteret ſententiam, cogereturque in agmen validum ad retundendam hæreticæ pravitatis pervicaciam.

§. VIII.

Quot abſurda conſequantur, ſemel admiſſa neceſſitate conſenſus Eccleſiæ ad infallibilitatem definitionis Pontificiæ ex Cathedra.

NECESSARIUS eſt conſenſus Eccleſiæ, ut decreta Pontificis Romani ad fidem pertineant, inquiunt adverſarii. Sed qualis, ac quantus eſſe debeat, nemo

ada-

adamuſſium explicat. Hæc eſt res maximi momenti, quum agatur de fide, ideoque palam, & aperte dicendus eſt ſenſus quæſtionis. ſit igitur hypotheſis. Editur Bulla dogmatica a Papa. Peto an exigatur conſenſus totius eccleſiæ ut ſit de fide habenda? Et quidem explicite, an hujuſmodi conſenſus debeat ab omnibus Chriſti fidelibus præſtari, quorum congregatio eccleſia tota eſt: An a ſolis Epiſcopis, qui Eccleſiam repræſentant: An vero a majori parte Epiſcoporum: An a ſolis Epiſcopis unius Provinciæ?

Reſpondent aliqui, tunc evadere Conſtitutionem dogmaticam infallibilis judicii, quando accedit conſenſus Eccleſiæ, quin velint clariorem reddere ſui dicti explicationem. Hæc indefinita reſponſio geſtit expetere vel omnium fidelium, vel ſaltem omnium epiſcoporum conſenſum. Sed quid abſurdius? Quomodo cuiquam innoteſcere poterit, fideles, vel Epiſcopos per Indorum, Bactrianorum, Scytharum, aut Sinarum, vel per algentes torridaſque regiones diſperſos, ſuum adjicere conſenſum, ſi tantum poſt menſes & annos vix contingit ad illos pervenire emanatæ Conſtitutionis notitiam? Pendulus ne hærebit in ſua fide Chriſtianus quilibet, vel Epiſcopus Europeus, protrahens in ævum captivare intellectum in obſequium fidei erga articulum,

lum, ſeu dogma propoſitum, quia nondum edoctus eſt de aliorum conſenſu? Si ita eſt, injuſte, & nequiter habiti ſunt Pelagiani, ut hæretici, ſtatim ac ab Innocentio I. condemnati fuere, quia nondum explorato eccleſiæ conſenſu, de infallibilitate periclitabatur ſententia. eodem modo de pluribus hæreticis, & hæreſibus loquendum eſt, quum expedite a ſola ſede Apoſtolica damnationem ſubierunt. Eſt igitur opinio abſurditate plena quam maxime.

Reſpondent alii; ſufficere conſenſum majoris partis eccleſiæ. Belle quidem. Quis eſt tantæ auctoritatis in eccleſia, ut ſuo arbitrio velit eccleſiam numerare, & in partes dividere? deinde partem unam ad infallibilitatem fidei probare, alteram ex cerebro rejicere? Tanti ne eſt Academia aliqua, vel Clerus? Vos Fideles, vos Epiſcopi, qui inter infideles, vel hæreticos uſque ad ſanguinem dimicatis, placide ſuſtinete, ſi vobiſcum non eſt communis auctoritas inſtituendi infallibile judicium Papæ. Non placet uni Academiæ, non placet uni Clero hanc libertatem donare. Demus tamen hoc grande commentum. Quis erit judex in numeratione hujuſmodi majoris partis Fidelium, vel Epiſcoporum, ut inde compertum exiſtat omnibus Chriſti Fidelibus, perventum eſſe ad fidei obligationem? Nemo reſpondet. Nemo ſe prodit. In meri-

Digitized by Google

die, & in via oculis capti Andabatarum more contendimus. In toto orbe, præter unam Academiam, præter unum Clerum, omnes profitentur, & conclamant ſuam quidem obedientiam Apoſtolicis dogmaticis decretis devovere, nunquam tamen intendere conſenſum ullum præſtare, qui ad neceſſitatem infallibilitatis quaquaverſum concurrat. Attamen velint, nolint, cæteri fideles, vel epiſcopi trahuntur ad cauſam, & ſuum præſtantes conſenſum finguntur. Mira res eſt! Major pars eccleſiæ, immo pene tota infallibilem dicit, & credit eſſe Pontificem Romanum, nullo accedente conſenſu eccleſiæ: & nihilominus ex tripode minima pars eccleſiæ pugnat acriter, & ſuſtinet, quod conſenſum debeat præſtare. Solvat nodum, qui hæc pugnantia profert.

Reſpondent alii; ſufficere conſenſum epiſcoporum unius Provinciæ, ut fideles adſtringantur ex fidei debito infallibili Papæ judicio ſe ſubjicere. Juxta hoc placitum infallibilitas Pontificia dependet a conſenſu unius Provinciæ, ſive ſit Metropolitanæ, ſive ſit Nationalis, nihil moror. Bifariam hoc intelligi poteſt. Vel quod iſte conſenſus reddat ubique infallibile de fide judicium Pontificium, vel quod tantum de fide ſit in illa Provincia. Si primum intelligatur, probroſum eſt cæteris eccleſiis ſuam

fidem

ſidem mutuari ab eccleſia æqualis ordinis, & non a Pontifice Romano, qui eſt caput omnium eccleſiarum. Idcirco commentum hoc ex ſe ipſo concidit. Si vero intendatur conſtitui tantum infallibilitatem in illa regione; & pro fidelibus illius Provinciæ; dura admodum res eſt; ut in fruſta veluti dividatur fides, quum in una fide omnes neceſſe ſit convenire. Rurſus quid dicendum in caſu quo epiſcopi illius Provinciæ; vel nationis inter ſe diſcordes fuerint; tum in præſtando conſenſu, tum in explicando Pontificiam Conſtitutionem? Quid ſi epiſcopi præſtito prius prætenſo conſenſu, & publicato conſtituto; mox inconſtantes utrumque revocaverint; & fidem prius inſitam in populis funditus eradicaverint? Quid dicendum eſſet? Fortaſſe me ludere quis ſentit. Sed experientia didicimus hæc omnia peſſime ceſſiſſe in Galliis in mota quæſtione contra dogmaticam Conſtitutionem Clementis XI. incipien. *Unigenitus Dei Filius*: Res ſane luctuoſa, ipſis Gallicanis epiſcopis boni; & æqui cultoribus inviſa, & nigro ſignanda lapillo.

Vel igitur hoc placitum eſt pura Concluſio ex privato ſenſu ducta; vel ex fidei principiis derivata. Si primum; non arctabitur ſubditus, neque illius Provinciæ, vel nationis, obſequium fidei præſtare. Si ſecundum, cur non arctabit totius orbis fideles?

Forſitan liberum eſt jocari in iis, quæ ad fidem ſpectant, & ad quemlibet ventorum flatum variare ſententiam, in evidentem animarum perniciem?

Reſpondent alii; neque ſufficere qualemcunque conſenſum epiſcoporum, ut probetur, infallibile eſſe Pontificis Romani judicium; ſed inſuper opus eſſe, ut præhabito concilio, & examine, epiſcopi, vel diviſim, vel conjunctim proferant pro ſua auctoritate, ex tribunali, ſententiam. Ita in pluribus ſparſis pagellis per Gallias evulgatis ab oſoribus Pontificiæ laudatæ Conſtitutionis *Unigenitus* legere eſt, contra monitum Auguſtini præcipientis: (1) *Nullus affirmare audeat, quod nec divina ratione comprehendit, nec humana auctoritate defendit*.

Arbitrarium omnino videtur hoc placitum, nulla auctoritate ſuffultum, & plurimis incommodis diſſenſionis, & ſchiſmatis obnoxium, quemadmodum antedicta experientia eſt comprobatum. Eccleſiam Romanam a primordiis declaratam eſſe a Patribus Matrem, Magiſtram, & originem omnium eccleſiarum, ex Pontificis Romani ſola auctoritate inſpecta, ex qua jugis conſervatio Catholicæ traditionis dimanat, novimus. Præclare id explicat (2) S. Irenæus, alii-

(1) de Anim. & ejus orig. l. 1. c. 13.
(2) l. 3. c. 3. adv. hær.

Digitized by Google

aliique quamplurimi, quos citare piget in re tam clara. Itidem ſcimus quamplurimas eccleſias defeciſſe in ſuo peculiari judicio; nedum ſingillatim edito, ſed etiam inter ſe unitas in coactis Pſeudoſynodis. Quamobrem Ruffino exprobrabat Hieronymus, (1) *Miror quomodo probaverit Italia, quod Roma contempſit: epiſcopi ſuſceperint quod fides Apoſtolica condemnavit*. & ad Demetriadem ſcribebat: (2) *Quia vereor, immo rumore cognovi, in quibuſdam adhuc vivere, & pullulare venenata plantaria, illud te pio charitatis affectu præmonendam puto, ut S. Innocentii, qui Apoſtolicæ Cathedræ, & ſupradicti viri ſucceſſor, & filius eſt, teneas fidem, nec peregrinam, quamvis tibi prudens, callidaque videaris, doctrinam recipias*. Millia hujus ſenſus teſtimonia ex antiqua traditione afferri poſſent. Quomodo ergo in hac poſtrema ætate contra majorum traditionem novum eſt inducendum tribunal (cui ob deficiendi periculum non eſt fidendum,) ut fideles in fide finaliter ſint edocendi? Quomodo ſupra judicium Petri excelſiorem Cathedram licet erigere; quæ pluries fallere, & falli viſa eſt? (3) *Negare non poteſt, ſcire te, in urbe Roma Petro primo Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam*

D 3 ...in

(1) l. 3. c. 5. cont. Ruffin.
(2) Epiſt. 8. c. 9.
(3) Optatus Mil. l. 2. cont. Parmen.

... in qua una Cathedra unitas ab omnibus ſervaretur, ne cæteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque defenderet: ut jam ſchiſmaticus, & peccator eſſet, qui contram ſingularem Cathedram alteram collocaret. Ergo Cathedra unica, que eſt prima de dotibus, ſedit prior Petrus, cui ſucceſſit Linus eſt &c.

Neque dicas erigi Tribunal, ad confirmandam ſententiam Papæ; Quia repono. Eſt ne confirmanda ſententia Clementi XI. in ſepe citata Conſtitutione *Unigenitus*, quando nonnullorum epiſcoporum judicium auditum eſt debacchari; Conſtitutionem ad internecionem animarum, fidei, & morum collimare, ſanctos Patres peſſundare, omnia diſciplinæ Chriſtianæ principia ſusdeque confundere, atque delere? Monita, Edicta, Volumina hæc perſtrepentia aperta ſunt, & recordari pudendum eſt.

Hæccine quo tendit opinandi libido, & ambitionis prurigo ſupra Cathedram Petri ſe extollendi, & ſupra matris, ac Magiſtræ auctoritatem, dimiſſo filii, & diſcipuli obſequio, condendi, Tribunal? *Catholico non adulemur, nec ei, quia Chriſtianus Catholicus eſt, impunitatem, quam, ſcriptura divina non promittit, promittere audeamus.* (1) docet D. Auguſtinus.

§. IX.

(1) De Bapt. cont. donat. l. 4. c. 19.

§. IX.

Cujuſdam Rcentioris opinio falſitatis convincitur.

AD propoſitum in præcedenti Paragrapho quæſitum, Reſpondet recens opinator, ſibi perſuadens Pontificiam infallibilitatem componi per acceſſum conſenſus Eccleſiæ particularis Romanæ. Lepide ſatis. Eccleſia hæc Romana, ſive in ſuo Clero, ſive in ſuis ſubditis, ſive in Epiſcopis adjacentibus, ſive in ſacro Cardinalium Collegio ſpectata, profitetur omnino, Pontificem Romanum ex Cathedra loquentem ſemper fuiſſe, & eſſe per ſe ipſum, hoc eſt ex ſpeciali Spiritus Sancti adſiſtentia illum movente, & dirigente, infallibilem, ex privilegio a Christo Petro, ejuſque Succeſſoribus collato; quo inconcuſſo principio rejicit, damnat, execratur cujuſcunque conſenſus acceſſionem, qui non ſit puræ obedientiæ. Attamen vel invitæ imponitur erutum, certe ex orco, privilegium conficiendi ſuo conſenſu infallibilitatem Papæ. Quis in ſuſpicionem non veniet, per omnes fraudes, & vias etiam contra ipſam Eccleſiam Romanam intentari ad evertendum caſtrum avitæ fidei? Verum

immota ſtat petra, ſupra quam fundata eſt, concuti poteſt, perdi non poteſt.

Tota hallucinatio in eo ſita eſt, quia laudatur a Patribus Eccleſia Romana, ut Mater, & Magiſtra veritatis, atque totius traditionis fideliſſima cuſtos, unde ab illa promanare debet infallibilitatis complementum, per ſuum conſenſum adjectum. Perperam omnia.

In Concilio Florentino edita fuit definitio fidei, in qua hæc legimus declarari: *Diffinimus Sanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in Univerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe Beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum Patrem, ac Doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, ac gubernandi Univerſalem Eccleſiam, a Domino noſtro Jeſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum, & in geſtis œcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur*. Hæc eſt fides eccleſiæ Romanæ. Colere ſe profitetur Eccleſia Romana Pontificem Romanum, ut omnium & ſuum caput: ut omnium, & ſuum Paſtorem, Doctorem, atque Magiſtrum. Profitetur ſe eſſe filiam, & diſcipulam, & membrum: Ut membrum ſuo capiti ſubdi, ut diſcipulam ſuo Magiſtro credere, ut fi-

liam

liam ſuo Patri obedire palam explicat, & declarat.

Omni mentis, & animi aſſeveratione confitetur Eccleſia hæc Petro, & in Petro ejus ſucceſſoribus privilegium ſingulare conceſſum fuiſſe a Chriſto paſcendi omnes oves, confirmandique auctoritate ſua omnes Fratres indefectibili ſcientiæ pabulo, & indeviabili ſententia; adeout ipſe Petrus, & quilibet ſucceſſor ex ſpeciali aſſiſtentia Spiritus Sancti nec fallere, nec falli poſſit docendo ex Cathedra: Confitetur hujuſmodi Privilegium nemini alteri eſſe communicatum, itaut neque Eccleſiæ diſperſæ, neque ipſa Generalia Concilia poſſint quicquam indeclinabili, & irretractabili judicio definire, vel ſtatuere, quod a Pontifice Romano finali, ac peremptoria ſententia ratum non fuerit habitum, & confirmatum: Uti etiam teſtati ſunt Socrates, & Sozomenus, & acta ipſa Conciliorum. (1) Socrates quippe ait, loquendo de Ariano Concilio Antiocheno: *Julius Epiſcopus Romanus neutiquam aderat; neque quemquam, qui ejus locum ſuppleret, deſtinavit; Cum utique regula eccleſiaſtica jubeat: Non oportere præter ſententiam Romani Pontificis Concilia celebrari*. Quæ a Sozomeno confirmantur, narrante: (2) *Legem eſſe ad Sacerdotis*

(1) l. 4. hiſt. trip. c. 9.
(2) l. 3. hiſt. c. 9.

dotis dignitatem ſpectantem, quæ pronuntiat, acta illa irrita eſſe, quæ præter ſententiam Epiſcopi Romani conſtituuntur. Et ſæpius pronuntiatum id legere eſt, (1) apud S. Leonem, apud S. Nicolaum I. & alios.

Profitetur Eccleſia Romana nihil poſſe conferre ad infallibilitatem Pontificis Romani, vel ſuum, vel totius Eccleſiæ conſenſum, quum Paſtori nil valeant oves adjicere, quam audire vocem, & regimini ſubdi: quum Magiſtro atque doctori nil poſſint diſcipuli, & clientes adjungere, quam diſcere, & credere: ſuumque aſſenſum non aliud operari, quam captivare intellectum in obſequium hauſtæ fidei.

Profitetur Romana Eccleſia omnes, & ſingulas prærogativas, & ſplendida nomina ſibi a Patribus donata, tum Matris, tum radicis, & originis Eccleſiarum cæterarum, quibus inſignita legitur, unice a Petro, ejuſque Pontificia dignitate in ſucceſſores derivata procedere; Cujus rei argumentum eſt, quod ſi alio transferri contigiſſet Pontificiam Cathedram (quod numquam eventurum credimus) una quoque cum illa mutarent ſedem, & locum encomia, & laudes, quibus nunc celebratur. *Felix Roma* canit Eccleſia: *Felix Eccleſia*, excla-

(1) S. Leo ep. ad Marcian. Imp. S. Nicol. I. ep. ad Phot.

exclamat Tertull. de præſcript. cap. 36. *cui totam doctrinam Apoſtoli cum ſanguine profuderunt*, ob ſedem Petri præcipue illuſtrata ſplendore; cui concinit S. Proſper:

Sedes Roma (1) Petri, quæ Paſtoralis honoris
facta caput mundo, quicquid non poſſidet armis,
Relligione tenet.

Et S. Leo Romam dicit ad hanc laudem provectam, ut (2) *Civitas Sacerdotalis, & Regia per ſacram Beati Petri ſedem caput orbis effecta, latius præſideret religione divina, quam dominatione terrena.* (3) Expreſſius loquitur S. Nicolaus I. dicens: (4) *Privilegia enim ſua a Chriſto Romana Eccleſia per Petrum conſequuta eſt, & ipſa ſunt ſtatuta Chriſti.... Eccleſiæ, inquam, Romanæ adeo ſunt antiqua, & vetera privilegia, ut Nicæna Synodus (ſicut (5) Bonifacius Præſul Apoſtolicus, Epiſcopis per Theſſaliam conſtitutis ſcribens ait) non aliquid ſuper eam auſa ſit conſtituere, cum videret nihil ſupra meritum ſuum poſſe conferri: omnia denique huic noverat domini ſermone conceſſa.*

Quem-

(1) In Carm. de ingratis.
(2) Serm. in Nat. Apoſt. Petri & Pauli.
(3) Epiſt. 47. ad Galliæ Epiſc.
(4) Concil. Gall. tom. 3. pag. 259.
(5) Ep. edit. ab Holſten.

Quemadmodum igitur Roma celebris dudum apparuit ex auctoritate, & reſidentia Principis, cujus imperio orbis faſces ſubjiciebat, eſto quicquam auctoritati non conferret; ita eccleſia Romana ex reſidentia Petri, & ſucceſſorum ſummis laudibus effertur, etſi ad privilegia a Chriſto Petro collata nihil addere poſſit, aut præſumat. Eccleſia, Sedes, Cathedra, Thronus nominatur, pro ſedente, pro Rectore, pro Principe, qui in ſe totam fert poteſtatem, & imperium. Ait enim S. Petrus Chryſologus. (1) *Vere B. Petrus immobile fundamentum ſalutis... Ipſe eſt ergo cuſtos fidei; petra Eccleſiæ, janitorque Cælorum. Ipſe eſt Apoſtolicus piſcator electus; qui ad ſe turbas errorum fluctibus merſas hamo ſanctitatis invitat, & doctrinæ ſuæ reti concludit ad fidem hominum multitudinem copioſam.*

Non me latet, moris eſſe in Apoſtolicis diplomatibus ſæpe inſerere Clauſulam: (2) *de Conſilio, & aſſenſu noſtrorum Fratrum Cardinalium decernimus &c.* Sed nunquid id trahendum eſt ad roborandam Pontificiam infallibilitatem? Minime gentium. Conſultationem præambulam ad cauſas majores, uti ſunt illæ, quæ ex Cathedra definiuntur, adhibent Pontifices Romani: Votum ſuum Cardinales aperiunt, ſuique aſſen-

(1) Serm. 107.
(2) in Brevi Beatificat.

aſſenſus conſilium præbent. Sed quid ad infallibilitatem Judicii confert hic præambulus aſſenſus? Aſſenſus eſt conſultivus, non deciſivus, cui refragari poteſt, & ſæpe refragatur ſummus Pontifex. Quæ confirmantur a Patribus Concilii Tridentini ſeſſ. 25. de refor. cap. 1. ubi commemoratur, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio adminiſtrationem Univerſalis Eccleſiæ apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem niti. Res per ſe patet, neque enim de aſſenſu prævio eſt ſermo, ſed de finali, & poſtremo, quem tantum dicimus eſſe puræ obedientiæ erga infallibilem Papæ ſententiam.

Ad hæc collimant verba Gerſonis, ſi ſibi conſtans eſſe vellet, (1) de ſtatu Papali differens: *Status Papalis inſtitutus eſt a Chriſto ſupernaturaliter, & immediate, tanquam primatum habens Monarchicum, & Regalem in Eccleſiaſtica Hierarchia; ſecundum quem ſtatum unicum, & ſupremum eccleſia militans dicitur una ſub Chriſto: quem ſtatum quiſquis impugnare, vel diminuere, vel alicui eccleſiaſtico ſtatui particulari coæquare præſumit, ſi hoc pertinaciter faciat, hæreticus eſt, ſchiſmaticus, impius, atque ſacrilegus. Cadit enim in hæreſim toties expreſſe damnatam a principio naſcentis Eccleſiæ uſque hodie; tam per inſtitutionem Chri-*

(1) De Stat. Eccle. Conſid. 1.

Chriſti de Principatu Petri ſuper alios Apoſtolos; *quam per traditionem totius Eccleſiæ in ſacris eloquiis ſuis*; *& Generalibus Conciliis*. Gerſoni adhæſit Academia Pariſienſis; quæ in articulis contra Lutherum expoſuit: *Unum eſſe Jure divino ſummum in Eccleſia Chriſti militante Pontificem*, *cui omnes Chriſtiani parere tenentur*. Ergo ſi omnes parere tenentur, nullus conſenſus mediare poteſt; neque requiri; qui infallibilitatem judicii perficiat, ne in incertum obedientia incidat, & in diſcrimen veniat; ne avulſo conſenſu; vel in longum dilato ipſa obedientia fruſtretur. Cæterum egregie congruit argumentatio divi Hilarii; quam Conſtantio expoſuit circa pugnam excitatam ſuo tempore inter diſſidentes Arianos, dicentis: *dum in verbis pugna eſt*; *dum de novitatibus quæſtio eſt*; *dum de ambiguis occaſio eſt*; *dum de Auctoribus querela eſt*; *dum de ſtudiis certamen eſt*; *dum in conſenſu difficultas eſt*; *dum alter alteri anathema eſſe cœpit*; *prope jam nemo Chriſti eſt*. *Incerto enim doctrinarum vento vagamur*; *& aut dum docemus*; *perturbamus*; *aut dum docemur*, *erramus*,

§. X.

§. X.

Argumenta petita ex Monumentis Eccleſiaſticis diluuntur.

ROMANOS Pontifices, quum ex Cathedra docent, infallibiles quidem diximus, & ex traditione vindicavimus. Cæterum ſuis infirmitatibus obnoxios eſſe non diffitemur, quemadmodum legimus Petrum a Paulo reprehenſum fuiſſe, quia reprehenſibilis erat, ut ipſe Paulus ad Galatas ſcripſit. Quum enim Petrus Antiochiæ ſubſtitiſſet, (1) *prius quam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat: cum autem veniſſent, ſubtrahebat, & ſegregabat ſe, timens eos, qui ex circumciſione erant*. Quod expendens Tertullianus (2) *Plane*, inquit, *reprehendit; non ob aliud tamen, quam ob inconſtantiam victus, quam pro perſonarum qualitate variabat, timens eos, qui erant ex circumciſione; non ob aliquam divinitatis perverſitatem, de qua & aliis in faciem reſtitiſſet; qui de minori cauſa converſationis ambiguæ, Petro ipſi non pepercit*. Si potuit ſubinde Petrus, gratia adeo eminenti dotatus, converſationis, non doctrinæ defectum admittere; quomodo

(1) Ep. ad Gal. c.2.
(2) l.5. cont. Marcion. c.3.

do cæteros Petri ſucceſſores ab omni labe purgabimus? dictis ſtemus pro infallibilitate Romani Pontificis ex Cathedra docentis.

Ad labefactandam Patrum traditionem, qua de re agitur, afferunt adverſarii exempla Eccleſiæ Aſiaticæ, & Eccleſiæ Africanæ, quarum Epiſcopi, etſi ſanctitate inſignes, & ſapientia præclari, refragari non dubitarunt Romanorum Pontificum generalibus conſtitutis ad fidem ſpectantibus; nempe Eccleſiæ Aſiaticæ auctore Polycrate Epheſiorum Epiſcopo, pugnarunt adverſus decretum S. Victoris PP. I. de celebratione Paſchæ in die dominico; & Eccleſiæ Africanæ, duce S. Cypriano Epiſcopo, & Martyre, impavide ſteterunt contra decretum S. Stephani PP. I. de non rebaptizandis hæreticis. Utriuſque hiſtoria recolenda eſt, & opportune expendenda; ut inde compertum fiat, an jure præfatæ eccleſiæ inficiatæ ſint Pontificiam infallibilitatem.

Sæculo primo æræ Chriſtianæ Eccleſia Romana ex traditione divi Petri ſolemnem diem Paſchatis agebat Dominica ſequenti Æquinoctium Vernum poſt quartamdecimam diem lunæ menſis Martii; E contra Aſianæ Eccleſiæ juxta invectam conſuetudinem Sancti Joannis Apoſtoli diem Paſchalem celebrabant die 14. lunæ Vernalis

more

more Judaico. Studuit Anicetus PP. ab illa conſuetudine dimovere Polycarpum Sanctiſſimum Epiſcopum Smyrnenſem, in colloquio ſecum habito Romæ, ſed fruſtraneus ceſſit labor, ſalva tamen permanente inter ipſos charitatis pace. Sæculo ſequenti ſecundo, utraque pars pro ſuo pugnabat ritu, quum Aſiaticæ Eccleſiæ impotenti æſtu ferveſcentes ad exceſſus ſua ſtudia apportarunt. Siquidem undique (1) Romanos criminabantur, tanquam detractores Aſianæ conſuetudinis, & ab eorum communione ſe ſubtrahebant. Demum coacto Epiſcoporum Concilio ſub Polycrate Epheſiorum Antiſtite, Synodicas litteras ad omnes Eccleſias direxere, quibus impietatis palam arguebant, qui luna 14. Martii Paſchale feſtum non agerent. Victor PP. curavit audaciam compeſcere, & errorem; ſed fruſtra. Quamobrem omnibus Aſiaticis, nempe Aſiæ minoris Eccleſiis comminatus eſt pœnam excommunicationis; vel ut aliis placet, excommunicationem in eas intorſit, ut a ſententia diſcederent. Ab hac inobedientia, & contumacia in hæreſim plurimi Aſiatici prolapſi ſunt, dicti proinde Quartadecimani, quos Concilium Nicænum profligavit, edito ſtatuto, quo omnibus fidelibus denunciatus fuit dies Paſchatis dominica immediate ſequens lunam 14.

(1) Epiphan. hæreſ. 70.

juxta morem Romanum. Omnia conſtant (1) ex Euſebii hiſtoria; & ex Hieronymo in Catalogo ſcript. Eccleſ. & ex Vener. Beda l. de Æquinoct. Verno.

Compoſita hac controverſia Aſiaticos inter, & Romanos, error idem in partibus Occidentalibus ſe abſcondit, apud Scotos ſcilicet, & Britones ſedem figens, adeo firmam, ut neque monitis, neque prædicatione S. Auguſtini Angliæ Apoſtoli potuerint unquam corrigi, vel dedoceri, & a ſua priſtina conſuetudine celebrandi Paſcha more Judaico deſciſcere. Fere per duo Sæcula in avita contumacia permanſere, adeo ut Joannes PP. IV. ad illas Eccleſias ex zelo fidei in hæc verba ſcripſerit (2) *Scripta quæ ad ſanctæ memoriæ Severinum Papam adduxerunt, & de hac luce migrante, reciproca reſponſa, ad ea quæ poſtulata fuerant, ſiluerunt; Quibus reſeratis, ne diu tantæ quæſtionis caligo indiſcuſſa maneret, reperimus quoſdam Provinciæ noſtræ, contra Orthodoxam fidem, novam ex veteri hæreſim renovare conantes, Paſcha noſtrum, in quo immolatus eſt Chriſtus, nebuloſa caligine refutantes, & 14. luna cum hebræis nitentes.* (3) Narrat Beda floruiſſe tunc temporis Sanctum Anatolium, S. Columbanum,

(1) l.4.c 13. & l.5.c.22. & ſeq.
(2) Beda hiſt. Anglor. l.2.c.19.
(3) l.3 c.14. & 17. & alib.

num, alioſque ſanctitate præclaros viros, & Epiſcopos.

Excurrere fas erat integram de hac quæſtione hiſtoriam, ut integre ora loquentium contra infallibilitatem Papæ obſtruerentur. Plura diſcimus ex narratis. I. Quod Epiſcopi Aſiatici, tum Scoti, & Britones in errorem manifeſtum prolapſi ſunt. II. Quod deinde aucta contumacia hæreſis emerſit. III. Quod Scoti, & Britones nedum elata fronte Romanos Pontifices contempſerunt, ſed etiam ipſum Generale Concilium Nicænum. Hinc ſi adverſarii contendunt evincere ex inobedientia Aſiæ Eccleſiarum erga Victorem PP. non fuiſſe illis probatam infallibilitatem Papæ; ex inobedientia quoque Eccleſiarum Anglicanarum erga Concilium Nicænum, colligere coguntur, tunc temporis minime compertam fuiſſe infallibilitatem Concilii Generalis. Quod certiſſime adverſarii non probabunt. Ecce ſuo enſe ſe jugulant, & incidunt in foveam, quam faciunt.

Cæterum communis reſponſio eſt, quid humani paſſos fuiſſe utrobique Epiſcopos, qui traxerunt greges ſuos ſimul in errorem ſplendida illa traditione, quam audierant a S. Joanne Apoſtolo originem ducere. Credebant proinde quæſtionem verſari in re diſciplinæ dumtaxat, in qua liberum eſſet ſuos ritus ſequi. Abrepti deinde in abun-

dantia ſui ſenſus, quemadmodum minime cogitavere de debito obſequendi, & veritati rei, & Victori Romano Pontifici, præcipiente Apoſtolo: (1) *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubjacete eis;* ita quoque non cogitarunt de infallibilitate Victoris PP. quam nefas erat prætermittere. Si error, ſi ignorantia, ſi hæreſis valeant infallibilitatis traditionem, & veritatem delere, ipſi adverſarii judicent. Semel enim hoc admiſſo, actum eſt etiam de ipſa veritate Sacræ Scripturæ.

Non abſimili laborat æquivocatione alterum exemplum deſumptum ex contentione mota a S. Cypriano adverſus decretum S. Stephani I. quo ſtatutum fuit, eſſe contrarium univerſæ traditioni rebaptizare hæreticos ad fidem Catholicam converſos. Res ita contigit. Sedente Romæ Stephano Sæculo III. æræ Chriſtianæ, S. Cyprianus coacto Carthagine Concilio errorem ab Agrippino deceſſore Epiſcopo invectum de rebaptizandis hæreticis, inſtauravit, & datis Synodicis Epiſtolis, immoderato ſtudio etiam S. Firmilianum Epiſcopum Cæſareæ in Cappadocia, & S. Dionyſium Epiſcopum Alexandrinum in ſuam traxit ſententiam. Stephanus pro muro ſtetit, vetuitque ne in hac re innovaretur vetus traditio, qua ſemper probatum fuerat baptiſ-

(1) ad Hæbr. 13.

ma vel ab hæreticis collatum. Ægre tulit Cyprianus Stephani decretum, & acrius quam par erat, illud perſtringens, ad Pompejum ſcripſit in hæc verba: (1) *Nam inter cætera vel ſuperba, vel ad rem non pertinentia, vel ſibi ipſi contraria; quæ imperite, atque improvide* (Stephanus) *ſcripſit, etiam illud adjunxit, ut diceret: Si quis ergo a quacumque hæreſi venerit ad nos, nihil innovetur, niſi quod traditum eſt, ut manus illi imponatur in pœnitentiam.* Quis itaque conficiet, Cyprianum (alioſque illius ætatis) credidiſſe infallibilem in docendo Romanum Pontificem, quem tot laceſſivit conviciis? Ita arguunt adverſarii.

Homines enim ſumus, inquit D. Auguſtinus de S. Cypriani errore: (2) *Unde aliquid aliter ſapere, quam res ſe habet, humana tentatio eſt. Nimis autem amando ſententiam ſuam, vel invidendo melioribus uſque ad præcidendæ communicationis, & condendi ſchiſmatis, vel hæreſis ſacrilegium pervenire, diabolica præſumptio eſt: In nullo aut ſapere, quam res ſe habet, Angelica perfectio eſt.* Diſcant illi, qui contumaciam ſuam erga Sedem Apoſtolicam exemplo S. Cypriani tuentur: ſed diſcant ſe ipſos probare, an fuſo ſanguine per Martyrii confeſſionem ſequi Cyprianum parati, ac prom-

(1) Ep. 74.
(2) l. 2. de bapt. cont. donat. c. 5.

pti ſint, adeout de ipſis repeti poſſint, quæ de illo ſcripſit Auguſtinus: (1) *Illum nævum in candore Sanctæ Animæ, charitatis ubera contegebant.*

Igitur reſpondeo S. Cyprianum cenſuiſſe quæſtionem de conſuetudine baptizandi, vel non baptizandi hæreticos ad fidem converſos, eſſe adiaphoram, adeoque minime exprobrare debuiſſe Stephanum illam, quæ in Africa erat in uſu; ut ipſe Cyprianus in epiſtola Synodica ad Stephanum PP. expreſſe declaravit ſcribens: (2) *Ut de hac ipſa re quid ſinguli ſentiamus, proferamus, neminem judicantes, aut a jure communionis aliquem, ſi diverſum ſenſerit, amoventes. Neque enim quiſquam noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum conſtituit.* Eſto, ſubiratus deinde controverſiam ultra diſciplinæ limites extulerit. Præclare quoque ſcripſerat Cyprianus de Romana Sede: (3) *Deus unus eſt, & Chriſtus unus eſt, & una Eccleſia, & Cathedra una ſuper Petrum Domini voce fundata.* Et alibi Fortunati, & Feliciſſimi ſchiſma percellens incuſat, hæreſes, & ſchiſmata gigni, quia unum Sacerdotem nequeunt novatores cognoſcere, ac venerari. (4) *Neque enim aliunde hæreſes*

(1) ib. l. 1. c. ult.
(2) Auguſt. l. 4. de bapt. cont. donat. c 8.
(3) Ep. 40. ad Plebem.
(4) Ep. 55. ad Cornelium.

reſes obortæ ſunt (inquit) *aut nata ſunt ſchiſmata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Eccleſia ad tempus Sacerdos, & ad tempus judex vice Chriſti cogitatur.*

Hæc omnia probant, quænam fuerit Cypriani ſententia erga Romanum Pontificem: Quam ſi in æſtu diſceptationis infecit, parcendum eſt imbecillitati humanæ, quam neque Cyprianus exuit. Laudatur Stephanus, qui pro veritate pugnavit; ait enim Vincentius Lirinenſis: (1) *Tunc B. memoriæ Stephanus Apoſtolicæ Sedis Pontifex, cum cæteris collegis ſuis, ſed tamen præ cæteris reſtitit, dignum, ut opinor, exiſtimares, ſi reliquos omnes tantum fidei devotione vinceret, quantum loci auctoritate ſuperabat.* Sed non laudatur Cyprianus ob reſiſtentiam factam Stephano, ob quam S. Auguſtinus ſcripſit in hæc verba ad Vincentium Donatiſtam; (2) *Correxiſſe* (Cyprianum) *iſtam ſententiam non invenitur: non incongruenter tamen de tali viro exiſtimandum eſt, quod correxerit, & fortaſſe ſuppreſſum ſit ab eis, qui hoc errore nimium delectati ſunt, & tanto velut patrocinio carere noluerunt.*

Videant adverſarii an ab hujuſmodi exemplis patrocinium quærendum ſit. Sed præ-

(1) Common.adv.hær.c.9.
(2) Ep. 58.

ſtat doctrinam Auguſtini audire. (1) *Quando*, inquit, *in Scripturis ſanctis mala a ſanctis viris facta credimus, etiam facienda credamus, ne violemus præcepta, dum paſſim ſectamur exempla.*

§. XI.

Nonnulli Romani Pontifices ab impactis erroribus vindicantur.

IN relata controverſia, ac diſceptatione de non rebaptizandis hæreticis inter S. Stephanum I. & S. Cyprianum exorta, contenditur, ſanctum Pontificem datis litteris ad Jubajanum epiſcopum ſcripſiſſe, non eſſe rebaptizandos hæreticos, dummodo in nomine Chriſti baptizati fuerint. Edoctus S. Cyprianus ab Jubajano de reſcripto S. Stephani, abreptus calore motæ quæſtionis intellexit, Stephanum baptiſmum approbaſſe in nomine ſolius Chriſti collatum, ſuppreſſa ſcilicet invocatione ſanctiſſimæ Trinitatis, contra expreſſam formam a Chriſto traditam in Evangelio. Quo factum eſt, ut Cyprianus inter alias conqueſtiones adverſus Stephanum exaratas (2) ad Pompejum, etiam hanc intertexuerit objectionem, docuiſſe Stephanum baptiſmum

(1) l. cont Mend. c. 9.
(2) Epiſt. 73.

mum in nomine Chriſti collatum legitimum eſſe. In hunc errorem incidiſſe Stephanum adverſarii ſubinferunt.

Non exſtat epiſtola Stephani ad Jubajanum data, unde dubium excuti poſſit. Sed plane conſtat S. Cyprianum dubiis verbis captum fuiſſe, & pro baptiſmo a Chriſto inſtituto, intellexiſſe baptiſmum in ſolius Chriſti nomine collatum. Vindicat ipſum Stephanum Firmilianus in epiſtola ad Cyprianum data, in qua eſto Stephanum perſtringat ſuper decreto de non rebaptizandis hæreticis, oſtendit tamen mentem Stephani aſſecutum ſe fuiſſe circam formam baptiſmi, refellendo interim rationem, qua uſus fuit Stephanus ad reprobandam baptiſmi iterationem. Scripſit enim Firmilianus in hæc verba. (1) *Illud quoque abſurdum, quod non putant quærendum eſſe, quis ſit ille, qui baptizaverit, eo quod qui baptizatus ſit, gratiam conſequi potuerit, invocata Trinitate nominum, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Igitur mens Stephani in decreto explanata non eo tendebat, ut forma baptiſmi mutaretur in invocationem ſolius Chriſti, ſed quod ſalva conſueta forma, non iteraretur baptiſmus vel ab hæretico Miniſtro ſemel collatus.

Zephyrino Romano Pontifici commentitia culpa objicitur, quaſi faverit Montani-ſta-

(1) Infer. Ep. Cypr. 75.

ſtarum hæreſi, approbando Prophetias Montani, Priſcæ, & Maximillæ, nec non donando eorum aſſeclis communionis pacem, eſto inconſtans, ea ipſa, agente Praxea, irrita fecerit. In teſtem producitur Tertullianus, qui refert: (1) *Idem tunc* (Praxeas) *epiſcopum Romanum agnoſcentem jam prophetias Montani, Priſcæ, Maximillæ, & ex ea agnitione pacem eccleſiis Aſiæ, & Phrygiæ inferentem, falſa de ipſis Prophetis, & Eccleſiis eorum adſeverando, & præceſſorum ejus auctoritates defendendo, coegit, & litteras pacis revocare jam emiſſas, & a propoſito recipiendorum chariſmatum conceſſare.*

Verum falſa, & iniqua criminatio ſe ipſa corruit, ſi Tertullianum eidem Tertulliano ſtatuamus adverſum. Hæreſis a Montano propugnata negabat mæchis, etiam pœnitentibus, omnem indulgentiam, tanquam reis irremiſſibilis culpæ. Zephyrinus palam edixit oppoſitum, referente eodem Tertulliano, qui ſcripſit: (2) *Audio etiam edictum eſſe propoſitum, & quidem peremptorium. Pontifex ſcilicet Maximus* (*nempe Zephyrinus tunc ſedens*) *quod eſt epiſcopus epiſcoporum, edicit: Ego, & Mechiæ & fornicationis delicta pœnitentia functis dimitto.* Utrumque narrat Tertullianus jam Montani

(1) adverſ. Praxeam c. 1.
(2) de Pudicitia c. 1.

ni aſſecla factus, jam Catholicis infenſus, & irriſor. Quod argumento eſt, Zephyrinum Montaniſtis non ſaviſſe, adeoque falſum comminiſci, ubi de communionis pace, & approbatione Prophetiarum Zephyrinum carpit. Niſi dicamus, ab hypocritis mentita pietate deceptum Zephyrinum (quod ſpeciem boni præſeferebat, a nulla ſpecie mala infecti) non reprobaſſe, ſalva tamen fidei incolumitate, de qua nemo in monumentis antiquis reliquit ſuſpicionem vel minimam. Sed quid ad infallibilitatem Papæ elevandam hæc proſunt? Forſan dicimus Pontificem Romanum immunem eſſe ab improborum malitia, qui venientes in veſtimentis ovium, callide circumvenire poſſunt, & fallere Romanos Pontifices?

Sanctum Marcellinum Papam Idolis thurificantem producunt adverſarii, ut infallibilitatem Pontificiam inſolentius appetant, quam feriant. Si verus fuit Marcellini lapſus (de quo valida eſt pugna in contrarium) aliud evinci nequit, niſi Pontificem Romanum ex defectu humanitatis poſſe Chriſtum negare, quemadmodum & de Petro legitur. Neuter tamen ex Cathedra definivit licitam eſſe fidei abnegationem; immo neque poſſe id ex Cathedra a Papa doceri ſuſtinemus. Quod ſatis eſt ad propoſiti noſtri ſcopum.

Cau-

Cauſam donatiſtarum iterum vocant in jus adverſarii, ut Melchiadis deprimant infallibilitatem. Hic Pontifex ſummus coacta Romæ ſynodo ſententiam protulit contra Donatum a Caſis nigris, in favorem Cæciliani, cui jura omnia favebant. Cauſabantur Donatiſtæ, fuiſſe invalidam Cæciliani conſecrationem epiſcopalem, ut pote factam a Felice Aptungitano Antiſtite de traditione ſacrorum Codicum culpato. Donatus inique ferens ſententiam Melchiadis, ad Imperatorem Conſtantinum provocavit, ut aliud Judicium ſibi concederet. Annuit Imperator: *dedit ille*, inquit Auguſtinus, (1) *aliud Arelatenſe judicium, aliorum ſcilicet epiſcoporum; non quia jam neceſſe erat; ſed eorum perverſitatibus cedens; & omni modo cupiens tantam impudentiam cobiberi.*

Hinc intendunt adverſarii colligere, judicium a Melchiade latum non fuiſſe infallibile, adeoque neque irretractabile. Sed leviſſimi ponderis eſt objecta argumentatio, & præter rem. Siquidem Judicium Melchiadis non ſpectabat ad dogma, ſed ad forum contentioſum Eccleſiaſticum; de quo nullus eſt hic ſermo. Præterquam quod nonne reunio Eccleſiæ Græcæ cum Latina pluries una cum articulis, in quibus diſſidemus, retractata eſt in pluribus Conciliis Generalibus, quin nemo audeat his adimere infalibi-

(1) Ep. 162.

libilitatem judicii? Cur e contra adimenda eſt Romano Pontifici? Aliud afferri nequit, niſi Auguſtini ſenſus, & cauſa utrinque communis, nempe *Non quia neceſſe foret*, ſed eorum perverſitatibus cedens pia mater eccleſia, tractat, retractat ſchiſmaticorum vel rebellium cauſas, omni modo cupiens illorum impudentiam cohibere, & ſanare. Quid? quod ipſe Auguſtinus in eadem epiſtola ſcripſit: *Et tamen qualis ipſius Beati Melchiadis Ultima eſt prolata ſententia, quam innocens, quam integra, quam provida, atque pacifica*. Si Ultima, utique omni jure ſuprema.

§. XII.

Liberii lapſus expenditur.

NON paucis placet pluſquam Stentoreos clamores tollere conclamando: Liberius lapſus eſt apertiſſime in Arianam hæreſim, ſubſcribendo Arianæ formulæ, & Sancti Athanaſii condemnationi; Ergo Papa infallibilis eſſe nequit. Gradatim tamen expendenda res eſt; quia Liberii lapſum plurimæ offenſionis originem fuiſſe, concedimus; infandæ Arianæ hæreſis reatum negamus admiſiſſe. In dicti probationem neceſſe eſt hiſtoriam recenſere.

Poſtquam Liberius infracta conſtantia re-

ſtitit imperio, precibus, minis, aliiſque hujus nequitiæ artibus, Conſtantis Imperatoris quum exul apud Beroæam ſubſiſteret, victus fuit ad ſubſcribendum condemnationi Athanaſii, & Formulæ Sirmienſi, deinde ad ineundam communicationem pacis cum Arianis epiſcopis, aliiſque illius improbæ factionis hominibus, a quibus ex Religione antea abſtinuerat.

De lapſu initæ communionis cum hæreticis quæſtio eſſe non debet, quum ſalva fide communicare quis poſſit, ex ipſa Pontificia diſpenſatione; & tantum in caſu de quo agitur, ad peccatum pernicioſi exempli reducenda res erit.

De lapſu in Athanaſii condemnationem ipſe Liberius ſe explicat in hæc verba: (1) *Ego Athanaſium non defendi, ſed quia ſusceperat illum bonæ memoriæ Julius epiſcopus deceſſor meus, verebar ne forte in aliquo prævaricator judicarer. At ubi cognovi, quando placuit, juſte vos illum condemnaſſe, mox conſenſum commodavi ſententiis veſtris*. Ementita facinora, quæ in Athanaſium ferebantur, ad diſciplinam, & forum eccleſiaſticum ſpectabant, adeoque omnino aliena ſunt a dogmate, quod Pontificiam lædat infallibilitatem. Coarguitur tamen ab ipſo Athanaſio, quod in his retractaverit illud odium, erga Arianam hæreſim præconceptum,

(1) Ep. ad Orient.

ptum, licet potius cogentium, quam Liberii fuiſſet voluntas. *Liberius*, inquit Athanaſius, (1) *deinde poſt exactum in exilio biennium inflexus eſt, miniſque mortis ad ſubſcriptionem inductus. Verum illud ipſum quoque, & eorum violentiam, & Liberii in hæreſim odium, & ſuum pro Athanaſio ſuffragium ſatis coarguit. Quæ enim per tormenta, contra priorem ejus ſententiam, extorta ſunt, ea jam non metuentium, ſed ita cogentium habendæ ſunt voluptates.* Et ſimili judicio cum Marcellini thurificatione, ſi res veritati cohæret, Liberius eſt arguendus.

Reliquum eſt, ut de lapſu in ſubſcriptione formulæ Sirmienſis agamus. Tres formulæ vulgo ferebantur ſub nomine Sirmienſis editionis, eſto prima dumtaxat in Sirmienſis Synodo contra Photinum facta revera fuiſſet. Prima igitur Photinum tantum execrabatur qui hæreſes Sabellii, & Pauli Samoſateni inſtaurabat, contra divinitatem Chriſti domini. Aliæ duæ a ſemi-Arianis conceptæ fuere, adeoque plane hæreticæ. Primæ tantum ſubſcripſit Liberius, quæ Catholica eſt, teſte S. Hilario; in ea enim anathemate damnatur qui dicunt Filium Dei (2) *de non extantibus aut ex alia ſubſtantia eſſe, vel fuiſſe tempus, aut ſæculum, quando non erat.*

Sub-

(1) Ep. ad Solit.
(2) l. de Synod.

Subdole tamen Arianorum factio coegit Liberium ad ſubſcribendum huic Formulæ, eſto verbis, & ſenſu Catholicæ (licet dolo hæretico Arianorum gravidæ); quia quum in eadem non fuerit expreſſum verbum *Conſubſtantiale*, quod lydius erat lapis ad agnoſcendam fidem, & detegendam Arianam vafritiem, & hoc verbo non erat opus uti contra Photinum; in ſpem venerunt Ariani, quod devicta conſtantia Liberii per ſubſcriptionem formulæ non exprimentis verbum *Conſubſtantiale*, proclive eſſet eundem adigere ad ſubſcribendum alteri formulæ, cui ſine fidei diſpendio, hujuſmodi verbum deſiderari nequibat.

Verum equidem eſt, etiam in hac formula callidam Arianorum pervicaciam virus abſcondiſſe ſuum, quia reticentia verbi *Conſubſtantiale*, ubique apud illos, a ſymbolo Nicæno, & fide avertebat, unde eorum ſtudium erat utendi hac induſtria, ut fucum facerent incautis, & cæteros in perniciem pertraherent. Quamobrem S. Hilarius hæreticorum fraudes apprime intelligens, æque damnavit Synodos Sirmienſes, & formulas ab illis exortas. Cui ſuſpicioni præivit Athanaſius ſcribens:(1) *Multitudo Conciliorum, & diverſitas ſcriptorum, indicium de ſe præbet, eos qui in illis Conciliis congregati fuere, adverſus Nicænam quidem Synodum bellum*

(1) l. 1. de Synod.

lum gerere, ſed tamen imbecilliores eſſe, quam ut pares ſint veritati. Hoc titulo tam (1) ipſe Hilarius, (2) quam Hieronymus lapſum Liberium in hæreſim proclamarunt.

Itaque Liberius hæreſim per ſuam ſubſcriptionem neque docuit, neque confirmavit, dum callida Arianorum perfidia extra formulam per cuniculos vim ageret. Lapſus tamen gravis fuit ob invectum ſcandalum, ad quod reparandum, quum Romanæ ſedi reſtitutus fuit, fidem Nicænam palam profeſſus eſt; cum S. Athanaſio communionem redintegravit; Semi-Arianos ad Catholicam fidem reducere omni ſtudio adlaboravit; Concilio Ariminenſi ſtrenue conſenſum negavit: Per epiſtolam ad totius orbis epiſcopos datam Arianos anathemate perſtrinxit: Sanctеque tandem extremum vitæ curſum tenuit, quin Pontificiæ infallibilitati, docendo ex Cathedra quidquam detraxiſſet.

Æquum fuit plura ſuper hoc argumento complecti, ne veritas difficultati cedere videretur,

F §.XIII.

(1) in fragm.
(2) in Chronico

§. XIII.

De calumniis, ob confictos errores, Innocentio I. & Zoſimo illatis agitur.

IN epiſtolam Innocentii I. (1) ad Epiſcopos Macedoniæ datam accuſatio inſurgit, quaſi irritas declaraverit ordinationes factas a Bonogo Epiſcopo Sardicenſi prædamnato, ut hæreſeos auctore, conceptis ſequentibus verbis: *Ad ſummam certe, qui nihil a Bonogo acceperunt, rei ſunt uſurpatæ dignitatis, qui conficiendorum Sacramentorum ſibi vindicaverunt auctoritatem, atque id ſe putaverunt eſſe, quod de his nulla fuerat regulari ratione conceſſum.*

Solutio in promptu eſt. Innocentius locutus eſt de honore, & dignitate, quæ conſequitur characterem impreſſum ex impoſitione manuum, non de ipſo charactere, quo accepto ordinatio perficitur. In eadem Epiſtola ſatis ſe explicat Sanctus Pontifex, dum illos reprehendit, qui *in Catholica noverant propter vitia ſua, non poſſe ſuſcipere ordinationem; idcirco ad illum perrexiſſe, qui paſſim, & ſine ulla diſcuſſione ordinationes illicitas faciebat*. Loco igitur, & honore vult Innocentius privatos eos, quos Bonogus ordinavit, & nihil obfuit effectui ordina-

(1) Epiſt. 27. ad Epiſc. Macedon.

nationis, quam dumtaxat illicitam pronunciavit.

Idem eſt ſenſus alterius epiſtolæ ad Alexandrum Antiochenum ab Innocentio I. (1) datæ, in qua perſtringit Arianos, alioſque hæreticos, reprobando eorum ordinationes. *Non videtur*, inquit Innocentius, *Clericos eorum cum Sacerdotii, aut Miniſterii cujuſpiam ſuſcipi debere dignitate*. Neque fucum faciant ſequentia verba: *Quoniam quibus ſolum baptiſma ratum eſſe permittimus... nec Spiritum Sanctum eos habere ex illo baptiſmate, illiſque Myſteriis, arbitramur.... Quomodo fieri poteſt, ut profanos eorum Sacerdotes, dignos Chriſti honoribus arbitremur, quorum laicos imperfectos, ut dixi, ad percipiendam Spiritus Sancti gratiam cum pœnitentiæ imagine recipiamus?* Ratum utique admittit baptiſma, etiam ſi ab hæreticis fuerit collatum, permittitque, ut fidelium communione, & privilegiis donentur. Cæterum ordinatos ab hæreticis ab utroque excludit, quum Charitatis communione ſint privati, eo ipſo, quod a præciſis membris extra Eccleſiam, ubi non eſt plenitudo Spiritus Sancti, nec dari poteſt, ordinati fuere. Omnia veritati cohærent, neque infallibilitati Pontificiæ adverſantur.

Zoſimi PP. itidem impugnatur infallibilitas, objiciendo, ipſum approbaſſe libellum

F 2 Cæ-

(1) Epiſt. 18.

Cæleſtii Primipili Pelagianæ pravitatis, & eidem hæreſi faviſſe, quod a veritate abhorret omnino. Res ita ſe habuit. Cæleſtius e Palæſtina Romam profectus convenit Zoſimum fucato vultu pœnitentis indutus; Libellum expoſuit, in quo tria declaravit. I. Baptizandos eſſe infantes in remiſſionem peccatorum, ſed non videri idcirco peccatum ex traduce firmari. II. ſe paratum, ac promptum dixit ſubſcribere decretis, & literis deceſſoris Innocentii I. quibus hæreſis Pelagiana prædamnata fuerat. III. declarat, ac ſpondet nihil aliud petere, quam inſtrui, & corrigi: *Si forte ut hominibus accidit, quiſpiam ignorantiæ error obrepſerit, veſtra ſententia corrigatur*; (1) Narrat Auguſtinus. His auditis a Zoſimo, una cum aliis querelis a Cæleſtio jactis adverſus Patres Carthaginenſes, quos impetebat; quaſi temere, & ſine examine paratos corrigi immaturo judicio rejecerint, & anathemate exterminaverint, prudentiſſime Pontifex decrevit Cæleſtium demulcere, eique blandiri, donec Carthagine Romam adveniſſent, qui probare poſſent, an vaferrimo, & mendaci animo, vel liberali, ac docili omnia locutus fuiſſet: Præhabita tamen, & ſtatuta determinatione ab omni hac cauſa ſuperſedendi, donec Sancta Sedes integre edocta fuiſſet.

D. Au-

(1) l. pecc. orig. c. 6.

D. Auguſtinus ea omnia confirmat dicens: (1) *Sed multum miſericors memoratæ Sedis Antiſtes, ubi eum vidit ferri tanta præſumptione præcipitem, tamquam furentem* (ſcilicet per expoſitam hæreſim in libello clare, & aperte negantem Peccatum originale ex traduce:) *donec, ſi poſſet fieri, reſipiſceret, maluit eum ſenſim ſuis interrogationibus, & illius reſponſionibus colligare, quam diſtricta feriendo ſententia, in illud abruptum, quo jam propendere videbatur, impellere*. Pergamus ad verba ſequentia Auguſtini: *Ideo autem non dixi: Aperte ceciderat, ſed propendere videbatur, quia ſuperius in eodem libello de bujuſmodi quæſtionibus locuturus, ante prædixerat: Si forte ut hominibus quiſpiam ignorantiæ error irrepſerit, veſtra ſententia corrigatur*.

Ulteriorem Auguſtini hiſtoriam legamus: *Hanc ejus* (nempe Cæleſtii) *prælocutionem Venerabilis Papa Zoſimus tenens, egit cum homine .... ut ea, quæ a Diacono Paulino fuerant objecta, damnaret, atque ut Sedis Apoſtolicæ literis, quæ a S. M. ſuo Prædeceſſore manaverant, præberet aſſenſum. At illa (Cæleſtius) noluit... objecta damnare, ſed beati Papæ Innocentii literis non eſt auſus obſiſtere: imo ſe omnia, quæ Sedes illa damnaret, damnaturum ſe eſſe promiſit. Atque ita velut Phreneticus, ut requieſceret tam-*

(1) l. 2. ad Boniſ.

tamquam leniter fotus, a vinculis tamen excommunicationis non eſt creditus eſſe ſolvendus. Sed interpoſito duorum menſium tempore, donec reſcriberetur ex Africa, reſipiſcendi ei locus, ſub quadam medicinali lenitate conceſſus eſt. Perlegamus & finem narrationis Auguſtini, ut tota facti ſeries ſub oculis ſit: *Quoniam revera, ſi depoſita perviciaciæ vanitate, quod promiſerat, (Cæleſtius) vellet attendere, & eaſdem literas, quibus ſe conſenſurum eſſe reſponderat, diligenter legeret, ſanaretur. Sed poſtea quam ex Africano Epiſcoporum Concilio reſcripta detecta ſunt, quid fuerit conſecutum, ut juſtiſſime in eum ſententia proferretur, cuncta legite, quia cuncta tranſmiſimus*. Nempe poſt tentatam fruſtra Cæleſtii emendationem, iterum damnatus fuit, & repetito anathemate confoſſus.

Diſcimus ergo Zoſimum probe noviſſe hæreſim in libello exaratam; Prudentiſſime tamen diſſimulare geſtiit, ne ſpes concepta emendationis præfocaretur in limine. Quapropter non dixit libellum eſſe Catholicum ob dogma in eodem impie expoſitum, ſed ob inſertam proteſtationem, qua Cæleſtius ſe pollicebatur paratum inſtrui, edoceri, & corrigi, quod vere Catholicum ſapit. Reſponſio eſt divi Auguſtini apprime de tota re conſcii. (1) *Cum hoc*, inquit, (nempe negan-

(1) l. 2. ad Bonif. c 3.

gando Peccatum originale) *Cæleſtius in ſuo libello poſuiſſet, inter illa dumtaxat, a quibus ſe adhuc dubitaret, & inſtrui velle confeſſus eſt, in homine acerrimi ingenii, qui profecto, ſi corrigeretur, plurimis profuiſſet, voluntas emendationis, non falſitas dogmatis approbata eſt. Et propterea libellus ejus Catholicus dictus eſt, quia & hoc Catholicæ mentis eſt: ſi qua forte aliter ſapit, quam veritas exigit, non ea certiſſime definire, ſed detecta, ac demonſtrata reſpuere.*

Si autem quis contendat adhuc erraſſe Zoſimum fidem præſtando vaferrimo hæretico: Dico privilegium, quod vindicamus Romano Pontifici, eſt illud infallibilitatis in docendo ex Cathedra, neutiquam illud ſcrutationis cordium, de quo nulla legitur promiſſio in Evangelio.

§. XIV.

Errores ab Hormiſda, & Vigilio depelluntur.

ERroris reum Hormiſdam dicunt adverſarii, quod reprobaverit propoſitionem: *Unus de Trinitate carne paſſus eſt*; quam deinde probavit, & laudavit Joannes II. anathemate itidem feriens Monachos Acæmetas (ideſt inſomnes, utpote alternatim ſemper vigiles ad orandum) qui antedictum aſſertum, ut erroneum carpebant,

atque omnibus nervis inſectabantur. Hinc errantem Hormiſdam appellitant.

Attamen ad veritatem hiſtoriæ provocandi ſunt Monachi Scythæ. Scripta profeſſione fidei per ſuos Nuntios coram legatis Pontificiis Conſtantinopoli degentibus, ſumme urgebant, ut probaretur propoſitio recenſita: *Unus de Trinitate paſſus eſt carne*: ea ducti opinione, ut omnino in formulis fidei a Concilio Chalcedonenſi editis, conſereretur, tamquam neceſſaria earumdem explicatio, & ad confodiendas hæreſes mucro abſolutiſſimus. Legati Apoſtolici, rejecta inſtantia adeo abſurda, rem totam ad Hormiſdam detulerunt, ad quem ſucceſſive iidem Monachi Scythæ per alios Nuntios de illata ſibi injuria appellarunt. Accepit Hormiſdas, ut par erat, petitionem Monachorum, tamquam abſonam, intempeſtivam, atque captioſam, utpote Diabolicæ zizaniæ ſemina injicere geſtientem. Stetit Hormiſdas ad inſtantiam inflexibilis, & Monachi in furorem acti uſque ad ſeditionem populi devenuerunt: (1) *eouſque tumoris elati*, inquit ipſe Pontifex, *ut ad arbitrium ſuum utriuſque orbis putent inclinandum eſſe judicium*.

Hormidas hanc Monachorum petulantem inſaniam, ac pervicaciam perhorreſcens nihil de propoſita aſſertione, vel exami-

(1) Ep. 67. ad Poſſeſſorem.

aminis, vel cenſuræ dicere voluit, ſed data epiſtola ad Poſſeſſorem Afrum Epiſcopum præmonere ſategit, ne inſolenti Monachorum poſtulationi aures præberet. In hac epiſtola totus eſt, ne quidquam novitatem redolens fidei formulæ Chalcedonenſis Concilii immiſceretur; abſurdum videlicet, inutile, & perniciosum ſentiens quidquam addere, & ſi quandoque bonum in ſe videatur, fidei formulis; maxime privati ingenii procaci præſumptione adinventum. Hæc itaque Hormiſdas abhorruit, vetavit, & execratus eſt, quidquid dicat Joannes Maxentius Monachus pariter Scytha, qui epiſtolam Hormiſdæ ad Poſſeſſorem, diſſimulato auctore, adeo exagitavit, ut impudentiſſima etiam Pelagiana labe infectam eſſe, pronuntiaret: eo quod ſcripſerit Hormidas: *Proficimus inter adverſantes propriis bonis, ſi non involvamur erroribus alienis*. Propria namque bona, non deſinunt eſſe dona Dei, quod ad rem non pertinebat apponere, utpote notorium.

Cæterum etſi Hormiſdas rejeciſſet propoſitionem Scytharum Monachorum, ut conſonam Eutychetis hæreſi, & contrariam definitioni Concilii Chalcedonenſis, contra Eutychianam, aut Neſtorianam hæreſim; quid obeſt infallibilitati Pontificiæ, ſi Joannes II. alter Pontifex in alio ſenſu eandem probaverit ad exprobrationem Acæme-

ta-

Digitized by Google

tarum, qui Neſtoriana perfidia imbuti, eandem propoſitionem exhorrebant? Nonne propoſitio: *Pater major me eſt*; ab ore Chriſti procedit? & tamen in ore Ariani blaſphemia erat, & nota hæreſos denigrata; ubi prolata a Catholico, eſt repetitio ſermonis Domini. & hæc ſatis.

Controverſia diuturna de tribus capitulis aperit viam adverſariis, fallibilitatis inſimulare Vigilium PP. eo quod pugnantibus inter ſe decretis de illis judicium tulerit. Tria autem hæc capitula complectebantur: I. Scripta ſeu libros Theodori Mopſueſtiæ Epiſcopi, qui Eunomium, & Apollinarem confutando plura miſcuit Neſtoriana hæreſi infecta. II. Scripta Theodoriti Cyri Epiſcopi impugnantia Anathematiſmos a S. Cyrillo editos contra Neſtorianam hæreſim, quos criminabatur, ut Apollinaris erroribus conſperſos. III. Epiſtolam Ibæ Edeſſeni Epiſcopi ad Marim Perſam, in qua plurimum Theodorus Mopſueſtenus, ejuſque doctrina commendabatur. Super his tribus nuncupatis capitulis, tres quoque circumferebantur ſententiæ. Etenim alii perurgebant ſtrenue illorum damnationem, evulgantes nunquam extinctum iri Neſtorianam hæreſim, niſi proſcriptis ejuſcemodi ſcriptis. Alii tria capitula propugnabant, tum ut erroribus vacua, tum quia auctores ut optime de fide meriti, ac probati ſeſſionem reſpe-

ſpective tenuerint in conciliis Epheſino, & Chalcedonenſi. Alii tandem ab utroque placito abhorrebant, rati non eſſe, juxta primos, opportunum proſcriptionem Capitulorum perſequi, utpote ab Acephalis intentatam, qui ſub ſpecie delendi Neſtorianiſmum in Epheſina ſynodo confoſſum, patrocinium deinde paraturi erant Eutychianiſmo, concutiendo Chalcedonenſe Concilium, in quo Theodoritus, & Iba ſederant. Neque, juxta ſecundos, dimittenda eſſe cenſebant omnia ſcripta abſque debita cenſura, ſed tempori indulgendum eſſe, ut propitior affulgeret dies complendi omnia ex debito. Interim ad ſummum proſcribenda eſſe ſcripta Mopſueſteni Epiſcopi, ut antiquioris Scriptoris, & gradatim quoque aliorum, ſalva ſemper auctoribus reverentia.

Obſita undequaque ſpinis erat via, qua incedendum eſſet. Quapropter Vigilius probe conſcius periclitari vel Epheſinum, vel Chalcedonenſe Concilium, cunctatione utendum eſſe cenſuit, & pro temporum ratione conſilium eſſe ſumendum. Eo vel maxime quod Roma evocatus Vigilius a Juſtiniano, urgentiſſime excitatus fuerit ab Epiſcopis pluribus occidentalibus, & rogatus, ne in hac re quicquam novitatis admitteret. Sed dum iter ageret, monitus fuit de peracta damnatione trium capitulorum, cujus ſubſcriptionem ab Epiſcopis adden-

dendam præſtolabatur Theodorus Cæſareæ Capadocum Epiſcopus Suephalorum Coriphæus: Statimque arrepto calamo ſcripſit Vigilius ad Mennam Conſtantinopolitanum Præſulem, illam reprobando, & ut reſcinderetur, etiam apud Imperatorem agendo. Deinde ut me expediam, permiſſa hujus cauſæ diſcuſſione in Conventu 70. Epiſcoporum, ibique datis ſuffragiis de edenda damnatione, ipſe Vigilius dedit ad Mennam *Judicatum* trium Capitulorum damnationis. Non potuit tamen flecti, ut eidem inſiſteret, quin totus incumberet, ad trahendos tum Principem, tum Epiſcopos, ut coacta Synodo ex oriente, & occidente, eidem remitteretur controverſia finienda.

Synodus coacta fuit Conſtantinopoli 150. Epiſcoporum ex oriente; pauciſſimi vero ex occidente adfuere, apud quos Vigilius male audiebat ob *judicatum* damnationis. Synodus damnavit Capitula, ſed Vigilius renuit damnationem confirmare, ne hoc actu Epiſcopos occidentis in ſchiſma pelleret. Idcirco lato Conſtituto mediam amplexus eſt viam. Theodori Hæreſes damnavit ſuppreſſo illius nomine, juxta exemplum Concilii Epheſini. De Theodorito dixit, jam in Synodo Chalcedonenſi ſatis actum fuiſſe, ſuper ſcriptis adverſus Cyrillum; fuiſſeque Patres illos contentos, ad Theodoriti exprobrationem, eum cogere, ut anathema

di-

diceret Neſtorio, ideoque ab ulteriori condemnatione fore ſuperſedendum: de Ibæ epiſtola, utpote jam perlecta in eadem Synodo Chalcedonenſi, & abſque diſcuſſione dimiſſa, nihil eſſe retractandum. Hac œconomia uſus eſt Vigilius, ne in totum indulgens Orientalibus Epiſcopis, Occidentales offenderet, & auctoritas Conciliorum elevaretur: vel in totum occidentalibus tribuens denegata condemnatione, orientales ad Schiſma commoveret. Adeo dura erat, & triſtis illorum temporum conditio, ut vix prudentiæ ſupereſſet conſilium. Tandem Vigilius, ut pacem daret tumultuanti diſcordiæ, flexus eſt ad confirmandam condemnationem trium Capitulorum, una cum auctoribus, in præfata Synodo ſtatutam, quæ proinde nomine Quintæ Synodi habita eſt in Eccleſia.

Quod noſtra intereſt, diſcere ex facti ſerie debemus, nunquam Vigilium laudaſſe hæreſim, aut hæreticos homines, neque unquam alterutrum abſolviſſe; ſed tantum judicium diſtuliſſe; quo ad tempus, quod prudentiſſime inopportunum cognoſcebat, ob acre, & callidum partium ſtudium. Igitur ſuper re fidei nequit coargui de inconſtantia Vigilius. Renuebat quidem Vigilius ad expreſſam damnationem Auctorum deſcendere, ſed non ut illos a culpa eximeret, ſed ut morem gereret Conciliis Epheſi-

ſino, & Chalcedonenſi, quæ a ſententia contra perſonas perſpecte abſtinuerunt. Quamobrem ſi hæc opportuna tempori diſpenſatio exemit audata Concilia a quolibet probro, non eſt cur verti debeat crimini Vigilio.

Si quis autem percunctabitur, ubi conſtet Vigilium in re fidei non fuiſſe inconſtantem, ſibique repugnantem, ſi ipſe in Epiſtola ad Eutychium Conſtantinopolitanum data, ingenue fatetur, ſe retractare ea omnia, quæ ad defenſionem trium capitulorum facta ſunt, quia comperta, irrequieto ſtudio, ſanctorum Patrum doctrina, plene edoctus tandem fuerit, cuncta erroribus ſcatere? Reſpondeo, id conſtare ex ipſo Vigilio, qui narrationem inchoans de geſtis præſentis controverſiæ, ait: (1) *In una, eademque quatuor Synodorum fide ſincere perſiſtentes, cavillationibus, verſutiis, & dolo malo ab iis dividere conatus fuerit, ita ut nosmetipſi, qui cujuſdam cum illis eramus, & ſumus de fide ſententiæ, inſuper habita dilectione fraterna in diſcordiam abierimus.* II. Conſtat ex S. Gregorio, qui ad Epiſcopos Iſtriæ ſcribens ait; (2) *de quibuſdam ſolummodo perſonis fuiſſe ventilatum*, in illa quæſtione Trium Capitu-

(1) Ep. ad Eutychium.
(2) l. 2. ep. 10. ad Greg. Savinum, & l. 3. ep. 37. ad Conſtantium Mediol.

tulorum. III. Conſtat ex epiſtola Pelagii I. ad Childebertum Regem Francorum ſcribentis; *extra fidem* de tribus Capitulis diſceptatum eſſe in Oriente. Et conſtat ex epiſtola Pelagii II ad Epiſcopos Iſtriæ, in qua lato calamo vindicat Vigilium, aperteque dicit Pelagius *nihil aliud quam de perſonis* controverſiam incruduiſſe. IV. Conſtat, quia ſuper damnatione perſonarum jam vita functarum, plurimum ſtudium mentes Synodi occupavit; nempe an retractanda foret cauſa de illis Epiſcopis, de quibus Concilia Epheſinum, & Chalcedonenſe recte locuta fuere. Deinde an illi Epiſcopi jam defuncti in Communione pacis potuiſſent anathemati ſubjici. His ſublatis difficultatibus, inclaruit Vigilio, quid & quomodo definire opus erat, ſcilicet, & cohærenter ad præcedentem condemnationem, & ad execrationem Auctorum, juxta juris regulas. Hæc eſt illa veritas, quæ latebat Vigilium, & ante perfectam aſſecutionem videbatur ſpecie tenus defenſioni trium Capitulorum favere. Quamobrem aſſeveranter dico Vigilium nihil in negotio Trium Capitulorum retractaſſe, aut immutaſſe ad fidem attinens, ſed tantum circa ea, quæ ad diſciplinam ſpectant, cujuſmodi ſunt damnationes Auctorum libelli hæreſibus obliti.

Itaque compertum remanet, Factum Vigilii non officere infallibilitati Pontificiæ,

quia

quia quæcumque inconſtantia illius fuerit, œconomia, & diſpenſatio neceſſaria fuit, citra fidei diſpendium, & opportuna improbo tempori, ſuper iis, quæ variabilem poſtulant diſciplinam, quemadmodum actum eſt in ipſo Univerſali Concilio Chalcedonenſi, cui nemo exprobrat fallibilitatis labem. Ad horum lucem ampliorem juvabit legere verba Pelagii II. dicentis: (1) *debet ergo perpendere veſtra dilectio, quia prædeceſſorum noſtrorum conſenſus in hac cauſa tanto poſt inanis non fuit, quanto prius duris contradictionum laboribus inſudavit.*

§. XV.

Honorius I. a nota hæreſeos abſtergitur.

MOnothelitarum hæreſis incendium, quod ſeptimo Eccleſiæ ſæculo in Oriente eruperat, ex cineribus a tempore Heraclii Imperatoris incenſis, adhuc adverſarios concitat, ut Honorium I. eodem igne obvolvant, & proinde hæreticum Monothelitam, hæreſiſque doctorem combuſtioni addicant. At enim arguunt, Honorium reſcriptis ſuis ad Sergium Conſtantinopolitanum Antiſtitem datis docuiſſe voces

(1) Epiſt. 3. ad Heliam Aquileenſ. & Epiſc. Iſtriæ c. 8.

Digitized by Google

ces geminæ voluntatis, & operationis eſſe *novas, Patribus ignotas, recenter inductas*, adeoque omnino ſupprimendas, ne ſcandalum fidelibus præpoſtere injiciant. Addidiſſe etiam, inclamant, *ineptum, otioſum, & grammaticale* eſſe inquirere, an poſt unionem in Chriſto duarum naturarum, duæ manſerint voluntates, & operationes; eoſque, qui de una vel gemina voluntate in Chriſto inveſtigare aggrediuntur, merito appellari *vanos, naturarum ponderatores, otioſos negotiatores*; poſtremo juſſiſſe, ut de una vel gemina voluntate, & operatione Chriſti altum haberetur ſilentium. Ex quo ad complementum infandi facinoris factum eſt, ut ipſe Honorius injuſte ſuccenſeret Sophronio Sanctiſſimo Præſuli Hieroſolymitano, quia impenſe adverſus Sergium Monothelitarum Principem ſcriberet, obortamque hæreſim pro virili percuteret. Quibus omnibus recte perpenſis in ſexta Synodo, a Patribus illis conclamatum eſt Honorio anathema, una cum Sergio, Pyrrho, cæteriſque Monothelitis. Quis igitur hæreſis notam inficiando ab Honorio docente ex Cathedra depellere audebit?

Anguſta, & inciſa argumentatio eſt, ſed parum urgens conſideranti, reſponſalem Honorii ad Sergium privati hominis fuiſſe epiſtolam, non Pontificis ex Cathedra docentis univerſam Eccleſiam, cui infallibi-

litas judicii ineſt. Privatim conſultus a Sergio fuit Honorius; mendaciis circumventus, quod voces unius vel geminæ voluntatis in Chriſto ſcandalo fidelium eſſent: quod Sophronius diſtans omnia ſuſdeque commoveret ob ineptam vocum novitatem: quod ſalva rectæ fidei duarum naturarum indiviſe, & impermixte in Chriſto profeſſione ſopiendæ erant undequaque diſcordiæ, ſi ſilentio premerentur inutilia vocabula unius vel geminæ voluntatis, & operationis in Chriſto, ad quod ipſe Imperator dicebatur proclivis. Privato ſenſu, privato reſponſo ſe credulum præbuit Honorius, & in errorem lapſus eſt. Patet ex ipſa Honorii epiſtola ad Sergium relata in ſexta Synodo act. 14. ubi legitur ab Honorio ſcriptum. *Auferentes ergo (ſicut diximus) ſcandalum novellæ adinventionis, non nos oportet unam vel duas operationes Definientes prædicare.* Quid autem eſt, ut error privati hominis in Pontificem docentem ex Cathedra univerſam Eccleſiam ſit intorquendus?

Sufficeret utique hæc reſponſio ad elevandum argumentationis propoſitum. Sed quia præſtat, juſtitia poſcente, Honorium ab impacta hæreſi vindicare, altius repetenda res eſt; eo vel maxime, quum vindices Honorii habeamus Joannem IV. in Apologia pro Honorio, ad Conſtantinum Imp. Filium Heraclii data: S. Maximum Marty-

rem

rem in Dialogo cum Pyrrho Monothelita, & in epiſtola ad Marinum; & Anaſtaſium Bibliothecarium in ſuis ad (1) Joannem Diaconum Collectaneis, præter innumeros alios ſcriptores, qui de hoc argumento late diſſeruerunt.

Quum Heraclius confecto bello Perſico ſubſiſteret Hierapoli, quidam Anaſtaſius creditus Patriarcha Jacobitarum, illum convenit gratulationis ergo de parta victoria. Hoc colloquium impulit Imperatorem, ut Anaſtaſium Eutycheti addictum hortaretur ad inhærendum Chalcedonenſi Concilio. Qua arrepta occaſione homo vaferrimus interpellavit Heraclium, an una, vel duæ voluntates, & operationes dicendæ eſſent ex Religione in Chriſto? Neſcius, & inopinato perculſus Imperator remiſit Anaſtaſium, ut Sergium ſuper propoſita quæſtione conſuleret, & Cyrum Phaſidis Epiſcopum, a quibus accepto reſponſo pro unica voluntate, extorſerunt ſimul juncti ab Imperatore Edictum, Ecthesim appellatum, quo Heraclius omnibus præcipiebat, unicam in Chriſto profiteri voluntatem. Tunc Sergius Conſtantinopoli, & Cyrus Alexandriæ, quo ex mercede iniquitatis translatus fuerat, coactis Conciliis hæreſim Monothelitarum jam præformatam ſtabilem reddiderunt. Perſpecta hac hæretica novitate Hieroſolymi-

(1) Apud Anaſt. Bibliot.

tanus Epiſcopus Sophronius omnibus nervis obſtitit, tum lingua, tum calamo, datis etiam literis confutatoriis ad ipſos Sergium, & Cyrum, & hortatoriis ad Honorium Romanum Pontificem, ut tantæ perfidiæ occurreret.

Timuit Sergius, ne præoccupatus Honorius a verbis, & precibus Sophronii, comperta veritate, male partum Dogma deſtrueret; ideoque fallendi omnigena arte eruditus, mille mendacia conſtruxit, & ob oculos Honorii miſſa Epiſtola ex dolis, & fraudibus infarta hæc propoſuit. I. ſcripſit: in unum coaluiſſe omnes populos per Egyptum, Lybiam, finitimaſque provincias diſperſos, ad ſe dedendos ſanctionibus Concilii Chalcedonenſis, cui adverſabantur, hoc intercedente temperamento, ut unicam in Chriſto profiterentur voluntatem, & operationem. II. Unum tantum reluctare Sophronium fultum aliquibus probabilibus Patribus, qui ſemel vel iterum duas dixerunt voluntates, & operationes in Chriſto. III. quod tandem Sophronius inflexus eſſet ad tollendas exortas contentiones, diſcordiaſque vergentes ad Schiſma, ut tectis ſub ſilentio unius vel duarum voluntatum vocibus, quod tantum ſpectat ad Dogma Eccleſiaſticum, omnes confiterentur, Verbum Dei in carne, & divina natura operari. IV. Scripſit Sergius ex hoc ſilentii tempera-

ra-

tamento tolli quorundam errantium aſſertum, ponentium in Chriſto duas voluntates contrarias, aliam rationis, alteram pugnantis appetitus, quæ a ſolo peccato originali deſcendit, cujus expers eſt Chriſtus. V. Hanc doctrinam excerptam eſſe ex libro dogmatico a Menna Patriarcha Conſtantinopolitano ad Vigilium PP. transmiſſo de una operatione, & una voluntate, cujus exemplar jam propediem ad Imperarem erat directurus.

His ſtrophis circumventus Honorius, inexplorata rei veritate, & partium momentis inauditis, reſcripſit (1) ad Sergium. I. Laudavit diſpenſationis œconomiam adhibitam de reticendis vocibus unius, vel geminæ voluntatis. II. Animadvertit, harum vocum prædicationem poſſe periculum infirmis ingerere erroris, perinde ac ſi admittantur in Chriſto duæ voluntates ſibi ipſis contrariæ, quod eſt alienum a recta fide. III. Circumſpicit prolationem Vocum unius vel geminæ voluntatis poſſe labefactare unum, vel alterum Concilium, nempe vel Epheſinum, vel Chalcedonenſe, adeoque vel Neſtorianam hæreſim, vel Eutychianam reintegrare. Siquidem infirmis, aut malevolis ingeniis occaſio injuſta eſſe poterit, ex voce unius voluntatis, & operationis colligendi, juxta Eutychetem, confuſionem, &

(1) Ep. relect. in 6. Synod. act. 12.

permixtionem naturæ divinæ, & humanæ in Chriſto; Perinde ac ex prolatione geminæ voluntatis, & operationis inferendi, juxta Neſtorium, duplicitatem ſuppoſiti in eodem Chriſto. IV. ſcripſit (1) Honorius ad Sergium, Profiteri neceſſe in Chriſto duas naturas divinam, & humanam inconfuſe, indiviſe, atque inconvertibiliter, & unamquamque illarum eſſe propria operantem. V. Mandat, quod ablato ſcandalo adinventionis novellæ de Voce unius vel geminæ voluntatis, caveant unam vel duas operationes *definiendo* prædicare.

Hæc eſt ſumma epiſtolarum Honorii ad Sergium, ex quibus diſcimus, Honorium Catholice locutum eſſe, & contra Neſtorium, & contra Eutychetem; & Inſuper faſſum fuiſſe, in Chriſto unitas eſſe naturam divinam, & humanam, & utramque ſibi propria operari; non aliter certe quam per propriam uniuſcujuſque virtutem, & operationem. Negando igitur duplicem voluntatem, ſolummodo de voluntatibus contrariis licet interpretari, quod ſane Catholicum eſt. Ita interpretatur Joannes PP. IV. dicens. (2) *Secundum hunc igitur modum, jam dictus deceſſor noſter (Honorius) prænominato Sergio Patriarchæ percontanti ſcripſiſſe dignoſcitur: Quia in Salvatore noſtro duæ*

(1) Et ep. relect. in 6. Synod. act. 14.
(2) In cit. Apol. pro Honor.

duæ voluntates contrariæ, ideſt in membris ipſius, penitus non conſiſtunt, quoniam nihil vitii traxit ex prævaricatione primi hominis. Ita S. Maximus Martyr: (1) *Cum enim,* inquit, *ſcripſiſſet Sergius, eſſe qui dicerent in Chriſto duas contrarias voluntates, reſcripſimus, Chriſtum non habuiſſe duas contrarias voluntates, carnis, inquam, & ſpiritus, ſed unam tantum, quæ naturaliter humanitatis ejus nota eſt.* Ita ille ipſe, qui fuit a literis ejuſdem Honorii, ab ipſo Maximo citatus, a quo ratio reddita eſt, quia in *Epiſtola Honorii Membrorum, & Carnis facta eſt mentio, quæ divinitati ejus non poſſunt attribui.* Igitur de voluntate humana erat ſermo, quum dicta fuit Una tantum in Chriſto.

Aſt huic interpretationi repugnat Sextæ Synodi anathema contra Honorium, una cum Sergio Monothelita emiſſum. Non inficior; eſto eruditi non pauci, inter quos Baronius, ſuſpicentur ex fraude ſcriptum fuiſſe nomen Honorii, violata veritate Autographi actorum. Attamen reſpondeo; Honorium neque fuiſſe hæreſi infectum, neque ut hæreticum fuiſſe damnatum. Egregie id probat teſtimonium (2) Leonis II. pro confirmatione ejuſdem ſextæ Synodi ſcribentis ad Conſtantinum Pogonatum Imperatorem, ubi

 ait.

(1) In cit. Dialog.
(2) Sexta Synod. act. 18.

ait. *Anathematizamus... & Honorium qui hanc Apoſtolicam Eccleſiam, non Apoſtolicæ traditionis doctrina, luſtravit, ſed profana proditione immaculatam fidem maculari permiſit.* Quam permiſſionem, in quo ſita fuerit, explicat idem Leo in alia epiſtola ad Epiſcopos Hiſpaniæ, in hæc verba: (1) *Qui vero adverſus Apoſtolicæ doctrinæ puritatem perduelles extiterant, abeuntes quidem æterna condemnatione mulctati ſunt, ideſt, Theodorus ... Cyrus ... Sergius, Pyrrhus ... cum Honorio, qui flammam hæretici dogmatis, non ut decuit Apoſtolicam auctoritatem, incipientem extinxit, ſed negligendo confovit.*

Honorius itaque non ut hæreticus damnatus fuit, ſed quia erumpentem hæreſim non extinxit, & a Sergio illuſus credulas aures præbuit; petita præpoſtere indulſit; in captionem verborum venit, & per imprudentiam in adverſarii caſſes incidit. Quæ omnia ſunt quidem culpæ peccantis ſolicitudinis, non autem vulnera Pontificiæ infallibilitatis. Ex quo Agatho PP. vere potuit ad præfatum Imperatorem Conſtantinum ſcribere, poſt Honorii factum, (2) *Apoſtolicam Eccleſiam a tramite traditionis Apoſtolicæ nunquam erraſſe, nec hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit, ſed ut ab exordio Chriſtianæ fidei percepit ab auctoribus*

(1) Epiſt. 2.
(2) Extat act. 3. ſext. Synod.

bus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus, illibata fine tenus permanet, ſecundum ipſius domini Salvatoris divinam pollicitationem.

§. XVI.

Errores, quibus notantur Gregorius III. & Stephanus III. futiles deteguntur.

SAnctus Bonifacius Germanorum Apoſtolus in perenne ſuæ venerationis, obedientiæ, & religionis erga ſedem Apoſtolicam argumentum, literas dedit, miſſis delectis Nuntiis ad Gregorium III. quibus explicata ſui Apoſtolatus agendi ratione, plura propoſuit quæſita, ut juxta Romani Pontificis doctrinam edoctus, tuto pede Gentes illas ab infidelitate eriperet, & ſanis imbueret documentis. Reſpondet ad ſingula Gregorius, & ipſa reſponſio retegit, æque quæſiti rationem, ac datæ doctrinæ difficultatem, quæ nares adverſariorum adeo inſolenter pupugit. Verba Gregorii III. ſunt: *Nam quod poſuiſti, quod ſi mulier infirmitate correpta non valuerit debitum viro reddere, quid ejus faciat jugalis: bonum eſſet, ſi ſic permaneret, ut abſtinentiæ vacaret. Sed quia hoc magnorum eſt, ille qui ſe non poterit continere, nubat magis: non tamen ſubſidii opem ſubtrabat ab illa, quam infirmitas præ-*

præpedit, & non deteſtabilis culpa excludit. Erroneum eſt, exclamant infallibilitatis hoſtes, indicere diſſolutionem matrimonii ex impotentia ſuperveniente ad matrimonii contractum.

Nonnulli doctores cenſent Gregorium diſpenſationem interpoſuiſſe, quia agebatur de matrimonio rato, non conſummato, cujus vinculum poſſe a Papa diſſolvi, exempla plurima docent: Quoniam nondum in illo perfectus eſt conjunctionis Chriſti cum Eccleſia typus, juxta Apoſtoli doctrinam. Neque incongruum videri debet, ſi Gregorius hanc diſpenſationem indulgere ſit dignatus ad levamen illius regionis gentis, barbaris inſtitutis enutritæ. Alii interpretantur, locutum eſſe Gregorium, non quidem de impedimento ſuperveniente ad contractum Matrimonii, ſed de cognitione impotentiæ jam exiſtentis ante Matrimonium, acquiſita ex tentato uſu ejuſdem. Ex quo enim compertum eſt, impotentiam perpetuam fore, liberum remanet alteri conjugi ad alias nuptias convolare, ob nullitatem initi contractus. Monet tamen, ut puellæ ſubſidium non deneget, quia inter barbaras illas gentes, viduata omni ope, ad Idololatriam, vel gentilitios mores, cum magna pietatis Chriſtianæ jactura, forte revertiſſet.

Oneratur itidem Gregorius III. quia juſ-

ſit baptizatos a Paganis iterum fore baptizandos, inquiens: (1) *Vel qui a Presbitero Jovi mactante, & immolatitias carnes veſcente baptizati ſunt, ut rebaptizentur, præcipimus.*

Sed procul eſt a mente Gregorii III. hujuſmodi error. Illud enim erat ad mentem Bonifacii quærere: An baptiſmus datus a Paganis vel joco, vel ignorata forma, vel non probato, an veram formam protulerint, eſſet nec ne iterandus. Reſpondet Gregorius omnino ita incerte baptizatos baptizari oportere. Nondum enim in Eccleſia inductus fuerat mos baptizandi ſub conditione. Præterea tunc adhuc ſub Judice pendebat, an validum haberetur baptiſma collatum a non baptizato; de qua quæſtione anceps fuit olim D. Auguſtinus dicens: (2) *Et hæc quidem alia quæſtio eſt, utrum & ab iis, qui nunquam fuerunt Chriſtiani, poſſit baptiſmus dari: nec aliquid temere inde affirmandum eſt ſine auctoritate Concilii, quantum tantæ rei ſufficit.* Quapropter mirari non ſubit, ſi Gregorius ex privata ſententia in dubio veritatis nondum eliquatæ tutiorem partem elegerit, mandans baptizatos a Paganis baptizari, ad ſecuritatem fidelium, quod ſapientiſſimi judicii eſt.

Ad alterum expedita ſolutio eſt, oporte-

re

(1) Epiſt. 2. ad Bonif.
(2) l. 2. cont. ep. Parimen. c. 13.

re etiam baptizari eos, qui communicant cum lapſis presbyteris, prævia facti pœnitudine, quum nemini petenti denegandus ſit ingreſſus in Eccleſiam per baptiſmum. Idcirco ſimul ibidem docet Gregorius: *Eos etiam qui ſe dubitant eſſe baptizatos ... ut baptizentur, præcipimus*.

Cæterum omnibus patet prædicta omnia fuiſſe confirmata a S. Zacharia ſucceſſore Gregorii III. qui ad eundem Bonifacium ſcribens, ait: (1) *Illos autem viros, qui ab hæreticis baptizati ſunt, & dubietas tenet, quod in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti non ſint baptizati, inquiſita rei veritate, ſi ab erroneis Sacerdotibus baptizati ſunt, hos ſine dubio, juxta prædeceſſoris noſtri bo. mem. Gregorii Papæ, & Sacrorum Canonum, traditum tibi mandatum implere non ommittes, ne in æternum pereant*. Nil validius ad tutamen Gregorii.

Poſtremo ad errata Stephani III. devenimus, procul dubio probaturi in nihilum decidere. Stephanum III. nuncupamus cum Anaſtaſio, & Baronio, licet aliis placeat illum numerare hujus nominis ſecundum, excluſo Stephano vere ſecundo, quia triduo tantum ſupervixit electioni. Hic itaque Stephanus III. dum in Galliis apud Cariſiacum conveniſſet Pippinum Regem, de pluribus interrogatus ad ſingula reſpondit,

(1) Ep. x. ad Bonif.

dit, inter quæ duo cenſura inuruntur. Primum eſt, reſpondiſſe inquirenti, quibus in caſibus liceat conjuges ſeparare, nedum thoro, ſed etiam Vinculo? Reſpondiſſe, inquam, duos caſus tantum eſſe poſſe, nempe vexationis a dæmone, & lepræ morbi, ad ſolutionem conjugii ſufficientes. Verum ut verba reſponſi præſeferunt, non ſolutionem vinculi, ſed ſeparationem thori, importare contendo. Ita enim lego in reſponſis a Stephano III. datis: (1) *Si quis ſe conjugio copulaverit, & uni eorum contigerit, ut debitum reddere non poſſit, non liceat eos ſeparare, nec pro alia infirmitate, excepto ſi dæmonii infirmitas, aut lepræ macula ſupervenerit. Cæterum ſi ab his duabus infirmitatibus liberi fuerint invicem conjuncti, unus alteri ſervitium exhibeat.* Unde non alia quam thori ſeparatio colligi poteſt; maxime ſi infirmitas ſuperveniat matrimonio conſummato, quod omnimodam ſolubilitatem excludit. Cur vero Pontifex has tantum infirmitates ad ſeparationem recenſeat ſufficientes; ex contingentia caſus, unde quæſitum ortum fuit, oriri debuit. Quod ſane demonſtrant verba ad nonum quæſitum, ubi itidem de leproſis agitur.

Idem Pontifex ad undecimum quæſitum reſpondit circa Presbyterum, qui deficiente aqua, in Vino baptizavit infantem, dicens:

(1) tom. 17. Regiæ edit. c. 2.

cens: *Si in Vino quis, propterea quod aqua non inveniebatur, omnino periclitantem infantem baptizavit, nulla ei adſcribitur culpa. Infantes ſic permaneant in ipſo baptiſmo. Nam ſi aqua adfuit præſens, ille Presbyter excommunicetur, & pœnitentiæ ſubmittatur, quia contra Canonum ſententiam agere præſumpſit.* Ex ignorantia caſus oritur erronea interpretatio. Caſus expoſcebat, quam cenſuram meruerit Presbyter, & nihil de infante momenti erat. Igitur dicendum eſt, caſum contigiſſe, in quo iter agente Presbytero, occurrit infans in extremo periculo conſtitutus, qui poſt acceptum baptiſmum in Vino, alio deportatus eſt, ignorante Presbytero penitus quis eſſet, & quonam delatus fuerit. De tali infante dicit Stephanus, permaneat in illo qualicumque baptiſmo, non quia validus fuerit, ſed quia divinæ providentiæ relinquitur; vel miraculoſe illum ſalvare, ut refertur a Moſcho de Judæo in arena baptizato, ob aquæ defectum (ſi caſus revera contigit); (1) vel ad adultam ætatem perducendo puerum, ut per baptiſmum flaminis a gehennæ periculo eripi poſſit. Cæterum apud plures eruditos creduntur hæc reſponſa conſuta ex arbitrio fuiſſe, & maxime præſens, quod abeſt a pluribus editionibus, & in aliis non Stephano, ſed Siricio adſcribitur, quod

(1) In prat. Spirit.

quod mendacii, & puræ putæ calumniæ ſignum eſt. Alii tandem mendoſum eſſe textum ſentiunt, & reſtituendum cum conditionali appoſitione, ideſt: *Nulla ei adſcribitur culpa, ſi infans permaneat in illo baptiſmo*. Quis enim tam barbus eſt, ut credat, Stephanum ignoraſſe materiam neceſſariam ad baptiſmum, quæ neque fugit Clericos infimi ſubſellii?

§. XVII.

Eugenius II. & Nicolaus I. ab errore purgantur.

SUB Eugenio II. coacta fuit Romana Synodus, in qua plures ſanciti ſunt Canones ad diſciplinam Eccleſiaſticam reſarciendam accommodatiſſimi. Ipſe Eugenius præfuit, & ſancita decreta edixit, inter quæ ſub numero trigeſimo ſexto legitur: *Nulli licere, excepta cauſa fornicationis, Uxorem relinquere, & deinde aliam copulare*. Permittit ergo Eugenius Vinculi Conjugalis ſolutionem, interveniente fornicatione alterius conjugis, adverſus ſententiam Chriſti: *Quod Deus conjunxit, homo non ſeparet*. Ita cauſantur ſenſiſſe Eugenium II. adverſarii. Illum tamen defendunt quotquot interpretati ſunt textum Matthæi 19. ubi Chriſtus docuit: *Quicumque*

que dimiſerit Uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mæchatur. Prohibetur quidem Uxorem dimittere a jugali conſortio, niſi ex cauſa fornicationis, ſed non conceditur aliam ducere, vivente Uxore dimiſſa, ut explicavit Concilium Forojulienſe can. x. juxta ejuſdem Chriſti doctrinam Matthæi 5. expreſſam: *Omnis qui dimiſerit Uxorem ſuam, excepta cauſa fornicationis, facit eam mæchari; & qui dimiſſam duxerit, adulterat*. Ergo ex ſententia Chriſti non diſſolvit vinculum, alias dimiſſa citra adulterii crimen, poſſet alteri copulari. Cur autem ſola cauſa fornicationis utrobique proferatur, reſpondet D. Auguſtinus: (1) *Credo quia illud quod majus eſt, hoc dominus commemorare voluit. Majus enim adulterium eſſe, quis negat Uxore non fornicante dimiſſa, alteram ducere, quam ſi fornicantem quis dimiſerit, & tunc alteram duxerit: non quia, & hoc adulterium non eſt, ſed quia minus eſt, ubi fornicante dimiſſa, altera ducitur.*

Auguſtinus explicando Evangelicum textum, Eugenium ab errore vindicat, & adverſarios confundit.

Conſultus Nicolaus I. a Bulgaris per plura quæſita, ſapientiſſime ad ſingula reſpondit. Inter cætera offendit reſponſum datum circa baptiſmum collatum a quodam viro igno-

(1) l. 1. de adult. conjug. c. 9.

ignoto, de cujus etiam religione omnino obſcura erat fama. Offenſio autem, quam patiuntur adverſarii, eſt, quia Nicolaus dixit: *Non eſſe denuo baptizandos, ſi in nomine Sanctæ Trinitatis, vel etiam in nomine Chriſti baptizati ſunt, ut legimus in actibus Apoſtolorum. Unum quippe idemque eſt, ut Sanctus exponit Ambroſius.* (1) Patet autem formam baptiſmi in nomine Jeſu, excluſa explicita trium Divinarum perſonarum appellatione, alienam eſſe a forma conſtituta ipſo Chriſto docente, adeoque errori eſſe accenſendam.

In animum inducere tamen nequeo, ſanctiſſimum æque ac doctiſſimum Pontificem, in errorem incidiſſe circa formam baptiſmi, de qua jam recepta, & pervulgata erat Patrum traditio Sæculo Eccleſiæ Nono apud omnes, non niſi verbis dominicis In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti confici Sacramentum baptiſmi. Obſervandum igitur eſt, reſponſum Nicolai ad duo ſe referre; nempe ad actus Apoſtolorum, ubi dicitur In nomine Jeſu Chriſti plurimos ab Apoſtolis baptizatos fuiſſe, & ad auctoritatem Divi Ambroſii, qui dicit unum, idemque eſſe benedicere in Chriſto, ac benedicere in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, quia nomen unum eſt, poteſtas una. Singula explicatione di-

(1) l. 1. de Spirit. S. c. 3.

ſtincta colluſtrantur. Quum in actibus Apoſtolorum dicuntur aliqui baptizati in nomine Jeſu, non proinde eſt intelligendum, dimiſſam, vel omiſſam fuiſſe invocationem Sanctæ Trinitatis; ſed tantum accipiendum eſt perinde ac ſi diceretur, benedicente Jeſu Chriſto, vel præhabita invocatione, ut tantum opus ad optatum finem perducat, baptizati ſunt, ſervata tamen doctrina Chriſti circa materiam, & formam præſcripta Matth. 18. Et ſane: (1) *Quomodo*, inquit S. Cyprianus, *quidam dicunt, foris extra Eccleſiam, modo in nomine Jeſu Chriſti ubicunque, & quomodocunque Gentilem baptizatum, remiſſionem peccatorum conſequi poſſe, cum ipſe Chriſtus Gentes baptizare jubeat in plena, & adunata Trinitate?* Conſonat Cypriano Auguſtinus coarguens Maximinum Arianum, ubi ait: (2) *Si autem etiam non nominatis Patre, & Spiritu Sancto, in nomine Chriſti juſſi ſunt baptizari* (nempe ab Apoſtolis) *& tamen intelliguntur non baptizati niſi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; cur non ſic audis de filio Dei: Omnia per ipſum facta ſunt, ut & non nominatum intelligas ibi etiam Spiritum Sanctum?* Hinc aſſequi poſſumus, Nicolaum tantum voluiſſe, quod quemadmodum dicitur in nomine Trinitatis

(1) Ep. ad Jubajan.
(2) l. 2. cont. Maximin. c. 17.

tis tingendos eſſe initiandos ad fidem per baptiſmum, quin abrogetur expreſſio ſingularum perſonarum ejuſdem Trinitatis; ita quum dictum ſit baptizandos in nomine Chriſti, ut legitur in actibus Apoſtolorum, non eſt ita accipiendum, ut omittenda credatur forma cum expreſſione diſtincta Trinitatis. Ad hunc ſenſum tantummodo compellat divum Ambroſium dicentem: Unum idemque eſſe in naturæ identitate perſonam Verbi Incarnati, cum Patre, & Spiritu Sancto. Perſpectum erat doctiſſimo Pontifici, non niſi ex ſpeciali revelatione potuiſſe Apoſtolos baptizare prolato pro forma ſolo nomine Chriſti (quatenus opinio hæc facto cohæreat) neque exinde hujuſmodi exemplum (1) cæteris favere poſſe.

§. XVIII.

Stephanus VII. & Sergius III. perperam poſtulantur de corrupta fidei doctrina.

E Vivis ſublato Formoſo Romano Pontifice, excepit Eccleſia in vacante Sede Stephanum hujus nominis VII. Hic plura contra electionem Formoſi animo volvens, cenſuit a Catalogo Romanorum Pontificum expungendum illum eſſe, tanquam hominem ex honoris ambitione, & con-

(1) D. Th. 3. p. q. 66. art. 6.

tra fas in Pontificatum intruſum, proindeque omnia ejus acta, ut auctoritate vacua, reſcindi debere. Coacta igitur Synodo, ex ejuſdem ſententia, ultra omnium actorum extinctionem, irritas declaravit omnes ordinationes a Formoſo factas, ſinguloſque per illum ordinatos, iterato ordinare præſumpſit. De hac violata Sacramentorum regula poſtulatur Stephanus, tamquam reus.

Ut plene objecto argumento faciam ſatis, operæ pretium eſt animadvertere, (ut omnes cuneos adverſariorum retundam) præiviſſe decreto Stephani VII. aliud haud diſpar decretum Stephani IV. contra Conſtantini Antipapæ conſecrationem, ejuſque ordinationes factas, quas irritas in Synodo coacta edixit, & iterare præcepit. Præceſſerat quoque exemplum Hincmari Rhemenſis Epiſcopi, alioquin doctiſſimi, qui ſedente Nicolao I. habita Sueſſionenſi comprovincialium Epiſcoporum Synodo, decrevit irritas habendas eſſe omnes ordinationes ab Ebbone præceſſore Hincmari factas, utpote ab Epiſcopatu depoſito, ut legitur act. 5. ejuſdem Concilii: Horum exempla ſectati ſunt Patres Synodi Bituricenſis habitæ anno 1031. Joanne XVIII. Pontifice, qui Can. 11. ſtatuerunt irritas fore ordinationes Filiorum Presbyteri, ſervorum, & colliberttorum, qui ſeſe clam obtuliſſent, non perſpecta eorum conditione, Tandem, ut alia

miſſa

miſſa faciam, in Concilio Lateranenſi Oecumenico ſub Calliſto II. an. 1123. congregato decretum eſt, omnes ordinationes, quas fecit Burdinus Antipapa, tanquam irritas eſſe circumſcribendas, maxime a die, quo publico Eccleſiæ judicio proſcriptus, & damnatus fuerat.

Hæc omnia ſatis ſuperque demonſtrant, nondum eliquatam fuiſſe in Eccleſia anteactis ſæculis quæſtionem: an iterari potuiſſent ordinationes contra Canones celebratæ, necne; & pro utraque parte probabilem opinionem viguiſſe, ac ad praxim deductam fuiſſe. Ex quo culpandus non videtur, ex hoc capite, Stephanus VII. ſi abſque alterutrius opinionis definitione ex Cathedra, exempla præcedentia ſectatus eſt.

Non me fugit, alios e contra ſtare Theologos, qui emollire ſtudent verbum, quo irritæ declarantur ordinationes, itaut non vacuæ characteris impreſſione haberi debeant, ſed ut illicitæ ad exercitium ordinis ſuſcepti, & vacuæ honore, & gradu illi debito. Quamobrem nullo modo ex integro opus erat iterare ordinationes, ſed tantum prævia quadam cæremoniali conſecratione, vel potius benedictione, illos ordinatos in locum ſuum, & honorem recipere. Deſcripſit hanc cæremoniam Quartum Concilium Toletanum Can. 28. pro hæreticis, & Schiſmaticis, qui pœnitentes ad gremium re-

 di-

dibant Eccleſiæ. Favet præſenti interpretationi Sigebertus in Chronico ad an. 903. ubi de Theodoro Papa loquens, narrat; *Theodorus Romanæ Eccleſiæ CXV. præſidet. Hic contra Stephanum Papam ſentiens, reconciliavit ordinatos a Formoſo, quos Stephanus per vim Romæ intus, non foris exordinaverat, nec tamen præſumpſerat eos iterum conſecrare.* (1) Conſtat quoque ex ep. Urbani II. ad Lucium Præpoſitum, in qua ait: *Cæterum Schiſmaticorum, & hæreticorum Sacramenta, quoniam extra Eccleſiam ſunt, juxta SS. Patrum traditionem, ſcilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Auguſtini, Hieronymi formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur, niſi cum ipſi vel eorum Sacramentis initiati, per manus impoſitionem ad Catholicam redeunt unitatem.*

Neque propterea Scriptores cauſantur Stephanum VII, ut doctrinæ fidei corruptorem per iteratas ordinationes (ſi fecit) quia non definiendo ex Cathedra, ſed nimis indulgendo ſuo excandeſcenti animo illas inique abrogatas voluit, extorquendo a congregata Synodo, per omnem conatum, irregulare ſuffragium, teſte Auxilio Formoſi defenſore, & (2) Luitprando ſcriptore coævo.

Ideo-

(1) Ep. 17.
(2) L. 1. & ep. ad Leonem Epiſc. Nolan. de ordin. Formoſi l. 1. c. 8.

Ideoque peccatum Stephani nuncupant errorem converſationis, neutiquam prædicationis, utpote ad ſingularem caſum reſtrictum. Utraque ſolutio integram ſervat Pontificiam infallibilitatem.

Lugendam cogor proſequi tragœdiam de Formoſo Pontifice pertractus ab adverſariis, qui Sergium III. in jus vocant, quia Stephani acta contra Formoſum, jam reſciſſa, deleta, & igne combuſta a Romano, Theodoro, Joanne IX. Romanis Pontificibus, auſus eſt reintegrare, iterumque Formoſi acta reſcindere, ejuſque ordinationes irritas promulgare. Re igitur, & opere Sergius in errorem Stephani impegit, & eo graviorem, quo a tot Sanctiſſimis prædeceſſoribus abunde fuerat edoctus. Sed quid hæc facinora cum infallibilitate judicii ex Cathedra? eadem reſpondeo, quæ de Stephano VII. dicta ſunt, & quæ piget repetere.

§. XIX.

Notæ in reſcripta nonnullorum Romanorum Pontificum diſſlantur.

Satius eſſet prætermittere, quam operam ludere in objectionibus ab adverſariis importune eductis ex Pontificiis reſcriptis, quæ variabilem negotiorum molem reſpiciunt, omnino alienam ab infallibili

judicio ex Cathedra, de quo inſtitutum præſens procedit. Verum quia heterodoxis placet, etiam in his leviſſimi momenti Romanos Pontifices traducere, ab impactis criminationibus vindicare non omittam.

Ex reſcripto Alexandri III. Salernitano Epiſcopo, relato cap. (1) *licet præter ſolitum*, colligunt adverſarii, a quibuſdam Romanis Pontificibus contra indiſſolubilitatem Matrimonii judicatum fuiſſe dicendo, Matrimonium ratum cum una celebratum ſolvi poſſe per poſterius Matrimonium cum altera initum, & conſummatum. Petente igitur Epiſcopo Salernitano quid juris eſſet in hoc caſu, reſpondit Alexander III. digna Pontifice ſententia: *Quod ſi inter virum, & mulierem legitimus conſenſus interveniat de præſenti, ita quidem quod unus alterum in ſuum mutuo conſenſu verbis conſuetis expreſſo, recipiat... non licet mulieri alii nubere; & ſi nupſerit, etiam ſi carnalis copula ſit ſecuta, ab eo ſeparari debet, & ut ad primum redeat, Eccleſiaſtica diſtrictione compelli. Quamvis aliter a quibuſdam prædeceſſoribus noſtris ſit aliquando judicatum.* Itaque ſubinferunt adverſarii aliquos Romanos Pontifices, teſte Alexandro III. legem divinam de indiſſolubilitate Matrimonii admiſſo errore violaſſe.

Si conſulamus juris Canonici peritos, latet

(1) L. 4. decret. tit. 4. de Sponſa duorum cap. 3.

ret omnino, a quo vel quibus latum fuerit judicium adverſus indiſſolubilitatem Matrimonii; & mirum eſt, nullam hujuſmodi judicii mentionem extare in aliqua ſaltem pervetuſta Canonum collectione. Propterea conjectare licet, Verba Alexandri ex ſuggeſtione conſulentis Epiſcopi fuiſſe adjecta. Proclive enim eſt, quod Epiſcopus ex falſo rumore obreptus ſcripſerit, a quibuſdam Romanis Pontificibus reſcriptum fuiſſe in favorem poſterioris Matrimonii conſummati. Quibus ſuggeſtionibus reſcribens Alexander, reſpondit, ſententiam ſuam omnino prævalere debere, etiam ſi aliter a prædeceſſoribus ſuis judicatum fuerit. Neque temere id dictum affero, quia ex Gonzalez conſtat eo tempore abuſum invaluiſſe Mutinæ, in Anglia, aliiſque provinciis diſſolvendi Matrimonium ratum per Matrimonium ſubſecutum cum copula. Qui ergo fieri non potuit, ut ad obducendam excuſationem in peccatis, falſum rumorem ſparſerint, in id conſpiraſſe alicujus Romani Pontificis ſententiam? Addi etiam poteſt, ex ignorantia errorem populi obrepere potuiſſe; quia, quum ex cap. *ſicut ex literis de ſponſal.* ſancitum fuerit fæminas uni deſponſatas, alteri nubere non prohiberi, ad Matrimonium ratum inſcite hanc legem tranſtulerunt.

Cæterum cavendum eſſe exiſtimo a cenſuris

ſuris inurendis Pontificiis reſcriptis, quia ex ſingularitate caſuum inferri nequit eamdem doctrinam ubique valere. Sit exemplum, Alexander III. juſte improbat Matrimonium conſummatum, adjecta tamen conditione, ſi præceſſerit cum altera Matrimonium ratum, conceptis verbis explicantibus mutuum conſenſum, initum. Itaque ſi alter caſus proponatur, non verificata hac conditione, oppoſita erumpet reſolutio. Cætera patebunt per ſolutionem ſequentis argumenti.

In ſecunda collectione juris Canonici legitur quoddam reſcriptum Cæleſtini III. ſub *cap. de converſ. infidelium* in hæc verba: *Idem ſiquidem juris ſequenti caſu, quem proponere ſtuduiſti, eſſet cum Chriſtiano viro, propter odium uxoris, Chriſtum negante, & ſibi copulante paganam, & ex ea filios procreante, Chriſtiana in obrobrium Jeſu Chriſti relicta eſt; tamen aſſenſu Archidiaconi ſui ad ſecundas nuptias convolavit, & filios ſuſcepit ex ipſo; non enim videtur nobis, quod ſi prior Maritus redeat ad unitatem Eccleſiaſticam, eadem a ſecundo debeat recedere.*

In conſimili caſu de viro labente in hæreſim, reſcripſit Urbanus III. cap. *de illa de divort. Videtur nobis quod ſi mulier ab eo, ea dumtaxat intentione diſceſſit, ut lapſus in hæreſim tædio pariter, & confuſione affectus, ſe ab errore ſuo converteret, ei cum re-*

reverſus fuerit; *reddenda eſt .... ſi vero judicio Eccleſiæ ab eo ſine ſpe Matrimonii redintegrandi receſſit, ad recipiendum illum nullatenus dicimus compellendam*. Poſtmodum Innocentius III. reſcribens Epiſcopo Ferrarienſi, ut habetur cap. *Quanto de divort.* utrumque reſcriptum, nempe & Cæleſtini, & Urbani correxit, dicens: *Licet quidam prædeceſſores noſtri ſenſiſſe aliter videantur*. Ergo, clamitant adverſarii, errarunt nominati Pontifices; & ſe invicem corrigunt;

Singulos textus opus erat exponere, ut ſe ipſa perſpicue flueret ſolutio. Nonne Cæleſtinus, & Urbanus ſuam proferunt opinionem per verba: *Videtur nobis*? Nonne hæc verba ſonant privatam proferentis opinionem, quæ cum mutabilitate judicii compatitur, vel alterius Pontificis reformationem admittit? Itaque nihil contra infallibilitatem Pontificiam hujuſmodi reſcripta evincunt. Sine erret, ſive non erret, Pontifex in privatis opinionibus, ad quæſtionem noſtram non pertinet; qui loquimur de judicio ex Cathedra, quod certe non profertur per verba: *Videtur nobis*.

Contra reſcripta Alexandri III. iterum Cenſores adverſi reclamant, quia cap. *Cum eſſes, de Teſtament.* improbat teſtamenta, quæ ſecundum invectam conſuetudinem, ſub pœna reſciſſionis, non fuerint vallata per ſub-

ſubſcriptionem quinque, vel ſeptem teſtium; *quia*, ait Pontifex, *a divina lege, & Sanctorum Patrum ſtatutis, & a generali Eccleſiæ conſuetudine id eſſe noſcitur alienum, cum ſcriptum ſit: In ore duorum, vel trium teſtium ſtat omne verbum*. Ubinam, ajunt, eſt violare jus divinum, ſi adverſus inſurgentes fraudes majorem numerum teſtium producere contigerit?

Caſus poſcebat remedium, quia Veliterni omnia teſtamenta penitus reſcindebantur, niſi quinque vel ſeptem teſtes adfuiſſent ſubſcribentes: ex quo pauperes, cauſæ piæ, Clerici, in infinitum angebantur. Statuit proinde Alexander III. duos, vel tres teſtes ſufficere ad teſtamenti validitatem, producta ratione, non pro cauſa diſpoſitionis, ſed veluti pro exemplo, ac ſi diceret. Si juxta jus divinum, quod laudant Sancti Patres, & Eccleſia exequitur firmitate conſuetudinis, duo vel tres ſufficiunt teſtes ad probationem verborum, cur adeo ab his aliena eſt conſuetudo Veliternenſis, ut reſciſſioni tradantur teſtamenta a pluralitate majori teſtium minime probata? Ubi, ut apparet, nullus error corrigendus occurrit, neque caſtigandum cenſeri debet Alexandri III. reſcriptum.

§. XX.

§. XX.

Errores adverſus Innocentii III. & Bonifacii VIII. conſtituta intentati rejiciuntur.

AD Innocentium III. perducimur, in omni facultate peritiſſimum, rerum humanarum, divinarumque cognitione egregie præditum Pontificem. Quapropter quilibet ſani conſilii majus ſcelus eſſe ſuſpicabitur, in ejus ſcriptis errorem cogitare, quam affingere. Ad tollendam igitur muſſitandi occaſionem adverſus Pontificiam infallibitatem omnes ſcrupuli proferantur in medium. Poſtulabat enixe Innocentium III. Philippus Rex Francorum, ut nullitatem ſui matrimonii cum Iſemburge Regina pronuntiaret, & libertatem ei permitteret tranſeundi ad ſecunda vota cum Maria ſuperinducta muliere. Obtendebat pro cauſa petitæ diſſolutionis, nunquam fuiſſe inter ipſos conſummatum matrimonium, quod tamen conſtanter negabat Regina, & ſuo juramento firmabat. Reſpondit Pontifex: (1) *Non auderemus ſuper hujuſmodi caſu de noſtro ſenſu pro te aliquid diffinire, propter illam ſententiam evangelicam, quam ipſe Chriſtus expreſſit: Quod Deus*

(1) lib. 3. Epiſt. 106. regeſt. 15.

Deus conjunxit, homo non ſeparet: Cum abſque dubio, nec Sanctorum exempla, nec Patrum decreta, intentioni tuæ in hoc articulo ſuffragentur. Verum ſi ſuper hoc abſque Generali deliberatione Concilii determinare tentaremus, præter divinam offenſam, & mundanam infamiam, quam ex eo poſſumus incurrere, forſan ordinis, & officii nobis periculum immineret; cum contra præmiſſam veritatis ſententiam, noſtra non poſſit auctoritas diſpenſare. De ſua igitur Pontificia infallibilitate dubitabat Innocentius.

Prudentiſſimi æque ac doctiſſimi Pontificis munus egit Innocentius. Doctrinam inconcuſſam de indiſſolubili conjugio dixit. Repulſam prudenti lenivit remedio, obtendendo, & ſui muneris, & ſuæ famæ periculum, & univerſalis Concilii neceſſariam convocationem, ut in tanto negotio ingentibus difficultatibus circumſepto maturius poſtulatio Regis inſanis amoribus irretiti judicaretur. Quomodo in hac reſponſione depereat Pontificia infallibilitas, penitus ignoro. Scite dixit Innocentius non poſſe contra evangelicam ſententiam definire. Cætera ad ornatum reſponſionis, non ad dubietatem ſuæ infallibilitatis ſunt addita.

Item Innocentii III. exagitatur doctrina, quia reſcripſiſſe dicitur ad Monachos Ciſtercienſes: *Confeſſionem eſſe prodendam, quia potius eſt blaſphemia, quam confeſſio; nec*

nec debet Confeſſor tantam blaſphemiam, ac inſaniam celare, per quam periculum toti Eccleſiæ poterit incumbere. Exquirebant Monachi, an fictus pœnitens accedens ad Confeſſarium, ut eum in patrocinium criminis deducat, ſubinde repulſus poſſit ſub ſpecie inviolabilis ſigilli deterrere confeſſarium, ne prodat ſacrilegum. In quo caſu quis ita deſipiet, defendendo, adfuiſſe confeſſionem ſacramentalem inſeparabilem ab inviolabili ſecreto?

Erraſſe Bonifacium VIII. ebuccinant adverſarii, quum edita Conſtitutione *Unam Sanctam*, edixerit, omnia Regna mundi ſubeſſe in temporalibus Romano Pontifici. Quod adeo erroneum autumant, ut ſucceſſor Clemens V. juſtum duxerit præfatam Conſtitutionem abrogare, & ut novitatis commentum abjicere.

Objectio hæc undique mendaciis ſcatet. Conſtitutio *Unam Sanctam* adhuc perennis viget in ſexto decretalium, nullo notata errore, in iis, quæ ad diſpoſitivam pertinent, nullo ſtigmate inuſta. Clemens V. per *extravagantem*, ut habetur in cap. *Meruit*, tit. *de Privilegiis*, dumtaxat declaravit, per laudatam Conſtitutionem Bonifacii VIII. *Unam Sanctam*, nullum præjudicium generari Regi, & Regno Gallicano, neque plus ſubjectos eſſe Romanæ Eccleſiæ, quam antea exiſtebant, in temporalibus

ſci-

dibant Eccleſiæ. Favet præſenti interpretationi Sigebertus in Chronico ad an. 903. ubi de Theodoro Papa loquens, narrat; *Theodorus Romanæ Eccleſiæ CXV. præſidet. Hic contra Stephanum Papam ſentiens, reconciliavit ordinatos a Formoſo, quos Stephanus per vim Romæ intus; non foris exordinaverat, nec tamen præſumpſerat eos iterum conſecrare*. (1) Conſtat quoque ex ep. Urbani II. ad Lucium Præpoſitum, in qua ait: *Cæterum Schiſmaticorum; & hæreticorum Sacramenta, quoniam extra Eccleſiam ſunt, juxta SS. Patrum traditionem, ſcilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Auguſtini, Hieronymi formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur, niſi cum ipſi vel eorum Sacramentis initiati, per manus impoſitionem ad Catholicam redeunt un tatem*.

Neque propterea Scriptores cauſantur Stephanum VII, ut doctrinæ fidei corruptorem per iteratas ordinationes (ſi fecit) quia non definiendo ex Cathedra, ſed nimis indulgendo ſuo excandeſcenti animo illas inique abrogatas voluit; extorquendo a congregata Synodo, per omnem conatum, irregulare ſuffragium; teſte Auxilio Formoſi defenſore, & (2) Luitprando ſcriptore coævo. Ideo-

(1) Ep. 17.
(2) L. 1. & ep. ad Leonem Epiſc. Nolan. de ordin. Formoſi l. 1. c. 8.

Ideoque peccatum Stephani nuncupant errorem converſationis, neutiquam prædicationis, utpote ad ſingularem caſum reſtrictum. Utraque ſolutio integram ſervat Pontificiam infallibilitatem.

Lugendam cogor proſequi tragœdiam de Formoſo Pontifice pertractus ab adverſariis, qui Sergium III. in jus vocant, quia Stephani acta contra Formoſum, jam reſciſſa, deleta, & igne combuſta a Romano, Theodoro, Joanne IX. Romanis Pontificibus, auſus eſt reintegrare, iterumque Formoſi acta reſcindere, ejuſque ordinationes irritas promulgare. Re igitur, & opere Sergius in errorem Stephani impegit, & eo graviorem, quo a tot Sanctiſſimis prædeceſſoribus abunde fuerat edoctus. Sed quid hæc facinora cum infallibilitate judicii ex Cathedra? eadem reſpondeo, quæ de Stephano VII. dicta ſunt, & quæ piget repetere.

§. XIX.

Notæ in reſcripta nonnullorum Romanorum Pontificum diffiantur.

Satius eſſet prætermittere, quam operam ludere in objectionibus ab adverſariis importune eductis ex Pontificiis reſcriptis, quæ variabilem negotiorum molem reſpiciunt, omnino alienam ab infallibili

judicio ex Cathedra, de quo inſtitutum præſens procedit. Verum quia heterodoxis placet, etiam in his leviſſimi momenti Romanos Pontifices traducere, ab impactis criminationibus vindicare non omittam.

Ex reſcripto Alexandri III. Salernitano Epiſcopo, relato cap. (1) *licet præter ſolitum*, colligunt adverſarii, a quibuſdam Romanis Pontificibus contra indiſſolubilitatem Matrimonii judicatum fuiſſe dicendo, Matrimonium ratum cum una celebratum ſolvi poſſe per poſterius Matrimonium cum altera initum, & conſummatum. Petente igitur Epiſcopo Salernitano quid juris eſſet in hoc caſu, reſpondit Alexander III. digna Pontifice ſententia: *Quod ſi inter virum, & mulierem legitimus conſenſus interveniat de præſenti, ita quidem quod unus alterum in ſuum mutuo conſenſu verbis conſuetis expreſſo, recipiat... non licet mulieri alii nubere; & ſi nupſerit, etiam ſi carnalis copula ſit ſecuta, ab eo ſeparari debet, & ut ad primum redeat, Eccleſiaſtica diſtrictione compelli. Quamvis aliter a quibuſdam prædeceſſoribus noſtris ſit aliquando judicatum*. Itaque ſubinferunt adverſarii aliquos Romanos Pontifices, teſte Alexandro III. legem divinam de indiſſolubilitate Matrimonii admiſſo errore violaſſe.

Si conſulamus juris Canonici peritos, latet

(1) L. 4. decret. tit. 4. de Sponſa duorum cap. 3.

tet omnino, a quo vel quibus latum fuerit judicium adverſus indiſſolubilitatem Matrimonii; & mirum eſt, nullam hujuſmodi judicii mentionem extare in aliqua ſaltem pervetuſta Canonum collectione. Propterea conjectare licet, Verba Alexandri ex ſuggeſtione conſulentis Epiſcopi fuiſſe adjecta. Proclive enim eſt, quod Epiſcopus ex falſo rumore obreptus ſcripſerit, a quibuſdam Romanis Pontificibus reſcriptum fuiſſe in favorem poſterioris Matrimonii conſummati. Quibus ſuggeſtionibus reſcribens Alexander, reſpondit, ſententiam ſuam omnino prævalere debere, etiam ſi aliter a prædeceſſoribus ſuis judicatum fuerit. Neque temere id dictum affero, quia ex Gonzalez conſtat eo tempore abuſum invaluiſſe Mutinæ, in Anglia, aliiſque provinciis diſſolvendi Matrimonium ratum per Matrimonium ſubſecutum cum copula. Qui ergo fieri non potuit, ut ad obducendam excuſationem in peccatis, falſum rumorem ſparſerint, in id conſpiraſſe alicujus Romani Pontificis ſententiam? Addi etiam poteſt, ex ignorantia errorem populi obrepere potuiſſe; quia, quum ex cap. *ſicut ex literis de ſponſal.* ſancitum fuerit fæminas uni deſponſatas, alteri nubere non prohiberi, ad Matrimonium ratum inſcite hanc legem tranſtulerunt.

Cæterum cavendum eſſe exiſtimo a cen-

ſuris inurendis Pontificiis reſcriptis, quia ex ſingularitate caſuum inferri nequit eamdem doctrinam ubique valere. Sit exemplum. Alexander III. juſte improbat Matrimonium conſummatum, adjecta tamen conditione, ſi præceſſerit cum altera Matrimonium ratum, conceptis verbis explicantibus mutuum conſenſum, initum. Itaque ſi alter caſus proponatur, non verificata hac conditione, oppoſita erumpet reſolutio. Cætera patebunt per ſolutionem ſequentis argumenti.

In ſecunda collectione juris Canonici legitur quoddam reſcriptum Cæleſtini III. ſub *cap. de converſ. infidelium* in hæc verba: *Idem ſiquidem juris ſequenti caſu, quem proponere ſtuduiſti, eſſet cum Chriſtiano viro, propter odium uxoris, Chriſtum negante, & ſibi copulante paganam, & ex ea filios procreante, Chriſtiana in obrobrium Jeſu Chriſti relicta eſt; tamen aſſenſu Archidiaconi ſui ad ſecundas nuptias convolavit, & filios ſuſcepit ex ipſo: non enim videtur nobis, quod ſi prior Maritus redeat ad unitatem Eccleſiaſticam, eadem a ſecundo debeat recedere.*

In conſimili caſu de viro labente in hæreſim, reſcripſit Urbanus III. cap. *de illa de divort. Videtur nobis quod ſi mulier ab eo, ea dumtaxat intentione diſceſſit, ut lapſus in hæreſim tædio pariter, & confuſione affectus, ſe ab errore ſuo converteret, ei cum re-*

reverſus fuerit; *reddenda eſt .... ſi vero judicio Eccleſiæ ab eo ſine ſpe Matrimonii redintegrandi receſſit, ad recipiendum illum nullatenus dicimus compellendam*. Poſtmodum Innocentius III. reſcribens Epiſcopo Ferrarienſi, ut habetur cap. *Quanto de divort.* utrumque reſcriptum, nempe & Cæleſtini, & Urbani correxit, dicens: *Licet quidam prædeceſſores noſtri ſenſiſſe aliter videantur*. Ergo, clamitant adverſarii, errarunt nominati Pontifices; & ſe invicem corrigunt.

Singulos textus opus erat exponere, ut ſe ipſa perſpicue flueret ſolutio. Nonne Cæleſtinus, & Urbanus ſuam proferunt opinionem per verba: *Videtur nobis*? Nonne hæc verba ſonant privatam proferentis opinionem, quæ cum mutabilitate judicii compatitur, vel alterius Pontificis reformationem admittit? Itaque nihil contra infallibilitatem Pontificiam hujuſmodi reſcripta evincunt. Sine erret, ſive non erret, Pontifex in privatis opinionibus, ad quæſtionem noſtram non pertinet; qui loquimur de judicio ex Cathedra, quod certe non profertur per verba: *Videtur nobis*.

Contra reſcripta Alexandri III. iterum Cenſores adverſi reclamant, quia cap. *Cum eſſes, de Teſtament.* improbat teſtamenta, quæ ſecundum invectam conſuetudinem, ſub pœna reſciſſionis, non fuerint vallata per

ſubſcriptionem quinque, vel ſeptem teſtium; *quia*, ait Pontifex, *a divina lege, & Sanctorum Patrum ſtatutis, & a generali Eccleſiæ conſuetudine id eſſe noſcitur alienum, cum ſcriptum ſit: In ore duorum, vel trium teſtium ſtat omne verbum*. Ubinam, ajunt, eſt violare jus divinum, ſi adverſus inſurgentes fraudes majorem numerum teſtium producere contigerit?

Caſus poſcebat remedium, quia Veliterni omnia teſtamenta penitus reſcindebantur, niſi quinque vel ſeptem teſtes adfuiſſent ſubſcribentes: ex quo pauperes, cauſæ piæ, Clerici, in infinitum angebantur. Statuit proinde Alexander III. duos, vel tres teſtes ſufficere ad teſtamenti validitatem, producta ratione, non pro cauſa diſpoſitionis, ſed veluti pro exemplo, ac ſi diceret. Si juxta jus divinum, quod laudant Sancti Patres, & Eccleſia exequitur firmitate conſuetudinis, duo vel tres ſufficiunt teſtes ad probationem verborum, cur adeo ab his aliena eſt conſuetudo Veliternenſis, ut reſciſſioni tradantur teſtamenta a pluralitate majori teſtium minime probata? Ubi, ut apparet, nullus error corrigendus occurrit, neque caſtigandum cenſeri debet Alexandri III. reſcriptum.

§. XX.

§. XX.

Errores adverſus Innocentii III. & Bonifacii VIII. conſtituta intentati rejiciuntur.

AD Innocentium III. perducimur, in omni facultate peritiſſimum, rerum humanarum, divinarumque cognitione egregie præditum Pontificem. Quapropter quilibet ſani conſilii majus ſcelus eſſe ſuſpicabitur, in ejus ſcriptis errorem cogitare, quam affingere. Ad tollendam igitur muſſitandi occaſionem adverſus Pontificiam infallibitatem omnes ſcrupuli proferantur in medium. Poſtulabat enixe Innocentium III. Philippus Rex Francorum, ut nullitatem ſui matrimonii cum Iſemburge Regina pronuntiaret, & libertatem ei permitteret tranſeundi ad ſecunda vota cum Maria ſuperinducta muliere. Obtendebat pro cauſa petitæ diſſolutionis, nunquam fuiſſe inter ipſos conſummatum matrimonium, quod tamen conſtanter negabat Regina, & ſuo juramento firmabat. Reſpondit Pontifex: (1) *Non auderemus ſuper hujuſmodi caſu de noſtro ſenſu pro te aliquid diffinire, propter illam ſententiam evangelicam, quam ipſe Chriſtus expreſſit: Quod Deus*

(1) lib. 3. Epiſt. 106. regeſt. 15.

Deus conjunxit, homo non ſeparet: Cum abſque dubio, nec Sanctorum exempla, nec Patrum decreta, intentioni tuæ in hoc articulo ſuffragentur. Verum ſi ſuper hoc abſque Generali deliberatione Concilii determinare tentaremus, præter divinam offenſam, & mundanam infamiam, quam ex eo poſſumus incurrere, forſan ordinis, & officii nobis periculum immineret; cum contra præmiſſam veritatis ſententiam, noſtra non poſſit auctoritas diſpenſare. De ſua igitur Pontificia infallibilitate dubitabat Innocentius.

Prudentiſſimi æque ac doctiſſimi Pontificis munus egit Innocentius. Doctrinam inconcuſſam de indiſſolubili conjugio dixit. Repulſam prudenti lenivit remedio, obtendendo, & ſui muneris, & ſuæ famæ periculum, & univerſalis Concilii neceſſariam convocationem, ut in tanto negotio ingentibus difficultatibus circumſepto maturius poſtulatio Regis inſanis amoribus irretiti judicaretur. Quomodo in hac reſponſione depereat Pontificia infallibilitas, penitus ignoro. Scite dixit Innocentius non poſſe contra evangelicam ſententiam definire. Cætera ad ornatum reſponſionis, non ad dubietatem ſuæ infallibilitatis ſunt addita.

Item Innocentii III. exagitatur doctrina, quia reſcripſiſſe dicitur ad Monachos Ciſtercienſes: *Confeſſionem eſſe prodendam, quia potius eſt blaſphemia, quam confeſſio;*

nec debet Confeſſor tantam blaſphemiam, ac inſaniam celare, per quam periculum toti Eccleſiæ poterit incumbere. Exquirebant Monachi, an fictus pœnitens accedens ad Confeſſarium, ut eum in patrocinium criminis deducat, ſubinde repulſus poſſit ſub ſpecie inviolabilis ſigilli deterrere confeſſarium, ne prodat ſacrilegum. In quo caſu quis ita deſipiet, defendendo, adfuiſſe confeſſionem ſacramentalem inſeparabilem ab inviolabili ſecreto?

Erraſſe Bonifacium VIII. ebuccinant adverſarii, quum edita Conſtitutione *Unam Sanctam*, edixerit, omnia Regna mundi ſubeſſe in temporalibus Romano Pontifici. Quod adeo erroneum autumant, ut ſucceſſor Clemens V. juſtum duxerit præfatam Conſtitutionem abrogare, & ut novitatis commentum abjicere.

Objectio hæc undique mendaciis ſcatet. Conſtitutio *Unam Sanctam* adhuc perennis viget in ſexto decretalium, nullo notata errore, in iis, quæ ad diſpoſitivam pertinent, nullo ſtigmate inuſta. Clemens V. per *extravagantem*, ut habetur in cap. *Meruit*, tit. *de Privilegiis*, dumtaxat declaravit, per laudatam Conſtitutionem Bonifacii VIII. *Unam Sanctam*, nullum præjudicium generari Regi, & Regno Gallicano, neque plus ſubjectos eſſe Romanæ Eccleſiæ, quam antea exiſtebant, in temporalibus

ſci-

ſcilicet. Cæterum inconcuſſa, & immobilis ſtat definitio Bonifacii: *de neceſſitate ſalutis eſt omnes Chriſti fideles Romano Pontifici ſubeſſe*. Intelligenti vim inſitam veritati, nempe quod ſemper fuit (ſaltem in æternitate) ſemper eſt, & ſemper erit, cujuſmodi ſunt articuli ad fidem ſpectantes; nil novum neque corrigendum ſuggeret declaratio, qua promitur nihil ſtatui de recenti, quod antiqua non polleret veritate, ſive in jure hoc ſit, ſive in facto, de quo non quærebatur. Omnibus enim patet, quod per definitionem nihil aliud evenit, niſi quod verum prius abſconditum, definitione fit manifeſtum, & obedientia probatum. Sed ſemper fuit, eſt, & erit inconcuſſe, & irrevocabiliter verum.

§. XXI.

Objecta Nicolao III. & Joanni XXII. profligantur.

UT immoderata animorum ſtudia hinc inde pugnantia circa arctiſſimam paupertatem a Sancto Franciſco ordini ſuo Minorum demandatam in regula, non obruerent Religionis incrementum, & ſanctimoniam, Nicolaus III. edidit Conſtitutionem incipientem (1) *Exiit qui ſeminat*,

(1) Rel. tit. de Verb. Signif. in 6.

nat, in qua duo potiſſime edixit. Primum eſt: *dicimus*, inquit, *quod abdicatio proprietatis rerum omnium non tam in ſpeciali, quam etiam in communi propter Deum meritoria eſt, & ſancta, quam & Chriſtus viam perfectionis oſtendens, verbo docuit, & exemplo firmavit*. Alterum eſt: Quod reſervato Sedi Apoſtolicæ quocumque dominio, & Juris uſu, dixit Nicolaus, permitti tantum fratribus Minoribus uſum facti. *Qui, inquam, uſus, non juris, ſed facti tantummodo nomen habens, quod facti tantum, in utendo præbet utentibus, nihil juris... Ne talium rerum ſub incerto videatur eſſe dominium... in nos, & Romanam Eccleſiam plene, & libere pertinere, hac præſenti conſtitutione in perpetuum valitura ſancimus*. Hæc decrevit Nicolaus III.

Nequitia nonnullorum peſſime audita eſt Nicolai prædicta declaratio, quia peſſundato cujuſcumque pudoris repagulo uſque ad ſchiſma, & hæreſim erumpere auſi fuere, prædicando, & proclamando omnimodam paupertatem cum abdicatione totali dominii, & uſus juris, eſſe illam paupertatem evangelicam, quam Chriſtus, & Apoſtoli ſectati ſunt, adeoque ad jus divinum ſtrictiſſime pertinere per quemcunque ſuperiorem etiam Romanum Pontificem indiſpenſabile. Quibus alias hæreſes addere, & evomere non erubuerunt. Ad retundendam

igitur propudioſam hanc pervicaciam, Joannes XXI. vel, ut communiter nuncupatur, XXII. ſuam decretalem condidit, in qua minime probans poſſe dari ſimplicem uſum facti abſque jure utendi, decernit: (1) *Quod non juſtus eſſet actus utendi hujuſmodi reputandus, cum ille uſus fuerit, cui jus non competebat utendi*... & ideo *de Fratrum noſtrorum conſilio hoc edicto in perpetuum valituro ſancimus; quod in bonis, quæ inpoſterum conferrentur, vel offerrentur, vel alias quomodo libet obvenire continget fratribus* (quæ ſcilicet uſu conſumuntur) *ſeu ordini... nullum jus ſeu dominium aliquod occaſione ordinationis prædictæ, ſeu cujuſvis alterius a quocunque Prædeceſſorum noſtrorum ſuper hoc ſpecialiter editæ, Romanæ Eccleſiæ acquiratur, ſed quo ad hoc habeantur prorſus ordinationes hujuſmodi pro non factis*. Reſtituitque dominium earum rerum fratribus, abdicato penitus illo, quod Nicolaus III. Eccleſiæ Romanæ attribuerat.

Quo vero ad paupertatem Chriſti, & Apoſtolorum, per alteram decretalem incipientem *Cum inter nonnullos*, Joannes XXII. in hæc verba ſancivit: *Cum inter nonnullos viros ſcholaſticos ſæpe contingat in dubium revocare: Utrum pertinaciter affirmare*

re

(1) tit. de Verb. Signif. extra. ad Conditorem in 6.

re Redemptorem noſtrum... ejuſque Apoſtolos in ſpeciali non habuiſſe aliqua, nec in communi, etiam hæreticum ſit cenſendum, diverſa, & adverſa etiam ſentientibus circa illud: Nos huic concertationi finem imponere cupientes ... de Fratrum noſtrorum conſilio hoc perpetuo declaramus edicto; nempe erroneum eſſe, & hæreticum, dicere Chriſtum Dominum ejuſque Apoſtolos non habuiſſe neque in communi, neque in ſpeciali verum dominium ſuper omnibus ſibi ſpectantibus, utpote aſſertum Sacræ Scripturæ contrarium, & doctrinæ Catholicæ inimicum.

Hæc pugnantia inter ſe decantant adverſarii, qui vel Nicolao III. vel Joanni XXII. apertiſſimam erroris maculam imputant. Longe tamen falluntur: Nicolaus III. dixit; Chriſtum Dominum verbo, & exemplo docuiſſe abdicationem omnium rerum, cum ait Apoſtolis: *Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis veſtris, non peram, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam.* Matth.x. Exemplo quoque id probavit Chriſtus, de ſe ipſo dicens: *Filius hominis non habet ubi caput ſuum reclinet. Matth. 8. Et ſequebantur eum mulieres, quæ miniſtrabant ei de facultatibus ſuis*, ut legitur Lucæ 8. Quibus perpenſis laudat Nicolaus illos, qui abdicato omnium rerum dominio hanc ſibi vivendi formam aſciſcunt. Cæterum identidem approbat Chri-

ſtum etiam cum ſuis Apoſtolis loculos habuiſſe, ut utroque vivendi modo exemplum præberet, ad perfectionis gradum aſcendendi. Quia vero novatores impudentiſſimi uſque ad hæreſim auſi fuerant Nicolai declarationem pertrahere; Idcirco Joannes, ut tantæ nequitiæ os obſtrueret, definitione firmavit, Chriſtum, & Apoſtolos habuiſſe verum dominium, & non tantum merum uſum rerum, quibus utebantur, ut blaterabant rebelles. Definitio ergo Joannis nec in apice pugnat cum Nicolai decretali.

Quod ſpectat ad alteram partem ſerio penſanda eſt Nicolai ſententia, qua duo declarat: nempe exactiſſimam paupertatem eſſe, ſi omnimodum dominium foret abdicatum, uno tantum relicto uſu facti, non juris; quapropter translato in Eccleſiam Romanam prædicto dominio, ſanxit, nil aliud fratribus competere, quam purum facti uſum: Quod quidem variabilis diſciplinæ regula fuit. Exorta deinde præfata Novatorum exitiali concertatione, Joanni fas fuit, iterum abdicare dominium Eccleſiæ reſervatum, illudque fratribus reſtituere, prout moris eſt eorum, quæ ad puram diſciplinam, non autem ad dogma, vel ad fidem pertinent. Ubi autem Joannes a Nicolao diſſidet in allata Moralis, & Juris prudentiæ quæſtione; cum ſeparabile ſit dominium ab uſu in iis, quæ uſu conſum-

mun-

muntur; neuter Pontifex ex Cathedra locutus eſt, neque materia eſt, quæ fidem reſpiciat. Quid enim prohibet, citra infallibilitatis jacturam, rationem ex propria opinione producere, quæ alteri Pontifici non arrideat? ecquis eſt, qui etiam in opinionibus Philoſophicis, vel ethices, vel juris prudentiæ, infallibiles velit Romanos Pontifices? Vel quod definitiones ex Cathedra ab his principiis deriventur? Horum bene conſcius Joannes XXII. decretalem prædeceſſoris vocavit *Ordinationem*, ut ex nomine quiſque comprehenderet, ſanctionem puræ diſciplinæ fuiſſe, non fidei.

Ad pleniorem hujus argumenti, & conſimilium ſolutionem præſtat ex doctiſſimo Melchiore Cano monere, nempe I. non omnes decretales vim judicii irrefragabilis obtinere, (1) *quarum nonnullas conſtat a poſterioribus meliore conſilio refutatas; quoniam non ex firmo decreto, ſed ex Pontificum opinione prodierunt*. Ut contigit etiam in Conciliis generalibus circa ea, quæ diſciplinam reſpiciunt. II. (2) diſtinguere neceſſe eſſe in decretis, id quod eſt intentio, concluſioque decreti, & id quod promitur quaſi ratio, & cauſa reddita a Pontifice ejus rei, quam conſtituit. In illis enim, quæ in Concluſione ſtatuuntur, ſi fidei quæ-

(1) de loc. Theol. l. 5. c. 5.
(2) Cano ib. l. 6. c. 8. ad 4. arg.

ſtio decernatur, pro conſtanti tenendum eſt, Pontificem errare non poſſe. Verum in ratione, vel cauſa expendenda, an apta ſit, probabilis, vel idonea, non eſt plurimum immorandum, quia ex privata opinione ſæpe proceditur. III. Quandoque contingere inter rationes, & cauſas produci teſtimonia ex Sacra Scriptura petita, quæ tamen vim non faciunt ad Concluſionem decreti inferendam; vel quia hujuſmodi cauſæ non ſunt neceſſariæ, ſed tantum veroſimiles; vel quia ex privata interpretatione, aut ex ſenſu accommodatitio, aut argumentatione a ſimili promuntur. *Extat*, inquit Cano, *Synodus, ubi de perpetua Mariæ virginitate pronuntiatum eſt: illud quod in ea re ſuadenda referunt Patres: Portam Ezechielis clauſam*. Hujuſmodi enim rationes, & cauſæ afferuntur, ut ſuadeant, non autem, ut cogant. *Nam licet non ſint neceſſariæ, non ſunt tamen prorſus ineptæ. Quod ſi etiam Pontifices in hujuſmodi ponendis cauſis, quandoque falluntur, ne calumniandi ſunt quidem, tantum abeſt, ut inde loci hujus auctoritas infirmetur*; & infallibilitas judicii ex Cathedra vel leviter concidat.

Alio erroris convicio proſcindunt adverſarii Joannem eundem XXII. contendentes foviſſe, & docuiſſe, animas juſtorum uſque ad diem judicii paſſuras privationem viſionis beatificæ, quod errantis judicii prorſus

ſus argumentum eſt. Sed mendaciter profertur hiſtoria. A nemine quippe fide digno auctore hucuſque proditum eſt, Joannem XXII. docuiſſe, & definiviſſe ex Cathedra præcitatum errorem. Imo pluribus authenticis documentis probat (1) Odoricus Raynaldus, in eam quidem opinionem Joannem propendiſſe, utpote nondum finali judicio expunctam, ſed nunquam ad decretoriam deveniſſe ſententiam. Legenti diploma a Benedicto XII. de hac re editum, quod incipit (2) *Benedictus Deus*, compertum fiet, quantum hallucinati ſint nonnulli ſcriptores, qui ementitis imbuti rumoribus falſa pro veris venditare præſumpſerunt. Porro ſi opinioni nondum eliquatæ plus faverit Joannes, quam par erat: Si proprio nimis indulſit ſenſui, humanitati, non Pontificatui culpa eſt adſcribenda, uti declarare ipſe curavit in frequenti Conſiſtorio publico, & in mortis articulo, de quibus ipſe Benedictus ſucceſſor eſt locupletiſſimus teſtis.

Non abs re erit adjicere, Joannem XXII. quum debuit, ut Pontificem decebat, loqui, conceptis verbis profeſſum eſſe, nunc reſeratam eſſe Sanctorum communioni beatitudinem in Cæleſti patria, ut legere eſt in diplomatibus Canonizationis Sanctorum Thomæ Aquinatis, Ludovici Tholoſani

(1) ad an. 1333. & 1334.
(2) Tom. 1. Bull. Rom.

Epiſcopi, & Thomæ Herfordienſis Antiſtitis, quæ plene comprobant, ſolutam fuiſſe ejus mentem ab illa dubietate, quæ ſolet errantes pertinaciter concutere. De his hactenus.

§. XXII.

Clementis VI. Urbani V. & Gregorii XI. proteſtationes minime pugnantes cum Pontificia infallibilitate probantur.

QUum jam ad limen mortis accederet Clemens VI. ab ignorantiæ culpis ſe expedire cupiens, ſolenni diplomate revocavit, quidquid errore comite adverſus veritatis apicem contigiſſet ſe eſſe proloquutum. Verba ſunt: *Si qua dudum in minoribus conſtituti & poſtquam ad faſtigium Apoſtolicæ dignitatis divina bonitas dignanter potius, quam digne provexit; nos diſputando, legendo, prædicando, aut alias contra Catholicam veritatem, & fidem, vel bonos mores, ex lapſu linguæ præcipitanter forte protulimus, revocamus, & volumus pro revocatis haberi: & ea omnia Sedis Apoſtolicæ auctoritati ſubmittimus, & ſupponimus corrigenda*. Tanto, ut ajunt adverſarii, ac tam illuſtri teſtimonio, ſubjiciunt aliud haud inferioris momenti ejuſdem Pontificis, qui ſibi conſcius propriæ fallibilitatis in Sancto-

rum

rum Canonizatione, ſatagebat *Populum inducere ad orandum pro eo, quod Deus non permitteret eum errare in hoc negotio, ut moris erat illius temporis.*

Liceat mihi paululum ab argumento excurrere, ut mentem Clementis VI. circa Pontificiam infallibilitatem certo certius reſcire valeamus. Ipſe ſummo propagandæ religionis ſtudio intentus, literas dedit (1) ad Conſolatorem Armenorum Catholicum, in quibus, expoſitis Romanæ Eccleſiæ Canonibus, explicatiorem Armenorum fidei profeſſionem exigere curavit. Inter illos legere eſt decimum tertium in hæc verba: *Si credidiſti, & adbuc credis ſolum Romanum Pontificem, dubiis emergentibus circa fidem Catholicam, poſſe per determinationem authenticam, cui ſit inviolabiliter adhærendum, finem imponere: Et eſſe verum, & Catholicum quidquid ipſe auctoritate Clavium ſibi traditarum a Chriſto determinat eſſe verum, & quod determinat eſſe falſum, & hæreticum, ſit cenſendum.*

Utrumque teſtimonium Clementis VI. conferatur ad invicem; dimiſſaque animi affectione expendatur: etenim conſtabit, toto oſtio proculdubio aberraturum, qui Pontificem hunc infallibilitatis oſorem ſuſpicari audebit. Eccquis ferre poteſt, audire Clementem, in humilitatis ſtudium of-

fi-

(1) Raynald. ad an. 1346.

Digitized by Google

ficioſum culpas ignorantiæ, vel erroris deflentem, ſive legendo, ſive diſputando, ſive prædicando commiſſas, prout hominis infirmitati accidit; ſtatimque ut Pontificem ex Cathedra docentem fallibilitatis ſuæ accuſatorem, ſimul, & reum expoſtulare: Ubi vero ad fidei amuſſim expoſcit infallibilitatis Pontificiæ confeſſionem, irridere, & ſubſannare, perinde ſi ſtrophas venditare ſtuduerit? Coarguitur ſi preces fundere curaverit, ne in canonizatione Sanctorum errore aliquo munus ſuum perverteretur, perinde ac timore errandi ſe concuſſum eſſe ſignificaret, quin advertere placeat, plura in facto humanæ teſtificationis occurrere poſſe, quæ prævie ad ſententiam valeant veritatem obruere? Nonne Sacerdos prævie ad panis, & vini conſecrationem continuo orat pro mirabili tranſubſtantiatione, licet probe ſciat verbis divinis infallibiliter omnia compleri? Et culpæ fallibilitatis tribuendum erit, quum Clemens VI. & ordo Romanus ſupplicationes indicunt ad avertendum errandi periculum a tota ſerie Canonizationis Sanctorum? Primo exclamant adverſarii fundendas eſſe preces, antequam Pontifex ad definitiones fidei deveniat; poſtremo ſi preces indicuntur ante Sanctorum canonizationem, ad ſignificandam fallibilitatem judicii illas pertrahunt. Quis hæc pugnantia conciliabit?

Re-

Reponunt alii profeſſionem fidei indictam Armenis a Clemente VI. explicatione indigere; nempe illud eſſe Catholicum, & verum cenſendum, quod ſummus Pontifex ex Cathedra, hoc eſt accedente Eccleſiæ conſenſu, determinat eſſe verum. Inepta interpretatio, quam ipſe textus excludit, ipſe Clemens rejicit, & a qua ipſa veritas abhorret! Armenis pro regula Fidei, quam profiterentur, aſſignat Clemens VI. ore, & corde fas eſſe credere, verum eſſe, quod determinat ſummus Pontifex eſſe verum, & e contra eſſe falſum, quod Summus Pontifex determinat eſſe falſum, & hæreticum. Quis recte concipere poterit, in his verbis includi, *accedente Eccleſiæ conſenſu*? Nonne futilem regulam fidei tradidiſſet Pontifex, reticendo conditionem qua fides inconcuſſa redditur? Legere textum, eſt futilem gloſſam abjicere. Porro ipſe Clemens, olim Petrus Rogerii, fuerat doctor Theologus Pariſienſis. Vel ergo ſuo tempore præfata Concluſio de infallibilitate Pontificia inter Theologos Pariſienſes verſabatur, vel non. Si horum erat altum ſilentium, ipſa novitas exufflat probabilitatem. Si vigebat diſceptatio, Clemens aliter docendo, novitiam opinionem exploſit. Tandem ipſa veritas oppoſitum demonſtrat, quia quum Summus Pontifex ſit Magiſter, & doctor univerſæ eccleſiæ, & ipſe docendo

omni-

omnibus loquatur, & Univerſa Eccleſia audiat, & diſcat, nihilque iſta pronuntiet, cui unquam fides populorum firmiter inniti debebit? Si dicas; & loquenti, & ſilenti. En Babelis confuſio. en fides in incertum vaga, donec ad Armenorum aures perveniat totius occidentis ſilentium, & per ſilentium tacitus aſſenſus. en fides vana, & pendula, ac tandem irridenda!

Ad Urbanum V. tranſeamus, qui in mortis articulo profeſſus eſt: *Se tenere, & credere firmiter quicquid Sancta Catholica, & Apoſtolica tenet, & docet, & prædicat Eccleſia: & ſi per prius docendo, legendo, prædicando, aut diſputando, vel alias, aliud quovis modo prædicaverat, vel dixerat, totum id revocavit voluitque haberi pro non dicto; ſubmittens ſe, & dicta ſua hujuſmodi correctioni, & determinationi dictæ Sanctæ Matris Eccleſiæ, a qua aſſeruit ſe nunquam deviaſſe ſcienter.* (1) Ita de Urbano V. refert Scriptor coævus in ejus vita.

Fuit Urbanus V. Ordinis Benedictini alumnus, doctrina, ac pietate illuſtris. Definitorum ex Cathedra pœnitere non potuit, neque de ſua infallibilitate dubius eſſe, quum nullam conſtitutionem dogmaticam revocaverit, vel judicium de fide reformaverit. Igitur ex humilitatis ſtudio de dictis, & doctri-

(1) Raynald. ad an. 1370.

ctrinis privatim traditis intelligitur locutus, & proteſtatus. Quid ad nos? Nunquid dicimus Pontifices impeccabiles Verbo, cogitatione, & opere? Se ipſos irridendos præbent, qui hujuſmodi argumenta exhibent.

Neque multum diſcrepat a præjactis exemplis, illud Gregorii XI. qui condito Teſtamento, ita ſupremam ſuam voluntatem aperuit: *Item volumus, dicimus, & proteſtamur ex noſtra certa conſcientia, quod ſi in Conſiſtorio, aut in Conciliis, vel ſermonibus, vel collationibus publicis, vel privatis, ex lapſu linguæ, aut alias ex aliqua turbatione, vel etiam lætitia inordinata, aut præſentia magnatum, ad eorum forſitan complacentiam, ſeu ex aliquali diſtemperantia, vel inadvertentia, aut ſuperfluitate, aliqua dixerimus erronea contra Catholicam fidem ... ſeu forſitan adhærendo aliquorum opinionibus contrariis fidei Catholicæ ſcienter, quod non credimus, vel etiam ignoranter, aut dando favorem aliquibus contra Catholicam Religionem obſequentibus, illa expreſſe, & ſpecialiter revocamus, deteſtamur, & habere volumus pro non dicto.*

Fateor hujus vim argumenti probi hominis captum excedere. Argumentum ita ab adverſariis conſtruitur. Gregorius Pontifex profeſſus eſt, ſe agnoſcere errori etiam circa fidem obnoxium, igitur faſſus eſt infallibilitatis privilegii ſe fuiſſe expertem, nullo

acce-

accedente Eccleſiæ conſenſu. Hoc præmiſſo: Fingamus, omnes Epiſcopos, qui in Concilio Tridentino ſederunt, eandem prorſus proteſtationem Gregorii, uti non eſt creditu difficile, in mortis periculo conceptis verbis emiſiſſe. Licebit itaque pariformiter inferre, omnes illos Patres infallibilitate judicii caruiſſe in ipſo Concilio, niſi conſenſus Eccleſiæ accedat? Sub ſimili forma quilibet Sacerdos Sacramento dicat, non poſſe quidquam patrare miraculi. Licebit igitur Calvino deducere: ergo nequit Sacerdos tranſubſtantiationem efficere? Viden argumenti fallaciam? A reſtricto ſenſu errandi, ut homo eſt infirmitate circumdatus, ad ampliorem errandi etiam, ut Pontifex docens ex Cathedra arguitur, qui arguendi modus ab omnibus Philoſophis exſibilatur.

§. XXIII.

Alii Romani Pontifices a labe fallibilitatis vindicantur.

IN hiſtoria rerum Mediolanenſium, Bernardinus Corius refert, Bonifacium Nonum ſummum Pontificem largitum fuiſſe pro ditione Vicecomitum indulgentiam, qua unuſquiſque, quibuſdam collatis eleemoſinis in pauperum levamen, abſolutus a quocumque peccato exiſteret; etiam ſi nec con-

confeſſus, nec contritus ea defleret. Inſipida plane fabella hauſta a viro in Theologia hoſpite! Indulgentiæ non ad culpam, ſed ad pœnam tollendam conceduntur. Ignorantiæ adeo craſſæ notam tempore Bonifacii IX. Curiæ Romanæ imputare, intolerabilis ſtupiditatis eſt vitium. Procul dubio ex deceptione peccavit Corius; ſiquidem ſi qua fuit indulgentia conceſſa, ad reatum pœnæ elevandum tantum extenſa intelligi debuit. Quum autem pœnarum duplex ſit genus, nempe aliud erga Eccleſiam pœnas Canonicas inferentem; aliud erga Deum pœnis condignis ulciſcentem peccata; potuit Pontifex pœnas illas Canonicas in alia pia opera commutare; quemadmodum ex Jure Canonico diſcimus, poſſe Eccleſiaſticum Judicem etiam invitos a cenſuris abſolvere.

Eadem audacia aggrediuntur adverſarii Sanctum Cæleſtinum hujus nominis V. quia in conceſſa indulgentia Eccleſiæ Aquilanæ, ubi primo Pontificia cinctus fuit Thiara, (1) expreſſit, ſe a baptiſmo abſolvere a culpa, & a pœna omnes, qui vere pœnitentes, vel contriti oraturi accederent in die decollationis Sancti Joannis ad præfatam Eccleſiam. Neque animadvertunt hujuſmodi cenſores, abſolutionem ſubſequi ad favendum iis, qui vere pœnitentes, vel contriti

(1) Raynald. ad An. 1294.

triti omnem labem culpæ expiaverint. Propterea non niſi reatum pœnæ reſpicit, qui ut effectus culpæ, quandoque etiam culpa dicitur, quæ culpa non eſt amplius.

Teſtem ſubinde advocant fallibilitatis Pontificiæ Hadrianum hujus nominis VI. qui quum munus doctoris Lovanienſis ageret, ſcripſit commentaria in libros Sententiarum, & ad Pontificatum evectus publica luce donavit. In his commentariis ita locutus eſt: (1) *Ad 2. De facto Gregorii dico: Quod ſi per Eccleſiam Romanam intelligatur caput ejus, puta Pontifex, certum eſt, quod poſſit errare, etiam in iis, quæ tangunt fidem, hæreſim per ſuam determinationem, aut decretalem aſſerendo*. Hæc Hadrianus Florentii doctor Lovanienſis, neutiquam Hadrianus VI. Pontifex maximus, etſi in Pontificatu Commentaria edere curaverit. Inſtauro itaque doctrinam ſapientiſſimi Magiſtri Cano ſuperius indicatam: (2) *Error itaque*, inquit, *perſonalis, privatus eſt cujuſque. edidit Innocentius IV. in primum librum decretalium Commentaria; Si in his quicquam errati eſt, hominis nimirum eſt, non Pontificis, quamvis ea commentaria a Pontifice edita ſint. At ſi idem Innocentius in judicio de fidei quæſtione deffiniret quidpiam, quod revera falſum eſſet, jam*

(1) in 4. Sent. q. de Confirm. 9.
(2) de loc. Theol. l. 6. c. 8.

jam hic error a publico Eccleſiæ cenſore proficiſceretur, eſſetque proinde judicialis. An Hadrianus, an alii Romani Pontifices in ſuo privato ſenſu abundare potuerint, non moror. Sed an erraverint definiendo res fidei ex Cathedra, ut quæſtio poſtulat, conſtanter pernego. Ipſe quoque Hadrianus VI. abjecit Pontifex factus illam opinionem, quam mordicus in Schola Lovanienſi docuerat, nempe non potuiſſe Sanctum Gregorium Magnum diſpenſare cum ſimplicibus Sacerdotibus Siculis, ut confirmationis Sacramentum conferrent. Attamen ipſe non ſemel Miſſionem in partibus infidelium agentibus eandem facultatem conceſſit. Quamobrem ſi novis curis priſcas lucubrationes ad lydium lapidem revocaviſſet, antequam eas typis demandaſſet, certo certius opinionem de fallibilitate Pontificia expunxiſſet, eliminaſſet, retractaſſet. Ut ut eſt, firmiori nitimur fundamento vindicantes Pontificiam infallibilitatem, quam Hadrianus Florentii, qui Doctoris Lovanienſis munus exercens, non diſcuſſa quæſtione, ſed de confirmationis miniſtro agens, nonnulla obiter protulerat. Laudatæ diſtinctioni judicii privati, & judicii publici obſequantur, neceſſe eſt, adhuc ipſi adverſarii, qui infallibilitatem in Concilio Generali conſtantem viriliter propugnant. Compertum quippe habemus Patres inibi con-

ſedentes in privatis opinionibus nonnunquam a vero deficere, ut legere eſt in hiſtoria Concilii Tridentini ſtudio Cardinalis Pallavicini concinnata. Et tamen in judicio publico definitivo ad exactam fidei regulam inconcuſſam veritatem conſtabiliverunt. Non pro omni ſenſu promiſſus cœlitus eſt Sancti Spiritus ſpecialis afflatus; ſed ad poſtremam publici judicii ſententiam reſervatus eſt, tam pro Concilio Generali, quam pro Romano Pontifice ex Cathedra loquente, ut non tam Patres, quam Pontifices Maximos intelligamus locutos, tanquam organum ejuſdem Dei nos docentis, & inſtruentis.

§. XXIV.

Aliæ notæ nequiter offuſæ evacuantur.

PAtrocinium quæritant adverſarii a dictis vel factis unius vel alterius Pontificis Romani, ut traditionis jacula declinent, quæ jugulum petit. Patienter ferre fas eſt, ne videamur difficultates fugere. Paulum IV. accerſunt concionantem adverſus Pontificiam infallibilitatem. Rogatus Pontifex, ut Matrimonium ratum tantum inter filium Ducis a Memorantio, & Joannam Halluynam Piennæam celebratum diſſolveret, audire voluit peritos, & do-

& doctores in divinis, & decretis, quos accitos in hæc verba affatus eſt. *Ne quæſo vos teneant deceſſorum meorum facta, & exempla, quæ eatenus ſequi volo, quatenus ſcripturæ auctoritas, & Theologorum rationes, vos ad illud agendum inducent... Non dubito quin ego, & deceſſores mei errare aliquando potuerimus, non ſolum in hoc, ſed etiam in pluribus aliis rerum generibus, & tamen plane condemnandi non ſumus. Nam Deus ſuam ita regit Eccleſiam, ut illi certum ad tempus abſcondat multa, quæ tum inde patefacit.... Quis igitur ſcit modo, num quæ reliquis circa indiſſolubile matrimonii vinculum ante fuerunt incognita, per nos Deus apertam in lucem nunc prodi velit?* Fides ſit penes Caſtelnavi Maluiſſer, qui hæc refert inter ſua Commentaria Tom. II.

Proloquium Pauli IV. nullum prorſus ſuffragium præbet adverſariis. De caſu particulari agebatur, neutiquam de dogmate ex Cathedra dicendo. Quotidie hæc agitantur in Curia Romana hinc inde, juxta diverſarum partium ſtudium nervoſe ſcribentium, ubi etiam de poteſtate Pontificis, pugnantium doctorum placita producuntur. In quæſtione pro utraque parte toties ventilata, placuit Sanctæ Sedi tuto poſſe diſpenſare, & urgente cauſa diſpenſat adhuc. Et hoc eſt errare? Minime gentium. Secuti ſunt ſententiam, quam probabilio-

rem, & tutam in praxi cenſuerunt. In hujuſmodi cauſis, dicit Paulus IV. & ipſum & deceſſores ſuos potuiſſe aliquando errare. Quod ex pluribus inculpate contingere ſolet. Vel quia factum falſo ſupponitur; vel quia cauſæ teſtibus non integris innituntur, & ſimilia. Acciti Conſultores, eodem auctore teſte, in oppoſitas abierunt ſententias. Succeſſive diſpenſatum eſt; ergo rite; ergo recte. Sed quid, amabo, hoc argumentum confert, ad vellicandam Pontificiam infallibilitatem ex Cathedra? Præſens relatio judicia privata tangit, & quidem ſæpe ſæpius contentioſa. Ut tutius, & probabilius procederet, doctos viros conſuluit Pontifex, non autem ut definiret de dogmate. Nos vero quærimus de infallibili judicio ex Cathedra, ut de fide, qua nil certius in Mundo, doceatur Univerſalis Eccleſia. Plurimum, heu nimis, a ſententia noſtra diſcrepant.

Heterodoxi erraſſe utcumque dicunt Sixtum V. per eam cauſam, qua inhærens decreto Concilii Tridentini expurgare curaverit a mendis Scripturam Sacram, eamque ſic emendatam typis dari juſſerit, indicto præcepto ſub pœna excommunicationis, ut ab Eccleſia Univerſa pro authentica haberetur. Deinceps ſubnectunt eam expoſuiſſe ſub titulo vulgatæ editionis ab omni mendo puræ, quando à pluribus Ca-

tho-

tholicis viris adhuc plurimis ſcatere mendis demonſtratum ſit. Propterea factum eſt, ut Clemens VIII. aliam emendatiorem impreſſionem excudi mandaverit.

Scite dicta res eſt. Sed ubi cubet hic error Sixti Pontificis, latet omnino. Ipſe præbuit vulgatam editionem Scripturæ Sacræ incorruptam, & immaculatam, in ſenſu verborum, qui ad fidem, & mores ſpectat. Præcepit ut ab omnibus pro authentica habeatur; *ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præſumat*; ut loquitur Concilium Tridentinum ſeſſ. 4. declaravit Sixtus V. impreſſionem prodire, *quam nunc prout optime fieri potuit, emendatam*; Adeoque cæteris latinis editionibus, vel verſionibus anteponendam eſſe. Neque unquam contendit, a levioribus uſque mendis ita purgatam fuiſſe, ut ſucceſſor Clemens VIII. non potuerit juxta fas editionem correctiorem adornare. Igitur Sixtus V. in errorem nullatenus impegit. Ægre tulerunt hæretici, fuiſſe procuſam intemeratam, & authenticam Scripturæ Sacræ editionem, iiſque ademptam viam ſaltitandi nunc ad textum Hebraicum, nunc ad textum Græcum, nunc ad alias verſiones, ut falſitates ſuas importune obtegerent. Qua de cauſa, ut accuratæ vulgatæ editioni callide occurrerent, alias verſiones moliti ſunt, & omnia ſuſdeque everterunt. Hinc propriam

culpam, ſuumque errorem in Sixtum V. Pontificem Maximum per ſummam audaciam detorquere non omittunt.

§. XXV.

Cum infallibilitate pugnat poſſe errare in facto dogmatico.

ABſolutis vindiciis Romanorum Pontificum quos exagitare non deſinunt adverſarii, ut infallibilitatem ab eorum judiciis ex Cathedra editis convellant; ad alias objectiones ſolvendas neceſſe eſt convolare. Neque pigeat plurium Pontificum meminiſſe, quos criminari non deſinunt, quia unum vel alterum præterire, ipſorum judicio, eſt cedere pugnæ, ex defectu validæ tuitionis, quà ab inuſto errore eripi poſſint.

Objiciunt igitur Papam errare poſſe, & erraviſſe in facto dogmatico. Recens Scriptor non detrectat hoc aſſertum admittere, hac uſus diſtinctione, ut poſſit quidem errare in facto, neutiquam in jure, eidem connexo. Sed imaginaria prorſus eſt hæc diſtinctio, ſi in re, non autem in logico ſenſu factum dogmaticum conſideremus, ut par eſt. Hujuſmodi factum compellat factum mixtum cum jure, hoc eſt cum dogmate fidei, adeo inſeparabiliter connexum,

ut

ut judicium tangens factum nullatenus a jure præſcindere valeat. In ſcriptis dogmaticis planum eſt exemplum, puta in epiſtola Ibæ ad Marim Perſam; In libro Cornelii Janſenii de gratia Salvatoris, & his ſimilibus. De hujuſmodi ſcriptis quæſitum fuit, an hæreſes, an ſenſus obvius, an ſenſus ab auctore intentus ad hæreſim docendam, continerentur. Ubinam excogitare licet, factum hujuſmodi eſſe a dogmate ſeparabile, ut errare quis poſſit in facto judicando, quin fallatur, & fallat in jure? Quæſtio non erat, an Iba conſcripſerit Epiſtolam, an Janſenius librum compoſuerit, quod facti ſimplicis eſt nota. Sed inquirebatur, an error, an hæreſis, an ſenſus improbus, nec ne in illis lateret. Ergo errare in hoc facto, eſt prorſus errare in dogmate.

Parum immorari placet in allato exemplo diſceptationis ſuper Epiſtola Ibæ ad Marim Perſam, & iterum eloqui circa ea, quæ occaſione V. Synodi adeo acerbis implicarunt moleſtiis Vigilium Papam. Hiſtoria jam patet ex dictis ſuperioribus. Plura facta dogmatica ſeſe objiciebant menti Vigilii. I. Quod Epiſtola Ibæ fuerit lecta in Concilio Chalcedonenſi, & abſque cenſura dimiſſa, quemadmodum abſque examine. II. Quod Epiſcopi Occidentales, præcipue Africani, & Iſtriæ minabantur a Commu-

nione Vigilii ſecedere, ſi quidquam conſentiret in aliquam condemnationem, non intentatam a Concilio Chalcedonenſi, rati, non eſſe opus tanto Concilio vel in apice detrahere; imo totum conatum hæreticorum fuiſſe, ad condemnationem trium Capitulorum urgere. III. Quod Epiſcopi Orientales probe conſcii, arte hæreticorum fuiſſe diſſeminata ſcripta trium Capitulorum, ut minus cautis propinarent profligatæ hæreſis virus, perurgebant Imperatorem, compellebant Vigilium, ut condemnationi ſubſcriberet. Ad has incitas redactus Vigilius, quo ſe verteret, fluctuabat, inſtante periculo ſive in Scyllam, ſive in Charybdim incidendi: Propterea enixe poſtulabat, ut plenarium cogeretur (1) Concilium in partibus occidentis, vel ſaltem Epiſcoporum occidentalium ſolicitarentur in ſcriptis ſententiæ. In hac re Vigilius nec in facto, nec in dogmate erravit. Si erraviſſet in facto, utique in jure quoque errare debuiſſet; ex neceſſaria connexione inter utrumque. Refugiens Vigilius condemnare tria Capitula, non proinde ea probabat; ſed ne Schiſma in Eccleſia Occidentali conflaretur, provide cenſebat veſtigiis Chalcedonenſis Concilii inſiſtere, donec Epiſcopi Occidentales ſuam dicerent ſententiam.

Diſtinxerunt equidem Janſenianæ hæreſis

(1) Noris in diſſert. Quintæ Synod.

ſis fautores, in facto dogmatico, factum a Jure, profitentes obedientiam juri, reverentiam facto. At male parta diſtinctio ſuo in ortu confoſſa eſt, & Alexandri VII. & Clementis XI. anathematis gladio. Quid eſt obedire juri, neutiquam facto, niſi utrumque a debito obedientiæ depellere? Jus enim frequenter ex facto oritur, adeo ut uno deficiente, alterum diffluere neceſſe ſit. Qua ergo ratione ex orco iterum reviviſcit ad detrahendum Romano Pontifici, quaſi cum privilegio infallibilitatis poſſit in facto dogmatico errare, errore ſcilicet facti, non juris? Pugnantia nimium hæc ſunt, ut poſſint quocumque ſtudio copulari. Alias nequidem tota Eccleſia poſſet certum ſenſum in Sacra Scriptura deprehendere, ſi ad ſenſum loquentis Dei firmiter nequiret attendere, eundemque ſtatuere.

Euſebius Nicomedienſis cum Theognio Nicæo ad depellendam, vel potius palliandam hæreſim in Ario impio auctore, (1) libellum primo protulit, dicens: non abnuere in condemnationem erroris venire, dummodo exciperetur ipſe Arius ab hæreſeos nota, cum probe ſciret ex ſcriptis, & ſermone ejuſdem, prorſus Arii mentem alienam eſſe ab impacta hæreſi. Hæc fuit diſtinctio juris, & facti, qua abutens Euſebius in defenſionem Arianæ hæreſis fucum fa-

(1) Inter fragm. Concil. Nicæn. apud Binium.

ſacere moliebatur, ut inde, ſalvo auctore, impia quoque doctrina impune graſſaretur. Ex quo evincere neceſſe eſt, nunquam ſatis profligatum iri errorem, ſi in facto dogmatico diſtinctio juris, & facti admitteretur, ut Papa in uno vel altero fallere poſſet. Eandem fraudem adoptant illi, qui in facto Janſeniano contendunt, errare poſſe Pontificem.

§. XXVI.

Alia excogitata diſtinctio inter Pontificem, & Sedem Apoſtolicam dirimitur.

MUltifariam loquuntur adverſarii, quum de Pontifice, de Cathedra, aut de Sede Apoſtolica, vel de Eccleſia Romana diſſerunt. Sedem ſeu Cathedram Petri dividunt a ſedente in ea, ut alibi innuimus. Illam immutabilem, & immaculatam eſſe affirmant, quia dicunt nominare, non quidem Pontificem hic, & nunc ſedentem, ſed ſucceſſionem indefectibilem Romanorum Pontificum. Ex quo licet unum, vel alterum contingat errare ob defectum infallibilitatis perſonalis, impoſſibile tamen eſt, quod tota ſucceſſio deficiat. Ita quippe ſuaviter a divina providentia eſt diſpoſitum, Spiritu Sancto afflante, ut ſi unus errabit, alter ex ſucceſſoribus emenda-

dabit errorem, & veritatem redintegrabit. Quod manifeſtum fieri, autumant, quia alias Sede vacante oraculum fidei vivum ab Eccleſia abeſſe, opus eſſet affirmare; Eccleſiamque ipſam poſſe in fide periclitari. Hæc ſumma opinionis quorundam, qui dimiſſo pondere traditionis proprio mentis acumini toti ſe dedunt.

Sedem diximus, ſive Cathedram ſeparari a Pontifice Romano, quia hic non illa labili cedit naturæ, & occumbit; ſive Sedes intelligatur pro paſſiva locali reſidentia, ſive pro dignitate, & juriſdictione Papali ad hierarchicum ordinem ſpectante, illumque inchoante. Si vero pro ſucceſſione Epiſcoporum Urbis, ipſa Sedes vel Cathedra habeatur, ut innuit Theologus arguens, admodum difficile eſt, ne dicam abſurdum, perſuadere, quod Sedes a Romano Pontifice ſeparari, aut diſtingui poſſit, ne cogamur dicere Romanos Pontifices a ſerie Romanorum Pontificum ſecerni debere.

Attamen deglutiamus hoc abſurdum. Unde traditionis caput auſpicabimur, qua ſucceſſioni Romanorum Pontificum, non autem Petro, & nominatim uni poſt alterum ex ſucceſſoribus, collatum non fuerit a Chriſto infallibilitatis privilegium? Ubi eſt illa idealis ſucceſſio indeficientis magiſterii, ſi unus, & alter, & alter a primo uſque ad poſtremum falli, & fallere poſſunt?

ſunt? Quis erit ille conſtitutus Paſtor, Doctor, & Magiſter Univerſalis Eccleſiæ, cui cæteros confirmare incumbet, ſi ſinguli Pontifices alteri, & alteri ſuccedentes eodem laborant defectu errandi, & alios in errorem trahendi? Ille qui dicitur a Spiritu Sancto delectus, ut prædeceſſoris errorem corrigat, & emendet, eſt ne infallibilitatis dono munitus, vel fallibilis, ut cæteri habentur? Si fallibilis eſt, ubi producitur teſtis ſive ex Scriptura Sacra, ſive ex Patrum traditione, qui fidem a nota temeritatis vindicet, oſtendendo in ſerie Romanorum Pontificum adeſſe Pontificem adhuc fallibilem, ſed certiſſime emendantem, & corrigentem prædeceſſorum errores? Si vero hic Pontifex ſelectus in præfata ſerie, & a Spiritu Sancto afflatus ad corrigenda præcedentium errata, eſt infallibilis; Oſtendatur quoque neceſſe eſt, unde hic, vel ille Papa inter plures hoc privilegio ſit donatus; quum neque Evangelicum, neque Vetus Teſtamentum, neque Patrum traditio id vel leviter prodat.

Conſtat quidem a Chriſto fuiſſe Petrum inſtitutum Paſtorem omnium, & ſingulorum, nemine excepto. Conſtat Paſtorale Miniſterium in id intendere, ut doceat, & ſanctificet. Conſtat hanc dignitatem, & Miniſterium Paſtorale a Petro derivari in omnes, & ſingulos ſucceſſores, qui Chriſti

in

in terris locum tenent, & totius corporis viſibilis Eccleſiæ caput viſibile ſunt, ſub Chriſto, qui eſt caput, & triumphantis, & militantis Eccleſiæ; illi viſibile, huic inviſibile. Conſtant hæc, & alia plura ex præjactis fundamentis hujus diſſertationis; tam divini eloquii, quam haud interruptæ Patrum traditionis, quibus ex acumine ingenii refragrari, idem eſt, ac hariolari, vel ludere.

Moritur Pontifex, ajunt, & ſuo fato cedit. Labaſcet ergo fides Eccleſiæ abſque ſuo infallibili interprete, Doctore, & magiſtro? Reſpondeat doctiſſimus Epiſcopus Cano, cui ſubmittere faſces, neque indignum, neque indecorum eſt accipiendum: (1) *Mortuo autem*, inquit, *Summo Pontifice, una ſine dubio Eccleſia manet, & manet in ea ſpiritus veritatis, ſed manca, & diminuta ſine Chriſti Vicario, & Eccleſiæ uno Paſtore relinquitur. Quocirca licet veritas tunc etiam in Eccleſia ſit, at ſi controverſiæ fidei, & religionis oriantur, Eccleſiæ judicia, ſine capite in terris, non adeo certa erunt.* Expedita reſponſio.

§. XXVII.

(1) De loc. Theol. l. 4. c. ult.

§. XXVII.

Aliud argumentum de infallibilitate Eccleſiæ particularis Romanæ præoccupatur.

ALii ut dethraant infallibilitati Romani Pontificis, conſpirant potius ut concedant infallibilitatis privilegium Eccleſiæ Romanæ, ſub ea notione, qua particularis Eccleſia eſt. Quo fundamento, quo teſte, nullibi legitur. Arguunt itaque Eccleſiam ſpecialem Romanam, ut immaculatam, ut incorruptam a Patribus laudari; Matrem, & matricem cæterarum Eccleſiarum appellari; centrum unitatis, depoſitum incontaminatæ traditionis dici, & ab omnibus haberi. Ubi majores infallibilitatis notæ unquam reperiri poterunt, quam in Eccleſia Romana? Subinferunt deinde cetera hujuſmodi Scriptores, inter ſe tamen diſcordes; ſiquidem alii expedite affirmant, Pontificem Romanum, ſe ſolo, eſſe fallibilem; ſi vero cum Eccleſia ſua Romana de fide definiat, infallibilem evadere: Alii e contra infallibilem Pontificem Romanum dicere non dubitant, ſed accedente Eccleſiæ Romanæ conſenſu: Placetque, toti populo Eccleſiam hanc conſtituenti, proprio marte, ſufficere Clerum Romanum, & poſtremo ipſi Clero ſubſtituere S. R. E. Cardinales,

les, juxta morem præſentis ætatis. Neque his contenti, ut etiam Doctrinam de infallibili judicio fidei, quo nil ſanctius eſt, ad novitatem ritus deducant, plures innectunt clauſulas, nempe quod Papa præmiſſo conſilio, & maturo examine rei definiendæ, indictis precibus ad poſtulandum Spiritus Sancti afflatum, pronuntiet ſententiam, ſervatis formulis Curiæ Romanæ, quibus impletis accedente conſenſu Cardinalium repræſentantium Eccleſiam Romanam, infallibile prorſus evadet judicium.

Si vel pueris conceſſum eſſet diſſerere ſuper his gerris, putidam opinionem execrarentur. Eccleſia ſpecialis Romana tot encomiis a Sanctis Patribus celebrata ſat ſibi eſt, quin fuco ex novitate ingenii novo donetur infallibilitatis privilegio, ab ipſa ſuo communicando Paſtori. Ut alibi jam dictum eſt, nullum eſt adinvenire Chriſti oraculum, quo paſcendi, & docendi munus Eccleſiæ ſpeciali Romanæ demandatum ſcribatur. Petro dictum eſt: *Paſce oves meas. Paſce agnos meos*. Petro dictum eſt: *Confirma fratres tuos*. Petro datæ ſunt Claves Regni Cælorum. Idcirco Petro datum eſt miniſterium auctoritatis, & poteſtatis regendi, docendi, judicandi; & ſuper Eccleſiam hanc Romanam, & ſuper Eccleſiam Univerſam, ac ubique, ubi ſunt agni, ubi ſunt oves. In his Chriſti oraculis ne

ver-

verbum quidem legitur, quod vel violenter ad Eccleſiam ſpecialem Romanam trahi poſſit.

Neque excogitandum eſt, tunc in Petro Eccleſiam hanc particularem Romanam repræſentatam fuiſſe; Quia tunc Petrus inſtitutus Summus Pontifex a Chriſto, neque erat Epiſcopus Romæ, neque proxime accingendus. Conſtat etenim Petrum prius ſediſſe Anthiochiæ, quam Romæ. Porro ſi Petrus Antiochiæ uſque ad mortem ſediſſet, procul dubio encomiis, & privilegiis Roma caruiſſet, & iis Antiochia etiam nunc potiretur. Quorſum hæc? Niſi ut ſole clarius pateat, ex ſola ſeſſione Petri Romam translata, & ex privilegiis tantum Petri Eccleſiam Romanam præ cæteris celebriorem a Sanctis Patribus prædicari.

Si hæc ita ſunt, Evangelio nos docente, qui fieri poteſt, ut ſucceſſor Petri, ſedens in Sede Petri, ornatus privilegiis Petri, infallibilitatem judicii a ſuis Romanis ovibus mutuetur, & a Romanorum conſenſu in certitudine fidei dependeat? Unde textus, unde teſtis, unde traditio? Omnia ſilent. Probent iſtiuſmodi Scriptores, Eccleſiam Romanam quidquam unquam decreviſſe de fide. Probent, referentes cauſas fidei ad Eccleſiam Romanam, unquam ab illa definitiva reportaſſe reſponſa. Probent tandem, ad Eccleſiam particularem Romanam confu-

fugiſſe aliquem per illud temporis ſpatium, 70. ſcilicet annorum, quo Pontifices Romani Avenione ſederint. Nemo hiſcet. Argumento igitur eſt, a Pontifice reſponſa, & ſententias dari, & ad Pontificem cuncta referri, quin Eccleſia particularis Romana, ſive accepta pro toto populo, ſive pro Clero, ſive latius, ut aliis placet, pro ſuburbicariis, vel Italis Epiſcopis ſumpta, quidquam ad infallibilitatem conſtituendam opituletur.

Neque ut conſenſum conferret, unquam expectavit Pontificia infallibilitas Eccleſiam Romanam. Evidenter id oſtendam. Orta hæreſi Eutychiana, ſcripſit S. Leo Epiſtolam dogmaticam ad S. Flavianum Conſtantinopolis Epiſcopum, per quam profligata impia hæreſi, præclare, ac nitide contra illam firmata legebatur fides Catholica. Uno verbo: Hæc epiſtola fuit baſis, & inconcuſſum fundamentum Concilii plenarii Chalcedonenſis. Nunc a vitilitigatoribus adverſariis expoſco: Quid, vel quem conſenſum impendit unquam Eccleſia Romana, quomodolibet accepta, ad infallibilem doctrinam hujus epiſtolæ? A nemine id proditur. Non potuit eſſe conſultationis fœtus, quia S. Leo ſapientia præſtabat omnibus Romanis, & Italis, pluresque Epiſcopos per ſuas literas decretales docuit conſultus, quin indigeret ab aliis doceri. Neque potuit Eccle-

ſia Romana particularis ſuum conſenſum præſtare laudatæ Epiſtolæ S. Leonis, quia nullibi legitur eam fuiſſe prius Romæ publicatam, quam Conſtantinopoli, & Chalcedone, ubi hæc cæleberrima epiſtola recepta fuit, perinde ut oraculum S. Petri per Leonem loquentis. Igitur vel epiſtola dogmatica S. Leonis, utpote deſtituta conſenſu Eccleſiæ Romanæ, erat incertæ fidei, vel non. Si primum, falſi convincuntur ii, qui in oriente, ut fidei caput illam habuerunt. Si ſecundum, inſulſe, & inepte blaterant illi, qui ad infallibilitatis Pontificiæ apicem expoſtulant Eccleſiæ Romanæ particularis conſenſum. Si quis eſt ſtomachus, qui grandia hæc abſurda patiatur, deglutiat.

Non ignoro adverſariorum effugium, quo proclamant epiſtolam dogmaticam Sancti Leonis, fuiſſe Chalcedonenſi Synodo oblatam, ut prævio examine probaretur conſona, & cohærens Sanctorum Patrum ſententiis. Verum cavillationem ſapit ſuggeſtio. In ſecunda actione laudatæ Synodi, pars major Epiſcoporum ſe ſubſcripſiſſe fatetur Epiſtolæ Magni Leonis. Alii nonnulli inducias petiere, ut omnis eorum dubietas diſſiparetur. Datæ ſunt induciæ petitæ, ea juſſione, ut convenirent Patriarcham Anatolium, *& qui dubitant, doceantur*. Mox edocti, & ipſi ſubſcripſerunt, conclamando cum cæteris: *ſicut Leo, ſic credimus*

mus. Itaque ad diſcendum eſt totum examen impenſum ſuper Leonis epiſtola; neutiquam ad judicandum, multo minus ad conſtituendam infallibilitatem dogmatis, quam ab auctore Leone jam acceperat. Sed de his alibi.

§. XXVIII.

Idem argumentum quoad aliam partem de requiſito Cardinalium conſenſu producitur, & præfocatur.

NOvitas opinionis, quæ in limine præfocat auctoris intentum, & dictum, ad cavillandum inducta plane cognoſcitur. Hujuſmodi eſt illa, de qua in præſentiarum eſt ſermo. Etenim dum agitur de infallibilitate Romani Pontificis, & pro illa ſe ſtare pronuntiat, eandem enervat, elevat, abolet. Quid eſt eſſe infallibilem, accedente Cardinalium conſenſu, niſi eſſe Romanum Pontificem ſe ipſo fallibilem? Si ita eſt, ut lippis etiam patet; quid eſt librum, ſeu diſſertationem inſcribere: *de Romano Pontifice in ferendo de fide moribuſque judicio falli, & fallere neſcio*, niſi ſpecie veri mendacium infuſcare, lectoribus fucum facere, diſcipulos fruſtrari, & Pontificiæ dignitati illudere? Itane agendum eſt cum Succeſſore Petri, *cujus Vicarii princi-*

patus ſicut eminet, ita metuendus eſt, & amandus, (1) ut ſcite ſcribebant ad Hilarum PP. Hiſpanorum Epiſcopi? Deus meliora.

In limine hic modernus Scriptor, inquirit: *Num Pontifex ſententiam aliquam, in materia fidei, & morum, ex Cathedra, ſeu ex tribunali, ſolenni ritu pronuntians, ſervatiſque debitis juris formulis, hoc eſt fuſis primum ad veritatis ſpiritum advocandum ſolennibus precibus, præmiſſo ſerio rei totius examine, præbabita conſultatione Eccleſiæ ſuæ Romanæ, intra Urbis ambitum conſtitutæ, ſeu ut præſens habet uſus, adhibitis ad conſultationem EE. Cardinalibus, qui Romanum hodie Clerum conſtituunt, Utrum, inquam, vel ſic poſſit Pontifex in errorem prolabi, falſumque judicio ſtatuere, definire, atque decernere, dum Eccleſiam univerſam edita Conſtitutione docet, inſtruit, & informat*. deinde præfinit: *Romanos Pontifices e Sacro Tribunali ſolenniter pronuntiantes, hoc eſt, præhabita Eccleſiæ intra Urbis ambitum conſtitutæ conſultatione (ſeu ut præſens habet uſus adhibitis ad Conſultationem EE. Cardinalibus, qui Romanum hodie Clerum conſtituunt). in cauſa fidei judicantes, errare omnino non poſſe*. Mox adjicit. *Si de Pontifice, nulla ſedis, Eccleſiæque ſuæ babita conſultatione, nullo illius accedente conſenſu,*

(1) in Concil. Taraconen.

ſu, diſputarent (adverſarii); haud ægre concederem, illa duo cohærere poſſe, Pontificem errantem, & Sedem Apoſtolicam, ſeu Romanam Eccleſiam, in fide perſeverantem. Rurſus addit. *Porro conſulta creditur Apoſtolica Sedes, conſulta Eccleſia Romana, dum Eminentiſſimi Patres, qui Romanum Clerum hodie conſtituunt, cæterique Præſules in conſilium adbibiti, aſſenſumque dedere ſolenniter, & ex formula. Cum ii Sedem Apoſtolicam, Romanamque Eccleſiam repræſentent, ſintque ipſamet Eccleſia Romana docens, judicans, & pronuntians.* Tandem uſque ad nauſeam recoquit, & repetit. *Pontificem eſſe infallibilem accedente Eccleſiæ ſuæ* (hoc eſt Cardinalium) *aſſenſu*. Et quia ſæpe repetit de formulis ſervandis, notanda eſt explicatio, ubi dicit. *Pontifices enim volumus falli neſcios, ubi de fide ex Cathedra, ut loquuntur, ſeu e Sacro Tribunali ſervatiſque Fori Romani formulis ſententiam dicunt, pro conditione Pontificis Maximi.*

Itaque ſtomachum movet tanta audacia, quum velit hic Scriptor certas leges Pontifici Romano circumſcribere, uſque ad debitum ſervandi formulas Fori Romani. Quod ſolenniter, & e ſacro Tribunali pronuntiet. Quod conſulti Cardinales, & Præſules dent ſolenniter, & ex formula aſſenſum ſuum, ſub interminatione infallibilitatis delendæ, ſi quidquam infelix Pontifex

prætergrediatur. Quando nihil hactenus neque Generale Concilium ad hæc monenda cogitaverit. Sed ſemper liberum fuit Romano Pontifici, ſive per decretum, ſive per Epiſtolam, ſive per Bullam judicium finire. Conſiliarios advocat Cardinales, tanquam nunc Clero Romano ſuffectos, deinde ſui oblitus, etiam cæteros Præſules compellat. Inſcite Clerum Romanum cogitat extinctum, cujus quot annis adhuc eligitur caput, illi præſidens, & lata lege Cardinales ſubſtituit. Quis unquam hæc feret? Pudet ſingula proſequi. Potiora expendamus.

Preces ad advocandum Spiritum Sanctum non refugit Pontifex Romanus, qui jugiter pro munere ſuo, & officio eſt mediator inter Deum, & populum, ut ſibi, & ovibus ſuis recte proſpiciat. Neque hujus meminiſſe oportuit, quaſi periculum oblivionis immineret. Sed quoad Conſulentes fallitur hic Scriptor. Vidimus a nemine probatum iri, S. Leonem M. Conſulentes advocaſſe, ut de conſilio Epiſtolam dogmaticam ad Flavianum exararet. Proclive eſt credere Sanctum Gregorium M. cujus ſapientiam jam probe novimus, decretales ſuas edidiſſe, nullo conſulente. Si quis alius Pontifex ſuperioris ſapientiæ per ſeſe res dubias evolveret, & ſerio examine diſcuteret, qua fronte audebit quiſpiam de fallibilitate excipere, ſi ex Cathedra definierit?

Nul-

Nullus ex Romanis Pontificibus, quum oportuit, & quum oportet, aut neglexit, aut negligit peritorum conſilium in rebus arduis; Olim ex Clero aſſumendo Conſiliarios, vel cogendo Concilium ex finitimis Italis Epiſcopis, ac tandem ex Sacro S. R. E. Cardinalium Collegio, quibus apprime communicata eſt ſcientia ab alto. Verum, non neceſſario conſequitur, ita a moderno legislatore arctari poſſe Pontificem, ut ſi aliter, prudentia, & ſapientia ſuadente, diſpoſuerit, ſtatim exciderit infallibilitatis privilegio. Quid quod velit hic ſcriptor, advocandos eſſe Cardinales pro conſultatione, tanquam Eccleſiam Romanam, loco Cleri, repræſentantes, qui proinde ſunt, una cum Pontifice, *ipſa Eccleſia Romana docens, judicans, & pronuntians*? Nonne eſt re, verboque ludere, quum aſſeritur, Conſulentes, & Judicem una ſimul ſententiam dicere? In quo Foro hæc leguntur, a quo Jure hæc produntur?

Neque hic ſiſtit novitatis furor. Cardinales ad conſulendum vocantur. Cum Papa judicium ferunt; deinde accedente eorum aſſenſu judicium inconcuſſe firmatur. Lepidus ne eſt hic ſermo? Labat ſententia Cardinalium, niſi poſteriori aſſenſu roborata fuerit; quaſi judicando, ſine ſenſu, & ratione pronuntient. Rurſus Cardinales dum conſulunt ſunt fallibiles; quum pro-

nuntiant cum Papa ſunt fallibiles; quando vero accedunt aſſenſu ſuo, infallibilitatem complent, atque perficiunt. Perverſiſſimus ordo! Iterum hic quærimus: in quo textu S. Scripturæ, in qua parte traditionis legere ſit, quod Papa ſit infallibilis accedente Cardinalium aſſenſu. *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper banc petram ædificabo Eccleſiam meam*, inquit Chriſtus Dominus, explicatque diſerte S. Leo M. in hæc verba: (1) *Ita Dominus noſter Jeſus Chriſtus bumani generis Salvator inſtituit, ut veritas, quæ antea Legis, & prophetarum præconio continebatur, per Apoſtolicam tubam in ſalutem univerſitatis exiret: ſicut ſcriptum eſt: In omnem terram exivit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Sed bujus muneris ſacramentum ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit, ut in Beatiſſimo Petro, Apoſtolorum omnium ſummo, principaliter collocaret; ut ab ipſo quaſi quodam capite dona ſua, velut in corpus omne diffunderet, ut exortem ſe myſterii intelligeret divini, qui auſus fuiſſet a Petri ſoliditate recedere. Hunc enim in conſortium individuæ unitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari, dicens: Tu es Petrus, & ſuper banc petram ædificabo Eccleſiam meam, ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ* Dei

(1) Ep.89. ad Ep. Viennen.

Dei in Petri ſoliditate conſiſteret; hac Eccleſiam ſuam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas poſſet appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent. Verum hanc petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, domino, ut diximus, ædificante, conſtructam, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis ejus poteſtatem tentat infringere, favendo cupiditatibus ſuis, & id quod accepit a veteribus, non ſequendo.

Sed quomodo Eccleſia particularis Romana dicetur vero elogio Mater, & Magiſtra cæterarum Eccleſiarum, veritatis, & traditionis fons, & interpres, ſi ad infallibilitatem judicii ex Cathedra nihil conferre exiſtimatur? Reſpondeo: Eccleſiam Romanam omnium honorum titulis inſigniri, & gaudere, quia a ſummo Pontifice intelligitur, in eam derivare dignitatis ſplendorem; ut alibi luculenter oſtendimus. Cur autem ſæpe a Patribus, ab ipſiſmet Pontificibus, & a Generalibus Conciliis, non ipſe Pontifex, ſed vel ſedes, vel Eccleſia Romana compelletur; idcirco eſt, quia Pontifex vita decedit, Eccleſia vero vel Sedes Romana mortis eſt expers. Propterea quoties ſcripta Romam pervenerint referenda Pontifici, jam e vivis ſublato, ſucceſſor per ſua reſcripta rem pro ſuo munere abſolvit; quin Eccleſia Romana in expediendis quibusque rebus ſe immiſceat. Dicitur etiam

Ec-

Eccleſia Romana cuſtos intemeratæ traditionis, quia compertum eſt, ſuis conſiliis præſto ſemper fuiſſe ſummo Pontifici in rebus dubiis, & arduis, ut teſtatus eſt Staniſlaus Hoſius dicens: (1) *Habet ille Summus Pontifex, ſicut Cyprianus loquitur, florentiſſimum Clerum ſuum una præſidentem, ſingulari doctrina præſtantem: de cujus conſilio, ſi quid gravioribus de rebus, præſertim de fidei cauſis, decernit, labi, & errare non poteſt.* Eminent inter omnes, & doctrina, & pietate, prudentia, & experientia, nedum dignitate ampliſſimi Cardinales, quibus apprime incumbit ſtudio, & labore vires impendere, & ſuper impendere, ut Paſtoralis ſolicitudo excelſi capitis in omnes ſe explicet, & ſalva tecta Religio, fides, & diſciplina ſervetur.

Sed quid hæc ad neceſſitatem acceſſuri aſſenſus, ut infallibilitas Pontificia ſua gaudeat perfectione? Repellunt ampliſſimi Cardinales munus adeo inauditum; contemnunt hanc nefariam oblationem; diriſque devovent moroſos auctores. Petrum venerantur, ut Paſtorem Unum Univerſalis Eccleſiæ, ſciuntque Petro, non Joanni, non Andreæ, aut aliis commiſſam fuiſſe curam paſcendi, & docendi cunctas oves, & agnos. Spectat autem ad rectum munus docendi omnes, nemine excepto, ut divina adſiſten-

(1) in Confeſſ. fid. c. 28.

ſtente gratia ſpecialiter Pontifex Romanus afflatus veritates doceat, atque definiat; alias minime fuiſſet ſatis proviſum a Chriſto ſuæ Eccleſiæ, quia errante Supremo Paſtore, errare quoque ipſam Eccleſiam neceſſe foret. Norunt ampliſſimi Cardinales ſucceſſorem Petri eſſe Romanum Pontificem, eique ſucceſſionis Jure deberi omnia privilegia Petri, quæ Paſtorale perficiunt officium, cujuſmodi eſt infallibilitas judicii ex Cathedra. Ipſi quoque ſubeſſe ſe agnoſcunt, ut oves, ut agni, quibus incumbit regi, doceri, & obedire. Accedunt quidem ad Pontificias definitiones, ut par eſt, aſſenſu obedientiæ, ſed non aſſenſu, qui pondus præbeat infallibilitati, vel quidquam ponderis conferat; Quum ſe fallibiles agnoſcant, atque adeo impares adjiciendi Pontificio judicio indeficientiæ robur. Qui aliter ſapit, deſipit, & ampliſſimum Cardinalium Collegium maledictis inceſſit, & onerat. Finem imponat Leo IX. in hæc verba expendens illud Chriſti: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua (1) *Erit ergo*, inquit, *quiſquam tantæ dementiæ qui orationem illius, cujus velle eſt poſſe, audeat in aliquo vacuam putare? Nonne a Sede Principis Apoſtolorum, Romana videlicet Eccleſia, tam per eundem Petrum, quam per*

(1) ad Michael. Patriarch. Conſt. & Leonem Acridanum epiſt. 1. c. 1.

per Succeſſores ſuos, reprobata, & convicta, atque expugnata ſunt omnium hæreticorum commenta, & fratrum corda in Fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec uſque in finem deficiet, ſunt confirmata..? Quia ſicut cardine totum regitur oſtium, ita Petro & ſucceſſoribus ejus, totius Eccleſiæ diſponitur emolumentum. Et ſicut cardo immobilis permanens, ducit, & reducit oſtium, ſic Petrus, & ſui Succeſſores liberum de omni Eccleſia habent judicium, cum nemo debeat eorum dimovere ſtatum; quia ſumma ſedes a nemine judicatur: Unde Clerici ejus Cardinales dicuntur, cardini utique illi, quo cætera moventur, vicinius adhærentes. Utique adhærentes, neutiquam judices, aut infallibilitatem judicii Pontificii per aſſenſum conficientes.

§. XXIX.

Alia abſurda deteguntur, & eluduntur.

Abſurda horrorem præſeferentia allaturus quibus moderni refractarii implicantur, animum deſpondeo: poſſe enim ſingula expendere, difficillimum eſt, quia & plurima, & ambagibus implexa ſe offerunt. Ut judicio Pontificio ex Cathedra lato ab Clemente XI. adverſus Queſnellii editas propoſitiones, propudioſas affricarent con-

contumelias, omnem excogitarunt viam, ad elevandam infallibilitatis vim, & decus. Quemadmodum coluber, ut aggredientis robur effugiat, quaqua verſum involvitur, donec exaſperatus capta fovea evaneſcat. Audiamus quid eructaverint.

Alii ad Concilium Generale provocaverunt, ut fides debita dogmati pendula hæreret. Alii acceptationem Epiſcoporum exquirebant, ut aſſenſu ſuo dogmaticum illud roborarent judicium. Alii præfata ſimplici acceptatione minime erant contenti, niſi Epiſcopi ſuo ſe tribunali ſiſtentes, inſtructa cauſa, diſcuſſa materia in controverſiam revocata, iterum ex integro ſententiam ſuam ritu ſolenni pronuntiarent. Alii flagitant, ut ſingulorum Epiſcoporum orbis probaretur aſſenſus. Quantus labor, ut in obſequium fidei flectatur diſſidentium animus!

Singula breviter percurramus. Etiam Coriphæi modernorum hæreticorum perfricta fronte ad Concilium Generale appellarunt, ſed coacto Tridentino Concilio, invitati ut accederent, datis verbis futilibus evanuerunt. Moras nectere eſt, contumaciam ſuam tueri eſt, futurum compellare Concilium, quod vel nunquam, vel adeo ſero cogendum foret, ut nemo ſuperſtes eſſet judicio ſtaturus. Sed, quod impudentiſſimum eſt nomini catholico; Nonne ſuperciliosæ

pe-

petulantiæ eſt ſignum, dogmaticæ definitioni terga vertere, & inſolenter refragari? ſi Paſtorem negamus, quem Chriſtus inſtituit: ſi doctorem, & Magiſtrum repellimus; quem Patres noſtri intemerata traditione venerati ſunt: ſi judicem ſupremum controverſiarum fidei inſolenter deſpicimus; quo ſpiritu Chriſtum legislatorem, & Magiſtrum dicimus, a quo hic ordo, hæc Eccleſia viſibilis conſtituta auditur, & creditur?

Appellavit a dogmatico decreto Innocentii I. & Zoſimi Romanorum Pontificum Eclanenſis epiſcopus Julianus Pelagianorum (1) Primipilus, quum per literas calumniis undique exundantes conqueſtus eſt, a ſimplicibus Epiſcopis abſque ſynodali conventu dogmata Pelagii damnata fuiſſe; adeoque poſtulare eſt agreſſus, ut orientales, & occidentales in unam univerſalem Synodum convenirent, plene de omnibus, præmiſſa diligenti diſcuſſione, agnituri, & ſententiam laturi. Juliani technas, calumnias, perfidiam, S. Auguſtinus detexit, mendaciſſimumque hominem confutavit, atque confixit. Notanda ſunt verba Auguſtini: Inquit enim: (2) *Aut vero congregatione Synodi opus erat, ut aperta pernicies damnaretur: quaſi nulla hæreſis aliquando, niſi Synodi con-*

(1) Spond. ad an. 419. n. 5.
(2) l. 4. ad Bonif. c. ult.

congregatione damnata ſit ; cum potius rariſſimæ inveniantur, propter quas damnandas neceſſitas talis extiterit ... Verum iſtorum ſuperbia, quæ tantum ſe extollit adverſus Deum ... hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos orientis, & occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe Catholicum, quoniam domino eis reſiſtente pervertere nequeunt, ſaltem commovere conantur.

Appellaverunt Donatiſtæ a judicio Melchiadis, eoſque perculit juſtiſſime Imperator Conſtantinus, teſte Optato Milevitano, exclamans: (1) *O rabida furoris audacia! Sicut in cauſis Gentilium fieri ſolet, appellationem interpoſuerunt*. Annon maxime inclamarent Auguſtinus, & Optatus, ſi a judicio dogmatico nunc appellare audirent; qui adeo excanduerunt pro appellatione Donatiſtarum, quæ fidem directe non ſpectabat?

Sed plus audet inſolens pervicacia. Pelagiani atrociſſime criminabantur Catholicos, tanquam Manichæorum hæreſeos ſectatores, ac propagatores. Donatiſtæ proclamabant ſuam eccleſiam, ut verum Chriſti factum; in cæteros vero Catholicos ſchiſmatis probrum retorquebant. Quæ omnia ſigna ſunt ſummæ perfidiæ, quæ malæ cauſæ peſſimum ſolet advocare a contumeliis patroci-

(1) l. 1. de Unit. Eccl.

cinium. Hinc erudite, ac luculenter adverſus Acacii Conſtantinopolitani ſectatores, alioſque aliud Concilium poſcentes, ſcribebat S. Gelaſius: (1) *Nam ſi limitibus etiam præfixis poſitarum ſemel Synodalium regularum, non ceſſant eliſæ peſtes reſumptis certaminibus contra fundamentum ſeſe veritatis attollere, & ſimplicia quæque corda percutere: quid fieret, ſi ſubinde fas eſſet perfidis inire Concilium?*

Iiſdem prorſus veſtigiis inſiſtunt moderni Queſnelliſtæ, antiquorum appellantium referentes imaginem. Conſtitutionem dogmaticam ſanctiſſimi Clementis XI. ex ore Petri loquentis pronuntiatam carpunt, maledictis lacerant, imprecationibus inſectantur, execrationibus impetunt, quia Janſenianam hereſim jugulat; gratiamque ſufficientem, qua redditur homo proxime potens operari bonum, aut a malo declinare, in tuto ponit, ut ex damnatis propoſitionibus plane fit manifeſtum. Charitatis jura cuſtodit, quin moralis bonitas ab opere exulare dici debeat, ſi peccator, ſine illa, bene ſe exerceat. Fidem recte inſtituit initium juſtificationis, ſed non ut primam gratiam a Deo collatam, quum pluribus aliis ſupernaturalibus auxiliis dignetur ſumma Dei miſericordia, cor hominis tangere, irrorare, emollire, ac prævenire. Spem tuetur incolu-

(1) Epiſt. 13. ad Epiſc. Dardan.

lumem, & ſi charitate ſit deſtituta, ut peccator illi innixus erigere ſe poſſit, & a peccatorum cæno emergere ſatagat. Diſciplinam, quam Queſnellus ad ſua deliramenta accommodat, ſuis præſcriptis regulis reſtituit. Obedientiam redintegrat, quam effrænem adverſus Superiorum, & maxime ſanctæ Sedis præcepta, & decreta, indiſciplinatus Queſnellus deſignat. Demum, ut verbo cætera complectar, omnia ad fidei, morumque regulam laudatus Clemens Pontifex Maximus ſua Conſtitutione *Unigenitus* edixit, decrevit, & ſanxit; adeo ut totus orbis, univerſa Eccleſia in ſuæ debitæ obedientiæ argumentum Conſtitutionem *Unigenitus* pleniſſime laudaverit, devotiſſime amplexa ſit, ſtudioſiſſime probaverit, & religioſiſſime coluerit: Auctoremque ſuum Clementem XI. ut Pontificem undequaque doctrina, ac fidei propagatione celeberrimum poſteritati conſecraverit.

Plurimi tamen adhuc ſunt, quos tanta integritas urit, tanta veritas excruciat, ut quum debellare non poſſint, oppugnare non reformident. Hujuſmodi virulenti homines, ſicut aſpides ſurdæ obturantes aures ſuas, ne audiant ſummi Paſtoris vocem definientem ex Cathedra, Pontificiæ detrahunt infallibilitati, Conſtitutiones Apoſtolicas convitiis verberant, & nefaria diſſeminant, ac ſi per Bullam *Unigenitus* peſſundata jaceat

Moralis regula regendorum, ſanctorumque Patrum traditio, & una cum Verbo divino extorris ſit effecta. Hi ſunt, qui infallibilitatem judicii ad placitum nequiter opinantium reducunt; nunc conſenſum requirentes Eccleſiæ; nunc Conciliare poſcentes examen; nunc alterum uniuſcujuſque Epiſcopi expectantes judicium; nunc formulas fori præpoſtere exigentes; nunc rituni, nunc ſolennitatem ex tripode comparantes; Quando Chriſtus paucis edixit: *Paſce oves meas. Confirma fratres tuos.*

Itaque Refractarii ſoli ſibi ſapientes, ab omnibus tanquam agreſtibus ſe ſubducunt; ut ad infallibilitatem Pontificiam velut ad ſcopum collimando ſagittas intorqueant. Hinc varia augent, & amplificant, mox demunt, & deturbant. Hinc invertunt, & componunt; mox pervertunt, & diſſipant, ac ſi Chriſtus eis indulſerit ſuum Vicarium in terris formare, & deformare, ut libet. Oh tempora, oh mores, oh quantæ libertatis exitium! Sed (quod caput eſt ſane lugendum) tenent adhuc in complexibus nomen Queſnelli, quem vident judicio Sedis Apoſtolicæ merito pœnam ſubjiſſe damnationis. Quis non intelligat ſimulate dici: Sanctorum Patrum ſequimur dogmata, ſed non diligimus facta; complectimur veritatem, ſed Queſnello impendimus vota? Conſimilibus verbis ſcribebat

(1)

(1) Hormiſdas Pontifex ad Juſtinum Imperatorem de Conſtantinopolitanis, qui favebant Acacio, & ſtare pro ſancta Sede falſo profitebantur. Repetam pro coronide verba doctiſſimi Magiſtri Cano: (2) *Illud aſſero, ac fidenter quidem aſſero, peſtem eos eccleſiæ, ac perniciem afferre, qui aut negant Romanum Pontificem Petro in fidei, doctrinæque auctoritate ſuccedere, aut certe aſtruunt ſummum eccleſiæ Paſtorem, quicumque tandem ille ſit, errare in fidei judicio poſſe. Utrumque ſcilicet hæretici faciunt. Qui vero illis in utroque repugnant, hi in eccleſia Catholici habentur. Quamobrem non quidem intelligo, quonam conſilio fideles quidam, hæreticorum, quam Catholicorum opinionibus favere malint. Nam hæretici, video, quid ſequuntur; nempe vivendi, docendique licentiam, & in his omnibus impunitatem. Volunt ſine capite corpus, ut neque pes, neque mens ſuum officium faciant. Volunt, ſine Paſtore uno, oves, ut cum lupi ipſi ſint, paſtores tamen eſſe videantur. Volunt ſine judice lites, ut diſſidiorum nullus finis ſit: atque ita cum amoto arbitro adverſus doctos dimicant, victores a turba judicentur. Turbari enim omnia volunt, quoniam, ut in Hiſpanorum proverbio eſt; Turbatum flumen, piſcatorum eſt lucrum.*

M 2 *Nos*

(1) Epiſt. 26.
(2) de locis Theol. l. 6. c. 7.

Nos autem communem Catholicorum ſententiam ſequamur . Tuto enim ſequimur , quoniam communis Catholicorum eſt . Præterquam quod ea ſentiunt , quæ ſacrarum etiam litterarum teſtimonia confirmant : Pontificum decreta finiunt : Veterum ſanctorum chorus concinit : Conciliorum Patres affirmant : Apoſtolorum traditio probat , perpetuus Eccleſiæ uſus obſervat . Hactenus Cano; & omnino ſic res ſe habet.

§. XXX.

Argumentum de retractabili Judicio Romani Pontificis per Concilium Generale proſternitur.

IRruunt adverſarii, quaſi ovantes de Victoria parta, quum infallibilitatem Pontificiam in judicium poſtremum Univerſalis Concilii reſolvere conantur. Sibi confidentiſſime perſuadent plurimas definitiones ex Cathedra Papæ, per Concilia Generalia fuiſſe prius ſerio, ac diligenti examine diſcuſſas, deinde per Patres unanimi ſuffragio probatas, & acceptas, firmitatem nactas eſſe, & infallibilitatis veluti ſigillum acceptum a Concilio habuiſſe. Exempla exhibent in ſententia Cæleſtini I. adverſus Neſtorium lata, diſcuſſa in prima Epheſina Synodo: In epiſtola dogmatica S. Leonis expen-

expenſa in Concilio Chalcedonenſi: In damnatione articulorum Lutheri a Leone X. promulgata, & in Concilio Tridentino iterum examinata, & retractata, & his ſimilia producunt ad probandum, neque a Conciliis Generalibus admitti Pontificis Romani infallibilitatem, ſi ejus judicium poſteriori judicio Conciliorum ſubjici fas ſit, & reformari.

Quum alibi de hoc argumento agendum ſit, nervoſius, quam fuſe opportuna in præſentiarum congerere placet, quæ ſatis ſint ad conterendum hoſtium conatum, quo infallibilitatem a Romano Pontifice exturbare aggrediuntur. Etenim primo ſtatuere opus eſt, quotuplex ſit, rei alicujus diſcuſſio, vel examen; & qua mente exordiri contingat; & quo fine ſtudium interponi neceſſe ſit. Omnibus patet, a Theologis quæſtiones plurimas excitari de divina exiſtentia, de divinis perſonis, deque Dei attributis, quin ulla ſuſpicio, aut dubium intercedat de veritate revelata eorundem. Ita a ſacris expoſitoribus, imo a Sanctis Patribus Verba, & ſenſus Sacræ Scripturæ expenduntur, & inveſtigantur, quin infallibili veritati ejuſdem, quicquam vel minimum detractum velint. Secus alia in controverſiam veniunt, quia de ſui natura dubitationem involvunt, vel patiuntur. Hinc aliter, & aliter ſtudioſus meditari ſolet,

vel ambigendo, vel controverſias excitando. Nempe in re certa, ut contingit Theologis, & Sacrorum expoſitoribus: ut diſcant quomodo veritatem tutius aſſequi poſſint, & quid dicendum, & docendum ſit, melius complectantur. In re autem, quæ liberæ diſputationi, atque opinioni eſt tradita, indulgetur ingenii judicio, ut ſuo calculo comprobet, & confirmet: rejiciat, & expungat.

Ad rem noſtram. Primi generis contendo eſſe, & fuiſſe quodlibet examen, aut diſcuſſionem a Conciliis factam de Papæ definitivis judiciis ex Cathedra. Id oſtendo irrefragabili exemplo. In Concilio Lugdunenſi Generali, præſidente Gregorio X. ſolenniter definitum fuit, Spiritum Sanctum æternaliter a Patre, Filioque procedere, non tanquam ex duobus principiis, ſed tanquam ex uno principio; dictumque fuit anathema iis omnibus, qui temerario auſu aliter aſſerere, aut tenere præſumpſerint. Quod & ipſi Epiſcopi Græci, cum Latinis convenientes profeſſi ſunt; & una voce cantatum fuit Symbolum cum additione *Filioque*. Prolapſi iterum Græci in priſtinum ſchiſma, priſtinos quoque inſtaurarunt errores, donec tenente ſupremum Clavum Eccleſiæ Eugenio IV. lethargico ſomno exciti, in Concilio Florentino adunati, præhabitos ejuraverint errores, & ſchiſma, ac unio-

unioni cum Eccleſia Latina ſub uno, eodemque capite Romano Pontifice nomen dederint. In hoc Florentino Concilio retractatum plene fuit dogma de proceſſione Spiritus Sancti a Patre, & Filio æternaliter, tanquam ex uno principio. Explorati ſunt codices Græcorum Patrum, diſcuſſa ſunt verba, & ſenſus; enucleata fuit traditio; totumque impletum eſt, quod ad luculentum examen deſiderari poterat. Cuncta patent in actis laudati Concilii. Dicet ne fortaſſe quiſpiam, decretum præcedens de proceſſione Spiritus Sancti a Patre, & Filio, editum a Concilio Generali Lugdunenſi, fuiſſe dubiæ adhuc veritatis? vel ipſum Concilium Generale habitum fuiſſe, ut fallibilis judicii in fidei definitionibus? Nefas eſt id ſuſpicari.

Quid ergo ſupereſt dicendum? Niſi affirmare, omnem peractam diſcuſſionem ſuper dogmate proceſſionis Spiritus Sancti, ex indulgentia Eugenii IV. fuiſſe, non ut in diſceptationem inquiſitionis, veritas vocaretur, ſed ut ob oculos errantium Græcorum omnibus inſtructa argumentis, inconcuſſa poneretur, ne in poſterum, unde aberraverant, inſciti redirent. Aliud exemplum præſto eſt (omiſſis ſexcentis aliis) in dogmate tranſubſtantiationis in Concilio Lateranenſi IV. juxta antiquam traditionem indicto; quod iterum in Concilio Tridentino

retractatum eſt, ut Canones dogmatici de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento ederentur contra Lutheranorum, ac Calviniſtarum blaſphemias; iique manifeſtiſſimi revincerentur erroris. Apertiſſime ac planiſſime id explicat Magnus Leo ad Marcianum Auguſtum ſcribens in hæc verba. (1) *Unde per ipſum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui Regni veſtri eſt auctor, & rector, obteſtor, & obſecro clementiam veſtram, ut in præſenti Synodo* (Chalcedonenſi) *fidem, quam beati Patres noſtri ab Apoſtolis ſibi traditam prædicarunt, non patiamini, quaſi dubiam, retractari, & quæ olim majorum ſunt auctoritate damnata, redivivis non permittatis conatibus excitari.*

Eadem prorſus œconomia uſus eſt Sanctus Leo M. permittens Concilio Chalcedonenſi, ut ſuam dogmaticam epiſtolam ad regulas Sacræ Scripturæ, Patrum, & Conciliorum traditionis excuteret. Seu ſi mavis, dicam etiam, potuiſſe, & debuiſſe Patres Chalcedonenſes expendere epiſtolam dogmaticam Leoninam, ut intelligerent veritatis fundamentum, & pondus, ſicque muniti, & inſtructi Neſtorianos, & Eutychianos errores funderent, atque delerent. Verum factum examen non potuit violare infallibilitatem Pontificiam, quemadmodum diximus de actis Concilii Florentini. Imo

(1) Epiſt. 43.

Imo plane conſtat neque in animo fuiſſe Patribus Chalcedonenſibus eam in dubium vocare; quia quum fuerunt bene edocti de veritate definitionis Magni Leonis, illico in ejus doctrinam conceſſerunt acclamantes: *Petrus per os Leonis locutus eſt*: *Credimus ſicut Leo*. Et iterum clamaverunt: *Qui non conſentit epiſtolæ Sanctiſſimi Archiepiſcopi Leonis, hæreticus eſt*: *Qui non ei ſubſcribit, hæreticus eſt*. Rurſus omnium epiſcoporum vox intonuit: *Spiritus Sanctus definitionem dictavit*: *Qui non ſubſcribit, hæreticus eſt*.

Verba eadem ingeminata legimus in ſexta Synodo propter epiſtolam dogmaticam Sancti Agathonis; & in prima Epheſina Synodo in Sancti Cæleſtini I. obſequium. Quo hæc tendant, quilibet a ſophiſmatibus ſolutus probe percipiet: nempe Patres Chalcedonenſes poſt exactam cognitionem epiſtolæ Leoninæ, comprehendiſſe, ibi impreſſam legi infallibilitatem auctoris, adeoque nihil opus eſſe, quidquam adjicere, præter fidei profeſſionem, & puram obedientiam intellectus captivati in obſequium, & fidei, & Romani Pontificis definientis ex Cathedra. Ita conceptis verbis ſincere narrat Evagrius, agens de geſtis Synodi Chalcedonenſis: (1) *In unum rurſus congregati* (Epiſcopi) *primum reſponderunt ad ro-*

(1) l. 2 hiſt. c. 18.

rogatum Principum, de vera, rectaque fide doceri cupientium: deinde dixerunt, non debere quidquam amplius de cauſa Eutychis, ſemel ab Epiſcopo Romano concluſa, definitaque ſtatui: In quam ſententiam omnes quaſi pedibus iverunt. Addere placet reſponſum Epiſcoporum Galliarum. Miſit S. Leo ſuam epiſtolam dogmaticam, de qua agitur, ad Galliarum Epiſcopos, qui, Ravennio Arelatenſi Præſide, in Gallia Narbonenſi convenientes, per Synodicam Epiſtolam reſcripſerunt: (1) *Doctrinæ poſt Deum veſtræ debet quiſquis fidelis, ut conſtanter teneat, quod credebat; debet etiam infidelis, ut a perfidia ſua, agnita veritate, diſcedat; Et Apoſtolicæ inſtitutionis luce perfuſus, erroris ſui tenebras derelinquat, magiſque ſequatur, & credat, quod per os veſtrum Dominus noſter Jeſus Chriſtus de Sacramento Incarnationis ſuæ docet, quam id teneat, quod Diabolus humanæ ſalutis, & veritatis inimicus inſtillat.* En perenne infallibilitatis Pontificiæ teſtimonium.

Ulterius ab adverſariis ſcire aveo, cur tam acri conatu exaggerent examen factum a Concilio Chalcedonenſi ſuper laudata epiſtola dogmatica S. Leonis, ut exinde dejiciant infallibilitatem Pontificiam, quando ſi hoc argumentum quidquam evinceret, æque infallibilitatem Concilii Generalis ever-

(1) Inter epiſt. S. Leon. poſt 51. cap. 3.

verteret ; Quod ſane improbant. In ipſos egregiam probationem proferam, quin ab adducto exemplo epiſtolæ Leoninæ digrediar. Peracta Synodo Chalcedonenſi Ceretius ſive Cyriacus Epiſcopus Gallus miſit Epiſtolam S. Leonis ad Euſebium Mediolanenſem, qui congregata Synodo Italicæ Diœceſeos dedit Synodicam Epiſtolam, in qua, poſt expenſam doctrinam ad apices Sacræ Scripturæ, & traditionis, declarant illi Patres, ſe ſolenniter illi ſubſcribere. (1) *Domine ſancte, & Beatiſſime Pater, placuit omnibus, quorum ſubſcriptio ſubter annexa nomina poterit declarare, ut eos, qui impie de Incarnationis Dominicæ Sacramento ſentiunt, quamvis intellectus ſui pravitate a Catbolicæ fidei veritate recidentes, ſe ipſos dignos abjectione fecerint, ſuo etiam conſenſu, auctoritatis veſtræ præcedente ſententia, damnatione congrua perſequendos.*

Series hujus facti vel æque elevat infallibilitatem Papæ, & Concilii Generalis, vel neutri detrahit. Examen, conſenſus, Synodica ſubſcriptio, Judicium, & hujuſmodi poſteriora ad judicium latum ex Cathedra, jugulum petunt infallibilitatis Papalis, ut adverſarii plenis buccis exagerant. Sed hæc omnia impleta etiam fuerunt poſt latum judicium Concilii Chalcedonenſis, ergo pariformiter evaneſcit infallibilitas Concilii Generalis

(1) Inter epiſt. S. Leon. poſt 52. cap. 3.

neralis. Quid ad hæc reſpondere poſſint, non video. Sed veritate enitente dicendum eſt, omnia prædiċta infallibilitati neutrius officere, quia ad diſcendum, & obediendum inducta ſunt, neutiquam ad judicandum ex ſuperioritate, ſuper re jam finaliter judicata, & definita a Pontifice Maximo, vel a Concilio Generali.

§. XXXI.

Argumentum ex can. Si Papa confringitur.

IN collectione Canonum a Gratiano adòrnata legitur diſt. 40. Si Papa deprehendatur a fide devius, poterit accuſari, & judicari. In aliis vero culpis nullus mortalium ipſum redarguere præſumat, quia cunctos ipſe judicaturus, a nemine eſt judicandus. Ex quo Canone infallibilitatis Pontificiæ æmuli exclamant. Eccquis inviolatæ fide Doctorem, & Magiſtrum confiteri poterit, quem in fide defectibilem agnoſcere cogimur? Si fides ipſum Romanum Pontificem indeclinabiliter non dirigit; erit ne credendum, quod alios in fide rectos conſtabiliet? Qui infirmus eſt, confirmabit ne fratres indeclinabili definitione, & irreformabili ſententia? Vanum eſt igitur Romanum Pontificem affirmare defectibi-

ctibilem in fide, & ſimul aſſerere, illum eſſe infallibilis judicii, quum ex Cathedra pronuntiat.

Hæc tota vis, & ſeries argumenti, cui præſto eſt aliud argumentum non inferioris efficaciæ ad enervandum impetum illius, & adverſum conatum. Nemo eſt, qui non affirmet, ſingulos orbis Epiſcopos falli, & fallere poſſe, quum tot infauſta exempla ſuppeditet hiſtoria, tam Eccleſiaſtica, quam profana. Identidem legimus 400. Epiſcopos Occidentales Arimini fuiſſe congregatos, ut de diverſis formulis ſtatuerent quid dicendum, aut tenendum eſſet, quo fides Catholica contra Arianam perfidiam incolumis, & pura cuſtodiretur. Fere totus tam ſpectabilis Epiſcoporum cœtus lapſus eſt, ſubſcribendo Arianæ Formulæ, quam Valens, & Urſacius Arianorum ſigniferi impudentiſſime comparaverant. His præmiſſis, Reſpondeant arguti adverſarii: Quo genere ratiocinandi utantur, ut defendant infallibilitatem Concilii Generalis, quod ex Epiſcopis errori in fide obnoxiis coaleſcit? Quomodo pro certo accipi poterit judicium latum ab iis, qui tot exempla ſuæ fallibilitatis poſteritati præbuerunt?

Reſpondebunt ſane, Epiſcopos eſſe quidem errandi defectu, ex culpa humanitatis, implicatos. Verum quum in Spiritu Sancto congregati, in unum conveniunt

ad

ad docendam, & dirigendam Chriſti Eccleſiam, ſpeciali Dei afflatu adeo firmiter permoventur, ut certiſſimam ſententiam in rebus fidei denuntiare non deſinant. Aliter ſe expedire hujuſmodi Sophiſtæ non poſſunt, niſi cedere argumento turpiter ſe patiantur. Eadem reſponſio Pontificiæ infallibilitati omnino quadrat. Poteſt Papa eſſe devius a fide, ſicut & a recta ratione, utpote & ipſe filius Adæ: quemadmodum Petrus potuit ab Ancilla decipi, & Chriſtum negare. Attamen quum Papa ſuo muneri reſpondens tenetur ex Cathedra docere fideles, tunc induitur ex alto ipſis privilegiis Petri, quibus inſtitutus eſt regere, & paſcere Chriſtianum Gregem, & fratres in fide valide, & indeclinabiliter confirmare.

Non ne prophetæ, quamvis homines infirmitate circumdati; imo nonne Balaam, Saul, Caiphas in impietate jacentes, propheticas voces infallibilis veritatis ediderunt? Nonne Apoſtoli in prædicatione Evangelii expertes fuerunt mendacii, etſi in converſatione reprehenſibilis fuerit & ipſe Petrus? Omnium cauſam afferam; ſcilicet quia ſpiritus ubi vult ſpirat, & quomodo vult lumen menti præfert, ut agat, quin ſciamus, unde veniat, aut quo vadat. Agitat Prophetas, ut veritati teſtimonium ferant, & immunitatem ab errore illis communicat. Agit Apoſtolos, ut myſteria diſſeminent,

nent, & immunitatem a mendacio eis donat. Imbuit Pontificem Romanum, quem conſtituit Paſtorem, & doctorem omnium Fidelium, ut dirimat quæſtiones de fide, controverſiaſque ſubortas finali judicio ex Cathedra definiat, ſuaque ſententia Fratres confirmet: Eccur privilegium immunitatis a fallendi defectu, juxta Chriſti pollicitationem ei denegabimus? *Non ne in fide, & doctrina Petri*, ſcribebat Sanctus Thomas Cantuarienſis Archipræſul, (1) *totius Eccleſiæ ſtructura conſurgit, donec occurramus omnes Chriſto in virum perfectum, in unitatem fidei, & agnitionem filii Dei?... Quicunque ſit qui rigat, aut plantat, Deus nulli dat incrementum, niſi illi, qui plantavit in fide Petri, & doctrinæ ipſius aquieſcit... Quidquid maximum fuerit, Romano Pontifici reſervatur. Ordinem hunc Petrus docuit. Hunc uſque modo Catholica ſervavit Eccleſia, nec unquam authore domino, quidquid moliatur iniquitas, ſubvertetur*. Proſequamur cætera ad levamentum angoris. *In regno autem Anglorum* (utinam ſolum eſſet) *quod ſine dolore multo ad mentem reducere, vel ſine lacrymis dicere non valemus, multum præſumitur adverſus Petrum. Sedis Apoſtolicæ quantum in perverſis poteſtatibus eſt, attentatur, & peri-*

cli-

(1) Epiſt. 97. ad Epiſc. Cantiæ lib. 1. inter op. Chriſt. Lupi t. 10.

clitatur authoritas. Concordat ad rem noſtram Joannes de Sariſberia ad Epiſcopatum Carnotenſem evectus, Alexandrum III. compellans: *(1) Jus eſt, Pater, Jus eſt veras expromere voces, præſertim apud eum, qui amator, & patronus eſt veritatis, & cujus miniſterio Spiritus Sanctus totius falſitatis figmenta condemnat*.

(1) l. 2. cit. tom. ep. 60.

DIS-

DISSERTATIO SECUNDA DE ROMANI PONTIFICIS *AUCTORITATE.* SUPRA CONCILIUM.

§. I.

Quæ, & qualis ſit quæſtio de auctoritate Romani Pontificis ſupra Concilium etiam Generale.

NOnnulli ex Theologis diffident, num quæſtio de auctoritate Romani Pontificis ſupra Concilium disjungi poſſit ab altera de ejuſdem infallibilitate, quum ex Cathedra, ſuper controverſiis ad fidem, vel mores ſpectantibus, ſupremum profert judicium. Alii enim unam ab altera ſeparare non dubitant, & alterutram vel rejicere, vel defendere aggrediuntur, quin alteram probare, vel improbare, ut ſibi blandiuntur, cogantur. Verum, ut opinor, hoc jus permit-

tendi, quod malit opinio in his quæſtionibus, abhorret a vero. Longe enim diſtat ab iis principiis, & Theorematibus, quibus utraque quæſtio neceſſario conſtabilienda eſt; utpote utrique communibus, ac perviis. Qui igitur infallibilitatem Romani Pontificis in docendo ex Cathedra tuetur, ejuſdem etiam ſuperiorem auctoritatem ad Concilium prædicare debebit.

Quæſtionis præſentis caput in eo potiſſimum conſtitutum eſt: an ſummus Pontifex ex Privilegio jure ſucceſſionis a Petro derivato, & ipſi Petro a Chriſto donato, nedum ſit Paſtor univerſalis Eccleſiæ, quoad omnes agnos, nempe Fideles in illa comprehenſos; & quoad omnes oves ſcilicet Paſtores, ad regendos particulares greges inſtitutos, diviſim numeratos; ſed etiam ita ſit Univerſalis, quoad omnes Fideles, & omnium Eccleſiarum Paſtores collective acceptos, ut etiamſi omnes coadunati ſint in Concilio Generali, ſub Spiritus ſancti invocatione, univerſam Eccleſiam per Orbem diſperſam repræſentantes, attamen ipſe Romanus Pontifex ſupremus ſit ſupra totum Concilium, tum auctoritate primatus Apoſtolicæ Sedi debiti, tum poteſtate juriſdictionis in totum illud ſpectabile corpus exercendæ. Quod idem eſt, ac dicere: eſſe ſuperiorem Concilio etiam Generali, tam dignitate auctoritatis, quam poteſtate juriſdictio-

ctionis: eamque Pontifices Romanos nedum poſſe exercere, ſed adhuc perpetuo exercuiſſe, ut eſt, & juris ſui erat.

Ut in præcedenti diſſertatione tetigimus, mos erat tantum hæreticorum arrogantiæ, & petulantis æſtus provocare a ſententia Romani Pontificis ad Generale Concilium, quemadmodum a Pelagianis, & Donatiſtis factitatum prodit Eccleſiaſtica hiſtoria. Per hujuſmodi appellationes certo certius ſuperiorem Judicem geſtiunt eſſe Concilium, cum nemini jura permittant, vel ad inferiorem, vel ad æqualem Judicem, ſeu Tribunal expoſtulare. Sed primi, qui auſi ſunt in Romani Pontificis ſupremam auctoritatem, juriſdictionemque ſævire, fuerunt Ariani Euſebiani, qui ſe ſubducentes e Concilio Sardicenſi, Philippopolim convenerunt, ibique anno 347. (1) conventu habito, quem Sardicenſem Synodum non erubuerunt nominare, Julium Papam anathemate percellere auſi ſunt. Hac inſolenti agendi ratione Pontificem Romanum ſubeſſe Concilio indigitarunt.

Quo fato hæc appellandi prurigo ad Catholicos tandem devenerit, non eſt hujus loci differendi tempus, extra dubium tamen eſt, nonniſi ex inobedientia, contumaciſque animi effervefcentia filiorum erga Patrem, ſubditorumque erga ſupremum

(1) Sozomen. l. 3. c. 10.

Paſtorem, contigiſſe diſſidia, unde appellandi conatus ſuborti leguntur. Qui hanc noxam ſtuduerunt detergere, duplicem modum appellandi adinvenerunt. Unum per provocationem ad Concilium excluſo Papa; alterum per expoſtulationem ad Concilium, ipſo Papa præſidente, & capite. Primum appellandi modum, ut ſchiſmaticum agnoſcunt, & reprobant: Alterum, ut juri conſonum admittunt. Futilis plane diſtinctio. Schiſma eſt provocare ad Concilium ſejunctum a Papa, nec vidente, nec præſidente; eccur flagitioſius crimen non erit, ſubjicere Papam præſentem, vel præſidentem Concilio, auctoritate ſua adunato? Eſt ne prætereundum illud Innocentii I. ad Victricium Rothomagenſem: *ſine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ, cujus in omnibus debet reverentia cuſtodiri?* Eſt ne ſilendum illud Ivonis Carnotenſis Epiſcopi in hæc verba ſcribentis? (1) *Judicia Romanæ Eccleſiæ a nemine foris retractari poſſe, eadem Romana Eccleſia docente didicimus. Si qui aliquando ſe prægravatos ex ipſius Eccleſiæ auctoritate conqueruntur, hoc eis conſilium damus, ut non deſcendant in Ægyptum propter auxilium, ſed ab ipſa ad ipſam confugiant, & inde expetant levamen, unde ſe conqueruntur accepiſſe gravamen. Quoniam quæ aliquando corripit paterna ſeveritate, eadem fre-*

(1) Ep. 159. ad Paſchalem II.

frequenter colligit materna pietate.

Idem Sanctiſſimus Antiſtes, Pontificem Romanum alloquens, ait: (1) *Non eſt meum adverſus vos intrare in judicium. Malo enim Epiſcopatui renuntiare, quam iram veſtram juſte, vel injuſte ſuſtinere.*

Quæ omnia ſigillat S. Thomas Cantuarienſis, ad Gilbertum Londonienſem Epiſcopum ſcribens: (2) *Non eſt ſub Sole qui de manu Summi Pontificis poſſit eruere. Solus infidelis, aut qui eum ſuperat, hæreticus, aut Schiſmaticus Apoſtolicis obtrectat obedire mandatis.* Adeo præclara teſtimonia, eſto alibi recenſita, nunquam piget repetere.

Proſequamur cætera quæſtionem reſpicientia. Luctuoſum ſchiſma ſub initium ſæculi decimiquinti, ob trium Pontificum, de Papatu contendentium æmulationem acerrimam, impulit pleroſque doctos viros ad excogitandam viam, qua validius expedire poſſent Eccleſiam ab illa teterrima Fidelium ſciſſura. Præivit Academia Pariſienſis, cui etiam Bononienſis ſe adjunxit, docendo, teneri contendentes Pontifices, qui tunc temporis, nimirum anno 1409. erant tantum duo, Gregorius ſcilicet XII. & Benedictus XIII. ut nominabantur, renuntiare Papatui; & quatenus recuſarent, ſubji-

(1) Epiſt. 67. ad Urbanum II.
(2) l. 1. Ep. 122.

ci Concilio, tanquam ſchimatis auctores, hæreſiſque ſuſpectos; adeoque, ut de his criminibus manifeſtos Reos, ab Eccleſia judicari, & deſtitui poſſe. Coacto deinde Piſis Concilio dictum fuit in illos depoſitionis, ſeu dejectionis judicium. Res minime voto ceſſit; etenim dejecti Pontifices in ſua, ut tunc dicebatur, obedientia perſtiterunt: & quum electus fuiſſet in Pontificem Petrus de Candia, Alexander V. nuncupatus, flagitioſum ſchiſma vires ampliores recollegit, in Geryonis monſtrum translatum. Tandem in Concilio Conſtantienſi reddita eſt pax Eccleſiæ, perſtante tamen opinione utrique Concilio, ut aliquibus videtur, innixa de auctoritate Concilii ſupra auctoritatem Papæ; de quibus fuſius alibi agendum eſt.

Quid Lutherus molitus ſit, ut dignitatem, auctoritatemque Romani Pontificis dejiceret, & quaqua verſum proſcinderet, ſatis oſtendunt illius blaſphemiæ, quibus ſcatent Centones omnes ab eo compoſiti. Primo geſtiit Papam ſubjicere Concilio, quod appellavit; mox quum vidit coactum Tridenti Concilium, illud quoque execratus eſt; reliquens poſteris argumentum, hominis intemperantis, & indiſciplinati ingenii, Judices quidem quærere, ut tempori ſuam cauſam commendent, neutiquam ut inveniant ad judicandum paratos.

His

His prælibatis moneo: Noſtram conſtantem ſententiam eſſe, Romanum Pontificem ſuperiorem eſſe Concilio, poteſtate, auctoritate, & juriſdictione. Hoc in præſenti, quam adornamus, diſſertatione demonſtrabimus, & ab objectis vindicabimus.

§. II.

Ex Evangelico Textu Paſce oves meas *probatur, Pontificem Romanum ſuperiorem eſſe Concilio Generali.*

NE verbis ludamus; Concilium Generale appellamus, quod legitima auctoritate coactum eſt, & cui intereſſe poſſunt omnes Orbis Epiſcopi de jure, eſto non omnes convocentur, quum ſit ferme impoſſibile. Pro nunc ſatis eſt has conditiones proferre ad præſens intentum.

Chriſtus Dominus plura Petro adimpleturus promiſerat, ſed tandem, ut habetur Jo: ult. Pontificium ei tradens, dixit: *Paſce agnos meos: Paſce oves meas*. Ergo omnes, quia omnes Chriſti ſunt. Hæ omnes univerſitatem, & unitatem conſtituunt, docente divo Bernardo: (1) *Tu es, cui oves creditæ ſunt. Tibi univerſi* (greges) *crediti: Uni Unus. Sed & Paſtorum. Tu*

(1) loc. cit. de Conſid.

unus omnium Paſtorum . Cum committent uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege, & uno Paſtore.... denique Jacobus, qui videbatur columna Eccleſiæ, una contentus eſt Hieroſolyma, Petro univerſitatem cedens. Sanctus Bernardus doctrinam hanc mutuatus eſt a priſcis Patribus: Nimirum a Sancto Cypriano, qui de Unitate Eccleſiæ ſcripſit adverſus ſchiſma Novatianum, per diviſionem Cathedræ Petri, ideſt Pontificiæ dignitatis, unitatem quoque ſcindi Eccleſiæ. Mutuatus itidem eſt a Sanctis Optato Milevitano, & Auguſtino, qui nervoſe contra Donatiſtarum ſchiſma ſcribentes, egregie unitatem Eccleſiæ extulerunt, celebrarunt, & tutati ſunt, ut incolume unum ovile Chriſti, juxta fidei regulam, profiteremur.

Hæc igitur eſt illa univerſitas, quæ unum ovile conſtituit ſub uno viſibili Paſtore, cui dictum eſt: *Paſce agnos meos*: *Paſce oves meas*. Uni unum, ut docet Bernardus. Quid autem complectitur hoc unum ovile? Non aliud certe, quam univerſam Eccleſiam Fidelium, de qua, inquit Bernardus, dictum eſt: *Una eſt Columba mea, Formoſa mea, perfecta mea: ubi unitas, ibi perfectio*. Univerſitas itaque Eccleſiæ, unitatem dicens, & explicans, ſub uno Paſtore degit, ut profiteri neceſſe eſt, qui conſtitutus fuit primo a Chriſto Domino, nem-

pe

pe Petrus, & in ejus dignitatis, auctoritatiſque plenitudinis privilegium Romani Pontifices ſuccedunt.

Ad noſtra redeamus. Si Romanus Pontifex ex divina inſtitutione, ut Paſtor eminet unitati, & univerſitati Eccleſiæ, & ut Paſtor, ſuperior neceſſario eſt cuncto ovili, tum poteſtate, tum auctoritate, & juriſdictione; Cur quoque non erit neceſſario ſupra Concilium? Concilium quacunque univerſalitate gaudeat, nunquam omnnes Epiſcopos Orbis comprehendit; nunquam omnes fideles, uno verbo: Nunquam eſt ipſa Eccleſia Catholica. Propterea ipſum Concilium ſe dixit, repræſentare totam Eccleſiam. Tunc ſic inſurgo: Romanus Pontifex, imo ipſe Petrus in ſuo ſucceſſore adhuc vivens, dignitate, auctoritate, & juriſdictione, ut Paſtor a Chriſto inſtitutus, ſupereminet, & eſt ſupra ipſam Eccleſiam, quæ eſt ſuum ovile. Cur igitur dicere quis poterit, non eſſe ſupra illud, quod repræſentat Eccleſiam, cujuſmodi eſt Concilium? Qui eſt ſupra Prototypum, non erit ſupra imaginem? Epiſcopus, qui eſt ſupra ſuum gregem, non erit ſupra Synodum ſuæ Diœceſis? Rex ſupremus, qui eſt ſupra ſuum Regnum, non erit ſupra ſuum Magiſtrtum? Si hæc non admittantur, actum eſt de quacunque ſuperioritate; quæ ſub Cælo eſt. omnia ſuſdeque miſceri liberum erit, quod omni-

omnino ratio abhorret, & pertinaciſſimos quoslibet coercet.

Audio adverſarios reponere; Papam eſſe quidem Paſtorem Eccleſiæ, ſed inſuper eſſe membrum Eccleſiæ, principale quidem, utpote caput, ideoque non poſſe eſſe ſupra Eccleſiam, quum nullum membrum ſit ſupra corpus. Horrendum dictu! Divus Auguſtinus contra (1) Donatiſtas probat, Chriſtum eſſe Caput Eccleſiæ, iſtamque eſſe corpus ejus. Itaque ſi Chriſtus, ut caput, ſuam Eccleſiam in corpus ſuum erigit, Chriſtus ipſe non erit ſupra Eccleſiam. Quis hanc feret conſecutionem? Imo dicendum eſt: Quia Chriſtus eſt Caput, eſt ſupra Eccleſiam: & quia Papa eſt caput, ſupra totam Eccleſiam eſſe debet ſuperior; eſt enim caput, quia Paſtor, quemadmodum Chriſtus eſt caput, quia eſt Salvator Corporis, inquit Auguſtinus. Si igitur, ut Salvator eſt ſupra Eccleſiam, etiam, ut caput, eadem ſuperioritate gaudebit. Ita quoque de Papa erit dicendum. Si Papa eſt caput, quia Paſtor eſt Eccleſiæ, eodem jure, quo, ut Paſtor, agnoſcendus eſt ſupra Eccleſiam, affirmandum valide eſt, ſupra Eccleſiam eſſe etiam, ut caput eſt ejuſdem.

Hinc jure a Patribus definitam poteſtatem Petri legimus, ut totam collective Eccleſiam ſibi ſubjectam reſpiceret. Divus Joan-

(1) l. de Unit. Eccl. c. 2.

Joannes Chryſoſtomus de Petro ait : (1) *Eccleſiæ futuræ Paſtorem* (Chriſtus) *conſtituit*: *Hunc* (ſcilicet Petrum) *univerſo terrarum Orbi Chriſtus præpoſuit*, cujus cauſam præferens, ait: *ut futura Eccleſia tot, tantiſque fluctibus impetu irrumpentibus immobilis maneat, cujus paſtor, & caput piſcator Homo, atque ignobilis, terrarum Orbe reluctante, adamantis naturam firmitate ſuperet. Hæc quippe omnia, quæ ſolius Dei ſunt, ſe pollicetur daturum.*

(2) S. Maximus Taurinenſis: *Quanti igitur*, inquit, *meriti apud Deum ſuum Petrus erat, ut ei totius Eccleſiæ gubernacula traderentur.*

S. Gelaſius PP. ſcripſit : *Pro Sedis Apoſtolicæ moderatione, totius ovilis dominici curam ſine ceſſatione tractantes, quæ* (3) *Beato Petro Salvatoris ipſius noſtri voce delegata eſt, & tu converſus confirma Fratres tuos*: *Et item*: *Petre amas me*: *Paſce oves meas.*

S. Gregorius M. inquit: (4) *Cunctis Evangelium ſcientibus liquet, quod voce Dominica Sancto, & omnium Apoſtolorum Petro Principi Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt. Ipſi quippe dicitur*: *Petre amas me? Paſce oves meas.*

Theo-

(1) Hom. in c. 16. Matth.
(2) Hom. 3. in Natal. SS. Petri, & Pauli
(3) Epiſt. 5. ad Honor. Epiſc. Dalmat.
(4) l. 4. Epiſt. 32. ad Mauritium Auguſt.

Theophylatus ait: (1) *Quum prandii finem ipſe* (Chriſtus) *feciſſet, totius Orbis ovium Præfecturam Petro committit; non autem alii, ſed huic tradidit*. Unde alibi Petrum *Mundi Præſidem compellat*.

Coronidem addat (2) Innocentius III. ad Græcos Prælatos ſcribens: *Ad conſervandum autem in ea* (Eccleſia) *myſterium unitatis, unum eidem, Beatum Petrum videlicet, Dominus, caput inſtituit, & Magiſtrum, cui oves Chriſti, dicente Domino, Paſce oves meas, ſunt ſine diſtinctione commiſſæ; alienis ab ovili dominico reputatis, qui Petrum in ſuis ſucceſſoribus non agnoſcunt Paſtorem*.

Fruſtra in re adeo manifeſta ulteriora quærimus teſtimonia.

§. III.

Ex quo Romanus Pontifex eſt Vicarius Jeſu Chriſti, ſupra Concilium eſt.

PIus IV. Pontifex Maximus, juxta mentem Concilii Tridentini formulam edidit Profeſſionis Fidei ab omnibus Epiſcopis, & Synodis, aliiſque, in Fidei ſuæ teſtimonium, recitandam. De Romano Pon-

(5) in c. 21. Jo:
(1) l. 4. Regeſt. 16. ep 105. ad univerſ. Epiſc. Græci Imper.

Pontifice ibi legitur: *Romanoque Pontifici, Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Jeſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac juro*. Ad caput igitur Religionis Catholicæ pertinet, profiteri Romanum Pontificem eſſe Jeſu Chriſti Vicarium. De Concilio nemo unquam id dixit; (1)Imo cum ipſum Concilium ſolide ſtatuerit, ſe repræſentare univerſam Eccleſiam, proprie vicem Eccleſiæ referre, de Concilio affirmabimus. Quo poſito, ulteriora ita perſequor: Pontifex Romanus eſt Vicarius Jeſu Chriſti: Concilium generale eſt veluti Vicarius eccleſiæ (ſi fas eſt dicere ad explicationem argumenti:) Si Concilium eſt ſupra Papam, neceſſario Eccleſia eſt ſupra Chriſtum. Ubi enim vicarium Eccleſiæ præferri oporteat Vicario Chriſti, Chriſtum ſubjicere Eccleſiæ cogimur, ne deterioris admittatur conditionis principale, quam acceſſorium, Eccleſia ſcilicet ipſa, quam Concilium, contra omnia Jura. Quis hæc figmenta vorabit?

Explicat Sanctus Leo M. (2) quam eminens fuerit illa poteſtas vicaria, qua a Chriſto Domino donatus fuerat Petrus, quem in hæc verba nomine ejuſdem Chriſti alloquitur: *ſicut Pater meus tibi manifeſtavit divini-*

(1) In act. Conc. Conſtantien. Piſan. & Baſileen.

(2) Serm. 3. de arniv. aſſumpt.

divinitatem meam, ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam. Quia tu es Petrus; ideſt quum ego ſim inviolabilis Petra, ego lapis angularis, qui facio utraque unum, ego fundamentum, præter quod nemo poteſt aliud ponere; tamen tu quoque Petra es, quia mea virtute ſolidaris, ut, quæ mihi poteſtate ſunt propria, ſint tibi mecum participatione communia. Perſpicue extrema hæc verba comprobant, collatam Petro eſſe plenitudinem poteſtatis, qua majorem in terris non eſt adinvenire; eſt enim poteſtas Chriſti eminens auctoritate, fortis juriſdictione, nullis reſtricta limitibus, propria Unigeniti Filii Dei carne circumdati, participatione cum Petro communis. Ecce quam late patet Petri poteſtas, atque privilegium! Hanc fuiſſe Concilio expreſſe traditam Evangelium nullibi prodit. Idcirco præſtare Petrum Concilio, uti Chriſti Vicarium, ex Evangelio, & ex fidei profeſſione totius Eccleſiæ diſcimus; neutiquam Concilium Petro ſupereminere colligimus.

Reponet quiſpiam, in edita Pii IV. fidei profeſſione legi adhuc: *Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam Romanam omnium Eccleſiarum Matrem, ac magiſtram agnoſco*. Quibus verbis ſatis intelligitur, a quo doctrinam, & magiſterium expectare fideles teneantur, & in quem ſuæ fidei firmitatem referre debeant acceptam, ſuperiorem-

rem-

remque Papæ agnoſcere. Fallitur tamen quiſquis hæc exadverſo opinatur. Non inficior, fidelium officium eſſe, agnoſcere Eccleſiam Catholicam, nempe univerſalem, ut certiſſimam Matrem, in cujus gremio vivimus, & ut infallibilem magiſtram, cujus doctrina imbuimur. Cardo tamen difficultatis eſt, quodnam ſit diſcrimen inter magiſterium Eccleſiæ Catholicæ, & Magiſterium Romani Pontificis, ac inter utriuſque infallibilitatem. Eccleſia Catholica ſub Papa ut capite edocta a Chriſto, ejuſque Apoſtolis de fidei myſteriis, ea tradit filiis ſuis, & ſine invidia communicat, ut omnes idipſum ſapiant, & in unitate fidei adoleſcant. Huic magiſterio debetur infallibilitas, quam Scholæ phraſi vocamus paſſivam, prout unuſquiſque profitetur, amplecti, & credere, quidquid credit, tenet, & prædicat Sancta Catholica, hoc eſt univerſalis; Apoſtolica, hoc eſt ab Apoſtolis fundata; Romana, hoc eſt a Romano Pontifice, clavum tenente, adminiſtrata Eccleſia. De Romano Pontifice, ut Paſtore, & Rectore Eccleſiæ, ejuſque Magiſterio aliter loquamur oportet. Etenim ſi emergat aliquod dubium in re vel fidem, vel mores ſpectante, regulam loquentem, & Judicem infallibilem, infallibilitate activa, hoc eſt docentis, & finaliter dirimentis, neceſſe eſt conſulere, qui judicet Judicii veritatem, ut

juſſit

juſſit Dominus Deuter. c. 17. Hic eſt Romanus Pontifex, cui in altera parte profeſſionis fidei obedientiam ſpondemus, atque juramento obſtringimur. Huic ineluctabilis veritatis principio, alterum ſubjiciam: Nimirum ipſam Chatolicam Eccleſiam, ut univerſitatem fidelium importat, Romano Pontifici ſubeſſe debere, ut Judicium præſtoletur, ſi difficile, & ambiguum quid eſſe perſpexerit, illudque ſtatim ac pronuntiatum ſit, amplecti, & ſequi. *Neque declinabis ad dextram, neque ad ſiniſtram: qui autem ſuperbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Deo, & decreto Judicis, morietur homo ille*: ut legitur cit. cap. Deuter.

Porro ſi ipſa tota Eccleſia obedire tenetur, & profitetur Vicario Jeſu Chriſti in terris, quis audebit Concilium ſupra Papam ſtatuere, quando Papa ſupra Eccleſiam judicium exercet, cogitque ad obſequendum? Penitus inſideat hoc in animo, nempe quod ſi univerſa Eccleſia poſſet in unum cogi, tota una voce emitteret profeſſionem a Pio IV. editam; Tota ſponderet, ac juraret obedientiam Vicario Jeſu Chriſti. Proinde vanum eſt dejicere ſuperioritatem Papæ, quam tota Eccleſia agnoſcit, & infra Concilium, quod eſt quid minus numero tota Eccleſia, illam collocare.

§. IV.

§. IV.

Ex auctoritate a Romano Pontifice exercita ſupra Concilium Generale illius ſuperioritas enuntiatur.

AD Romanum Pontificem ſpectare convocationem Oecumenici Concilii, ex jure ſupremi capitis Eccleſiæ, nemo negabit, niſi hæretica petulantia corruptus, vel omnino Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ignarus. Conſtat enim, nullum Generale Concilium, ſive in Oriente, ſive in Occidente coactum fuiſſe, niſi jubente, aut ſaltem volente, vel annuente Romano Pontifice; adeo ut de Antiocheno Concilio poſt primum Nicænum coram Conſtantino celebrato, ſedente Julio I. PP. exceptum fuerit: *Quod Julius Romanus Epiſcopus neutiquam aderat, neque quemquam, qui ejus locum ſuppleret, eo miſit; idque cum Canon Eccleſiaſticus jubeat, non oportere abſque ſententia Romani Epiſcopi decreta Eccleſiis ſancire*: (1) Ut refert Socrates. Hinc pluribus eruditis viſus eſt, dictus Canon nonniſi a Patribus Nicænis edi potuiſſe, quum pauci interceſſerint anni inter utrumque Concilium. (2) Nicænorum actorum veritas

(1) l.4. hiſt. c.9.
(2) l.6. c.287.

etiam in Capitularibus Gallicanis paſſim elucet. Aliud tamen teſtimonium certiſſimum placet producere ex Concilio Chalcedonenſi act.1. ubi adverſus impium Dioſcorum pronuntiatum eſt: *Judicii ſui neceſſe eſt, eam reddere rationem, quia dum perſonam judicandi non haberet, præſumpſit, & Synodum auſus eſt facere ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum eſt*. Prætendebat enim Dioſcorus Oecumenicam Synodum tenere, quæ omnes in ſuam ſententiam cogeret.

Præcedenti privilegio aliud connectitur, nempe Romano Pontifici, & ipſo abſente, ejus legatis jus præſidendi Concilio, primumque, & principale edendi ſuffragium. Ita conſtat ex act.3. Concilii ejuſdem Chalcedonenſis, in quo poſt relata Dioſcori horrenda crimina ad Apoſtolicos legatos, Julianus Hypæporum Epiſcopus, ita eſt interlocutus: *Nunc veſtra Sanctitas primatum tenet Sanctiſſimi Leonis. Omne Sanctum Concilium, & ſemel, & ſecundo, & tertio vocavit Dioſcorum, & nullatenus voluit obedire. Petimus igitur veſtram ſanctitatem, qui habetis locum Sanctiſſimi Papæ Leonis, promulgare in eum, & regulis inſitam contra eum proferre ſententiam. Tota enim univerſalis Synodus concors efficitur veſtræ Sanctitatis ſententiæ*. Et bis rogante Legato Apoſtolico Paſchaſino: *Quid de Dioſcoro placet*

cet Beatitudini veſtræ? Poſt plenam Synodum reſpondit Maximus Antiochiæ Epiſcopus: *Quod videtur ſanctitati veſtræ, & nos concordes efficimur.* Hinc his auditis tres Legati Apoſtolici ſententiam in Dioſcorum, hæreticum, & flagitioſum dixerunt, concludentes: *Unde Sanctiſſimus, ac Beatiſſimus Archiepiſcopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præſentem ſanctam Synodum, una cum ter Beatiſſimo, & omni laude digno, Beato Petro Apoſtolo, qui eſt Petra, & crepido Catholicæ Eccleſiæ, & rectæ fidei fundamentum, nudavit Dioſcorum, tam Epiſcopali dignitate, quam etiam ab omni Sacerdotali alienavit miniſterio*: Similia legere eſt in Epheſino Concilio, quum Sanctus Cyrillus, tanquam Vicarius, & Præſes vice S. Cæleſtini PP. ſententiam contra Neſtorium pronuntiavit.

Tertium privilegium auctoritatis Pontificiæ ſupra Concilium eſt, poſſe indicta Concilia ſolvere, transferre, vel continuare, prout ſibi in Domino expedire videbitur, & tandem acta pleno jure confirmare, vel reſcindere. Id liquet ex diplomate edito a Leone X. in Concilio Generali Lateranenſi ſeſſ. 11. occaſione abrogandi Gallicanam Pragmaticam Sanctionem. Incipit Leonis Conſtitutio per verba: *Paſtor æternus*; Et quia objici poterat, pragmaticam ſanctionem approbatam fuiſſe per Concilium Ba-

ſileenſe, prævenit Leo in hæc verba: *Nec illud nos movere debet, quod ſanctio ipſa.. in Baſileenſi Concilio edita, & ipſo Concilio inſtante, recepta ſit.. Cum ea omnia poſt tranſlationem ejuſdem Baſileenſis Concilii per fel. mem. Eugenium PP. IV. a Baſileenſi Conciliabulo facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint: Cum etiam ſolum Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, tanquam auctoritatem ſuper omnia Concilia habentem, tam Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac diſſolvendorum plenum jus, & poteſtatem habere, nedum ex Sacræ Scripturæ teſtimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædeceſſorum noſtrorum, ſacrorumque Canonum decretis; ſed propria etiam eorumdem Conciliorum confeſſione manifeſte conſtat: Quorum aliqua referre placuit; reliqua vero, utpote notiora, ſilentio præterire. In Alexandrina enim Synodo, Athanaſio ibidem exiſtente, Felici Romano Pontifici ab eadem Synodo ſcriptum fuiſſe legimus: Nicænam Synodum ſtatuiſſe, non debere, abſque Romani Pontificis auctoritate, concilia celebrari. Neque nos latet, etiam eundem Leonem Pontificem Epheſinam ſecundam Synodum ad Chalcedonenſem tranſtuliſſe. Martinum Papam Quintum præſidentibus ſuis legatis in Concilio Senenſi, poteſtatem transferendi Concilium, nulla con-*

ſen-

ſenſus ipſius Concilii mentione habita, dediſſe: Epheſinam quoque primam Synodum Cæleſtino, & Chalcedonenſem eidem Leoni, ſextam Agathoni, ſeptimam Hadriano, octavam etiam Conſtantinopolitanam Synodum Hadriano Romano Pontifici, prædeceſſoribus noſtris, maximam reverentiam exhibuiſſe; eorundemque Pontificum inſtitutionibus, & mandatis, in ſacris Conciliis per eos editis, & factis, reverenter, & humiliter obtemperaſſe. Unde Damaſus Papa, & cæteri Epiſcopi Romæ congregati, ſcribentes de Concilio Ariminenſi Epiſcopis in Illyrico conſtitutis, præjudicium aliquod per numerum Epiſcoporum Arimini congregatorum fieri non potuiſſe teſtantur. Quandoquidem conſtat, Romanum Pontificem, cujus ante omnia decebat ſpectari decretum, talibus non præbuiſſe conſenſum. Eundemque Leonem Pontificem univerſis Siciliæ Epiſcopis ſcribentem idem voluiſſe apparet. Conſueveruntque antiquorum Conciliorum Patres, pro eorum, quæ in ſacris Conciliis geſta fuerunt, corroboratione, a Romano Pontifice ſubſcriptionem, approbationemque humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna, & Epheſina, ac Chalcedonenſi hujuſmodi, & ſexta Conſtantinopolitana, & ſeptima eadem Nicæna, & Romana ſub Symmacho, Synodis habitis, earumque geſtis, nec non in Aimari libro de Synodis manifeſte colligitur: Quod

etiam noviſſime Conſtantienſes Patres feciſſe conſtat. Hæc Leo X. quibus addi poteſt, nuperum Concilium Tridentinum eadem in uſu poſuiſſe, ſummam erga ſanctam Sedem explicando demiſſionem, ac venerationem.

Torquet Adverſarios hic modus loquendi Pontificis Maximi in plenario Concilio, omnibus ibi ſedentibus, & audientibus, nemine reclamante, aut muſſitante; unde argui poſſet, doctrinam abſonam obduci, vel novitatem olentem. Tota Conſtitutio approbante Concilio edita fuit, quapropter nullus cordatæ mentis inficiabitur, maximum momentum afferre ſententiæ, quam perſequimur. Reponunt, declarationem Leonis X. non fuiſſe definitionem dogmatis, cui refragari nefas ſit; ſed incidentem ſermonem ad narrationem tantum ſpectantem, quia Conſtitutio unice proſpiciebat Pragmaticæ Sanctionis abrogationi, & concordatorum ſtatutis invehendis. Convenio utique; ſed ad tam claram ſanctæ Sedis, doctrinæ ſuæ, ſententiæque expoſitionem, nonne quæcunque opinio adverſa concidit, & viribus elanguet? Nonne male cautæ mentis eſt contraire? Nonne cauſam adeo præjudicatam, audentis ingenii eſt, velle uſque ad contentionem ſectari?

Et ſane ſi unum, vel alterum ex allatis privilegiis Romano Pontifici propriis, diſcutere

tere contingeret, permittere adverſariis non dubitarem, potius trahi poſſe ad Primatus Pontificii eminentiam, quam ad auctoritatem ſupra Concilium. Sed attenta tot rerum concretione, & multiplici agendi ratione Papæ ſupra Concilia, ut ſuperius explicatum eſt, opinio contraria ejuſmodi eſt, ut fide careat; quod maxime ſequenti §. ſatis perſpicuum fiet.

§. V.

Idem præcedens argumentum inſtauratur.

SUmmi Pontifices, quibus inhæret auctoritas regiminis, & poteſtatis Eccleſiaſticæ plenitudo, Concilia Oecumenica indixerunt, vel per encyclicam epiſtolam, ad omnes Orbis Epiſcopos directam, vel per aſſenſum convocationi adhærendo. Porro omnes Epiſcopi, quotquot ſunt in Orbe terrarum, jus habent interveniendi, ad differentiam aliorum inferiorum Conciliorum, in quibus ſedere nequeunt, niſi illi, qui ſpecialiter ſubduntur gaudentibus jure aut metropolitico, aut Primatis. Neceſſaria ſemper habita fuit in Eccleſia Conciliorum Generalium convocatio, tum ad dogmata conſtabilienda, tum ad hæreſes exterminandas tum ad diſciplinam reſarciendam. Petrus, & Apoſtoli Eccleſiæ exemplum dedere, cum

Hieroſolymis convenientes coegerunt Concilium ſuper mota quæſtione de cæremoniis legalibus oſſervandis, vel abrogandis, ut abetur act. 15. Dixit Petrus, pro primatus ſui dignitate, & Pontificia auctoritate, nullatenus eſſe Chriſtianos ſubjiciendos oneri Moſaicæ legis: *In cujus ſententiam Jacobus Apoſtolus, & omnes ſimul Presbyteri tranſierunt*; Inquit (1) Sanctus Hieronymus: & ſtatim decretum eſt: *Viſum eſt Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc neceſſaria, ut abſtineatis vos ab immolatis Simulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, a quibus cuſtodientes vos, bene agetis*.. En forma Conciliorum, & exemplum.

Hinc alia ſunt Concilia, quibus Papa præeſt, alia, in quibus per ſuos Vicarios ſuam ſupplet abſentiam; ex cujus diſcrimine variæ decretorum formulæ fuerunt in uſu: vel pronuntiante ipſo Papa ſententiam, Concilio conſentiente, aut approbante, vel ipſis legatis pronuntiantibus, conſentiente Concilio; vel abſolute ipſo toto Concilio definiente, quæ ſancire, aut condemnare opus erat. Non diffiteor, Epiſcopos ibi aſſidentes munus Judicis definientis obire, ut docet Melchior Cano, (2) ne cogamur ſuffragia Epiſcoporum in commune cum Theolo-

(1) Ep. 89. ad Auguſtin.
(2) l. 5. de loc. Theol. c. 5. Conc. 2.

ologis, aliiſque Doctoribus conſulentibus conferre. Verum quomodonam inconcuſſa hæc decreta in Eccleſia habita fuere? Niſi quia vel Romanus Pontifex edixit, vel quia ſua auctoritate, aut aſſenſu decreta roborata exiſtunt? Quum Petrus dixit in Concilio Hieroſolymitano, vere *Spiritui Sancto, & nobis viſum eſt*, pronuntiavit Concilium. At enim ſi Concilium Ariminenſe; ſi Baſileenſe Schiſmaticum pronuntiaſſent per eadem verba: *Viſum eſt Spiritui Sancto, & nobis*; nunquid ductori veritatis mendacii culpa adſcribetur?

Profecto extra dubii aleam eſt, Concilia, præſente, & decernente Papa, nunquam erraſſe; erraſſe vero etiam adſiſtentibus, & præſidentibus Papæ legatis, quia infallibilitas Papæ non eſt legatis communicabilis. Ex Conſilio Chalcedonenſi id demonſtro. Producta fuit act. 9. & 10. Epiſtola Ibæ Epiſcopi Edeſſeni ad Marim Perſam inſcripta, & vocati, fuerunt admiſſi accuſatores, qui acerrime Ibam ipſum de pluribus criminabantur; dictumque fuit, eum eſſe Neſtoriana hæreſi infectum, atque in judicio Synodi Beritenſis, una cum Scriptis jamdudum damnatum fuiſſe, nervoſe proclamabant. Imo lecta eadem Epiſtola coram Patribus, & neglecto; poſt accuſationem, examine, legati Apoſtolici generoſe interceſſerunt: *Relecta enim ejus* (Ibæ) *Epiſtola, agnovimus,*

mus, eum eſſe orthodoxum, & hinc decernimus, & honorem Epiſcopatus, & Eccleſiam, a qua injuſte, & abſens expulſus eſt, ei reſtituendam: Uti factum eſt. Perlatis Chalcedonenſibus actis ad S. Leonem, cum enixa ſupplicatione, ut ea plene pro ſuo munere, & auctoritate confirmaret, ipſe, afflatus procul dubio ſpeciali, quo pollebat, infallibilitatis ſpiritu, approbationem, & confirmationem unice præſtitit in ſola fidei cauſa, quæ Neſtorii, Dioſcori, & Eutychetis hæreſes reſpiciebat, & quæ ad conſtabiliendum Catholicum dogma, juxta ſuam epiſtolam latam conferebat. Ita conceptis verbis ſcripſit (1) S. Leo ad Epiſcopos, qui Concilio adfuerant. *Per approbationem*, inquit, *geſtorum Synodalium propriam vobiſcum iniiſſe ſententiam, in ſola videlicet fidei cauſa, quod ſæpe dicendum eſt, propter quam Generale Concilium placuit congregari*. Clarius ad rem noſtram ſe explicat (2) S. Leo in Epiſtola data ad Maximum Antiochenum, dicens: *Si quid ſane ab his fratribus, quos ad Sanctam Synodum vice mea miſi, præter id, quod ad cauſam fidei pertinebat, geſtum eſſe perhibetur, nullius erit penitus firmitatis, quia ad hoc tantum ab Apoſtolica Sede ſunt directi, ut, excuſſis hæreſibus, catholicæ eſſent fidei defenſores*. Eadem ita con-

(1) Ep. 61. ad Juvenal. cæteroſque Epos.
(2) Epiſt. 62.

confirmat ſecundus Hermianenſis. (1) *Beatiſſimus Leo ſcribens, non ſententiam ſuper Ibæ epiſtolam prolatam, neque Epiſcopatum dicto Ibæ redditum, & cætera, quæ in Synodo Chalcedonenſi de quibuſdam perſonis decreta ſunt ... attendit, cum diceret, S. Synodum ad extirpandam ſolam hæreſim, & ad confirmationem fidei Catholicæ congregatam fuiſſe*. Ex quo factum eſt, ut de Epiſtola Ibæ retractaretur in quinta Synodo, ubi inter tria capitula, tanquam impia, & Neſtoriana, damnata, & anathemate confixa fuit. Si ad hæc intendiſſent Epiſcopi Aquilejenſes, & Iſtrienſes, neque probris oneraſſent Vigilium PP. neque adverſus Romanam Eccleſiam adeo infandum, ac diuturnum ſchiſma conflaviſſent. Si ad hæc mentem appuliſſent Galliarum, & Tuſciæ Epiſcopi, Pelagium I. non auſi fuiſſent in ſuſpicionem vocare, perinde ac errantem quintam Synodum probaſſet, utpote cum Concilio Chalcedonenſi pugnantem. Tandem ſi ad hæc defixiſſent animum nonnulli viri illorum temporum, & eruditione, & ſanctitate conſpicui, neutiquam lapſi adeo fuiſſent, ut Patres quintæ Synodi, ut Vigilium PP. alioſque ſucceſſores Romanos Pontifices Synodum quintam, ut Oecumenicam amplectentes, tanquam temeratores Con-

(1) l. 5. c. 4.

Concilii Chalcedonenſis, & violatæ fidei reos traduxiſſent.

En quam maximi momenti eſt, evehere Pontificiam auctoritatem ſupra Concilium; en quantum intereſt Eccleſiæ ad unum Paſtorem, & caput infallibilitatem Judicis de fide, & moribus revocare, qui docendo, & dicta a Conciliis auctoritate ſuperiori confirmando ſartam, tectam fidem cuſtodiat, & cuncto gregi illibatam propinet? ergo confirmatio Conciliorum facta a Romano Pontifice eſt ſummi ponderis; eſt ſummæ auctoritatis, & ſupremæ poteſtatis, quæ robur confert, ſi adſit, robur adimit, ſi abeſt; ita poſcente Eccleſiæ regimine, & fidei unitatis cauſa.

Nunc præcludere fas eſt quandam objectiunculam afferentem in medio Concilium Conſtantinopolitanum, ſedente Damaſo PP. celebratum. De hoc conſtat, neque convocatione, quum privata auctoritate coactum fuerit ex orientalibus Epiſcopis centum, & quinquaginta; Neque præſidentia Romani Pontificis, per ſuos ſcilicet legatos, quia Damaſus prorſus convocationem ignoraverat: Neque tandem confirmatione Apoſtolicæ Sedis, Oecumenicum evaſiſſe; ſed tantum per acquiſitum conſenſum univerſalis Eccleſiæ inter Generalia Concilia adſcriptum haberi; ex quo inutilem contendunt adverſarii reddere Pontificiam aucto-

rita-

ritatem Conciliis ſuperiorem. Sed falſum objectioni incubat, & ad probandum ea, quæ dicunt adverſi bellatores, ea, quæ minime extiterunt, exaggerant. S. Gregorius M. de hoc Concilio differens, ait: (1) *& Canones quidem Conſtantinopolitani Concilii Eudoxianos damnant, ſed quis fuerit eorum auctor Eudoxius, minime dicunt. Romana Eccleſia eoſdem Canones, vel geſta Synodi illius hactenus non habet, nec accipit. In hoc autem eandem Synodum accepit, quod eſt per eam contra Macedonium definitum.* Quomodo accepit? en teſtimonium Photii, qui enumeratis Epiſcopis in ea Synodo conſedentibus, ait: (2) *Quibus non multo poſt tempore, & Damaſus Romæ eandem confirmans, atque conſentiens acceſſit.* Quam ob rem in ſexta Synodo act. 18. adclamatum eſt: *Macedonius Spiritus negabat deitatem, eumque conſervum prædicabat, ſed Maximus Theodoſius Imperator, & Damaſus adamas fidei obſtiterunt, quorum ſolidam mentem aggreſſiones, atque conflictus nullatenus ſauciarunt.* Ecquis ſuſpicabitur orientales illos Patres minime agnoviſſe in Damaſo PP. jus innatum firmandi Concilia, quando ipſi de hac Synodo Conſtantinopolitana eundem Damaſum certiorem reddere ſatagerunt? Id conſtat ex Synodica epiſto-

(1) l. 6. Ep. 31. ad Eulog. ex Anaſtaſ. Epiſt.
(2) l. 7. de Synod.

piſtola ad eundem Damaſum miſſa, in qua Patres expoſcunt: *Quam rebus tanquam legitime a nobis conſtitutis, obſecramus veſtram reverentiam, ut congratuletur, ſpirituali charitate nos mutuo devinciente*: en ſequentia; *Quod ſi doctrina fidei ad hunc modum communi conſenſu ſtabilita ſit... corpus Eccleſiæ integrum conſervabimus*. Itaque Patres illi poſtulabant conſenſum Damaſi, qui oſtenderet charitatis unitatem; ſed prout decebat Romanum Pontificem, cui ſeſe ſubjiciebant, geſta Synodica referentes.

Contendunt adverſarii, non conſtare de hujuſmodi conſenſu Damaſi, quia nullum eſt reperire monumentum ad Epiſcopos directum, quo de his actis approbatis fierent certiores, quo pacto tantum illa Synodus potuit Oecumenica dici. Sed inanis evaſio: Sive enim lato decreto, ſive conſenſu ſuo, Papa confirmet acta alicujus Synodi, ſemper conſtans eſt, nunquam Concilium ſortiri poſſe auctoritatem Concilii Oecumenici, abſque Papæ acceſſione, quæ auctoritatem conferat, & poteſtatem. Et quidem principaliter, atque inſeparabiliter; alias hujus Synodi auctoritas ſemper jacuiſſet infirma. Propterea S. Hieronimus ſcribebat: (1) *Quod Evangelium Marci Petrus probavit, & Eccleſiæ legendum ſua auctoritate edidit*.

(1) In Catalogo Script. Eccleſ.

§. VI.

§. VI.

Ex Appellationibus a Concilio Generali ad Papam, comprobatur Papa ſuperior Conciliis.

Hincmarus Remenſis Archipræſul olim in hæc verba ſcripſerat: (1) *Quibus omnibus demonſtratur, quia Synodus Comprovincialium, Epiſcoporum judicia; Generalis autem Synodus Comprovincialium dijudicationes, ſive diſſenſiones, vel probet, vel corrigat. Apoſtolica vero Sedes, & Comprovincialium, & Generalium retractet, refricet, vel confirmet judicia: ſicut epiſtolæ Leonis, atque Gelaſii, cæterorumque Romanorum Pontificum, & Sardicenſis Synodus evidenter oſtendunt, & Epiſcoporum recte judicantium confirmatur, & ſecus judicantium corrigitur: & interim funditus non perit auctoritas.*

Agnovit Hinchmarus ſæculo Nono, in quo vixit, ſupremam Romani Pontificis auctoritatem, ac poteſtatis juriſdictionem, ſupra omnia Concilia, a quibus nunquam vetitum fuit appellare ad Papam. Probroſum autem perinde, ac flagitioſum ſemper habitum fuit, a Papa ad Concilium appellationem interponere. Ille eſt ordo divina con-

(1) l. de divort. Loth. & Theob.

conſtitutus providentia, ut ab inferiori ad ſuperiorem, ut par eſt, fiat delatio; aliter ſe gerere eſt præpoſtera agendi ratio pugnans cum divina inſtitutione, decernente, omnium ſupremam ſedem eſſe debere omnium judiciorum originem, & matricem, quemadmodum & unitatis eſt fons illimis. (1) Hinc Stephanus Tornacenſis Epiſcopus ſcripſit, in hoc communi appellationis refugio ad S. Sedem: *conſiſtere dignitatem Eccleſiæ Romanæ*, & S. Bernardus de hoc privilegio Innocentio II. gratulatur, ſcribens: (2) *& quidem ex privilegio ſedis Apoſtolicæ conſtat, ſummam rerum ad veſtram potiſſimum reſpicere ſummam auctoritatem, & plenariam poteſtatem; Verum hoc inter cætera veſtri ſingularis primatus inſignia, ſpecialius, nobiliuſque nobilitat veſtrum, & inclytum reddit Apoſtolatum, ſi eripitis pauperem de manu fortiorum ejus: Nulla, meo judicio, in corona veſtra pretioſior gemma zelo illo veſtro, quo æmulari conſueviſtis oppreſſos, nec relinquitis virgam peccatorum ſuper ſortem juſtorum.*

Plena ſunt antiquitatis monumenta his interpoſitis appellationibus ad S. Sedem. Unum proferam exemplum præ cæteris meo judicio validius. Synodus Oecumenica Chalcedonenſis ſtatuit Canone n. 8. Præſulem No-

(1) Ep.162.
(2) Ep.198.

Novæ Romæ inpoſterum locum ſibi vendicaturum poſt Romanum Pontificem, ex quo Alexandrinæ Eccleſiæ ſuum Jus, ac privilegium detrahebatur. Rogatus S. Leo M. ut probaret, inſtantiam repulit, & Canonem circumſcripſit; Unde S. Gelaſius ait: (1) *Quæ per incompetentem præſumptionem illic prolata ſunt, vel potius ventilata, quæ Apoſtolica Sedes gerenda nullatenus delegavit, mox a Vicariis Sedis Apoſtolicæ contradicta, manifeſtum eſt, quæ Sedes Apoſtolica, etiam petente Martiano Principe, nullatenus approbavit... nulla ratione ſuſtinet:* Remque totam eſſe Pontificiæ auctoritatis idem Gelaſius in hæc verba docet: (2) *Ipſi ſunt Canones, qui appellationes totius Eccleſiæ ad Apoſtolicæ Sedis examen voluere deferri; Ab ipſa vero nuſquam prorſus appellare debere ſanxerunt; ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, ſententiamque illius conſtituerunt, non oportere diſſolvi, cujus potius decreta ſequenda mandarunt.* Eadem repetit Gelaſius ad Dardaniæ Epiſcopos ſcribens: (3) *Non reticemus autem, quod cuncta per mundum novit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata Ponti-*

P *ficum*

(1) l. de Anath.
(2) Ep. 4. ad Fauſtum
(3) ep. 13.

ſicum Sedes Beati Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi, utpote quod de omni Eccleſia fas habeat judicandi, neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio, ſiquidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus.

Conſtat ulterius, Flavianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, Theodoretum Cyri Epiſcopum, & Euſebium Dorilæi Antiſtitem ab Epheſina Synodo in latrocinium poſtea verſa, appellaſſe ad S. Leonem M. ob depoſitionis judicium in ea latum; illoſque per Leonem ſedibus, & loco reſtitutos, a Synodo Chalcedonenſi glorioſe fuiſſe receptos, excepto Flaviano, qui e vivis exceſſerat. Quinimo adnotare dignum eſt, quod licet nonnulli adverſus Theodoretum acriter pugnarent, nihilominus glorioſiſſimi Judices exclamarunt: (1) *Ingrediatur & Reverendiſſimus Epiſcopus Theodoretus, ut ſic ſit particeps Synodi, quia & reſtituit ei Epiſcopatum Sanctiſſimus Archiepiſcopus Leo, & Sacratiſſimus Imperator ſanxit, eum adeſſe Sanctæ Synodo*: Utique quia a Leone Sedi redditus fuit, *Reſervata videlicet poſt hæc omni accuſatione, & nobis, & illi & quæ invicem exercere volueritis*. Præſtat ipſum Theodoretum appellantem de Apoſtolica Sede egregie loquentem audire: (2) *Depre-*

(1) Ex act. 1. Synod. Chalced.
(2) Ep. ad Renatum.

precor te, ut Sanctiſſimo Archiepiſcopo (Leoni PP.) *ſuadeas, ut Apoſtolica auctoritate utatur, jubeatque ad veſtrum Concilium adire. Habet enim Sanctiſſima illa Sedes Eccleſiarum, quæ in toto ſunt orbe, Principatum multis nominibus, atque hoc ante omnia, quod ab hæretica labe immunis manſit, nec ullus contraria ſentiens in illa ſedit, ſed Apoſtolicam gratiam integram conſervavit.*

Reliquum eſſet agere de interjectis appellationibus a Papa ad Concilium, earumque improbitatem detegere, ſed melius alibi diſcutiendas dimitto; & pro nunc ſatis ſit concludere, omnium Eccleſiarum appellationes Romanum Pontificem ſpectare, ob ſuam dignitatem, & ſupremam poteſtatem Conciliis etiam omnibus ſuperiorem, quia, ut ſcripſit S. Nicolaus I. (1) *Ipſe eſt enim Primas, qui & Primus habetur, & ſummus.*

§. VII.

Objecta diluuntur, & primo de Canone: Si Papa.

Urſus adverſarii refricant pervulgatum Canonem: *Si Papa*, ubi aperte legitur; (2) *Quia cunctos ipſe judicaturus,*

(1) Ep. 8. ad Michaelem Imper.
(2) Diſtinct. 40. 6.

turus, a nemine eſt judicandus, niſi forte deprehendatur a fide devius. Tunc enim Concilium Generale Judicis auctoritatem induens, ſuperiorem poteſtatem exercet, quod ſane ſatis eſt, ut Papa inferior Concilio dici, & eſſe debeat. Idem ſibi perſuadent, ſi contingeret, Papam ſchiſma conflare, vel fovere pertinaciter, aut ſi univerſæ Eccleſiæ ſcandalum injiceret, perinde ac ſi univerſalem ordinem Eccleſiæ incorrigibiliter perturbaret. Tandem hoc eis propoſitum eſt, etiam per quælibet abrupta ſubjicere Papam Concilio.

Aberrant tamen toto oſtio. De Papa devio a Fide loquitur Canonica ſanctio, cujus auctor incertus eſt, etſi inſcribatur Bonifacius Martyr. Sed quinam ille fuerit, penitus latet. Patet autem ex Eccleſiaſticis tabulis nunquam inſurrexiſſe Eccleſiam adverſus Romanum Pontificem, ob aliquod flagitium, ſed tantum comperto crimine deviationis a fide, & inſordeſcentis ſchiſmatis, ut ex Conciliis Piſano, & Conſtantienſi, infra excutiendis, liquet. Neque arbitrio hominum permittere decet, ampliare leges Eccleſiaſticas ad id, quod non exprimunt, contra Juris maxime regulam prohibentem odioſa ad non expreſſa deducere. Canon itaque aperte loquitur de Papa a fide devio, neque ulterius proſpicit. Expedita reſponſio eſſet, caſum minime futurum

turum haberi. Etenim quemadmodum a mille, & ſeptingentis annis, nunquam vidit Orbis Pontificem Romanum annos Pontificii Petri exceſſiſſe, etſi plurimi in florida juventute, vel ætate ad ſummum illum apicem evecti fuerint, ut ſerio advertit Petrus Damiani; (1) & per tot temporis intervalla nullus a fide devius compertus ſit, ut abunde ex dictis conſtat: Ita validum argumentum urget, conjiciendi, neque unum, neque alterum, ita diſponente Domino, inpoſterum eventurum fore. Ne tamen Prophetam potius agere, quam Theologum videamur, etiam de caſu nunquam futuro, aut tantum metaphyſice poſſibili eloqui non pigebit, certa tamen ab incertis ſegregando, & ſingula explicando.

Pro explorato, extra omnem dubitationis aleam, habendum eſt, Pontificem Romanum ex Cathedra loquentem non poſſe a fide deviare in ſententia, quam profert. Multis id oſtendimus, quum de ejus infallibilitate in ſuperioribus actum eſt; alias cogeremur, errorem organi in ſpecialem promiſſionem Chriſti, & Spiritus Sancti adſiſtentem afflatum transfundere, quod ſummæ blaſphemiæ eſt: Quemadmodum in Prophetis, & Apoſtolis dicere adſtringimur: de aliis igitur caſibus quæſtio procedit.

Primus caſus ſit de Papa urgentiſſime de-

(1) Opuſc. 23. ad Alex. II. tom. 3.

fide ſuſpecto ; quemadmodum ab Occidentalibus Epiſcopis habitus fuit Virgilius, & ab Epiſcopis Gallis Pelagius II. & a S. Columbano, aliiſque ſui temporis Bonifacius IV. ob damnata tria Capitula, & ob receptam quintam Synodum. Quid facto eſt opus? Reſpondeo, nemini in hoc caſu ſubjici poſſe Papam, ſed divino relinquendum eſſe judicio. Non eſt caſus in Canone exceptus, ubi de devio a fide, non de ſuſpecto ſermo eſt. Exempla ſuperius allata plane oſtendunt, lapſos quidem fuiſſe ſuſpicioſos illos, qui laudatos Pontifices criminabantur, neutiquam iſtos. Hinc S. Ivo Carnotenſis ſimul cum Epiſcopis Senonenſis Provinciæ, reſcribens Joanni Lugdunenſium Primati, Paſchalem II. degradare conanti, dixit: (1) *Non videtur nobis utile conſilium ad illa Concilia convenire, in quibus non poſſumus eas perſonas, contra quas agitur, condemnare, vel judicare, quia nec noſtro, nec ullius hominum probantur ſubjacere judicio*. Et poſt plura concludit: *quia principales Eccleſiæ claves nolumus poteſtate ſua privare, quæcunque perſona Petri vices habeat, niſi manifeſte ab Evangelica veritate decedat*. Expoſcitur proinde manifeſta deviatio a fide.

Alter ſit caſus, in quo manifeſta notorietate conſtet, Papam eſſe devium a fide, neque

(1) Ep. 236.

neque ſpem eſſe, ut correctionem admittat. Ita quoque ſi pertinax ſchiſma conflaret, &c., abſque animo reſipiſcendi, aperte peccaret in dogma fidei docentis: Unam eſſe Sanctam Eccleſiam. De hoc caſu præciſe textus loquitur. Sed quid hæc objectio evincit? Nunquid valet ad dejiciendum Pontificem Romanum ab eminentia ſupra Concilium? Si ita eſt; quilibet Monarcha erit inferior ſuis ſubditis, quia in caſu amentiæ, vel pernicioſæ ſtoliditatis poſſunt illum a Throno removere. Propterea ajebat Orator Meldenſis Gallus ad Eugenium IV. referente Raynaldo ad annum 1441. n.10. *Nec eſt ſimile de principibus Sæculi, quorum Principatus dependebat a conſenſu Populi, licet dato conſenſu, ut ait Chryſoſtomus, nunquam ipſe Populus ſuperioritatem habet poſtea in ſuum Principem*. Diſcant illi, qui ſoli Deo Reges reſervant ſubditos, deinde ejiciunt Chilpericum, & Pipinum ſubſtituunt. Diſcant, inquam, quomodo hæc pugnantia componant, & dum noſtram ſententiam dente, & calamo erodere non deſinunt. Filius, clamante ipſa natura, eſt Patre inferior. Verum ſi Pater abrupto patriæ poteſtatis aggere, ad incitas filium inſontem deducit, ut vel occidi, vel occidere ſit huic opus; nunquid ſalvo moderamine inculpatæ tutelæ, non ei licebit, ipſa natura dictante, Patrem aggredi? Nonne Pa-

ter in patriam rebellis, cogitur pati filium; ut hoſtem; etſi lege naturæ Pater ſit colendus a filio? obedire Reipublicæ, ſubditorum eſt debitum jure naturæ inditum; ſed Reipublicæ iniqua jubenti, & ſuperiori cogimur jure reniti. Quamobrem tot Martyres colimus mandata Principum deſpicientes.

Quemadmodum igitur ex allatis exemplis non licet extundere, aut Monarcham ſubeſſe Populo, aut Patrem filio, aut Rempublicam ſubdito; eccur ſolus Papa, cenſendus erit abſolute Concilio inferior, quia, in caſu deivationis a fide, poterit ejus ſubjici judicio? Proh Deum immortalem! Quid eſt hoc? omnia jura, quæ aliis favent, exitialia eſſe debent Pontificio culmini?

Ratione rem conficere placet. Sicut in naturalibus una lex alteri prævalet, ut datis exemplis probatum eſt, quin rectus ordo naturæ depereat, ob rerum humanarum viciſſitudinem; ita in Divinis, quum eidem variationi proſpiciunt, una lex, alteri ſuperior eſſe poteſt, quin divinæ frangantur diſpoſitiones. Juſtus Deus plurimos æternis ſuppliciis improbos damnat, quin deficiat amor, quo vult omnes ſalvos fieri, & utrobique voluntas beneplaciti impletur, quia ſic Deus ordinem ſuorum decretorum ſtatuit, ut nemo ſtatuta divinæ Omnipoten-

tiæ

tiæ ſubterfugiat. Voluit itaque Deus conſtituere Petrum univerſalem Paſtorem Eccleſiæ, & illi ut capiti eam ſubjicere, ſive diſperſa ſit in membris, ſive in Concilio congregata. Verum ſi Papa ab Eccleſia diſcedat, ſi in fide ſit devius, voluit Deus altiori decreto, ut privilegio honoris, dignitatis, & ſuperioris præeminentiæ exuatur, & cadat, ſubdaturque cauſa culpe, inferiorum judicio. Ratio id ſuadens in promptu eſt; Quia fidei conſervatio, quæ eſt fundamentum, & forma Eccleſiæ, ab altiori providentia pendet, cujus nutu putridum etiam caput fas eſt abjicere, ſi cogat neceſſitas, ne totum corpus putreſcat, & pereat. (1) *Et qui cenſoriam ſuper alios concutit virgam, ſupra ſe vigoris Eccleſiaſtici ſentiat diſciplinam*, inquit Petrus Damiani. Diſcant adverſarii, iterum dicam, ab hac formula arguendi nos penitus abhorrere; nempe: Magiſtratus eſt ſupra Monarcham in inſaniam prolapſum, ergo eſt ſupra Monarcham. Ita & ipſi, ne deſipiant, execrentur & iſtam: Concilium eſt ſupra Papam devium a fide, ergo eſt ſupra Papam. Utrobique enim argumentum laborat fallacia ſenſus reſtricti ad non reſtrictum, quam ipſi dialecticæ Tyrones pene inveſtes riſu excipient.

§.VIII.

(1) l. 1. ep. 12. ad Alex. 11.

§. VIII.

Occurritur objectioni ex decretis Seſſ. IV. & V. Concilii Conſtantien.

Teterrimum Pelagus petimus, quum infandi Schiſmatis ſæculi decimiquinti hiſtoriam recolimus, quia undique Syrtes, cautes, æſtuantia maria, quæ extremum Eccleſiæ navi comminabantur periculum, niſi certa ſpe conſtaret, nunquam prævalituras adverſus eam inferi portas. Pugnabant primo duo inter ſe contendentes Pontifices de legitima electione a ſingulis prætenſa, nempe Gregorius dictus a ſuis XII. & Benedictus ab altera parte XIII. nuncupatus. Coacto Piſis Concilio, ut probatiſſimum tanto morbo remedium afferretur, malum gravius evaſit, quia (aucto per aliam electionem tertio Pontifice, ſub nomine Alexandri V.) Schiſma in monſtrum Geryonis traduxit. Defuncto Alexandro, ſuffectus fuit alter, Joannes XXIII. vocatus, diſſidio indeſinenter permanente. Qui latiorem narrationem avent, hiſtoricos Eccleſiaſticos conſulant.

Antequam ad ulteriora procedamus, tantiſper immorari placet ſuper Piſano Concilio, quod Generale ſe nuncupaverit, & ab hoſtibus, cum quibus agimus, junctis ulnis habe-

habetur. Patres illi cauſam contendentium Pontificum inſtruxerunt, vocatis, & citatis Gregorio, & Benedicto, ut per voluntariam ceſſionem, pacem Eccleſiæ donarent. Sed quoniam Concilio morem gerere detrectabant, contumacia probata, ſententiam in eos degradationis dixerunt, tanquam indurati Schiſmatis, & a fide deviationis reos; ac proinde, ut dejectos a Deo, declarare Patres non dubitarunt. Poſt hæc, electus Alexander V. apparuit. Aſt quid ex tot ſtudiis, operoſaque cura emerſit? Schiſma auctum invaluit, & Eccleſia in partes diſciſſa, non probavit Concilium, non conſenſit electioni, nec pacem complectebatur. Ad alterum celebrandum Conſtantiæ Concilium ventum eſt, ubi poſthabito Concilio Piſano, neglecta electione Alexandri, & deinde Joannis, omnes tres contendentes Pontifices, æque ut dubii Pontifices, communi conſenſu excipiuntur: a ſingulis indici idem Concilium, & acta probari permittitur, cæteraque agi, perinde ac ſi Piſanum Concilium in irritum miſſum fuerit.

Hic diſcere ab Adverſariis cupide exopto. Eccur Concilium Conſtantienſe adeo aperte Piſanum evertit, ut neque latam ſententiam in diſſidentes Pontifices admiſerit; neque electionem certi Pontificis, ejuſque ſucceſſoris approbare voluerit; Sed veluti ex

inte-

integro conatum eſt, rebus Eccleſiæ ad inextricabiles difficultates deductis proſpicere? Nemo ſanæ mentis quicquam aliud reſpondebit, niſi dicendo, quod in illa malorum colluvie ſic poſcebat neceſſaria agendi ratio. Itaque, ſi improbitati temporis fuerat opus parcere, uſque ad Conciliorum Generalium colliſionem ſane præpoſteram; Eccur eidem temporis perrurbationi non erit ignoſcendum, ſi Patres Conſtantienſes, ultra fas, verbis amplioribus expreſſerint auctoritatem Concilii ſupra Papam?

In ſeſſione IV. & V. Concilii Conſtantienſis pronuntiatum eſt, per modum declarationis, in hæc verba: (1) *Et primo declarat, quod ipſa Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata... poteſtatem a Chriſto immediate habet, cui quilibet cujuſcumque ſtatus, vel dignitatis, etiamſi Papalis exiſtat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti ſchiſmatis, & reformationem generalem Eccleſiæ in capite, & in membris*. Eadem repetuntur ſeſſ. V. ſequentibus verbis: *Item declarat, quod quicumque cujuſcumque ſtatus, dignitatis, etiamſi Papalis exiſtat, qui mandatis, ſtatutis, ſeu ordinationibus, aut præceptis hujus Sacræ Synodi, & cujuſcumque alterius Concilii Generalis legitime congregati, ſuper præmiſſis, ſeu ad ea pertinentibus, factis, vel*

(1) Seſſ. IV.

vel faciendis, obedire contumaciter contempſerit.. debite puniatur.

Scitu dignum arbitror, Joannem XXIII. primis præſediſſe ſeſſionibus, & data facultate Patribus agendi in extirpationem Schiſmatis, ſolemni ritu vovit, & juravit, ſeſe obſtringere Deo, Eccleſiæ, & ipſi Concilio, ſtatim ceſſurum Papatui, *juxta deliberationem præſentis Concilii*, ſi & quando Petrus de Luna Benedictus XIII. & Angelus de Corario, Gregorius XII. in ſuis obedientiis nuncupati, Papatui, quem prætendunt, legitime ceſſerint. Deinde ipſe Joannes adjecit: *Et etiam in quocumque caſu ceſſionis, vel deceſſus, aut alio, in quo per meam ceſſionem poterit dari unio Eccleſiæ Dei ad extirpationem præſentis Schiſmatis.*

Plura ſubjiciam notanda. I. Quod Concilium coactum fuit auctoritate Papæ, & ipſo Papa præſidente inchoatum, ob tria capita; nempe cauſa extirpationis hæreſum, & præſentis ſchiſmatis, & reformationis morum, diſciplinæque Eccleſiaſticæ. II. Quod ipſe Pontifex Joannes voti, & juramenti religione ſe ſubmiſit ſponte eidem Concilio, circa præfata tria capita. (1) Idque adeo verum eſt, ut quum Patres cenſuerunt cogendum eſſe Joannem ut rediret Conſtantiam; in expedita citationis formula,

(1) Seſſ. VII.

la, expreſſerint, ipſum ab initio ſe ſubjeciſſe ſponte Concilio. III. Quod Joannes Papa poſt ſecundam ſeſſionem clam ſe ſubduxit ab Urbe Conſtantiam, & a Concilio, Schaffuſam petens. IV. Quod ſtatim, poſt Papæ diſceſſum, ipſum Concilium in tertia ſeſſ. ſe declarat Acephalum, dicendo, ſe habere poteſtatem immediate a Chriſto, adeoque eſſe ſine capite viſibili. V. Quod ipſum Concilium ſemper, & conſtanter egit, ſtatuit, ac pronuntiavit contra Joannem Papam, alioſque contendentes; eo fine extirpandi nequiſſimum ſchiſma, & in hunc finem ipſe Joannes ſe ei ſponte ſubjecit. VI. Quod verba ſeſſ. V. quibus etiam Papæ indicitur, teneri obedire eidem, & cuilibet alteri Concilio Generali legitime congregato; jungenda ſunt cum aliis verbis exprimentibus materiam obedientiæ, nempe *ſuper præmiſſis*, *ſeu ad ea pertinentibus*; puta circa extirpationem hæreſis, & ſchiſmatis, & morum corruptelæ ex fatali ſchiſmate derivatæ.

Ex quibus omnibus nihil prorſus evinco, quod faveat ſuperioritati Concilii adverſus Romanum Pontificem. De dubio Pontifice agebatur in Synodo Conſtantienſi: de Pontifice fovente pertinaciter ſchiſma diriſſimum erat inquiſitio: de Pontifice, qui ſponte eidem Synodo ſe ſubmiſerat, erat quæſtio: de Pontifice devio a Religione vo-

ti;

ti, & juramenti, ut diuturnum faceret ſchiſma in Eccleſia; & de Pontifice tandem erat agendum, qui ſe ſubduxit a præſenti Concilio, & in gravem ſuſpicionem venerat, quod hæc moliretur, ut, diſſoluta Synodo, aliam ſibi ſoli faventem vocaret, & in eo quem fuerat adeptus, Papatu, peſſumdato Eccleſiæ bono, perſiſteret. Neceſſitas igitur unionis, contumacia contradicentium, fuga Pontificis, diſparitas conſiliorum, & conſulentium, quid ſuadere poterant? Niſi ea, quæ, impellente neceſſitate, evenire ſolent in arena, nempe extremis malis extrema remedia, & retro inaudita conſilia.

Verba itaque ſeſſ. IV. & V. aliaque, ſi quæ ſunt in actis Concilii Conſtantienſis conſerta, non aliam ſuperioritatem geſtiunt ſupra Papam, niſi cum devius eſt a fide, vel ſchiſma facit in Eccleſia. Miror tamen quod cordati viri ab hujuſmodi exemplis, potius infandæ, quam recolendæ memoriæ argumentum deſumant, ad dejiciendam Pontificiam dignitatem, ac poteſtatem! Suffundi debuiſſet quilibet pudore, quia, nonniſi ex rationum inopia, producuntur monumenta admiranda, ſed minime imitanda.

§.IX.

§. IX.

Nonnullæ objectiunculæ ex Concilio Conſtantienſi eductæ aereæ deteguntur.

NE objectum Concilium Conſtantienſe, cui hoſtes noſtri unice fidunt, refugere videar, iterum pugnæ me ſiſto, paratus omnes impetus pari contentione retorquere. Seſſ. VIII. inquiunt, damnata fuit propoſitio Jo: Witclephi, deſcripta ſub numero 41. videlicet: *Non eſt de neceſſitate ſalutis credere, Romanam Eccleſiam eſſe ſupremam inter alias Eccleſias.* Huic propoſitioni ſtatim ibi ſubnectitur ſequens poſtilla, ſive Commentarium: *error eſt, ſi per Romanam Eccleſiam intelligat univerſalem Eccleſiam, aut Concilium Generale, aut pro quanto negaret primatum Summi Pontificis ſuper alias Eccleſias particulares.* Hæc leguntur in actis recenſitis ſeſſ. octavæ, & integre leguntur in Conſtitutione edita a Martino V. poſt Concilium, in qua iterato mucrone confodiuntur errores, & hæreſes Jo: Vitclephi, Jo: Hus, & Hieronymi de Praga. Faſſus igitur eſt ipſe Papa Martinus V. una cum Concilio, neque Eccleſiam Romanam particularem, neque ipſum Romanum Pontificem eſſe ſuperiorem Eccleſiæ univerſali, aut Concilio Generali.

Reſ-

Reſpondeo. Errores illos proſcriptos æque odiſſe Romanam particularem Eccleſiam, ac Eccleſiam Catholicam, quatenus a Romana originem deducit, & nominis auctoritatem; adeoque per unum latus, utramque aggrediebantur perdere. Incaſſum tamen. Cenſura tantum præſtat, quantum ſatis erat ad oſtendendum errorem. Quæ vero amplioris privilegii ſunt, & in Romano Pontifice, & in Eccleſia ſpeciali Romana, præteriit ſilentio, at non excluſit. Vel forſan incluſit, quia dixit, Primatum Summi Pontificis eſſe ſuper alias Eccleſias particulares, & quum infinitæ non ſint, valet etiam conſequens prælationis, & eminentiæ ſupra omnes Eccleſias collective, de quo iterum alibi.

Afferunt Adverſarii aliam objectionem ex cap. *Frequens* depromptam; nempe quod fuit conſtitutum ſeſſ. 39. a præfato Conſtantienſi Concilio, ut duo declararentur a futuro Pontifice obſervanda. I. Patres illi pronuntiant, debere Papam, ex juſſione Concilii, aliud Concilium cogere in ſequens quinquennium, deinde in ſeptennium, poſtremo de decennio in decennium in perpetuum. Si vero Papa neglexerit, hanc exequi intimationem, id incumbere ſequenti Synodo, Patres ſanxerunt. II. Patres decreverunt, quod ad effugiendum periculum novi ſchiſmatis, in caſu electionis Papæ vel vi, vel metu

occurrentis, ſtatim ſuſpenſa remaneat in quolibet electo adminiſtratio, donec, per Concilium a Cardinalibus convocandum, cauſa contendentium dirempta fuerit. Quæ omnia palam inſtrepunt ſuperioritatem Concilii in Papam.

Falluntur tamen quam maxime hujuſmodi arguentes. Caput *Frequens*, directive præordinat, quidquid provide excogitatum fuit, ad evertendum periculum novi ſchiſmatis, non autem imperative ſuper Papam. Quot Canones, & decreta leguntur in Conciliis Generalibus, & nuper in Concilio Tridentino ad auctoritatem Papæ ſpectantia, quæ tamen nonniſi ad dirigendum, & conſulendum deſcripta, & ſancita intelliguntur? Idcirco plures Fratres Tridentinos interlocutos legimus: *ſalva auctoritate ſummi Pontificis*. Urgentius quidem actum eſt in Concilio Conſtantienſi, quia deteriora præcavere opus fuit, juxta illud adagium: *Qui prunis uritur, etiam cineres excutit*.

Tandem ad confirmationem actorum Conſtantienſium factam a Martino Papa V. nos provocant infeſti argumentatores. Et ſane mirari ſubit! Flocci pendunt, quum a nobis audiunt confirmata a Romani Pontificibus acta Conciliorum Generalium, & vix ad quiſquilias Theologorum hujus confirmationis argumentationem amandant. Aſt quum in medium proferunt confirmatio-

tionem actorum Conſtantienſium a Martino V. factam; ſtatim in immenſum Coloſſum evadit, & longe lateque decantant: en confirmatio Martini V! Res ita ſe habuit. Inſtabant Poloniæ legati, ut proſcriberetur libellus quidam Joan. a Flanchenberch. Defatigati Patres poſcebant diſcedendi licentiam. Eccleſia diu vexata ſchiſmate pacem jugiter expectabat. Quamobrem reſpondit Pontifex: *Quod omnia, & ſingula determinata, concluſa, & decreta in materiis fidei per præſens Sacrum Generale Concilium Conſtantienſe conciliariter teneri, & inviolabiliter obſervari volebat, & nunquam contravenire quoquo modo; ipſaque ſic conciliariter facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo*. His verbis expedire ſe voluit Martinus V. ab importuna Polonorum petitione, eis ſignificans, non fuiſſe decretam conciliariter proſcriptionem præfati libelli Jo: a Flachenberch, & ideo nolle de illo ſententiam dicere, vel jactatam proſcriptionem confirmare; quum ſatis ſuperque fuerit, in illis rerum anguſtiis rata habere, & probare, quæ circa fidem decreta fuerant; nempe contra Jo: Witcleph, Jo: Hus, & Hieronymum de Praga. Quid aliud confirmaverit Martinus V. nullus conjicio. Quod in aperto eſt, mox ſubjiciam, nempe Martinum V. voluiſſe, edita conſtitutione, iterum hæreſes, & errores denun-

tiatos in Concilio damnare, quia lata confirmatio inſufficiens cenſebatur: tum quia reſponſio alio ſpectabat: tum quia recitative, & non definitive erat prolata: tum quia nulla ſubſcriptione, neque Patrum, neque ipſius Pontificis inveniuntur acta ſignata. Quo plus fodiunt Adverſarii nequicquam laborant.

Cæterum ſi, ſepoſitis partium ſtudiis, res pacato animo excutienda eſt: ab Gallis præcipue improbata fuiſſe geſta Concilii Conſtantienſis in confeſſo eſt. (1) Ludovicum Maimburgum appello, (2) & Petrum de Marca Archiepiſcopum Pariſienſem, & ſi minime erga Romanum Pontificem benevolos, qui aperte contendunt, a nemine fore Papam judicandum, niſi a fide devius deprehenſus fuerit. Quamobrem Maimburgus narrat, Gallos pro veritate ſapientes, nunquam factum Concilii Conſtantienſis adverſus Joannem XXIII. æquo animo tuliſſe, ſed actutum reprobaſſe. Erat enim Theologis, aliiſque Doctoribus alte infixum, non alia eſſe via incedendum, quam per voluntariam Pontificum contendentium ceſſionem, ut res ad finem perduceretur. Hinc male ab aula Regia excepti fuerunt Ebroicenſis, & Carcaſſonenſis Epiſcopi, qui primo

(1) Maimb. hiſt. Schiſma occdid. f. 2. l. 5.
(2) Petrus de Marca de Concord. Sacerd. & imp. l. 1. c. 11.

mo ad Regem detulere depoſitionem Joannis. Graviorem pertulit jacturam Joannes a Caſtillione redux Conſtantia Pariſios, qui coram Principe Ludovico Delphino auſus factum Concilii defendere, carceri mancipatus, pœnam luit. Ab hujuſmodi factis abhorrendum eſſe abjebat ſapiens Princeps, quia ſi ſemel admittuntur facinora adeo enormis exempli in Eccleſia, adverſus ſupremum Pontificem, non longe aberit, quin etiam in Patrem Regem, eadem violentia ab inſana factione tentetur. Ex his diſcant adverſarii, quam ficulneum argumentum comparent ex Concilio Conſtantienſi.

§. X.

Ex Conſilio Baſileenſi objectio ducta reunditur.

DE diſſidio in diſſidium, de pugna in pugnam, de ſchimate in ſchiſma adverſariorum objectiones procedunt. Si hujuſmodi exempla quidquam obtinerent, profecto actum eſſet de quolibet jure Monarchico, & cujuslibet inferioris ordinis Principatu. Nonne coacti Principes a perduelli ſubditorum pervicacia, plurima indulgere tempori, & neceſſitati compulſi ſunt, quæ fas, & æquum apertiſſime prohibebant?

Hiſtoria Concilii Baſileenſis profertur, in quo iterum decreta Conſtantienſia ſeſſ. iv. & v. repetita leguntur. Narratur, Eugenium PP.IV. tunc ſedentem, qua precibus, qua minis, coactum fuiſſe, indictam diſſolutionem Concilii revocaſſe, & facti pœnitentem acta reſciſſa convalidaſſe, auctoritatemque Patribus prorogaſſe, donec arrogantiæ illius cætus ruentis in apertum ſchiſma, pertæſus Eugenius irretractabilem diſſolutionem Concilii indixit, & Ferrariam tranſtulit. Quid inde ſecutum ſit, produnt hiſtorici ſcriptores, nempe Concilium Canonice inchoatum, tumultuarie protractum obducta per fas, & nefas ſuperioritate in Papam, tandem in apertam perduellionem adverſus Eugenium, & dirum ſchiſma luctuoſe deveniſſe.

Exemplo adeo horrendæ memoriæ totis viribus ſeſe committunt adverſarii, quos egregie, una cum ſuis Baſileenſibus perſtrinxit olim Epiſcopus Meldenſis ad Eugenium ablegatus, nomine Caroli VII. Chriſtianiſſimi Regis. Condoluit diſertiſſimus Orator Pontifici, ſimulque flagitium Baſileenſium exeeratus, in hæc verba erupit: (1) *Nimio fervore reſiſtendi ad hanc veſaniam* (Baſileenſes) *devenerunt, quod ſupremam poteſtatem in uno ſuppoſito conſiſtere denegant, ſed eam in multitudine, quæ ci-* *to*

(1) Rayna'd. ad an. 1441. n. 10.

to in diverſa ſcinditur, collocant; & ſic pulcherrimam Monarchiam Eccleſiæ, quæ Chriſtianos hucuſque tenuit in veritate fidei, in una profeſſione Religionis Chriſtianæ, in uno ritu Sacramentorum, in una obſervantia mandatorum, nunc abolere, & ſupprimere contendunt, nobiliſſimam politiam, quæ beatitudinem Cæleſtem habet pro fine, ad Democratiam, vel Ariſtocratiam redigentes; & ulterius in malis procedendo, unum ſibi in caput aſſumpſerunt, qui non eis præfertur, & ſic ſchiſma factum eſt, nedum in obedientia capitis, ſed & in doctrina Evangelii, quod omnibus Chriſtianis abominandum eſt.

Perſpicua hæc ſunt, & abunde objectionem allatam infringunt. Urgentiora tamen ſuperſunt. Tranſlato Concilio Ferrariam, Baſileenſis Conventus Præſules pertinaci ſtudio ſeſſiones proſequi non deſtitere, & quaqua verſum Summum Pontificem Eugenium IV. appetere non formidarunt. Ut intentum ſuum perficerent, per ſummam temeritatem conſtituerunt, eſſe veritatem fidei declaratam per Conſtantienſe, & Baſileenſe Concilia Generalia, quod poteſtas Concilii Generalis repræſentantis univerſalem Eccleſiam, ſit ſupra Papam, cui veritati quilibet pertinaciter repugnans, cenſendus ſit hæreticus. Effrænatæ cupiditatis æſtu abreptos Baſileenſes extra Officii limites furor abſtraxit. Actutum ſacrilegas veritates pro-

ſcripſit (1) Eugenius in Concilio Florentino, inquiens: (2) *In hoc pernicioſiſſimi* (Baſileenſes) *dum ſuam malignitatem ſub veritatis fidei fuco colorant, Conſtantienſe Concilium in malum, ac reprobum ſenſum, & a ſana doctrina penitus alienum pertrahunt; cæterorum hæreticorum, & ſchiſmaticorum falſam doctrinam ſequentes, qui conſictos errores, & impia dogmata ex divinis ſcripturis, & Sanctis Patribus perverſe intellectis, ſemper ſibi adſtruere moliuntur.*

Quid intellexerit Eugenius, quid præſeferant ejus verba, ex terminis fit palam. Nimirum acta Conſtantienſia induxiſſe ſuperioritatem in Papam dubium, in Papam devium a fide, & in caſu ſchiſmatis obdurati, unitatem Eccleſiæ ſcindentis. Baſileenſes vero novum ſchiſma meditantes, mendacia pro veritatibus fidei confingere præſumpſerunt, accerſendo perverſe Concilii Conſtantienſis decretum, ut etiam adverſus certum, & indubitatum Pontificem prævaleret. Fruſtra ille cætus operam impendit, ſibique peperit maledictum uſque ad ſeram poſteritatem execrandum.

Inſtant Adverſarii: Eugenium IV. non ſemel probaſſe acta Baſileenſia. Fateor; id egiſſe Eugenium, ut qua Pater, qua Paſtor, gregem aberrantem, & recalcitrantem colli-

(1) Conſtit. incipien. *Moyſes vir Dei*.
(2) Rainald. ad an. 1439. n. 29.

colligeret, nunquam tamen ex animo quidquam vel minimum vulnus Pontificio culmini inferendi. Quod adeo exploratum eſt, ut cum (1) Eugenius IV. ſcripſiſſet ad Epiſcopos Leodienſem, & Bononienſem, alioſque per Germaniam conſtitutos Apoſtolicæ Sedis legatos, illis permittens confirmare, ſi opus erat, Concilia Conſtantienſe, & Baſileenſe, ad devinciendam ſibi illius nationis obedientiam, præcepit tamen, & declaravit: *Sic Concilia Generalia Conſtantienſe, & Baſileenſe ab ejus initio, uſque ad translationem per nos factam, abſque tamen præjudicio juris, dignitatis, & præeminentiæ Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, ac poteſtatis ſibi, & in eadem ſedenti, in perſona B. Petri a Chriſto conceſſæ, cum omni reverentia, & devotione ſuſcipimus, amplectimur, & veneramur*. Quodnam autem vellet Eugenius illæſum, & intactum ex privilegiis Petri, & Sedis Apoſtolicæ, jam perſpicue explicaverat, & declaraverat in proſcriptione Pſeudoveritatum, per ſuam Conſtitutionem *Moyſes* editam approbante Sacro Concilio Florentino; ubi propoſitiones Baſileenſes ſub ementito nomine veritatis, tanquam impiæ, ſchiſmaticæ, & hæreticæ damnatæ fuerunt.

Præſtat tandem in Adverſarios retorquere verba Ladislai Regis Hungariæ, quum pro-

(1) Raynald. ad an. 1446. n. 3.

provolutus ad pedes Nicolai V. (1) in hæc verba præfatus eſt: *Cum animadverto, Beatiſſime maxime Pontifex, me apud inclitos pedes Sanctitatis tuæ conſtitutum, quæ inter mortales Dei omnipotentis vicem gerit.... quibus verbis te unicum Chriſtianorum Principem, & Regum Regem, atque in terris Deum adorem, non facile conſtituere poſſum. Tu, inquam, digniſſime militantis Eccleſiæ es caput, quæ non ſine ratione ad triumphantis exemplar dicitur ordinata: nam ut in illa Unus Deus, Creator omnium ſceptrum tenet, ita in hac tibi uni tantum Dei Vicario totius Orbis imperium delegatum eſſe conſtat.*

§. XI.

Academiæ faventes ſuperioritati Concilii expenduntur.

BAſileenſibus decretis de ſuperioritate Concilii in Papam adhæſere celebres univerſitates tunc temporis in eadem Sententia conſtantes; nempe Pariſienſis, Viennenſis, Colonienſis, & Cracovienſis. Igitur, (urgent Adverſarii) ſuperioritas Concilii ſuo conſtat pondere, & auctoritate. De vi hujus argumenti nunc agimus, quam elumbe ſit, probaturi.

Pius

(1) Raynald. ad an. 1452. n. 5.

Pius II. olim Æneas Silvius Piccolomineus nuncupatus, politioribus literis ornatus Baſileæ ſubſiſtens, Concilio ibi inchoato, uſque ad conflatum ſchiſma acerrime inhæſit; adeo ut tam epiſtolis, quam compoſito per modum dialogi libello, Rectorem, & univerſitatem Colonienſem impulerit, ut pro Concilio adverſus Eugenium IV. quod opus eſſet, impenderent. Ad Pontificatus apicem evectus, facti pœnitens, & excuſſis prioris propugnatæ opinionis nebulis, dato diplomate ad eundem Rectorem, & Univerſitatem Colonienſem, publice damnavit temere pronuntiata dicens: *Seducti peccavimus, ut Paulus, & ignoranter perſecuti fuimus Eccleſiam Dei, & Romanam, primamque Sedem. Pudet erroris, pœnitet male feciſſe. Dilectiones veſtras hortamur, ne prioribus illis ſcriptis inhæreatis, aut fidem ullam præſtetis, quæ ſupremam Apoſtolicæ Sedis auctoritatem, quovis pacto elidant, aut aliquid adſtruant, quod Sacroſancta Romana Eccleſia non amplectitur. Nec putetis divinam providentiam inordinatam reliquiſſe militantem Eccleſiam. Requirit autem ordo, ut inferiora a ſuperioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur Principem, & moderatorem cunctorum. Sicut Grues unam ſequuntur, & in apibus unus Rex, ita & in Eccleſia militante, quæ inſtar triumphantis habet, unus eſt omnium*

mo-

moderator, & arbiter Jeſu Chriſti Vicarius. An adhuc per hæc verba ſubſiſtant decreta Baſileenſia in pravum ſenſum traducta, ut contendit modernus Scriptor, Lector ſit Judex.

Omnes recenſitæ univerſitates, præter unam Pariſienſem, perperam a ſe dicta in æſtu pugnaciſſimæ contentionis, ejurarunt, & ſententiam Romanæ Sedis de Pontificia ſuperioritate in Concilium tota cordis profeſſione amplexæ ſunt, & pro aris, ac focis adhuc defendunt. In eandem rem monumentum aliud afferam. In quæſtione inter Victorem I. & Epiſcopos Aſiæ, circa tempus celebrationis Paſchæ; quanto tempore diſceptatio, & pertinacia inobedientiæ exarſit? Attamen narrat Nicephorus: (1) *Quod vero ſermo non perſuaſit, id dies poſtea perfecit. Nam hac in re Aſia vix tandem ceſſit, & ubique terrarum in Orbe decretum eſt, ut non cum Judæis, ſed ipſo dominico die Myſterium Paſchæ peragatur.* Veritas tandem illuxit, & in dies perduxit Aſiaticos ad obſequendum Apoſtolicæ Sedi. Nunc quoque in dies illuceſcit ſuprema Papæ auctoritas, paucis inviſa, ſed cæteris pleniſſime explorata.

Si celebres Scriptores, ſi integerrimos Doctores, ſi illuſtres tam Sanctitate, quam eruditione viros nobis objiciant Adverſarii, ad-

(1) L. 4. Hiſt. c. 39.

adverſus ſuperioritatem Papæ in Concilium olim ſentientes, nihil officiunt veritati. Quot opiniones audivit antiquitas a celeberrimis viris propugnatas, quas poſteritas, & præcipue Romana Sedes damnavit? Hinc Vincentius Lirinenſis exclamat: (1) *O rerum mira converſio! Auctores ejuſdem opinionis Catholici, conſectatores vero hæretici judicantur: abſolvuntur magiſtri, condemnantur diſcipuli.* In ſpem tamen maximam erigimur, ut quemadmodum tot Academiæ inſignes pejorem antiquavere opinionem, & undique doctrina præcellentes in hanc noſtram conſpirarunt ſententiam: Ita fiet, ut omnium ſit unum labium, & mentis ſtudium: eventu comprobaturo (2) Venerabilis Bedæ effatum de ſuis Anglis in Aſiatica celebratione Paſchæ perſeverantibus: *Qui gratia charitatis fervere non omiſerunt, hujus quoque rei ad perfectum percipere meruerunt, juxta promiſſum Apoſtoli dicentis: etſi quid aliter ſapitis, & hoc quoque vobis Deus revelabit.*

§. XII.

(1) Common. de rebapt. c. 2.
(2) Beda hiſt. Angl. l. 3. c. 4.

§. XII.

Antiquitas opinionis de ſuperioritate Concilii apud Univerſitatem Pariſienſem circumſpicitur.

CONſtat inter omnes eruditos, Sancti Irenæi, Sæculo II. Epiſcopi Lugdunenſis ſententiam fuiſſe, in Eccleſia Romana ſemper illibatam permanſiſſe Apoſtolicam traditionem: Quæ verba argumento ſunt, potiori jure cedendum eſſe Theorematibus, quæ apud Romanam Sedem propugnantur, quam iis quæ alibi circumferuntur. In cauſa Symmachi Papæ, qui æmulorum improbitate poſtulabatur ad Judicium Synodi, ſcripſit S. Avitus Sæculo VI. Viennenſis Epiſcopus: (1) *Non facile datur intelligi, qua vel ratione, vel lege ab inferioribus eminentior judicetur, quod Synodus ipſa venerabilis laudabili conſtitutione proſpiciens, cauſam, quam (quod ſalva reverentia ſit dictum) pene temere ſuſceperat inquirendam, divino potius reſervavit judicio. In Sacerdotibus cæteris poteſt, ſiquis nutaverit, reformari: at ſi Papa Urbis vocatur in dubium, Epiſcopatus jam videbitur, non Epiſcopus vacillare.* Eadem ſcripſit Ennodius Ticinenſis Diaconus, cauſam ejuſdem

(1) Ep. 2. ad Senatores Feſt. & Symm.

dem Symmachi in Synodo Palmari defendens; inquit enim: (1) *Aliorum forte hominum cauſas Deus voluit per homines terminare, Sedis iſtius Præſulem ſuo ſine quæſtione reſervavit arbitrio. Voluit Beati Petri ſucceſſorem Cælo tantum debere innocentiam.* Plurimi fecit hunc librum quarta, & quinta Synodus ſub Symmacho coacta, adeo ut inter acta inſeri præceperit: *Quia Synodali auctoritate conſcriptus eſt, & roboratus.*

Haud abſimili voce conclamarunt octavo Sæculo Epiſcopi Galli in Concilio Romano coram Carolo Magno convocati, quum de criminatione objecta Leoni III. ageretur: Verba ſunt: (2) *Nos Sedem Apoſtolicam, quæ eſt caput omnium Eccleſiarum, judicare non audemus. Nam ipſa nos omnes, ipſa a nemine judicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit.*

Seculo IX. Hincmarus Remenſis Epiſcopus, in priori libello oblato Synodo Sueſſionenſi III. (3) laudat Gelaſii I. verba, quibus evidentiſſime conſtat ejus menti alte infixa fuiſſe duo illa privilegia Romanæ Sedis, nempe & infallibilitatis, & exceptionis a ſuperiori judicio. Præſtat verba referre. (4) *Patres noſtri, Catholici videlicet, do-*

(1) In libel. pro Symmach. PP.
(2) Anaſtaſ. in Leone III.
(3) Sirmond. t. 3. Concil. Gall.
(4) Ex Gelaſ. epiſt. II. ad Epiſc. Dardan.

doctique Pontifices (Romani) *quicquid pro fide, pro veritate, pro communione catholica, atque Apoſtolica, ſecundum ſcripturarum tramitem, traditionemque majorum, facta ſemel congregatione ſanxerunt, inconvulſum voluerunt: deinceps, firmumque conſtare, nec in eadem cauſa denuo, quæ præfixa fuerunt, retractari qualibet recenti præſumptione permiſerunt. Sapientiſſime pervidentes, quoniam ſi decreta ſalubriter cuilibet liceret iterare, nullum contra ſingulos quoſque prorſus errores ſtabile perſiſteret Eccleſiæ conſtitutum, ac ſemper iiſdem furoribus redivivis integra definitio turbaretur.*

Gregorius IV. quum in Gallias veniſſet, inſidiantes Gallos Antiſtites, & depoſitionem ei comminantes, compeſcuit, munitus quibuſdam regulis a Paſchaſio paratis, quibus valide eos fudit. Ipſe Paſchaſius rem prodit, dicens: *(1) Unde, & ei dedimus nonnulla SS. PP. auctoritate firmata, prædeceſſorumque ſuorum conſcripta, quibus nullus contradicere poſſit, quod ejus ſit poteſtas, imo Dei, & B. Petri Apoſtoli, ire, mittere ad omnes gentes pro fide Chriſti, & pace Eccleſiarum, pro prædicatione Evangelii, & aſſertione veritatis, & in eo eſſet omnis auctoritas Beati Petri excellens, & poteſtas viva, a quo oporteret omnes judicari; ita ut ipſe a nemine judicandus eſſet..* Duodecimo Sæculo inſi-

(1) l.2. in vita Walæ Abb.

ſigne eſt teſtimonium S. Ivonis Carnotenſis, qui pluribus ſuam explicavit ſententiam de ſuprema auctoritate Papæ. Scripſit enim: (1) *Non eſt noſtrum judicare de Summo Pontifice. Habemus enim Evangelicam ſententiam, quæ ſecuros nos facit.* (2) Et alibi dixit: *quoniam judicia Eccleſiæ Romanæ a nemine foris tractari poſſe, eadem Eccleſia Romana docente didicimus.*

Plura congerere piget. Meminerim tantum adeſſe noſtra ætate ſcriptorem, nempe Petrum de Marca, qui aperte enuntiat: (3) *Perſona Pontificis a nemine judicatur, ex Synodo Romana ſub Symmacho, & ex Ennodio. Eandem Eccleſiæ Gallicanæ ſententiam, Romanum Pontificem a nemine judicandum, profeſſus eſt Carolus Magnus, & cæteri Galli in Synodo Romana.. Sane in cauſa hæreſeos publice profeſſæ, & ſchiſmatis, quin de Romano Pontifice fieri poſſit judicium, nullus unquam ſcriptor dubitavit. Quamvis ſententiam malint declaratoriam dici, quam condemnatoriam* . . Et quamvis idem Archiepiſcopus afferat: *Solet a pleriſque pragmaticis hoc fere præcipuum conſtitui libertatis Gallicanæ Theorema, Concilium Oecumenicum ſuperius eſſe ſummo Pontifice.* Attamen adnotat Stephanus Balutius: *Con-*

R *fu-*

(1) Ep.233. ad Henric. Abb.
(2) Ep.159. ad Paſchal.II.
(3) De Concord. Sacerd. & Imper. l.1. c.11.

ſutatur communis opinio , quæ docet præcipuam libertatum regulam banc eſſe, ut Concilium Oecumenicum ſuperius Rom. Pontifice dicatur. Quamvis hęc ſit ſcholæ Gallicanæ ſententia, non eſt una ex libertatibus Gallicanis.

Hactenus dicta plane oſtendunt, admodum ſero fuiſſe, & eſſe invectam ſcholæ Pariſienſis opinationem, ac nonniſi peſſumdata majorum ſententia, traditioneque mentes Gallorum occupaſſe. Quamobrem communior ſenſus eſt, ſuperioritatem Concilii in Papam a tempore ſchiſmatis trium contendentium Pontificum accerſiri debere; ac deinceps in Concilia Piſanum, Conſtantienſe, & Baſileenſe illatam, adeo infauſte adoleviſſe, ut extincto uno ſchiſmate, aliud deterrimum fuerit enixa. Recolendum tamen velim, decreta Conſtantienſia non aliam ſententiam tradidiſſe, niſi Concilium eſſe Papa ſuperius in caſu ſchiſmatis, de quo tunc agebatur, ut alibi oſtendimus. Plures tamen Doctores ejuſdem Pariſienſis ſcholæ præfatam opinionem rejiciunt, & ipſe Petrus de Marca pugnantem cum tota antiquitate fatetur, & probat. Quare, ſi veritati locus relinquitur, dicendum ſentio; opinionem ex contentione ortam, in contentione enutritam, & in contentionem pragmaticorum prolapſam, tandem, luce pacis effulgente, in antiquam ſententiam revocandam fore.

§. XIII.

§. XIII.

Objectio de prætenſo jure appellandi a Romano Pontifice ad Concilium Generale obteritur.

PLura de hoc abuſu in ſuperioribus egimus, oſtendendo, irrepſiſſe in Eccleſiam ex hæreticorum, & ſchiſmaticorum effræni petulantia, ut Pelagianorum, & Donatiſtarum exempla abunde demonſtrant. Hinc Sanctus Nicolaus I. ſecutus conſtituta præcedentium Pontificum, & Synodorum, ſcripſit: (a) *Nec de ejus ſanctæ Sedis judicio Canones unquam præceperunt judicare, ſententiamque conſtituerunt, non oportere diſſolvi: cujus potius ſequenda decreta mandarunt*. Ubi autem ex diſpenſatione retractari delegerit, de ſententia ejuſdem Apoſtolicæ Sedis tantum indulgentia hujuſmodi habebit effectum. *Quoniam*, inquit idem Nicolaus, *cum ſecundum Canones, ubi eſt major auctoritas, judicium inferiorum ſit deferendum, ad diſſolvendum ſcilicet, vel ad roborandum: patet profecto Sedis Apoſtolicæ, cujus auctoritate major non eſt, judicium a nemine fore retractandum, neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio*. De ſententia retractanda utique intelligendus

(1) Ep. 8. ad Michael. Imp.

venit S. Nicolaus, citra fidei, & morum dogma, de quibus nefas eſt mutare judicium ſemel emiſſum. Verum de hujuſmodi appellationibus, quæ intercedunt, annuente Sede Apoſtolica, hic non eſt ſermo; ſed de illis appellationibus, quas nonnulli interponere prætexunt, nempe ab ipſa Sede Apoſtolica, etiam invita, ad Concilium Generale, tanquam Judicem legitimum, ac competentem ſupra Papæ judicium. Has deteſtatus eſt Gelaſius PP. adverſus Acacianos objicientes ex Canone eas eſſe permiſſas, ſcribens: *(1) Opponunt nobis Canones, dum neſciunt, quid loquuntur. Canones appellationes totius Eccleſiæ ad Apoſtolicæ Sedis examen voluere deferri; ab ipſa vero nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt.* Deinde hujuſmodi malignos zelatores perſtringens ait: *Sed religioſi viri, atque perfecti, ſecundum Canones conceſſam Sedi Apoſtolicæ poteſtatem, nimirum conantur eripere, & ſibimet eam contra Canones uſurpare contendunt. O Canonum magiſtros, atque Cuſtodes!*

Adverſus hujuſcemodi rebellem audaciam Pius II. in Synodo Mantuana pronuntiavit Anathema, & ut perfidiam hæreticam confodit. Idem dato diplomate edixit Julius II. & ſucceſſores Pontifices quotannis in Cœna Domini eodem fulmine hujus ge-

ne-

(1) Ep. 4. ad Fauſt.

neris delinquentes feriunt. Viderint deinde illi, qui negant has conſtitutiones ſe recepiſſe, an per hanc excuſationis larvam cenſuras latas ab habente in univerſos, & ubique auctoritatem declinare valeant. Viderintque inſimul, an Chriſtianis coactis ex vi catholicæ profeſſionis obedire Summo Pontifici, liberum ſit acceptare pro libito obedientiæ leges, & pœnas, diſcantque Principes, & ſubditi, quam lata porta his doctrinis pandatur laxitati rebellionis adverſus Rempublicam, & deſciſcendi ab imperio.

His jactis, ab objectis me expediam; opponunt enim adverſarii, antiquam eſſe libertatem appellandi a judicio Romani Pontificis ad Concilium Generale. Non inficior. Tum boni, tum mali ab initio exempla prodierunt. Sed auctores una quoque producere oportet, & cauſas percenſere, ut ſua cuique vel laus, vel execratio reſpondeat. Vidimus jam ſuperius, vel hæreticos, vel ſchiſmaticos hujuſmodi appellationum Proto-Magiſtros fuiſſe. Legere etiam eſt hoc deliramentum ſæculo potiſſime decimo tertio invaluiſſe, & deinceps repetitum ab hiſtoricis referri. Sed quorſum iſta? Sedes Apoſtolica ſtatim male partas appellationes condemnavit, auctoreſque cenſurarum ſtigmate inuſſit; ut videre eſt apud Paulum Langium in Chronico, & in ſup-

plemento Abbatis Uſpergenſis. Perſtrepit adhuc rumor interjectæ appellationis totius Gallici Regni una cum Rege Philippo Pulchro adverſus Bonifacium octavum, nec non alia fœda exempla deinceps referuntur. Verum non defuit antidotum, quo ſanior pars ab infectione redempta fuit, & malum intentatum, eliſum, & extinctum eſt. Pius II. in Mantuana Synodo has appellationes, tamquam hæreticas proſcripſit, & Julius II. eodem modo damnavit. Quod ſi nondum huic morbo eſt finis; Cum doctiſſimo Melchiore Cano ſubjiciam: (1) *Sed provocaverunt*, inquit, *Doctores Pariſienſes a Concilio Lateranenſi, & appellatio nomine Academiæ circumfertur. Quorum illa fuerit, hic non diſputo. Illud adſtruo, non ſine Eccleſiæ ſcandalo, atque pernicie circumferri. Extat anathema Pii II. in eos, qui ad futurum Concilium appellaverint, & ſine Pii cauſis, quas multas ſuis literis reddidit, manifeſtum eſt, rem hanc, & hæreticorum omnium ſummum patrocinium eſſe, & feneſtram vel maximam aperire, ad obedientiæ Eccleſiaſticæ jacturam, ac perniciem veræ pietatis.*

Iterum Adverſarii reclamant dicentes, Papam eſſe membrum Eccleſiæ Univerſæ, principale quidem, quia caput eſt; Concilium vero Generale, utpote univerſam Eccle-

(1) De loc. Theol. l. 5. c. ult. ad 9.

cleſiam repræſentans, & vicem tenens, eſſe ipſum corpus Eccleſiæ. Quid autem abſurditatis culpanda venit appellatio a parte ad totum, a minori ad majus? Hoc ſcitiſſime probavit Divus Auguſtinus, qui de primis Donatiſtis adverſus Melchiadis judicium expoſtulantibus, ſcripſit: (1) *Ecce putemus illos Epiſcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos judices fuiſſe, reſtabat adhuc plenarium univerſæ Eccleſiæ Concilium, ubi etiam cum ipſis Judicibus cauſa poſſet agitari, ut ſi male judicaſſe convicti eſſent, eorum ſententiæ ſolverentur*. Et alibi idem Sanctus Doctor Pelagianis exprobrat pertinacis erroris petulantiam, adhuc (2) *poſt factum illis competens, ſufficienſque judicium*, nempe per Romani Pontificis Innocentii I. ſententiam. Quod enim competens, & ſufficiens dicitur, utique juſtum judicium eſt, ſed nondum finale, & ultimum declaratur, quia reſtat ulterius plenarium judicium Concilii Generalis.

Plurimum magnificant Adverſarii relatum argumentum, perinde acſi eſſet Sampſon inſuperabilis roboris. Sed reciſis paucis crinibus vires deficient. Non repugno, corpus Eccleſiæ conflari ex capite, & membris, quæ procul dubio unita in corpore, ſunt ſolo capite quid majus. Sed de hac

R. 4 am-

(1) Ep. 162.
(2) l. 3. contr. Jul. c. 1.

amplitudine non eſt ſermo. Quoniam quæſtio præſens eſt de auctoritate, & poteſtate, quam Chriſtus in Romano Pontifice, ut capite poſuit, neutiquam in reliquo corpore, niſi per originem a capite, ut pluries ex ipſis Chriſti verbis, & ex perpetua traditione Patrum oſtendimus. Inſuper perſpicuum eſt, corpus ipſum Eccleſiæ, præciſo capite neque definire quicquam irrefragabiliter poſſe, neque referre, neque ventilare. Quapropter plura vidimus in Conciliis Generalibus acta, & conſtituta, quæ vel deleta, vel rejecta a Romano Pontifice, prorſus vacua robore, & irrita, ac infecta in Eccleſia remanſerunt. Ecquis cenſebit in hoc rerum ſtatu, integrum eſſe appellare a Papa ad Concilium? Nonne etiam totum Regnum eſt quid majus ſolo Rege? Quia tamen tota auctoritas politica, & poteſtas in Rege reſidet; *ſtultum eſt illud admonere, a Principe appellari fas non eſſe, cum ipſe ſit, cui provocatur*; inquit Ulpianus Juris Conſultus.

Ad auctoritatem Divi Auguſtini facilis occurrit reſponſio. Agebatur cum Donatiſtis de cauſa ad diſciplinam ſpectante, ut in comperto eſt. Itidem agebatur cum hominibus ſtolide pertinacibus, quos flectere adeo arduum erat. Quamobrem Sanctus Doctor indignatus, veluti ob ſupercilium Donatiſtarum, inquit, Reſtabat Concilium

Ge-

Generale cogere, ut, annuente Romano Epiſcopo, iterum eorum cauſa retractaretur, & omnium votis, eorum pervicacia retunderetur. Idcirco dedit illis Conſtantinus Imperator, annuente Melchiadis ſucceſſore, Arelatenſe judicium, cupiens tantam impudentiam cohibere. Exemplum aliud dari poteſt. Poſt damnatas Lutheri hæreſes coactum fuit Poncilium Tridentinum; tum ad alliciendos hæreticos, ut edoceri paterentur; tum ut tot gliſcentibus erroribus per doctrinam fidei opportune obviaretur; tum ut ipſi Epiſcopi plene edocti de virulenta hæreſum labe, reduces in provinciam aptiores fierent ad continendos in fide populos; tum ob alios plurimos fines, qui contingunt, neceſſitatem inducentes Concilia cogendi. Quæ omnia probant, non quidem hujuſmodi Concilia eſſe Papa ſuperiora, ſed tantum iterari judicia ad utilitatem fidei, & Eccleſiæ. Adeo ut ſi nunc ſpes affulgeret flectendi hæreticos, procul dubio benigna, & pia mater Eccleſia in aliud Concilium feſtive coiret, ad docendum, non ad revocandum in dubium res definitas, ut alibi plenius a nobis eſt dictum ſuper unione Græcorum cum Latinis feliciter, & utinam finaliter in Concilio Florentino inita.

Hinc dici poſſet competens, & ſufficiens judicium prioris Concilii, quin poſte-

rius

rius Concilium ſibi ſuperioritatem arrogare poſſet in præcedens. Perinde laudatum Concilium Florentinum nullam auctoritatem acquiſivit ſupra Lugdunenſe, eſto definitio proceſſionis Spiritus Sancti iterum admiſſa fuiſſet in diſputationibus. Itaque dixit Divus Auguſtinus, fuiſſe datum Pelagianis ſufficiens judicium ab Innocentio I. quia cauſa plene finita fuit, neque ob eam neceſſe erat aliud judicium expectare. Si vero Pelagiani paratos ſeſe oſtendiſſent errorem dediſcere, & fidem amplecti, etiam plenarium Concilium fuiſſet illis conceſſum, quin Romano Pontifici fuiſſet derogatum. Igitur ſi hac de cauſa nihil detractum priori Concilio, a poſteriori Concilio omnes communi calculo cenſent; cur detractum volunt adverſarii ſuperioritati Romani Pontificis, ſi contigerit poſt ejus competens, & ſufficiens judicium, ipſo annuente, indicente, & regente Concilium, iterum cauſam retractari? Idem Auguſtinus loquens de Concilio Arelatenſi conceſſo Donatiſtis poſt ſententiam Melchiadis, annuente S. Silveſtro, ait: *dedit illi Arelatenſe judicium, aliorum ſcilicet Epiſcoporum, non quia jam neceſſe erat, ſed eorum perverſitatibus cedens*. Quare non erat neceſſe? Niſi quia primum judicium erat abſolutum, & finale, quod ex gratia, & benignitate tantum retractari poterat, neutiquam ex juſtitia.

Hæc

Hæc eſt manſuetudo Eccleſiæ Romanæ, *quæ licet primatum habeat, attamen humiliat ſe ipſam*; ut egregie adnotavit (1) Hugo Etherranus Scriptor duodecimi ſæculi.

Et quia nuperrimus Scriptor plenis tibiis buccinat, Auguſtinum vocare competens, & ſufficiens judicium Papæ, quia adhuc reſtat plenarium Concilii judicium, cogimur eundem Auguſtinum conſulere, qui contra Pelagianos perinde inſurgit. (2) *Veſtra vero apud competens judicium communium Epiſcoporum modo cauſa finita eſt. Nec amplius vobiſcum agendum eſt, quantum ad jus examinis pertinet, niſi ut prolatam de hac re ſententiam cum pace ſequamini.* En Epiſcopale Africæ judicium ab Auguſtino vocatum competens! Ubi vero de ſententia Romani Pontificis differit, compellat illam judicium competens, atque ſufficiens, ut cauſa finita ſit, & finita dici debeat. Propterea ad Sanctum Bonifacium idem Sanctus Doctor ſcripſit: (3) *Hæc execrabilia dogmata*, (nempe Pelagiana) *tenentes, & ſeminantes, adhuc inſuper flagitant audientiam, cum damnati debeant agere pœnitentiam*. Quare? Quia cauſa plene, atque plenarie finita eſt. Aliter ſapere, eſt verbis ludere.

Fi-

(1) l.3. de hæreſ. quas Græci in Latin. devolvunt c.16

(2) l.3. contr. Jul. c.1.

(3) l. 1. c. 24.

Finem & nos huic capiti imponamus auctoritate Pii II. Pontificis Maximi (1) ad Norimbergenſes in hæc verba ſcribentis de appellationum, & appellantium audacia: eſſe hæreſim, *quæ a parvo tempore citra ſenſum viſa ſuboriri, pullulavit, quæ ſub ovium veſtibus lupos rapaces intrinſecus celans, ſub appellationis ſpecie, Eccleſiæ ſatagit unitatem convellere. Nam ſiqua Chriſti unicus Vicarius, Canonibus ſacris etiam, & juri ſcripto inhærendo, decrevit, ſtatuitque, & ſervari, ut dignum eſt, præcepit, calumniatores malevoli, & perverſi ſubterfugere juſtitiam præſumentes, per ludibria frivolarum appellationum ad futurum Concilium, ſeu ad id, quod nuſquam eſt, ac ſupra Chriſti Vicarium eſſe, aut reperiri nequit, obedientiam, quæ eſt de neceſſitate Eccleſiæ, & ſalutis univerſorum, improbe declinant, ac temere. Hanc igitur diabolico ſpiritu, & inſtinctu novitatem exortam conſiderantes, in totius Eccleſiæ Catholicæ non tantum enervationem, ſed everſionem, in Mantuano Conventu ſæpe, & multum diſcuſſam damnavimus.*

§. XIV.

(1) Raynald. ad an. 1459. n. 38.

§. XIV.

Nonnulla dubia ab Adverſariis objecta expediuntur.

CLamitant Adverſarii. Si diſſidium in Judicio erumperet Patres inter, & Romanum Pontificem Concilio præſidentem, cui ſtandum eſſet? Nonne potius pluribus in unam coeuntibus ſententiam, quam uni ſibi ſoli fidenti? Reſpondeo. Patres Ariminenſis Concilii numero præpollentes adverſus perpaucos Epiſcopos in veritate fidei, & juſtitiæ conſtantes turpiter erraverunt, ut eſt notorium. Peto: cui parti inhærere debuiſſet Liberius PP? eadem perinde inquiri poſſunt ſuper latrocinalis Epheſini Concilii diſſidio; an multitudini debuiſſet adhærere Magnus Leo? Ecce itaque quomodo inter ſe colliduntur exempla: (1) *Quaſi refutari nequeat, quod illicite voluerit multitudo.*

Quod verum ſentio, proferam: duplex judicium in Conciliis occurrit. Aliud diſcretivum, quod ad conquiſitionem rei definiendæ pertinet. Aliud finale, quod rem fidei declarat, & definit. Si diſſidium in primo judicio emergat, ſuperſedendum omnino eſt, donec diſſidentes cohæreant. Si con-

(1) Leo M. ep. 41. ad Anatol.

contingat in finali, omnino ſtandum eſt Papæ definitioni. Quia, ut hucuſque probatum eſt, Papæ commiſſum eſt a Chriſto Domino, ut fratres indeclinabili judicio confirmet in fide. Neque Concilio, præſente Papa, datum eſt, ut quidquam definiat, niſi ex ſententia Papæ: Aut ſi quid, indulgente Papa, definiat, nullum robur habeat, niſi auctoritate Papæ roboretur. Hinc Baſileenſe Concilium, ab Eugenio diſſidens, enormiter erravit, & in ſchiſma corruit. Quod argumento eſt, cuncta bene cedere, ſive Concilio, ſive Eccleſiis, ſi Petro, ejuſque ſucceſſoribus conſocientur, & incumbant; in deterius vero prolabi, ſi ab illo ſejungantur, vel cum illo contendant.

Repetunt Adverſarii; Doctores inſignis nominis, & auctoritatis, etiam apud Pontificios, aliter admodum ſentire. Sed quid mea refert? Omnes veneror, plures legi, ſed malo nitidam veritatem amplecti. Si antiqui ſunt: Flagrante diſſidio, vel tempore ſchiſmatis, vel proxime poſt illud ſcripſerunt, adeoque plura falſis hinc inde miſcuerunt. Si vero moderni Scriptores proferantur; probo, ſi Cathedræ Petri omnino adhæreſcant; ſin minus, abjicio. Divus Hieronymus Damaſum, ut Magiſtrum compellans, ab errandi periculo prorſus deflexit; S. Cyprianus vero, a Stephano diſſentiens, in errorem dilapſus eſt.

Si

Si ita eſt; (importuni poſtulatores redeunt) Eccur in Concilio Tridentino adeo magnifice de Romano Pontifice ſentiente, definitum non fuit, ſuperiorem eum eſſe Concilio? Ab his moleſtiis facile negotio me expedio, retorquendo in hujuſmodi petitores pudorem illum, quem nobis offundere conantur. Ex hiſtoria Concilii Tridentini ab Ampliſſimo Cardinali Pallavicino adornata, diſcimus, Oratores Ducum Saxoniæ, & Witembergæ, Lutheri, ejuſque hæreſis Fautores, & ſectatores, poſtulaſſe, inter alia Catholicæ Religioni pernicioſa, ut inſtauratis decretis ſeſſ. IV. & V. Concilii Conſtantienſis, Patres illi ſuam ſupra Papam firmarent auctoritatem; ad ſenſum nempe impie obtortum Baſileenſis conventus. Hic ſiſto. Agnoſcunt ne adverſarii, cujus generis ſint hujuſmodi advocati, eorum cauſæ patroni, & ſententiæ fautores? Agnoſcunt, quo animo Pontificiæ auctoritati peſtem machinarentur? Magnum hæreticorum myſterium! Noverant ſibi melius conſulere non potuiſſe, niſi exciſa ſupremi capitis, in Eccleſia viſibili, excellentia, aliam Eccleſiam conderent, eamque plena poteſtate cerebroſis legibus munirent. Ab his inſidiis ſe avertere cupientes ſapientiſſimi Patres, petitores depulerunt, & rati, non indigere Pontificiam ſuperiorem auctoritatem ulteriori additamento, ut ſplendi-

di-

didiori exciperetur veneratione, nihil de ea dixerunt, (1) ut idem Cardinalis Pallavicinus innuit. Attamen illam continuo cultu proſecuti ſunt Patres Tridentini, ſæpe repetendo in decretis: *Salva auctoritate Sedis Apoſtolicæ*. Cæterum (ut dicam quod res eſt) omnes Epiſcopi, præter paucos Gallicanos, qui nec decimam partem Concilii implebant, ut monet laudatus Cardinalis, (2) ſummo flagitabant ardore, ut omnia, & ſingula privilegia Romani Pontificis in meridie ponerentur, & obloquentium ora obſtruerentur. (3) Verum Charitas Pii IV. Patres impulit ad ulteriora procedere in his, quæ ad profligandas exortas hæreſes conducerent, dimiſſa diſcuſſione de Pontificia auctoritate opportuniori, & latiori tempori. Pœnituit deinde Gallicanos Epiſcopos. Quum anno 1682. declarationes in Comitiis Cleri ediderunt; quia Innocentio XII. tunc regnanti humiliter ſcripſerunt; *dolere ſe ex corde, ac ultra quam dici poteſt, quod in Comitiis ſuis anni 1682. nonnulla ſtatuta feciſſent, quæ Sanctitati ſuæ diſplicuerant*. Jam notum eſt, præfatas declarationes tum infallibilitatem, tum ſuperiorem Papæ auctoritatem Concilio, inficiari.

§. XV.

(1) In Introduc. c. x.
(2) In Introduc. c. 10. n. 3.
(3) Pallav. l. 19. c. 15.

§. XV.

Teſtimonia, ſeu dicta Romanorum Pontificum, quibus ſe teneri aſſerunt obſervare Canones, explicantur.

NIl antiquius fuit Romanis Pontificibus, quam palam reſcribere, ſe cuſtodes eſſe Canonum, & munus ſuum eſſe eos tueri, reddere a violatione immunes, eorumque obſervantiam pro ſua auctoritate, & ſuprema poteſtate, promovere, ac imperare. Frequentiſſime hæ, & ſimiles teſtificationes leguntur in eorundem epiſtolis, adeo ut in re obvia ſupervacaneum ducam, dicta, vel loca proferre, aut indicare. Quamobrem adverſarii in his congerendis extra rem ſtudioſi, plurimam ingerunt ſuſpicionem, ſe hæc nonniſi ad ſeducendum obtrudere. Quo autem ſenſu perinde ſint locuti, & perpetuo loquantur, res eſt præſentis inſtituti ſcrutari.

Adverſarii inique interpretantur hujuſmodi teſtimonia, canendo, planas confeſſiones eſſe Romanorum Pontificum, quibus, ſe ſubdi Canonibus Generalium Conciliorum, profitentur, perinde ac ipſis Conciliis. Aberrant tamen toto oſtio a veritate. Quandoquidem leges univerſales Eccleſiæ tanta maturitate conſtitutæ, pro diſciplina,

& pace Eccleſiarum indictæ, communi obedientia, & uſu conſecratæ, ipſorumque Romanorum Pontificum auctoritate ſancitæ, confirmatæ, & denunciatæ, quem magis onerant, ut eas ſartas tectas conſervet, quam ipſum Principem Supremum Romanum Pontificem? Undenam fortius, & opportunius patrocinium, & robur nanciſci poſſent, validiuſque præſidium accerſere, quam ab illo, qui ſupremum clavum Eccleſiæ tenet, qui plenitudine poteſtatis gaudet, & ex Religione omnium obedientiam exigit?

Non eſt adinvenire Monarchiam quantalibet poteſtate abſolutam, quæ leges ſuas ſuas primordiales, & veluti municipalia ſtatuta non habeat, a quibus piaculum ſit abſcedere. Cui proinde magis incumbit, inviolata ea ſervare, quam illi, qui Monarchicum regit imperium? Porro feretne veritas, aut ampliſſimus Monarcha Sæcularis, ut Papa legibus Eccleſiaſticis, vel Conciliis inſtitutoribus ſubditus aſſeratur, ac perinde Monarcha Rex ſubjectus ſuis legibus, & Regno eas ab initio decernenti, pronuncietur? Norunt Advocati Pariſienſes; Novit ipſe ſupremus Senatus, quæ debuit diſſuere, & dedocere, quum ſub Franciſco I. (1) in cauſa Concordatorum, & ſub Ludovico

(1) Hiſtoire du Concord. Pithov. Hiſtoire du Calviniſm. Hiſt. Battaglin. ad an. 1668. n. 25.

Digitized by Google

vico XIV. in caſu Minoritatis, libros decretorum igni tradendos coacti ſunt producere, & tandem poſtremo, (utinam ad finem) ſub Ludovico XV. (1) quum Regiam auctoritatem peſſumdare, edito libello, per ſummam injuriam ſunt moliti.

Eſt ne hæc illa fides, ſi ſuperis placet, qua Regem a ſubjectione Romani Pontificis excipere plenis tibiis conantur, ut ſibi demum utroſque illudendos ſubjiciant? Palam extollunt Conſtantienſia, & Baſileenſia decreta, quum ad proſternendam Pontificiam auctoritatem, quaqua verſum trahi poſſunt: ubi vero eadem Concilia Regibus, Principibus imperant, & comminantur, nihil habentur, & ut errantia traducuntur, ut ſibi ipſis tantum ſit liberum, utranque auctoritatem proterere. S. Gregorium VII. doctrina celebrem, ſanctitate inſignem, robore invictum, in extirpandis morum corruptelis ſtrenuum, in vindicandis juribus, & privilegiis ſuæ dignitatis, & ſedis, adamantini animi virum, qua audacia, qua temeritate inſectantur, ac diſcerpunt? Vel quia edixit in Concilio Romano ſententiam Papæ a nemine retractari poſſe, niſi a ſolo Papa: Vel quia ſancivit a Papa nefas eſſe provocare; e contra a quolibet Tribunali ad Papam licitum, & liberum eſſe, appellare: Vel quia pronuncia-

(1) Conſultation. des Avocats. 1717.

vit, Papam a nemine judicari poſſe, neque habere ſuperiorem in terris: Vel quia dixit, ſuæ auctoritati licere, contumaces Principes quacunque ſuprema dignitate fulgentes degradare; adeo ut neque nunc regnantem in Cælis audire permittant, vel communi precationum methodo in terris coli. (1) *Sed manet Petri privilegium, ubicunque ex ipſius æquitate fertur judicium*, cum S. Leone ingeminabo: quia portæ inferi, etſi totus perſtrepat orcus, non prævalebunt.

Ab incidenti digreſſione, propoſita ab initio difficultas me nunc revocat. Petebat iſta, an potiſſima cura Romanorum Pontificum, conſtanſque ſtudium cuſtodiendi ſancitos Canones inferat eos ſubjici, & Canonibus, & Conciliis, a quibus decreti ſunt. Compendio objecta retulimus; & cuncta tulit D. Thomas ſapientiſſime docens, tunc Principem (2) ſupra legem cenſeri, quando auctoritatem ſuam ſupra illam exerere valet, vel mutando, vel mutilando, vel derogando, vel diſpenſando, prout ſibi in Domino pro loco, & tempore, vel perſonis, expedire videtur. Norunt omnes, quæ ſint, & quales formulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, in Pontificiis Diplomatibus inſertæ, ubi etiam de medio tolluntur Concilia Generalia,

(1) Serm. 2. in Anniverſ. ſuæ Aſſumpt.
(2) 1. 2. qu. 96. art. 5. ad 3.

lia, quatenus indultis obſtant, vel obſtare creduntur. Teneri tamen legi Principem, docet Angelicus Doctor, non quantum ad vim coactivam, ſed quantum ad vim directivam. Verba recitare præſtat. *Princeps dicitur ſolutus a lege, quia nullus in ipſum poteſt judicium condemnationis ferre, ſi agat contra legem. Sed quantum ad vim directivam legis, Princeps ſubditur legi propria voluntate, ſecundum quod dicitur Extr. de Conſtit. Cap. Cum omnes; ex Innoc. III. Quod quiſque Juris in alterum ſtatuit, ipſe eodem Jure uti debet; & ſapientis dicit auctoritas:* (Catonis ſcilicet) *Patere legem, quam tu ipſe tuleris. Improperatur etiam his a Domino: Qui dicunt, & non faciunt; & qui aliis onera gravia imponunt, & ipſi non digito volunt movere. Unde quantum ad Dei Judicium, Princeps non eſt ſolutus a lege, quantum ad vim directivam ejus, ſed debet voluntarius, non coactus legem implere.*

Hac regula communiti Romani Pontifices, quantum ſtudium impendant, ut Sacri Canones immoti, & inviolati permaneant, nemo neſcit. Plene edocti ſunt ſententiam illam Magni Leonis ſcribentis: (1) *Tanto divinitus privilegio Nicæna Synodus eſt conſecrata, ut ſive per pauciores, ſive per plures Eccleſiaſtica judicia celebrentur, omni penitus auctoritate ſit vacuum, quid-*

S 3 *quid*

(1) Ep. 53. ad Anatol. Conſtantinopol.

quid ab illorum fuerit conſtitutione diverſum. Et tamen, teſte divo Auguſtino: (1) Poſteriora Concilia addunt, minuunt, derogant prioribus, & mutant, quia, experientia præſertim duce, diſcimus, variare diſciplinam, non tantum expedire, ſed neceſſarium fore. Hac potitur poteſtate Romanus Pontifex, & plane cæcutit in meridie, qui eam inficiatur.

Novi, obtrectatores Romanæ Sedis vulgo pronunciare; Papam non poſſe agere adverſus Canones Spiritu Dei conſtitutos, & totius mundi reverentia conſecratos. Propterea bene ſpondent Apoſtolicæ Sedis decretis obedientiam, ſi a præfatis Canonibus nullatenus diſcordent. (2) Locutum perinde fuiſſe, ajunt, Gerbertum Remenſem Epiſcopum, poſtea Silveſtrum II. P. M. Novi, has formulas iteraſſe (3) S. Ivonem Carnotenſem, & paſſim ab aliis ingeminari. Sed quo diverſo propoſito, & ſenſu, nemo ignorat. Illi contendunt, ut Canones omnimode Pontificiam excedant poteſtatem; Iſti vero ſatis habent, ut nonniſi ex neceſſitate vel ob publicam cauſam, aut ob majus bonum Eccleſiæ hujuſmodi Canones mutentur, vel diſpenſatione vulnerentur.

Ita

(1) Auguſt. l. 2. contr. Donatiſt. de bapt. c. 9. & alibi.

(2) Ep. ad Seguin. Epiſc. Senon.

(3) Ep. 60. ad Hug. Lugdun.

Ita in Gallicis concordatis compertum eſt contigiſſe, perperam tota pene Gallia reclamante, & renitente.

Et ne quis importune objiciat S. Ivonem ex Zozimo PP. ſcribentem: (1) *Non dico, quod contra novos exceſſus non liceat nova promulgare mandata; ſed hoc dico, quod dicit Papa Zozimus Narbonenſibus; Contra ſtatuta Patrum concedere aliquid, vel immutare, nec hujus quidem ſedis poteſt auctoritas. Apud nos enim inconvulſis radicibus vivit antiquitas, cui Patrum decreta ſanxere reverentiam*. Statim ad hanc objectiunculam; Reſpondeo petens, ut hic ratiocinator proferat, de quibus Canonibus locutus ſit Zozimus, & de quibus fatus ſit Ivo Carnotenſis? Ille enim de Canonibus diſſerit, qui nullam neceſſitatem pati poſſunt, ut deſtruantur, adeoque juſte impediunt poteſtatem Pontificiam in ædificationem datam, ne illos immutet, vel evertat. Hic eſt ſenſus Zozimi PP. Alter vero, nempe Ivo Carnotenſis, ſi modo inter vivos ageret, o quot Canones a ſuo tempore diverſos, vel immutatos in ſua Regione conſpiceret! Obtrectatores itaque Pontificiæ poteſtatis compello, ut tandem enumerent, & retegant illos Canones ſibi Papæ auctoritatem ſubjicientes; Quia facile deprehendent, non ab ſubjectionem referri,

(1) Ep. cit.

ſcilicet quod nequeat Papa Canones convellere, ſed ad juſtitiam, cæteraſque virtutes, quæ impediunt, a ſancitis diſcedere.

Egregie dicta confirmat Gratianus occurrens objectioni ſibi propoſitæ: (1) *Sacroſancta*, inquit, *Romana Eccleſia jus, & auctoritatem Canonibus impertitur, ſed non eis alligatur. Habet enim jus condendi Canones, utpote, quæ caput eſt, & cardo omnium Eccleſiarum, a cujus regula nemini diſſentire licet. Ita ergo Canonibus auctoritatem præſtat, ut ſe ipſam non ſubjiciat eis. Sed ſicut Chriſtus, qui legem dedit, ipſam legem carnaliter implevit, octava die circumciſus... poſtea vero, ut ſe Dominum legis oſtenderet, contra legis literam, leproſum tangendo mundavit... Sic & ſummæ ſedis Pontifices Canonibus, ſive a ſe, ſive ab aliis ſua auctoritate conditis reverentiam exhibent, & eis ſe humiliando ipſos cuſtodiunt, ut aliis obſervandos exhibeant. Nonnunquam vero, ſeu jubendo, ſeu definiendo, ſeu aliter agendo, ſe decretorum Dominos, & conditores oſtendunt... Quamquam ſi decretorum intentionem diligenter advertamus, nequaquam contra Sanctorum Canonum auctoritatem aliquid concedere invenietur.... Sacri ſiquidem Canones ita aliquid conſtituunt, ut interpretationis auctoritatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ reſervent. Ipſi namque*

(1) ad c. Ideo 25. q 1.

que ſoli Canones valent interpretari, qui jus condendi eos habent. Unde in nonnullis Capitulis Conciliorum, cum aliquod obſervandum decernitur, ſtatim ſubinfertur: Niſi auctoritas Romanæ Eccleſiæ aliter imperaverit; vel ſalvo tamen in omnibus jure Sanctæ Romanæ Eccleſiæ.

§. XVI.

Ad nonnulla exempla Reſponſio.

Etſi futilia, & millies eliſa exempla ab hoſtibus Pontificiæ auctoritatis efferantur, attamen præterire ea piget. Recolunt Honorium I. in ſexta Synodo damnatum, & diris devotum. Recenſent Joannem XII. a Synodo Romana plurimis criminibus convictum a ſede dejectum. Memorant Gregorium VI. pari eventu Pontificatu exutum. Quæ omnia, ſuperiora eſſe Concilia Pontificia poteſtate, ut ipſi ajunt, oſtendunt.

Quod ſpectat ad ſententiam ſextæ Synodi in Honorium latam, præſtat audire Hadrianum II. in Synodo Romana, in cauſa Photii ita præloquentem: *Romanum Pontificem de omnium Eccleſiarum Præſulibus judicaſſe, legimus, de eo vero quenquam judicaſſe non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus poſt mortem anathema ſit dictum*

ctum, ſciendum tamen eſt, quia fuerat ſuper hæreſi accuſatus, propter quam ſolum licitum eſt minoribus majorum ſuorum motibus reſiſtere, vel pravos ſuos ſenſus libere reſpuere: Quamvis & ibi nec Patriarcharum, nec cæterorum Antiſtitum cuipiam de eo quamlibet ſat fuerit proferre ſententiam, niſi ejuſdem primæ Sedis Pontificis conſenſus præceſſiſſet. Quod quidem & ipſa Concilia, Piſanum, Conſtantienſe, & Baſileenſe prorſus callere, viſa ſunt, quum de depoſitione Gregorii, Benedicti, Joannis, & Eugenii agere aggreſſa, cumulare non deſierunt adverſus illos, reatum hæreſis, & pertinaciæ in ſchiſmate, ne irritus, & inanis ex defectu juriſdictionis caderet per ſeſe ſententiæ vigor.

Ad judicium latum adverſus Joannem XII. nunc vergit reſponſio. Othone Imperatore agente, nec non ob Romanorum poſtulationem, congregata eſt Romæ Synodus ex nonnullis Italis Epiſcopis, quibus pauci Epiſcopi Germani ſe adjunxerunt. His præſedit ipſe Otho Imperator, dictaque ſententia eſt in Joannem exauctorationis, & depoſitionis: Qua per Othonem rogata, protinus alius in Pontificem electus fuit; Leo VIII. dictus. Poſt duos menſes pulſus eſt Roma Leo; coacta eſt alia Synodus ab Joanne, in qua intruſus Leo damnatus fuit, una cum Concilio, quod ei

fa-

ſavit, ut culmen Apoſtolicum invaderet. Quidquid deinde præpoſtere proceſſit; nempe quod, defuncto Joanne, electus fuerit in Pontificem Benedictus V. & eodem Othone hoſtiliter agente, in exilium pulſus fuerit, & Leo reſtitutus, iniquitati temporum, armorumque furori, neutiquam juſtitiæ merito tribuendum venit. Sed quid hæc ſapiant ad intentum, ignoro; niſi velint Adverſarii Pontificem Maximum ſubjicere adhuc Concilio cuilibet, etſi nullatenus Oecumenico, quod de quolibet Epiſcopo forte non ſunt dicturi. *Nam cum celebri præcepto Apoſtolus clamet accuſationem vel in Presbyterum recipi non debere, quid in Principatum generalis Eccleſiæ criminationibus licere, cenſendum eſt?* (1) Scripſit Avitus Viennenſis Epiſcopus nomine Gallicanorum Epiſcoporum ad Senatores Urbis Romæ. Idem urgetur magis ex Can. 21. Synod. VIII. Oecumenicæ in hæc verba definientis. *Si quis aliqua ſæculi poteſtate fruens, vel potens, pellere tentaverit præfatum Apoſtolicæ Cathedræ Papam, aut aliorum Patriarcharum quemquam, anathema ſit. Porro ſi Synodus univerſalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de Sancta Romanorum Eccleſia quævis ambiguitas, & controverſia; oportet venerabiliter, & cum convenienti reverentia, de propoſita quæſtione ſciſcitari, &*

(1) Epiſt. cit. ſuper.

& ſolutionem accipere , aut proficere : non tamen audacter ſententiam dicere contra ſummos ſenioris Romæ Pontifices . Poſtremum exemplum , perinde ac priora , inepte procedit. Gregorius VI. ſedit una cum Benedicto IX. & Silveſtro III. & ut videtur Baronio , Leonem Oſtienſem ſecuto , etiam cum quodam Joanne quadriforme monſtrum complente . An rite , recteque fuerit electus Pontifex Gregorius , vivente adhuc Benedicto pro legitimo Pontifice accepto, digladiantur inter ſe eruditi æque ac hiſtorici . Quamobrem in Synodo Sutrina prope Romam coacta, erroneorum Pontificum cauſa ventilata fuit, conſiliumque ipſe Gregorius accepit Papatui cedendi, ut ſcriptum reliquit (1) Victor III. narrans: Benedictum Pontificatum Gregorio reliquiſſe, ipſumque Gregorium, audita Sutrinenſi diſcuſſione, agnoviſſe, *ſe non poſſe juſte honorem tanti Sacerdotii adminiſtrare, ac proinde ſemetipſum Pontificalibus indumentis exuiſſe*. Implexa hiſtoria eſt . Utut ſit , Proviſum fuit ſcandalo , & ſchiſmati, non minus ac in Concilio Conſtantienſi. Si Gregorius VI. Pſeudo-Pontifex fuit , juſte a Synodo pulſus extitit. Si legitime Thiara potitus erat, juſtiſſime eam ſponte depoſuit in illa Synodo , cui per ſeſe præſidebat . Igitur nihil ad rem valet exemplum . Quæſtio nam-

(1) l.3. dialog.

namque præſens eſt de Synodo ſibi ſubjiciente legitimum Pontificem neutiquam de Pontifice ſe ſponte Synodo ſubdente, & ſe Pontificatu abdicante.

§. XVIII.

Potiſſimum fundamentum Adverſariorum ſententiæ convellitur.

Conſtitutam a Chriſto Domino Eccleſiam ſuam nobiſcum Adverſarii profitentur, nobiſque conſentiunt Petro datam fuiſſe plenitudinem poteſtatis, jurisdictioniſque ſupra totam, qua late patet ejuſdem conditoris Chriſti Eccleſiam, in qua & oves, & agni, & paſtores, & greges comprehenſi intelliguntur. Verum cardo difficultatis eſt, an Petro immediate, ac in propria perſona onus regiminis, ac honor poteſtatis delegatus fuerit; vel tantum Petro, perſonam Eccleſiæ repræſentanti, commiſſio facta intelligatur, itaut vel ipſe Petrus vices Eccleſiæ gerens, curam collatam adminiſtraverit, tanquam caput miniſteriale Eccleſiæ; vel eam in Chriſtum largitorem dumtaxat referat acceptam, tanquam caput ſupremum, independenter in ſui exordio conſtitutum, & tanquam Paſtor univerſalis omnium Chriſti ovium.

Aſſerunt proinde Adverſarii, Petrum quidem inſtitutum fuiſſe caput, & Paſtorem Ec-

Eccleſiæ: ſed quia perſonam Eccleſiæ agebat, tota poteſtatis plenitudo ab Eccleſia in ſucceſſores Petri derivat, tanquam miniſtros Eccleſiæ in exercitio auctoritatis, & juriſdictionis, quin prærogativam capitis, & Paſtoris deperdant; quod perinde eſt, ac dici caput miniſteriale Eccleſiæ, & membrum principale totius myſtici corporis. Porro quum tota Eccleſia ſit major qualibet parte; quumque totum, a quo omnis fluit poteſtas, ſit excellentius, ſuperiuſque parte qualibet miniſteriali, abſque dubio colligi debet, Papam eſſe Eccleſia inferiorem. Cur ergo id denegabitur Concilio Oecumenico? Nonne Concilium eſt ipſa Eccleſia congregata, cui ſemper adeſt, & Spiritus Sancti afflatus, & ipſius Chriſti præſentia, juxta firmiſſimam pollicitationem: *Ubi erunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum?*

Traditio his dictis favet, quum pleraque Sanctorum teſtimonia præſto ſint, quibus traditas claves Eccleſiæ immediate affirmant. Divinæ providentiæ convenientior modus inſtituendi Eccleſiam acceptus tribuitur, quum multitudini potius, quam uni judicium de ſumma rerum, cujuſmodi eſt fides, & indefectibile Regimen, committitur. Pernicioſa quæque diligentius, certiuſque per ſapientum conſilia, vel decreta, aut præoccupantur, aut avertuntur, quam per unius arbi-

arbitrium infinitis infirmitatibus continuo laceſſitum. Quid? Quod hæc dicere neceſſe ſit, quum defluente vita hominis Pontificis, in Eccleſia adhuc claves poteſtatis manere fateamur; in ſinu nempe illius matris, a qua profluunt, & ad quam redeunt iterum proditura. Hucuſque Adverſarii.

Removeamus ambigua, & argumentum ex ſe corruet. Admittere non dubito, Petrum duplicem perſonam geſſiſſe, quum Claves poteſtatis, & juriſdictionis ſibi collatas a Chriſto acceperit. Unam, qua electus fuit in Pontificem, deſignatuſque legitur Paſtor omnium ovium, & agnorum; eaque deſignatione conſtituta fuit Eccleſia viſibilis, unum ovile ſub uno Paſtore, unuſque Paſtor viſibilis ſuperior toto ovili, quemadmodum ipſe viſibilis Paſtor, ſub immortali, atque inviſibili Paſtore, ac Domino Chriſto inſtitutus, viceſque ejuſdem gerere intelligitur. Alteram perſonam repræſentavit Petrus, quum Eccleſiæ figuram præſeferens, accepit jus, poteſtatem, æque ac juriſdictionem, transferendi in ſucceſſores eligendos, in beneficium totius Eccleſiæ. Permittere quoque non detrecto, viciſſim Petri Succeſſores ab Eccleſia deſignatos, nedum ab alto ſuſcipere auctoritatem ſuper totam Eccleſiam, ſed etiam per ipſam Eccleſiam juriſdictionem, ut eidem in ſpiritualibus provideat. Admitto pariter claves

po-

poteſtatis, & juriſdictionis manere in Eccleſia, vacante Sede, ſopitas tamen, & vacuas exercitio, quoad plenitudinem propriam univerſalis regiminis ſuper totam Eccleſiam; reverſuras tamen in Papam, ſtatim ac rite, & Canonice electus fuerit.

His admiſſis, nequaquam impugnari poteſt, Petrum in propria perſona, ejuſque ſucceſſores accepiſſe, & accipere a Chriſto onus, & honorem dignitatis, & poteſtatis ſupra totam Eccleſiam. Abſque dubio namque eſſe debet, Paſtorem ſupremum Vicarium ipſius Auctoris Jeſu Chriſti, toto ovili ſuperiorem eſſe debere; niſi quis velit hierarchicum ordinem invertere, atque pervertere.

Porro quemadmodum ut Paſtor toto ovili ſuperior neceſſario colendus eſt, ita etiam, ut caput Morale totius corporis Eccleſiæ, eadem gaudere debet præcellentia, & ſuperioritate. Etenim etſi Eccleſia percipiatur transfundere in electum Pontificem depoſitas ſibi claves a Chriſto in perſona Petri, nullatenus tamen eas adminiſtrat, ut caput miniſteriale Eccleſiæ, membrumque hujus corporis, ſed ut Paſtor inſtitutus in Petro a Chriſto, & ut Vicarius Jeſu Chriſti; ne cogamur Papam compellere verius Vicarium Eccleſiæ, quam Chriſti, quod nullus ſomniavit Catholicus.

Diſcurſus nitide fluit. Super te Petram ædi-

ædificabo Eccleſiam meam, inquit Chriſtus. Igitur ſuper te in propria perſona: Alias illuſorius fuiſſet ſermo, ſi Petrus perſonam Eccleſiæ utique geſſiſſet, & ſenſus fieret: Super te Eccleſia ædificaturus ſum Eccleſiam. Itidem Chriſtum dicere: *Paſce oves meas*, idem fuiſſet ac dicere: oves paſcite vos: Quum mandavit: *& tu converſus confirma fratres tuos*; idem hoc eſſet ac pronuntiare: Et tu Eccleſia confirma te ipſam. Si igitur in his, & ſimilibus Chriſti locutionibus primo intelligi, neceſſe eſt, deſignari Petrum in propria perſona, cur quum traditas claves Petro legimus, perſonam Eccleſiæ primo fingere, erit opus?

Ex his cohærent omnia: & Patrum in utroque dicto traditio perpetua: & optimus providentiæ ſcopus, ut Hierarchia Eccleſiaſtica ad unitatem ſit relata in terris, quemadmodum in cœlis miro ordine ab uno effluit: & diſſidiorum occaſionis ſit excluſio, quæ in multitudine hominum perſæpe æſtuat: Ipſe tandem unus Paſtor, ac ſummus Pontifex Chriſti indefectibili pollicitatione fretus, falli, & fallere neſcius, ex Cathedra docens perpetuo, & fidei, & Eccleſiæ ſecuritas adeſt. Quod ſi adverſo Numine contingeret, fieri Papam a fide devium, vel ſchiſmatis pertinaciſſimum fomitem, jam divina opitulante providentia proſpectum eſt, ut Eccleſiæ judicio ſubjicia-

T tur,

tur, in cæteris ineffabili æterni Judicis decreto reſervatus. En in tuto ſunt omnia.

Audiant hoſtes noſtri, & iterum audiant egregium oratorem Gallum compendio rei, & rationis, prædicta quælibet confirmantem; nempe Epiſcopum Meldenſem in publico Conſiſtorio, ſedente adhuc Concilio Florentino poſt ſeſſ. 29. nomine Chriſtianiſſimi Caroli VII. ingenue perorantem, atque contra nefarios conatus Conventus Baſileenſis diſerte dicentem: (1) *Nimio fervore reſiſtendi ad hanc veſaniam Baſileenſes devenerunt, quod ſupremam poteſtatem in uno ſuppoſito conſiſtere negant, ſed eam in multitudine, quæ cito in diverſa ſcinditur, collocant; & ſic pulcherrimam Eccleſiæ Monarchiam, quæ Chriſtianos huc uſque tenuit in unitate fidei, in uno ritu Sacramentorum, in una obſervantia mandatorum, in iiſdem cæremoniis divini cultus, atque pacem, & tranquilitatem aſſeruit, nunc abolere contendunt, nobiliſſimam politiam ad democratiam, vel Ariſtocratiam redigere molientes.*

Hæc fuit Baſileenſium veſania, ſubjicere Papam Concilio deſpotice, ſive fidei, aut ſchiſmatis reus deprehendatur, ſive inſons extiterit: Illumque decretis ligare, ne poteſtatem ſuam exerat, ſubiturum tamen periculum incidendi in correctionem Concilii.

(1) Raynald. ad an. 1441.

lii. Eandem ideam proferunt, qui decreta Conſtantienſia extollunt, quique etiam extra caſum violatæ fidei, & inducti ſchiſmatis, vel producti, ea interpretantur. Hoc prorſus eſt momentum controverſiæ motæ ab illis quibus cum pugnamus. Implicat igitur, conſiſtere decreta Conſtantienſia ſeſſ. IV. & V. in ſenſu Baſileenſium, & non incidere in Veſaniam, quam Gallicanus Orator publice execratus eſt.

Ad objecta, quibus immoderata ingenia Pontificiam ſuperiorem Concilio auctoritatem carpunt; eſſe ſcilicet Papam Miniſtrum Eccleſiæ, membrum, & partem Eccleſiæ, in Eccleſia, & ab Eccleſia vel electum, vel probatum, ſumentem ab Eccleſia depoſitam plenitudinem poteſtatis; & his ſimilia. Reſpondeo; ſi quid hæc valerent, æque probarent, Monarchicum, & independens dici non poſſe V. G. Gallicum Regnum, quia dejecto Chilperico, & evecto in Thronum Pipino, omnia prædicta impleta ſunt, quæ per adverſarios ſubjiciunt poteſtatem ſubditis. Quæ ſi negabunt, ut proclive eſt credere, perperam urgebunt contra Papam; eo fortius, quia hic eſt immediatus Chriſti Vicarius, cui tradidit Jeſus Chriſtus ex depoſito (ut ita dicam) Eccleſiæ, plenitudinem poteſtatis, quam quum exerceat in beneficium Eccleſiæ, nihil repugnat adhuc, Miniſtrum Eccleſiæ Papam dicere. Sed quor-

 ſum

ſum hæc ad ſubjiciendum Papam Eccleſiæ, vel Concilio?

Diſcutere non abs re eſt, allatas arguendi formulas. Deducunt enim, vel ad ludicra, vel ad hæreticalia figmenta. Quoniam ſi Papam, ut partem Eccleſiæ, ſubdi neceſſe foret Eccleſiæ; Cur quoque, & ipſum Concilium non ſubdetur Eccleſiæ, quum & ipſum ſit pars Eccleſiæ? Nonne in Eccleſia ſit? Nonne ab Eccleſia auctoritatem accipit? Nonne Eccleſia numeroſius, & plenarius Concilium quolibet priori celebrato hucuſque cogere poteſt? Ergo ſi quid valet inepta argutatio, evincet, quodlibet Concilium, quantumlibet generale, vel alteri poſteriori, & pleniori Concilio ſubeſſe, vel ipſi Eccleſiæ, cujus pars, & membrum exiſtit. Rurſus, ſi poteſtas data eſt Eccleſiæ, ut Papæ communicaretur cum ſubjectione ad Concilium, cur per ſe ipſam illam eandem non valebit exercere, & ſupra Papam, & ſupra Concilium? Quumque Eccleſia conflata ſit ex hominibus utriuſque ſexus, tum ex Eccleſiaſticis, & laicis, ex ovibus, & Paſtoribus, quis juſte omnibus denegabit jus hanc poteſtatem exerendi? His arguendi formulis ludunt, & fallunt hæretici; iiſdemque Novatores utuntur ad fingendam Eccleſiam, & Hierarchiam, ab illis, quæ modo ſunt auctore Chriſto, diverſas.

§. XVIII.

§. XVIII.

Confectaria compendiarie deducta ex dictis in utraque diſſertatione promuntur in medium.

PEtrum inſtitutum fuiſſe a Chriſto fundamentum Eccleſiæ, nemo inficias ibit, quum id Evangelica veritas lucidiſſime omnes doceat. Deinde quum omnium cura eidem Petro commiſſa fuerit, unum deſignatum eſt ovile, nimirum univerſa Eccleſia, cui unus ſupremus Paſtor congrue debebatur. Quia vero unitas Paſtoris magis intime ad unitatem capitis comparatur, quum (1) ex Apoſtolo Eccleſia Corpus nuncupetur, proinde eodem Jure a Patribus, & Conciliis non tantum Paſtor, ſed etiam caput viſibile Eccleſiæ, ſub capite inviſibili Chriſto, publice conclamatur. Porro Paſtori accedet totum ovile regendi miniſterium, quod idem eſt, ac dici, & eſſe univerſalis Eccleſiæ Rectorem, quemadmodum conceptis verbis profeſſi ſunt Patres Conſtantienſes ſeſſ. 40. & alibi. Hæc regiminis ratio tota petenda venit a Pontificio Petro tradito illis verbis: *Quæcunque ſolveris in terris, erunt ſoluta & in Cælis, & quæcunque in terris ligaveris, erunt ligata, &*

(1) Ad Coloſſ. 1.

in Cælis . Clavium nomine poteſtas omnis comprehenditur ; non erga unum Cælum tantum, ſed ad omnes Cælos, ultra terram extenſa, ut indicium ſit, omnia impedimenta tollere poſſe, quominus aperiantur, vel actutum claudantur. Duplex namque obſtare poteſt impedimentum. Unum ex parte intellectus, quod eſt ignorantia: Alterum ex parte affectus, quod eſt peccatum. Illud tollit Petrus Magiſterio, & doctrina: Iſtud evacuat abſolutione, & remiſſionis diſpenſatione. Quibus bene circumſpectis, liceat mihi de Vicario Chriſti, ſalva debita proportione, verba Apoſtoli retexere: (1) *Ut ſit in omnibus ipſe Primatum tenens, quia in ipſo complacuit, omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipſum*. Utique plenitudinem dicimus poteſtatis, & juriſdictionis, quæ major in terris ſit, vi cujus reconciliantur omnes in Chriſtum harum clavium datorem.

Itaque ſi Petrus, ejuſque ſucceſſores Romani Pontifices, eodem jure, quo eſt Paſtor, & Rector Univerſalis Eccleſiæ, eſt quoque ſupremus Doctor, & Magiſter ejuſdem: (2) *An volumus* (cum Cano percunctabor) *ut his diebus non ſit Judex in Iſrael, ſed unuſquiſque, quod ſibi videtur bonum, id & faciat, & ſentiat? Volumus*, *in-*

(1) Ad Coloſ. 1.
(2) De loc. Theol. l.6. c.3.

inquiunt Evangelii libertatem. Anne eſt libertas Civitati, nullum habere, a quo regatur? eſt libertas Navi, ſine gubernatore undis, ventoque permitti? Libertas ergo erit, ut quidam ait, nullum eſſe in ſchola præceptorem, nullum in humano corpore caput, nullam mentem in homine, ſed ſolis cupiditatibus turbari, ac miſceri omnia pro libidine? Id vere ne pecudes quidem cuperent, quarum intereſt Paſtores habere, a quibus deducantur in paſcua, atque in eis defendantur ab injuria ferarum. Non itaque, ut ad propoſitum revertamur, domus una ſine Patreſamilias, una Civitas ſine Rectorem, ovile unum ſine Paſtore, uno mortuo Petro relictum eſt, ſed eſt aliquis, qui illi in regendi, ac paſcendi oves auctoritate ſuccedat.

Hæc porro præclara dignitas, atque ſuprema prærogativa auctoritatis plane exigit, ut omnes ſibi ſubjiciat, omnibus emineat, & præſit, neminique ſubſit. (1) *Quinimo qui a Romana quidem ſede defecerunt, hi ſchimatici ſemper in Eccleſia ſunt habiti, qui vero hujus ſedis de fide judicia detractaverunt, hæretici. Quæ profecto omnia ſatis oſtendunt, non humano, ſed divino decreto Eccleſiam Romanam, & cæteris eſſe præpoſitam, & Petri privilegia jure ſibi ſuo vendicaſſe... Adde quod Apoſtolicarum tra-*

(1) Idem Cano loc. cit. c.7.

ditionum ſinceritas non poſſet ad nos uſque ſervari, alias Eccleſias, hæreticis Epiſcopis toties occupantibus, niſi una ſedes Apoſtolica, inter tot orbis tumultus, fixa, intemerataque conſiſteret. Ad hæc, cum Concilia, & provincialia, & Generalia, ſine Romani Pontificis auctoritate nonnunquam erraverint, nunquam autem, ſi Romani Pontificis auctoritate firmata ſunt, ſatis perſuaſum eſſe debet, Conciliorum, atque adeo totius Eccleſiæ firmitatem a Romano Pontifice derivari.. Præterea ſi inter Patres Concilii eſt controverſia, vel de intellectu ſacrarum literarum, vel de uno quolibet libro, an Canonicus ſit, nec ne, vel de alia hujus generis quæſtione, ad hanc litem componendam, Judicem ponere neceſſe eſt; cujus tamen, ſi errare poſſit, incertum judicium erit. Judex autem inter Patres Concilii diſſidentes nullus in Eccleſia, niſi Romanus Epiſcopus eſt agnitus.

Ex his productis principiis tum ex Evangelicis dictis, tum ex Romanorum Pontificum, Conciliorum, Patrumque Eccleſiæ ſententiis, facile eſt deducere, in errorem labi oppoſitam de fallibilitate Pontificis Romani opinionem. *Quod ſi in hoc erro* (Cani utar verbis) (1) *quod Romanæ Sedis privilegia a Chriſto illi conceſſa, & tueor, & contradicentes hæreſeos nomine condemnan-*

(1) loc. cit.

nandos eſſe credo, non ſolum tuto, ſed libenter erro: Nec mihi errorem utilem, quo etiam delector, ſine rationis præſertim vi extorqueri volo. Nam me non ſolum ratio, ac diſputatio impulit, ut ita crederem, ſed nobilitas etiam ſummorum Theologorum, & auctoritas. Hieronymus profanum eſſe, & perjurum dicit, qui Cathedræ Petri, & Romanæ Sedis fidem non fuerit ſecutus. Cyprianus alienum, ait, eſſe, prophanum eſſe, hoſtem eſſe, qui univerſalis Eccleſiæ non tenet unitatem, hoc eſt, lumen unum, unde multi radii: radicem unam, unde multi rami: fontem unum, unde multi rivi; petram unam, ſupra quam Eccleſia ædificata eſt: Unum Pontificem, qui cæteros omnes ſua vi, & auctoritate contineat: A quo ſi radium tollas, extinguatur; ſi frangas ramum, intereat; ſi præſcindas rivum, areſcat. ſic enim ille declarat. Atqui in fidei controverſia Apoſtolicæ Sedis fidem, judiciumque detrectat, is nec unitatem tenere poteſt, nec lumen, nec radicem, nec fontem. Atque Cyprianus idem: Qui Cathedram, inquit, Petri, ſupra quam fundata eſt Eccleſia, deſerit, in Eccleſia ſe eſſe non confidat. Ambroſius pro eodem penitus habet, catholicum eſſe, & cum Romana Eccleſia convenire. Gregorius ſic Sedis Romanæ auctoritatem in Religionis, fideique cauſa exiſtimat eſſe amplectendam, ut qui noluerint,

ab

ab ejus petræ, ſupra quam Chriſtus univerſalem fundavit Eccleſiam, ſoliditate, convellantur. Leo exortem divini myſterii eum eſſe affirmat, qui auſus fuerit a Petri ſoliditate recedere, & impiam præſumptionem, quæ petræ iſtius firmitatem, Deo ædificante conſtructam, nititur violare. Nicolaus finit, quod qui Romanæ Eccleſiæ privilegium ab ipſo ſummo omnium Eccleſiarum capite Chriſto traditum auferre conatur, hic procul dubio in hæreſim labitur. Nam fidem, inquit, violat, qui adverſus illam agit, quæ eſt mater fidei; Hanc vero Nicolai ſententiam noli, quæſo, lector contemnere; quæ ſcilicet actione 1. & 7. Synodi octavæ confirmata eſt.. At enim doctrina ſana oves paſcere, fratres in fide confirmare, univerſas gentes per os illius audire verbum Evangelii, & credere, ſupra illum ædificare Eccleſiam, ut portæ inferi non prævalerent adverſus eam, non Petro, ut privato homini, ſed ut Reipublicæ Chriſtianæ præfecto congruebant. Quocirca ambigi inter catbolicos nec debet, nec vero poteſt, quin Romanæ Sedis de fide, & Religione judicia certa ſint.

Nunquam pigebit, verba ſummi Theologi Cano pro epilogo prioris Conſectarii adhibuiſſe, quia neque ſtrictius, neque nervoſius ad rem dici poteſt: Neque quoque verius. Etenim, hiſtoria duce, comprobamus, dixiſſe Victorem 1. non eſſe Judæo-

rum

rum tempore celebrandum Paſcha; certumque judicium fuit, & refragantes errantibus ſunt adnumerati. Dixit Stephanus I. non eſſe iterandum baptiſma iis, qui ab hæreticis baptizati fuere, ejuſque ſententia, ut fidei regula habita eſt; reluctantes in hæreſim prolapſi ſunt. Damnavit Clemens XI. Queſnelliana dicteria, & impugnantes cum Novatoribus adſcripti recenſentur, Conſtitutione *Unigenitus*, ut regula fidei agnita.

Bene ſit, ajunt Adverſarii, ſed accedente Eccleſiæ conſenſu, quo Pontificia judicia in dogma fidei tranſeunt. Sed, proh Deus immortalis! quis ex Evangelio, ex Conciliis, aut Patribus hanc unquam valuit conditionem educere? Ipſa partium diſſenſio ſatis oſtendit, quo fragili, ac caduco hæc opinio innixa ſit fundamento. Alii univerſalis Eccleſiæ conſenſum expoſcunt, conſtituendo infallibilitatem dogmatis adeo pendulam, ut ad Calendas Græcas vix ſuam ſortiatur fidem apud fidelium mentem. Alii Provincialium, vel Nationalium Epiſcoporum aſſenſum poſtulant, ut ſibi unice adſcribant indefectibilis fidei meritum, & donum. An autem Epiſcopi alicujus Provinciæ, vel Nationis poſſint dare infallibilitatem, quam non habent, extranea omnino apud illos quæſtio eſt, nec digna inquiſitione. Alii recentiſſime effutiunt, neceſſarium eſſe ad infallibilitatem dogmatis

aſ-

aſſenſum illius Eccleſiæ, ubi exorta eſt hæreſis, perinde acſi ex merito parti hæreſeos monſtri, privilegio donata ſit, fidem ſtatuendi in terris. Quod ſi hæc particularis Eccleſia ſilebit, actum eſt de definitione, & dogmate. Prætereo alios ad hanc veſaniam perductos, ut neque conſenſu utcumque, ſint contenti, ſed prorſus exigant a quolibet orbis Epiſcopo judicialem ſententiam, poſt exactam maturam diſcuſſionem Apoſtolici decreti, ad comprobandum poſt Papam, Epiſcopum judicaſſe. Itaque & Epiſcopus Smyrnæ, & Epiſcopus Pechini apud Sinas, plurimique alii per infidelium partes diſperſi, hanc provinciam aſſumere coguntur, ne dogma fidei pendulum hæreat in corde fidelium: Vel tot Epiſcopi per orbem diſperſi hoc infortunium pati cogentur, non habendi partem in Eccleſia per ſuum conſenſum. Alii tandem nuperrime excogitarunt dogmatis infallibilitatem in Apoſtolico judicio petere ab conſenſus acceſſu ampliſſimi Collegii Cardinalium Romæ ſedentium, loco Cleri Romani, ac ſi, ut lepide quis opinari poſſit, quod ampliſſimi Cardinales ſibi in electione Papæ reſervent infallibilitatis privilegium, collaturi deinceps ſuo loco, & tempore, accedendo Pontificiæ definitioni.

Itaque quot capita, tot ſententiæ; & quo magis excurrit opinandi libido, eo longius

gius a veritate abſcedit. Agitur de dogmate fidei, vel ut quiſque in fide integre quieſcat, vel ut ab errore concepto diſcedat, vel ut hæreſim ingruentem caveat, atque perinde exhorreſcat; & interim Næniæ finguntur, inanibus verbis fideles decipiuntur, Fidei, ac Eccleſiæ illuditur, & dumtaxat errori, atque hæreſi laxantur habenæ: Ubi e contra ſemel prolata Romani Pontificis ex Cathedra ſententia, inſtructi fideles, debere per os Petri audire verbum fidei, & credere, actutum intellectum captivantes in obſequium fidei in una fide conveniunt, & in eadem permanent regula. quæ ſi, ſepoſitis partium ſtudiis, ac dimiſſa effræni libertate opinandi, ſancte, & recte librentur, ad meliora deducentur Populorum conſilia. Et hæc ſatis de primo conſectario.

§. XIX.

Alterum Conſectarium affertur.

EOdem prorſus jure, quo ſtat ſententia de infallibilitate Romani Pontificis, ſtatuta quoque manet altera de ejuſdem ſuperlativa auctoritate ſupra Concilium. Siquidem, quemadmodum eſt unum ovile, & unus Paſtor, perinde eſt una Eccleſia, & unum caput viſibile, ſub inviſibili capite Chriſto. Sicut igitur ſalva unita-

te

te ovilis, nunquam ſive agnos, ſive oves colligere eſt in aliqua caula, quæ minime ſubſint eidem Paſtori, ne multiplicetur aut ovile, aut Paſtor; ita ſalva unitate Eccleſiæ, non conſiſtet Eccleſia viſibilis, niſi ſub uno capite viſibili, ſcilicet Papa, maneat. Itaque, ſive ovile ſit diſperſum per paſcua, ſive congregatum in caula, ſi unitatem ſervat, ab uno, neceſſe eſt, pendere illud Paſtorem. Ipſaque Eccleſia pariformiter, ſive ſit diſperſa per orbem, ſive adunata in Concilio, pro ſua indiviſa unitate cogitur ab eodem capite regi, quod dominetur. Conati ſunt hæretici hanc unitatem ovilis, & corporis myſtici diſſolvere; propterea ab initio, impellente diſſidiorum auctore, rebellarunt, ut vidimus, a Pontifice Romano hæretici Ariani, & Pelagiani, vel dicendo ſententiam adverſus Papam, vel ab ejus judicio appellando ad Concilium plenarium. Verum ſunt ne facta impiorum hominum tradenda in exemplum? Licet ne Catholicis ſapere alienis ab Eccleſia experimentis?

Palam eſt, Romanum Epiſcopum alieno non ſubjici judicio, niſi ſit a fide devius, vel ſchiſmatis obduratus auctor, ex cognatione, quam inter ſe hæc ſcelera ineunt. Aliud, & aliud decretum providentiæ divinæ utrumque præordinavit. Extra hos caſus judicio dumtaxat divino eſt rationem redditurus. Hinc Patres, hinc Conci-

lia,

lia, hinc proceres poterunt quidem, ſalva debita reverentia corripere, atque objurgare Pontificem, ſi ſcandalo ſit Eccleſiæ, ſed nunquam in illum judicium ferre, & nequidem attentare. Profitentur undique Catholici omnimodam obedientiam debere Romano Pontifici, ut Chriſti in terris Vicario, quo major non eſt aſſignandus. Profitentur Patres, Profitentur omnes Theologi de neceſſitate ſalutis eſſe, ſubjici ſummo Pontifici, uti profeſſa quoque eſt tota antiquitas. Qui excipit Concilia, vel illa ab Eccleſia ſeparat, vel illa a catholico dogmate excludit. Proloquium namque hæreticorum eſt, immediate tantum ſub Chriſto capite inviſibili degere fideles ut corpus viſibile Eccleſiæ acephalum conſtiuendo effrænes admittant.

(1) *Præterea* (utar verbis Magiſtri Cano, quia urgentiora non ſuppetunt) *Præterea Eccleſiæ conſuetudo hoc manifeſte declarat. Nunquam enim admiſſa eſt appellatio in cauſis fidei a ſede Romana, ſed hæreticos ab ea judicatos, Eccleſia ſemper hæreticos etiam judicavit; & certe ſi Romanæ Sedis judicium fallax eſſet, Concilii vero eſſet verax, & certum, naturæ, rationi, veræque Theologiæ is adverſaretur, qui appellationem a Pontifice ad concilium denegaret. Quo uno argumento, oſtendit Gelaſius, Sedem Apoſtolicam de tota Eccleſia judicare,*

(1) l.6. de loc. Theol. c.7.

re, ipſam vero ad nullius pertinere judicium. Jam illiuſmodi appellationes, in fidei præſertim dogmate, Eccleſia neſcit; nam iis hæretici ſolum utuntur.

Quid ſi admitterentur hujuſmodi appellationes a Romana definitione ad futurum Concilium? Nonne ſuſpenſiva admiſſio licitam faceret hæreſi licentiam impune graſſandi per populos, & hæreticis ipſis permiſſum redderet impune interim vivendi ad longiſſimum tempus; cum ſatis apud omnes compertum ſit, quantum difficile ſit congregare Concilium Generale, & ſæpe etiam impoſſibile ex frequenti temporum perturbatione? Quamobrem eritne credibile, quod Eccleſia hac infelici conditione, adeo aliena a Chriſti providentia, fuerit conſtituta, ut ab improbis fidei hoſtibus quati poſſit, defendi a probis non poſſit, labefactari cogatur, propulſare injurias expedite prohibeatur, donec Concilium convocet? Repugnat ratio, obſiſtit ſenſus, exhorreſcit imaginatio, experientia interpoſitæ in hoc ſæculo appellationis a Conſtitutione *Unigenitus* nos plene, ac luctuoſe docuit, & adhuc docet; imo ſeram poſteritatem docebit, quam flagitioſum ſit, in re tam gravi contra Canones, & adverſus veritatem provocare. Quod ſi vidiſſet nuperrimus ſcriptor, hoc remedium exitiale, neutiquam remedium neceſſarium dixiſſet.

Heu

Heu tamen! Incaſſum hæc ob oculos objiciuntur: obfirmatus animus non flectitur. Agitur de Fide: ad ſuperioritatem Concilii divertitur. Propulſantur hæretici: opinio de auctoritate Papæ pugnam præoccupat. Inſtruuntur ſubditi Paſtorali doctrina: obtruditur diſceptatio adverſus Pontificiam auctoritatem. Diſputatur in Scholis, propugnantur theſes; In primis agitur de labefactandis Sedis Romanæ privilegiis. Ex Cathedra inſtituuntur diſcipuli. Sed inter prima rudimenta apprime imbuuntur, ut ipſi nec fallere, neque falli poſſint; Romanus vero Pontifex utrumque patiatur, etſi ex Cathedra definiat. Itaque ſi eduntur a Romana Sede Conſtitutiones dogmaticæ, ad Concilium provocatur, & de poteſtate tranſigere eſt totus conatus. Obedientia Papæ debita prædicatur, & pugna pluſquam Vatiniana committitur. Deus meliora!

Ferrandus Carthaginenſis Diaconus, ſæculo ſexto ad Severum Scholaſticum ſcribens, in hæc verba fatus eſt: *Interroga, vir prudentiſſime, ſi quid veritatis cupis audire, principaliter Apoſtolicæ Sedis Antiſtitem, cujus ſana doctrina conſtat judicio veritatis, & fulcitur munimine auctoritatis.*

Sanctus Gregorius M. (1) ad Epiſcopos Galliarum ſcribens, commonuit, quid facto opus erat in emergentibus diſceptationibus,

(1) L. 4. Epiſt. 52.

bus, quæ graviori indigerent examine. *Siquam vero contentionem*, inquit, *quam longe faciat divina potentia, de fidei cauſa evenire contigerit, aut negotium emerſerit, cujus vehemens ſit fortaſſe dubietas, & pro ſui magnitudine judicio Sedis Apoſtolicæ indigeat: examinata diligentius veritate, relatione ſua ad noſtram ſtudeat perducere notionem, quatenus a nobis valeat congrua ſine dubio ſententia terminari*. Eccquid magis rationi, imo juri univerſali nedum conſonum, ſed etiam debitum cenſeri poteſt, quam integrum relinquere Sanctæ Sedi de poteſtate ſua examen, & judicium? Audebit ne quiſquam, citra injuriam ſui Principis de ejus auctoritate quid imminutum, quid indecorum proferre? Et audebunt ſubditi Eccleſiaſtici, proceres Hierarchici, Univerſitates beneficiis Pontificiis inſtitutæ, & privilegiis amplificatæ, Filii prædilecti, invito Romano Pontifice, & contradicente, peremptorie dicere de ejus poteſtate; nunc auctoritatem decurtando, nunc juriſdictionem intercidendo, nunc errorem imponendo, ſuſdeque Pontificium circumſecando, quin doloris ſenſu affectus injuſtitiam repulſet, arrogantiam retundat, & ſua vindicet jura?

Exarſit Bonifatius VIII. fulmina intorſit Alexander VII. Pluribus indignationibus conqueſtus eſt Innocentius XI. contra editas

Cle-

Cleri declarationes. *Irritas, caſſas*, & inanes declaravit fore, & eſſe Alexander VIII. Purgationis ſpeciem exegit Innocentius XII. Neque ipſe Rex Chriſtianiſſimus Ludovicus XIV. detrectavit in Religionis ſuæ ſpecimen; literas ad eundem Pontificem dare, quibus teſtatam voluit erga Apoſtolicam Sedem ſui animi venerationem, & erga illius ſupremam auctoritatem, intimam ſui cordis demiſſionem: Factoque ſpopondit ſe laturum protinus remedium, ut decreta infecta jacerent, liberumque omnibus foret dicere, oppoſitas declarationi theſes docere poſſent, atque defendere, nec non Pontificium, qua late patet, tueri, vindicare, & prædicare. Quo fato hæc ſpes evanuerit, & pejora prioribus ſint ſubſecuta, videant mente, & conſilio præditi, atque dijudicent an recte cohæreant. Nobis interim alte inſitum ſit illud Nicolai I. ad Carolum Calvum ſcribentis: (1) *Privilegia Romanæ Eccleſiæ, totius ſunt Chriſti, ut ita dicamus, remedia Eccleſiæ Catholicæ.*

Ad rem appellationis, unde divertimus, revertamur. Etiam de rebus ad diſciplinam ſpectantibus provocare a Romano Epiſcopo ad Concilium, fuit opus Donatiſtarum, malæ ſobolis fructus. Antiqui Galliarum Epiſcopi hanc audaciam improbarunt, imo Ivo Carnotenſis eam execrari non omiſit, con-

(1) Ep. 30.

ſulens veram procedendi rationem, nempe ad eundem Pontificem confugere, ut iterum cauſa repetitis curis exagitetur. Verum ſurdis canitur. Ad futurum Concilium appellandum eſt, queruli hoſtes vociferant. Sit incertus hic Judex futurus, ſit nunquam futurus, ſit neque poſſibilis, nihil intereſt, inquiunt, eſt appellandum. Jaceat deinde appellatio, tantum abeſt, ut convocatio Concilii urgeatur, quin potius parati ſunt omnia conſectari impedimenta, ne cogatur. Ubi nam hæc jura leguntur ad illudendum, & colludendum ſelecta? Nonne admiſſis his tergiverſationibus, adhuc ſuo pondere, atque auctoritate dejiciuntur Conciliorum Generalium ſententiæ, & decreta? Ita plane. Eutyches in Concilio Conſtantinopolitano damnatus, aliud Concilium petiit convocari; Interim in perniciem Eccleſiæ, curabat, ut pendula remaneret Concilii ſententia. Taddæus Friderici II. Imperatoris orator damnatus a Concilio Lugdunenſi I. ad aliud plenius Concilium auſus eſt provocare. (1) Refert Cardinalis Pallavicinus, ipſos Gallos, qui enixe poſtularunt cogi Concilium Tridentinum, ut & fidei, & diſciplinæ Canones ſancirentur, acceptis dogmatibus, cætera rejeciſſe. Quæ omnia argumento ſunt, provocari ad contu-

(1) Hiſt. Concil. l. 3. c. 5. & 7. & l. 24. c. 10. & 11.

tumaciam eludendam; poſtulari alium Judicem, ad declinandum judicium latum, & ad irridendas omnes leges flagitari Concilium. Si hac providentia excogitari poſſit bene inſtituta Eccleſia, & ſi hac methodo regi poſſit in ea, qua pollet ſanctitate, videant aulici, per quos hujuſmodi deliramenta a regimine politico exulant. Videant Epiſcopi, qui ea ipſa in ſua diœceſi horrent. Videant omnes Fideles, qui a ſuo ſupremo Paſtore expetunt, tuto dirigi ad Cœlum.

Provide tanto malo occurrerunt Summi Pontifices, Joannes XXII. & Calliſtus III. & Xiſtus IV. & Pius II. & Martinus V. & Julius II. datis diplomatibus, quibus hujuſmodi appellantes diris devovent, & hæreticis accenſent. Identidem poſtremo ſucceſſores quotannis in Cœna Domini repetitis ſpiculis hoc ipſum confodiunt. Ludovicus XI. Chriſtianiſſimus Galliarum Rex, audita Xiſti IV. Conſtitutione, qua appellationes ad futurum Concilium execrabatur, & appellantes, ut hæreticos percellebat, voluit, juſſitque Pontificium diploma ſolenniter denunciari, ut refert Odoricus Raynaldus. (1) Appellavit ad futurum Concilium Dietherus Archiepiſcopus Moguntinus, eumque pudore ſuffudit Rodulphus Pontificius Nuntius, in hæc verba alloquens.

(1) Ad an. 1483. n. 22.

(1) *Oro, a quo Judice provocaſti? Ab eo certe, qui non habet in Terra ſuperiorem; Nam quis major Papa in terris? Quæ celſior auctoritas? Quæ ſublimior dignitas? Quæ poteſtas altior, quam Jeſu Chriſti Vicariatus? Ab eo appellaſti, Dietbere, qui tamen ægre ferret, ſiquis Provincialium tuorum a te ipſo appellaſſet. Sed quem appellaſti Judicem? Quem provocaſti tuæ cauſæ cognitorem? Futurum Concilium, dicis, appellavi. Et ubi eſt futurum Concilium? Ubi ſedet? Ubi Tribunal ejus requirimus? Pulchra inventio, ut impunita ſint ſcelera; ut liceat ſine metu judicii aliena invadere. Is Judex appellatur, qui nunquam reperitur. In conventu Mantuano adverſus hanc nequitiam lex edita eſt, quæ appellanti ad futurum Concilium eam irrogat pœnam, qua rei Majeſtatis, & fauctores hæreticorum plectuntur.* Addidit Xiſtus IV. (2) *hujuſmodi tranſgreſſores aliud caput in Eccleſia Dei, ac imaginarium majus, & ſublimius tribunal confingentes contra Apoſtolum dicentem; Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id, quod Chriſtus inſtituit; hujus S. Sedis primatum negare, Eccleſiæ unitatem dividere, non unum ſolum privilegium Eccleſiæ adimere, ſed præcipuam, & principalem dictæ Sedis auctoritatem, quam & vox Chriſti, & Majorum tra-*

(1) Raynald. ad an. 1461. n. 18.
(2) Raynald. ad an. 1483. n. 20.

traditio, & Canonum fulcit auctoritas, penitus ſubvertere non verentur, præ cæteris deteſtabiliores eſſe, & eorum appellationes, quacumque occaſione interponerentur, non ſolum irritas, & inanes, ſed fraudoloſas, & ſacrilegas, & hæreticas eſſe.

Audiamus iterum ſapientiſſimum Magiſtrum Canum differentem in hæc verba: (1) *Sed provocaverunt Doctores Pariſienſes a Concilio Lateranenſi* (addam, & poſtremo a Conſtitutione Unigenitus, ut non miremur, ſi minime parcant Pontificiæ auctoritati, qui neque Concilio obtemperare geſtiunt, & quemadmodum Papam ſubditum volunt eſſe Concilio, perinde & unum Concilium alteri ſubeſſe faciunt, ut judicia, quæ diſplicent, prope in infinitum pendula protraherentur. Eſt ne ſic agere opus Dei, Eccleſiæque negotium?) Ad noſtra redeamus: *Provocaverunt Doctores Pariſienſes, inquit Cano, a Concilio Lateranenſi, & appellatio nomine Academiæ circumfertur. Quorum illa fuerit, ego hic non diſputo. Illud aſtruo, non ſine Eccleſiæ ſcandalo, atque pernicie circumferri;* & alibi propius pericula, & foveas oſtendit, dicens: (1) *Qui vero contempſerunt, inaniaque, & levia, ac pro nihilo exiſtimarunt, omnes ad unum periclitati ſunt, & ii, qui manifeſte*

(1) De loc. Theor. l. 5. c. poſtr. ad 9.
(2) L. 12. c. 10.

ab Eccleſia diſceſſere, & ii, qui Eccleſiæ fuere ſuſpecti, poſtremo ii, qui in occulto adhuc latent, ſed ſuo ſe tempore, ut cæteri, prodent. Hactenus Cano.

§. XX.

Tertium Conſectarium accedit.

SEſſionis IV. & V. Concilii Conſtantienſis decreta, quibus contenditur ſubactum Papam Concilio tunc coacto, & cuilibet alteri futuro, futile argumentum hoſtibus præbent, cui ut Achilli unice adhæreſcere, & incumbere ſe jactitant: Dilucide res explicabitur. Donec præſentia Joannis XXIII. cujus auctoritate coactum fuerat Conſtantiæ Concilium, perſtitit honeſtatum, nemo molitus eſt quidquam adverſus Pontificiam dignitatem. Aſt ubi audierunt Patres clam ſe ſubripuiſſe Conſtantia Joannem, timorem, & ira perciti, ne Joannes declinare ad ſchiſma æternum prolatandum, meditaretur, actutum ſub capite Chriſto immediate ſe eſſe profeſſi ſunt, decreveruntque, Papam ſubeſſe Concilio, tam præſenti, quam cuilibet alteri. Hæc conſtant ex ipſa facti ſpecie ab hiſtoria, & actis deſcripta, ex quibus plura diſcimus. I. Patres in ſuſpicionem veniſſe, ne Joannes diſſolveret Concilium; idcirco conatum

præ-

præoccupare ſtuduerunt, invocato in caput Chriſto, deleto capite viſibili Joanne. II. Concilium ſtatim in decreta ſeſſ. IV. & V. deſcendiſſe, ut perterrefactum Joannem cogeret ſtare promiſſis, ſtudio delendi dirum ſchiſma, unde & precibus, & minis enixe curavit, ut Conſtantiam Joannes rediret. III. Concilium, ne ſua ſpe fruſtraretur, omnem lapidem impulit, ut Joannes ſe ſubjiceret Concilio, in his ſignanter, quæ ad ſchiſmatis extinctionem conducere poterant. IV. Concilium animadvertens, & ferro, & igne in illo extremo diſcrimine utendum eſſe, per comminatam depoſitionem, dignitati cedere Joannem coegit, qui proinde acceptando depoſitionis ſententiam in eum latam, Concilio ſe ſubjecit.

Itaque quemadmodum Joannes ſibi conſtans non fuit, perinde Concilium vacillavit, & plene de adſcita auctoritate dubitavit; dubiique gravis momenta ipſa ratio ſuppeditabat. Tum quia ipſum Joannem agnovit, ut caput, in convocatione Concilii. Quomodo igitur intra unius, vel alterius diei ſpatium mutilum, & acephalum, ſine capite viſibili poterat Concilium ſe declarare? Tum quia ipſum Concilium admodum infrequens, utpote unius tantum obedientiæ, jure in ambiguo erat, an ut Eccleſiam univerſalem repræſentans, agnoſceretur, perinde ac expertum fuerat Conci-

cilium Piſanum. Tum quia ſi Concilium ſua auctoritate plenaria conſtans ſibi videbatur; Eccur ſollicitare non deſtitit Joannem, ut ſponte ſe ſubjiceret Concilio, Eccleſiæque pacem donaret per voluntariam Papatus addicationem?

Quæ omnia dilucide demonſtrant, neque aliud intendiſſe, neque quidquam aliud voluiſſe Concilium, quam ex cauſa ſchiſmatis, & ex deſiderio illud ab Eccleſia tollendi, ſibi Papam ſubjicere per decreta ſeſſ. IV. & V. & quia adhuc in dubio verſabatur, an in hoc Conſtantienſi cœtu, ad optatum finem res perduci potuiſſet; Idcirco, & cuilibet alteri Concilio de eadem pace donanda tractaturo, voluit Papam dicere ſubjectum. Papam ſcilicet dubium: Papam ſchiſma pertinaciter foventem: Papam Eccleſiam ſcindentem, & ob id a fide devium. Legantur acta depoſitionis ejuſdem Joannis, & palam fiet, ex cauſa ſchiſmatis, & hæreſis fuiſſe Papatu exutum. Perinde accidit in Concilio Piſano, quum lata fuit ſententia in Gregorium XII. & Benedictum XIII. eſto inutili conatu.

Confirmavit Martinus V. acta Conſtantienſia, adeoque decreta etiam ſeſſ. IV. & V. de ſubjectione Papæ Concilio, inquiunt adverſarii. Verum ex actis id neutiquam conſtat. Nullum decretum confirmationis legitur, nulla Sententia. Interrogatur Pontifex

tiſex ab Oratore Polonorum de alio negotio. (1) Reſpondet ille: de hoc negotio nihil actum eſſe in Concilio conciliariter, idcirco nonniſi conciliariter acta confirmata velle, & præciſe in iis, quæ ad fidem ſpectant. Rurſus idem Martinus conſtitutionem edidit, in qua damnatas propoſitiones Witclephi, Hus, & Hieronymi de Praga iterato damnat, & confodit, ne dubia auctoritas Concilii in favorem hæreſis, & hæreticorum detorta fuiſſet. Rem ſic ſe habere conſtat ex actis, & ex facti ſpecie. Quorſum enim hæc repetitio, ſi acta Concilii abunde proſpexiſſent fidei ſecuritati? Aſt quia plurimæ exceptiones objici poterant, ſapienter cautum eſt, per Martini V. providentiam. Confirmat id omnino Sapientiſſimus Cano, inquiens: (2) *eo tempore ſtatuit* (Concilium Conſtantienſe) *quo ſine capite erat. Contendit autem Cajet. & Turrecrem. Concilium mutilum ſine capite in decretis fidei ferendis nullam habere certam auctoritatem; Et quamquam id multis quidem argumentis ſuadere nituntur: Sed apud me illud eſt maximum, quod ſicut Deus non deficit in neceſſariis, ita non abundat in ſuperfluis. Cum ergo ſola auctoritas deponendi Pontificem hæreticum, & aut eligendi, aut decernendi Catholicum, ſit Eccleſiæ neceſſa-*

(1) Seſſ. ult.
(2) L. 5. cap. 5. ad 5. qu. concl. 2.

ceſſaria in caſibus, quibus Eccleſia Concilium ſine Capite cogere ſuo jure poteſt, nihil cauſæ eſt, cur ampliorem poteſtatem Concilio imperfecto tribuamus. Reliqua quidem expediri poſſunt, vel electo Pontifice Catholico, qui non erat; vel definito certo, cùm inter multos quiſnam eſſet verus Pontifex, dubium erat.

His ſtatutis, in fumum abeunt decreta Conſtantienſia IV. & V. ſeſſ. de ſuperioritate Concilii, & de Papæ ſubjectione, quatenus trahuntur extra caſum hæreſis, & ſchiſmatis criminationis, ut inique Baſileenſes attentarunt. Quia non erat in poteſtate Concilii hujuſmodi decreta edere, neque in animo Martini fuit ad illa prorſus reſpicere, nec minus confirmare. Ipſa verba Martini rem probant. Declaravit, modo dicto, dumtaxat Martinus V. confirmata velle, quæ & Conciliariter acta fuerant, & in materia fidei. Neque prima, neque ſecunda conditio comitatur decreta Conſtantienſia, ad omnem Papam imperite traducta. Non prima, quia repente, ut vidimus, errupere. Non ſecunda, quum fideles adhuc habeantur, qui illa eadem confutarunt, & damnavere.

Ad exuberantiam hæc dicta ſint. Cæterum in ſententia perſiſto, nempe ad caſum ſchiſmatis proſpexiſſe concilium, & ad caſum contendentium Pontificum, ex dubio

ſive

ſive Juris, ſive facti, ſive utriuſque exorto, ut tunc temporis agebatur; & ob ſchiſma in Eccleſia exſtuans aliud non erat excogitandum remedium, quam Concilio contendentes Pontifices ſubjicere; quod ſi contingeret ab uno, non poſſe ſchiſma deleri, ut in Piſano Concilio evenit, opus erat indicere, ut factum eſt, hujuſmodi Pontifices cuilibet alteri Concilio parituros eſſe. Et ſane quantum ſtudium, quanta ſolertia Concilii fuit, ut & preſentes calamitates componeret, & ut futuras præcaveret? (1) Quamobrem in Cap. Frequens, futurum Pontificem quantum in ipſis Concilii Patribus erat, onerarunt urgentibus decretis, ut quodlibet aliud ſchiſma ab Eccleſia arceret; & ipſa pericula præfocaret.

Huc uſque dicta egregie ſuam firmitatem mutuabuntur a §. ſeq. ubi de iiſdem iteratis decretis agendum eſt.

§. XXI.

Præcedens Conſectarium ampliatur, & roboratur.

AB Eugenio IV. coactum fuit Concilium, quod Baſileæ felicibus auſpiciis incœptum, progreſſum corrupit, finem nefario fœdavit ſchiſmate, ac tandem tam

(1) De loc. Vheol. l. 5. c. poſtr. ad 9.

tam malorum, quam errorum execratione notatam reliquit memoriam. Hujus generis fundamentis ſeſe fidunt adverſarii. Propterea ait Sapientiſſimus Cano: (1) *Miror equidem illorum tacitatem, qui Concilium Baſileenſe tueri volunt; cum manifeſtum ſit, illud, licet a principio Eugenio IV. conſentiente fuerit congregatum; poſtea tamen ab eodem primum Ferrariam; deinde Florentiam tranſlatum eſſe; ubi Baſileenſes conatus publica Eccleſiæ auctoritate repreſſi ſunt.*

Quid igitur juvat, accerſere patrocinium labanti cauſæ a Concilio adeo infauſtæ recordationis, quia decreta Conſtantienſia IV. & V. ſeſſ. reproduxit, reſtituitque in ſecunda ſeſſ. Baſileæ celebrata? Quid juvat? Tunc quippe cœpit Concilium evaporare virus, quod adverſus Eugenium evomere moliebatur; & tam progreſſus, quam exitus rem comprobavit. Veſtigiis itaque Conſtantienſium inſiſtens decreta cit. ſeſſ. IV. & V. inſtauravit, ſed ad eundem ſenſum verba collimabant, nempe pro caſu ſchiſmatis, & dubii Pontificis, quare potius commemoratio præcedentium decretorum, quam nova decreta dici debent. Quod certiſſimis momentis evincitur. I. Quia in illa ſecunda ſeſſ. pauciſſimi Epiſcopi aderant. II. Quia quum adhuc poſt Concilium Conſtantienſe vigeret inter Doctores maxime in Romana Ec-

(1) Concil. Conſtantienſ. ſeſſ. 39.

Eccleſia, cui univerſa traditio docet, & jubet, eſſe deferendum, ſententia de abſoluta independentia Romani Pontificis a Concilio Generali, & de ejus ſuprema auctoritate ſupra Concilium; Inconſulto non poterat quicquam in contrarium definire, niſi re plene, ac ſerio digeſta, uti gravitas materiæ poſtulabat. Ex abrupto enim decretum proſilivit, adeoque merito Legatus acriter fuit ab Eugenio increpatus. III. Quia ipſi Patres quum in apertum ſchiſma prolapſi fuere, rati primo illo Decreto nihil ad rem ſuam ſe ſanxiſſe, rem omnem ad trutinam revocarunt, & ut articulum fidei ſeſſ. 33. definire audaciſſime conati ſunt, ſenſum Conſtantienſium Patrum pro caſu ſchiſmatis, & dubii Papæ, ad ſenſum abſolutum omnium Pontificum detorquendo. IV. Quia perinde intellexit Eugenius una cum PP. Florentinis dato Diplomate condemnationis adverſus (1) Baſileenſes, quorum conventum Conciliabulum, & Synagogam compellavit, & Epiſcopus Meldenſis Orator Chriſtianiſſimi Regis, conceptis verbis execrationem ingeminavit, teſtatus in hanc veſaniam Baſileenſes ruiſſe, ut ad Ariſtocratiam, & Democratiam Eccleſiam perducerent. (2) *Quare nihil mirum ſi turpiter, & pueriliter erraverint, eos pro Hæreticis con-*

(1) Decretal. Moyſes.
(2) loc. cit.

condemnando, qui nunc ſine controverſia fideles habentur, inquit Cano laudatus.

Neque refert, Eugenium ſtatim ab initio diſſolviſſe Concilium, mox ſolutionem revocaſſe, ut ex literis Eugenii ſeſſ. XVI. lectis conſtat. Quia revocatoriæ literæ nihil aliud geſtiebant, quam Concilium legitime ab initio fuiſſe inchoatum, legitimeque continuatum. An autem bene, vel male, prætermiſit Eugenius in poſterioribus literis indicare, quod tamen primis reprehenderat, ubi facta, & geſta adverſus Pontificiam auctoritatem retractare, & abolere imperabat. Hoc unum adnotandum eſt, Eugenium perpetuo damnaſſe Baſileenſes, quia ad obtortum ſenſum trahebant decreta Conſtantienſia, illumque ſatis ample Baſileenſes explicarunt, cum auſi ſint in primis ſeſſionibus ipſum Eugenium abjicere, & perinde ac Eccleſia, ſine vero Pontifice eſſet, ſub capite Chriſto congregari, & ſedere ſe jactaverunt. Deinde, quod lepidum eſt, omnem artem Baſileenſes impenderunt, ut Eugenius, ſive per vim, ſive per metum coactus, indictam Concilii diſſolutionem deleret. Quod ubi factum eſt, abjecto Chriſto, ut immediato capite, ſub viſibili capite immediato, ſcilicet Eugenio conſedere geſtiebant parati. Quis has antilogias; Quis hanc præpoſteram agendi rationem intelliget, aut unquam laudabit? Nihilominus adver-

adverſarii feſtive exultant, & magnifice pronuntiant, Conſtantienſibus decretis acceſſiſſe auctoritatem Concilii Baſileenſis.

Quidquid deinceps actum eſt, ſive per ipſum Eugenium, ſive per Nicolaum V. ſucceſſorem Eugenii mitius procedendo adverſus Baſileenſes, ad avertendum ſchiſmatis incendium, vel extinguendum, geſtum fuiſſe conſtat. Audire iterum præſtat Eugenium in Concilio Florentino edita Conſtitutione, quæ incipit *Moyſes*, ita loquentem: *In hoc perniciosiſſimi* (Baſileenſes) *dum ſuam malignitatem ſub veritatis fidei fuco colorant, Conſtantienſe Concilium in malum, ac reprobum ſenſum, & a ſana doctrina penitus alienum, pertrahunt; cæterorum hæreticorum, & ſchiſmaticorum falſam doctrinam ſequentes, qui confictos errores, & impia dogmata ex divinis Scripturis, & Sanctis PP. perverſe intellectis, ſemper adſtruere moliuntur.* En quomodo de decretis Conſtantienſibus per Baſileenſes evulgatis, ac ſi veritates fidei forent, loquitur Eugenius. Etenim probe noverat, voluiſſe illos docere, omnes ad unum Romanos Pontifices, ſive certos, & indubitatos, ſive ab hæreſi, & ſchiſmate alienos, inferiores eſſe Concilio, eique ſubjectionem, atque obedientiam debere.

Nicolaus V. ob temporis nequitiam, quantum eniti potuit, pacem Eccleſiæ per

ſchiſmatis extinctionem conciliare curavit. Id compacto Inſtrumento perfecit, quo comminationes, (1) privationes, tam facti, quam Juris, cenſuras, criminationes, & pœnas quaſcumque adverſus Concilium Baſileenſe latas, delere, & irritas, perinde ac ſi nunquam emanaſſent, declarare dignatus eſt; Etiamſi cum expreſſione Ferrarienſis, ſeu Florentini, aut alterius Concilii Generalis fuerint denunciatæ. Sed quorſum hæc ad patrocinium dejectæ auctoritatis Pontificiæ infra Concilium? Quorſum hæc ad accerſendum errori præſidium? Nunquid quod factum eſt duntaxat ad purgandum perſonas, ab admiſſo crimine, juvabit ad laudandum ſchiſma, ad abſtergendam iniquitatem, vel ad ſcelus approbandum? Veritates a Baſileenſibus venditas tanquam articulos fidei, adhuc omnis Fidelis execratur. Jactatas a Baſileenſibus definitiones fidei adhuc Eccleſia rejicit, & abhorret. Superioritatem Concilii ſupra Papam, extra caſum hæreſis, & ſchiſmatis adhuc potior, & longe major pars Orbis refutat, & averſatur. Adhuc decretalis Moyſes ab Eugenio edita ſuo conſiſtit vigore, & robore, pleniore parte Eccleſiæ conclamante. Et erit animus alicui omnia hæc luce clariora tenebris offundere, & perinde iis adverſarii, ac ſi Nicolaus V. perſonas reintegran-

(1) Epiſt. ad omnes fidel. 3. apud Labbe tom. 13.

grando, ut pace Eccleſiæ fruerentur, itidem cum errore pacem conciliare præſumpſerit? Abſit hoc a Nicolai V. ſapientia, & innocentia; dicamuſque inconcuſſam perſiſtere Decretalem Moyſes, & Baſileenſes, inſtando apud Nicolaum, ut a contractis pœnis eriperentur, confeſſos eſſe, velint, nolint, ſupremam ineſſe Papæ poteſtatem eas infligendi, & ab illis abſolvendi etiam ipſos, qui Concilia complent, & jactant, ſe in Spiritu Sancto congregatos eſſe; nec non univerſalem Eccleſiam repræſentare ſub immediato capite Chriſto.

§. XXII.

Quartum Conſectarium educitur.

ROmanos Pontifices ſtudioſiſſimos in Canonum incolumitate, & obſervantia, tum tuenda, tum promovenda, fuiſſe, & eſſe profitemur: Adeo ut ne quam jacturam ſubirent, pluries poteſtati ſint, ſe habere Canonum cuſtodiam, non dominatum; Diſpenſatores eſſe, non diſſipatores, & uſque ad ſanguinem pugnaturos, ne violatores dici unquam paterentur. Nemo tamen inficias ibit, in quacumque Reipublica, ſive communitate recte inſtituta triplicis generis Jura attendi oportere. Aliud divinum, quod ſupra nos eſt; aliud natura-

ſe, quod eſt in nobis: Aliud humanum, quod infra nos eſt. In jure divino, & naturali, nonniſi Deus ipſe, & Conditor naturæ dominari poteſt. Reliquum ad jus humanum ſpectat, & ſub aliquo ſupremo Principe, & interprete neceſſe eſt leges conſtituere, ne unuſquiſque, occurrente neceſſitate, ſit ſibi lex, Judex, Interpres, & ſimul legis violator.

Itaque in Chriſtiana Republica nemo ſupra Canones aſſignari poteſt ſupremus Princeps, præterquam ille, qui Principatum in Eccleſia tenet, cujuſmodi eſt Romanus Pontifex, in quo omnes agnoſcunt inſidere plenitudinem poteſtatis. Non enim Concilium Generale præſtò eſſe poteſt, vel ad diſpenſandum, vel ad derogandum, vel ad occurrendum corruptelis per meliores, aut opportuniores leges, quemadmodum ſummus Pontifex, ad quem proinde ipſa Concilia etiam jubent referre, & ubi neceſſitas urget, & ubi utilitas publica poſcit, remedium expoſtulare.

Fatemur, adeſſe Canones bonum univerſale Eccleſiæ ſpectantes, omniumque fidelium obedientia conſecratos, quos immutare, aut convellere piaculum ſummum eſſet. Sed nunquid ad deprimendam auctoritatem Papæ infra Canones hoc juvat? Minime gentium. Identidem talia contingunt in quocunque Monarchico Imperio, quin

Rex

Rex ſubjectus legibus, aut Regno dicatur. Poſſunt enim eſſe leges, plurium aliarum fundamenta, & baſes, quibus ſublatis, tota rueret Eccleſiaſtica, vel Civilis politia. Poſſunt eſſe leges, quæ vix vel nunquam mutari in melius valeant; & tandem poſſunt eſſe leges, quæ ſi tollerentur, Fidelium tranquillitas, vel diſciplina periret. Quare poteſtas data in ædificationem, nunquam in deſtructionem intelligi debet collata. Quæcunque ſit illa impotentia hujuſmodi leges abrogandi, nullatenus indicat ſubjectionem legibus, quia non eſt impotentia abſoluta, ſed conditionata ex ſuppoſitione vel materiæ, vel recti regiminis exigentis, hujuſmodi leges immobiles, & inconcuſſas ſervari.

Rurſus non repugno, dari leges, quas ipſe ſupremus Princeps ſibi quoque convenire cogitet, ſit neceſſe: Proinde tamen ſub legibus eſſe non eſt dicendus. Quoniam ipſe ſponte obſervare debet, ut vel aliis exemplo præluceat; vel obſervantiam ſubditorum ſuo opere dirigendo, licentiam obloquentium iniqua coerceat. Cæterum ſi eas violare contingeret, nullius Judicis judicium patietur, quia nullum ſuperiorem agnoſcit. Quæ in Civili politia communiter Doctores probant, reſpectu Principis Monarchæ, fortius cogimur de Romano Pontifice aſſerere, qui nemini, niſi Chriſto ſubjacet, a

quo immediate Paſtor omnium eſt dictus, totiuſque ovilis ſupremus Hierarcha, a ſolo divino pendens judicio, ut ipſa Concilia explicavere.

Præeſt igitur Canonibus Romanus Pontifex, ſuamque ſupremam poteſtatem exercet, quum diſpenſat, quum derogat, cum auget, quum minuit, eſto ſemper licitum non ſit abrogare, vel immutare, imo ſæpe ſæpius, etiam ſi liceat, non tamen expedit, ut ſcribebat Apoſtolus. Eodem jure potitur Papa in Generalibus Conciliis pro ſua ſuprema auctoritate, qua pollet in Eccleſia, ſed minime ſemper expedit exerere, ne concertationes ad opinantium diſcordiam prorumpant. Verum ſi caſus contingeret inter Papam, & Patres diſceptationem emergere, tunc pro qualitate materiæ, alterutra pars ſuperabit. Vel enim contra manifeſtam veritatem altera pars pugnat (quod de Summo Pontifice divinam providentiam nunquam permiſſuram ſperamus) vel in re ardua, & utrinque ſuis fulcita momentis diſcuſſio procedit. Si primum dicatur; tunc certe coercenda erit pars errabunda, quæcunque illa ſit, quum accedente pertinacia etiam hæreſis notam incurrat. Si vero ſecundum occurreret, ſuſpendendum judicium eſt, donec, docente Spiritu Sancto, veritas eluceſcat. Quod ſi Patres Concilii adverſus Papæ ſenſum pronunciarent,

pro-

procul dubio ſententia non haberet certitudinem fidei, donec firmitatem a Pontifice Romano acciperet. Dilucide hæc probantur in Quinta Synodo, cujus decretum damnationis trium Capitulorum pendulum hæſit, uſque ad permiſſam confirmationem Vigilii Papæ. Sin autem Papa, diſſentiente Concilio, ex Cathedra doceret, ſententia ejus pro fide tenenda eſſet, quia per os Petri jubemus, audire, & credere, ut dicitur in Actibus Apoſtolorum. Jubemur quoque audire, & credere per os Concilii ſimul cum Papa docentis, ſed nunquam legitur Eccleſiam obſtringi audire, & credere per os Concilii diſſonantis a capite, cujuſmodi eſt ex divino jure Romanus Pontifex.

§. XXIII.

Quintum Conſectarium affertur.

SUpremæ auctoritati Romani Pontificis, ejuſque judicio ex Cathedra lato, omnino aberrationis exſorti, debetur etiam omnium librorum, & auctorum cenſura, atque poteſtas eos probandi, vel condemnandi. Injucundum haud erit hæc oſtendere, quum inſtent tempora mala. Synodus Ticinenſis, præſente Imperatore (1) Caro-

(1) Baron. ad an. 876. & in Conc. c. 2.

Carolo Calvo celebrata, frequentia Gallorum Antiſtitum aucta, honorem ſummo Pontifici ex debito profeſſa eſt: *Et quæ ſecundum ſacrum miniſterium cum auctoritate Apoſtolica decreverit, cum ſumma veneratione ab omnibus ſuſcipi deberentur*. Id ipſum firmavere Gallicani Præſules in Synodo Trecenſi (1) coram Joanne VIII. cui jure jurando inviolabilem obedientiæ ſignificationem ſpoponderunt, & Sanctam Romanam Eccleſiam profeſſi ſunt agnoſcere ut *Matrem*, atque *Magiſtram*. (2) Nicolaus I. Photii temeritatem compeſcens, docuit a Sede Apoſtolica exquirendam eſſe veritatis doctrinam, in hæc verba: *Quia univerſitas credentium ab hac Sancta Romana Eccleſia, quæ caput eſt omnium Eccleſiarum, doctrinam exquirit, integritatem fidei depoſcit, criminum ſolutionem, qui digni ſunt, & gratia Dei redempti, exorant; oportet nos, quibus commiſſa eſt, ſolicitos eſſe.. Et ideo conſequens eſt, ut quod ab hujus Sanctæ Sedis Rectoribus plena auctoritate ſancitur, nullius conſuetudinis præpediente occaſione, proprias tantum ſequendo voluntates, removeatur, ſed firmius, atque inconcuſſe teneatur*.

In prædictorum efficaciam venit, recte ab eodem Nicolao ſuæ auctoritati vindicatam

(1) ad an. 878.
(2) Epiſt. 6. ad Phot.

tam eſſe ex more antiquo omnium librorum, auctorumque promeritam cenſuram. Scribens nanque ad Gallicanos Epiſcopos, ita eos alloquitur: (1) *Sic enim ipſorum* (Romanorum Pontificum) *decreto cæterorum opuſcula tractatorum approbantur, vel reprobantur, itaut quod Sedes Apoſtolica probat, hodie teneatur acceptum, & quod illa repulit, hactenus inefficax habetur; & quanto potius quæ ipſa pro Catholica Fide profanis dogmatibus repellendis, pro variis, & multifariis Eccleſiæ neceſſitatibus, & fidelium moribus diverſo tempore ſcripſit, omni debet honore præferri, & ab omnibus prorſus in quibuslibet opportunitatibus diſcretione, vel diſpenſatione magiſtra reverenter aſſumi*. Quumque innotuiſſet Nicolao, Joannem Scotum Erigenam in doctrina Operum Divi Dionyſii, quæ ex Græco Latine reddidit, deerraſſe, compulit ſibi librum examinandum ex Galliis tranſmitti, dicens: (2) *Relatum eſt Apoſtolatui noſtro, quod opus B. Dionyſii Areopagitæ, quod de divinis nominibus, vel cæleſtibus ordinibus Græco deſcripſit eloquio, quidam vir Joannes genere Scotus, nuper in Latinum tranſtulerit; quod juxta morem nobis mitti, & noſtro debuit judicio approbari: Præſertim cum idem Joannes, licet multæ ſcientiæ eſſe prædicetur,* *olim*

(1) Ep.47. tom.3. Concil. Gall. pag.259.
(2) Tom.3. Concil. Gall. pag.352.

olim non ſane ſapere in quibuſdam frequenti rumore diceretur . Itaque quod hactenus omiſſum eſt veſtra induſtria ſuppleat, & nobis præfatum opus ſine ulla cunctatione mittat, quatenus dum a noſtri Apoſtolatus judicio fuerit approbatum, ab omnibus incunctanter noſtra auctoritate acceptius habeatur . Quibus inſtructus Godefridus Viterbienſis in Epiſtola nuncupatoria ad Urbanum III. quam ſuo Chronico univerſali præfixit , eandem auctoritatem demiſſa animi ſignificatione deprædicat . Præmiſerat eandem proteſtationem , & Divus Auguſtinus in Epiſtola pariter nuncupatoria ad Bonifacium I. quæ extat in opere contra duas epiſtolas Pelagianorum , & S. Anſelmus Cantuarienſis in ſimili epiſtola libri de fide Trinitatis , & Incarnationis Verbi ad Urbanum II. & Divus Thomas Aquinas in Epiſtola Dedicatoria Catenæ Aureæ ad Urbanum IV. ex quibus conſtat eſſe Romani Pontificis curam , modum , & moderamen retinendum in ſtudiis , & Doctrina præſcribere . Idipſum agnovit Duodecimo Sæculo Stephanus Tornacenſis Epiſcopus , enixe rogans Cæleſtinum III. ut Academias cogeret ad uniformem docendi rationem , & veritatis ſectandæ ſtudium . (1) *Hæc omnia Pater* (inquit) *correctionis Apoſtolicæ manum deſiderant , ut uniformitas docendi , diſcendi ,*

(1) Ep. ad Cælæſt. 3. apud Claud. de Moulin.

di, diſputandi auctoritate veſtra ad certam redigatur formam, ne ſermo divinus attritione vulgari vileſcat.

Audiatur S. Thomas Cantuarienſis Archipræſul ſcientia, & Martyrio illuſtris, qui peremptorio argumento divagantia quæque ingenia comprimit. (1) *Doctor Gentium*, inquit, *qui gloriatur, ſe non ab homine, neque per hominem Evangelium didiciſſe, ſed inſtructus a Chriſto, aſcendit Hieroſolymam cum Eccleſiarum Principe de fide contulit, ne forte in vacuum curreret, vel cucurriſſet .. Siquidem fons Paradiſi unus eſt, ſed in plura reſcinditur flumina, ut undique irriget terram. Quis Romanam Eccleſiam Caput omnium Eccleſiarum, fontem Catholicæ Doctrinæ ambigit eſſe?*

Cohæret S. Thomas Cantuarienſis libello Hadriani II. in Synodo Octava act. 1. relecto, & a Patribus cunctis ſubſcripto, ubi egregium erga Romanam Eccleſiam proferebatur encomium: *Quia in Sede Apoſtolica immaculata eſt ſemper Catholica ſervata religio, & ſancta celebrata doctrina.*

Hugo Etherianus celebris ſcriptor duodecimi Sæculi lib. 3. de hæreſ. quas Græci in Latinos devolvunt, cum ſuper additione vocis *Filioque* in Symbolo argueret, ait: *licuit* (Romano Pontifici) *ſemperque licebit Fratres confirmare, decreta edere, cudere*

(1) L. 1. Epiſt. 97. ad Epiſc. Angliæ.

dere interpretationes, ſicubi aliquid obſcure ſcriptum ſit, & de voluntate ſcriptoris argumentari, judicio voluntatis illius relicto facere hoc perſuadente. Is enim eſt, cui oves, & agni commiſſi ſunt, & idcirco non ſolum ſcripti recitator eſſe debet, verum interpres illorum, quæ adſcripta non ſunt, ut caput ovium Dei, & Paſtor.

Pluribus non eſt opus; neque enim ex novis ſcriniis, tanquam arcana proferuntur, ſed ut antiqua, & obvia documenta exhibentur. Unde mirari ſubit, adverſus antiquitatem aliquos audacter pugnare, quum Pontificiam condemnationem librorum, aut theſium, ſive proſcriptionem propoſitionum vel parvi habere, vel contemnere, vel adhuc ſubſannare non erubeſcunt. Non docuit antiquitas alteri eruditioni inſiſtere, ſed illi, quam Romana ſectatur Eccleſia. *Hac enim confundimus omnes eos, qui quoquomodo vel per ſui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſententiam, præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Eccleſiam, propter potentiorem principalitatem, neceſſe eſt omnem convenire Eccleſiam, hoc eſt eos, qui ſunt undique fideles, in qua ſemper ab his, qui ſunt undique, conſervata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis traditio.* Hactenus Hugo Etherianus.

§.XXVI.

§. XXVI.

Sextum Conſectarium editur.

DE Privilegiis a Chriſto collatis immediate Romano Pontifici, huc uſque loquuti ſumus, quæ concuti poſſunt, convelli non poſſunt, quati poſſunt, everti non poſſunt. Idcirco mirandum ne eſt, ſi Romanus Pontifex, ſua jura ſuſtinendo, a procacibus hoſtibus, pugnaciſſime exagitetur. Etenim uniformiter ſuæ auctoritatis ſupremam poteſtatem, tum ſuper univerſam Eccleſiam, tum ſuper Concilia cujuſcumque amplitudinis, & præeminentiæ ſint: quum in cauſis fidei dirimendis, vel hæreſibus, aut aberrantibus, ſive hæreticis profligandis, & confodiendis, judicandi finaliter, & peremptorie per irreformabilem ſententiam nunquam fallacem, nunquam fallentem, nunquam dubiam, ſed firmam, & certiſſimam undequaque prævalentem poteſtatem Romani Pontifices ſtatuerunt, proclamarunt. Quoties id præſtiterint, nullus, niſi falſiloquus ignorat. Nunc indignantes, ut audaces corriperent: Nunc interpretantes, ut male inſtructi dedocerentur: Nunc decernentes, ut vacillantes confirmarentur: Nunc proſcribentes libros, ac theſes, ut deviantes ad ſaniorem ſtu-

ſtudii rationem ſe converterent, neque alios fallerent: Nunc cenſuris protervos configentes, ut eos compeſcerent: Nunc conſtitutiones, & decreta edentes, ut ad veritatis tramites devii revocarentur.

Sed adhuc incaſſum. (Iterum luctuoſa deflere oportet) Pertinacia non flectitur. Agitur de fide; ad ſuperioritatem Concilii quæſtio divertitur, propulſantur hæretici, refricatur opinio de auctoritate Papæ, quæ pugnam præoccupat. Eduntur dogmaticæ Conſtitutiones, ad Concilium provocatur, & de auctoritate tranſigere præſumitur. Obedientia prædicatur, & bellum committitur. Inſtruuntur Populi de rebus, ſive ad fidem, ſive ad diſciplinam ſpectantibus, & ſive opportune, ſive importune (parum illorum intereſt) neceſſarium ducitur vellicare, carpere, deprimere auctoritatem Pontificiam, & diſceptationes de Romano Pontifice obtrudere; Adverſos Doctores deſpuere, eiſque ſimul, ac Sedi Apoſtolicæ dentem theoninum infigere.

Attamen obtuſis, ac crebro confractis ſpiculis huc uſque adverſus Pontificiam ſupremam auctoritatem, & Romani Pontificis inconvulſa privilegia pugnatum eſt, & pugnatur. Pro muro ſtant, Pontificii Doctores, & Patres, & violentas manus retundunt cum Apoſtolo dicentes: (1) ***Non enim***

poſ-

(1) 2. ad Cor. 13. 5.

poſſumus aliquid adverſus veritatem, ſed pro veritate. Etenim quum in Comitiis Cleri Gallicani anno 1682. coactis declarationes emanaverint, auctoritatem, & infallibilitatem Pontificiam comprimentes, Innocentius XI. deinde Alexander VIII. Pontifices Maximi, poteſtate ſibi à Chriſto datâ, eas mox reprobarunt, ac deleverunt.

Alexandro VIII. hac ſtrenue navata opera, vita functo, ſuffectus fuit in Sede Petri Innocentius XII. qui, ad vindicandam Pontificiam auctoritatem, Prædeceſſorum veſtigiis inſiſtens, voluit enixe, & obtinuit, ut a Rege Chriſtianiſſimo vacuum effectu declararetur edictum Regium prædictis propoſitionibus Cleri Gallicani favens, & ut candidati pro adipiſcendo Epiſcopatu, qui dictis comitiis interfuere, male partas declarationes ex animo irritas facerent, & abrogarent. Utrumque impletum eſt. Extant literæ Ludovici XIV. ob egregium facinus magno nomine digni; & extant literæ Epiſcopatuum candidatorum ad Innocentium XII. datæ, quibus nota, teſtataque prædicta comprobantur.

Quum hæc ita ſe habeant, in apertum, lucemque decantata; mirandum ſane, quod eadem toties colliſa, ac ejurata ab orco revocentur, & uſque ad convicium decantentur! Et nondum finis. Sed quoniam poſt *invidiæ Sylvam* (utar verbis S. Opta-

ti

ti Milevitani) (1) *ſecuribus veritatis abſciſſam, video adhuc veſtras provocationes pullulare:* Sententiam ejuſdem Afri Antiſtitis, qua adverſarios ſuos compellabat, hic ad verbum uſurpare placet. Ajebat enim: (1) *Vos dicitis, licet: Nos dicimus, non licet. Inter licet veſtrum, & non licet noſtrum, nutant, & remigant animæ Populorum. Nemo vobis credat; nemo nobis; omnes contentioſi homines ſumus. Quærendi ſunt Judices. Si Chriſtiani, utraque parte dari non poſſunt, quia ſtudiis veritas impeditur. Deforis quærendus eſt Judex; ſi Paganus, non poteſt noſſe Chriſtiana ſecreta; ſi Judæus, inimicus eſt Chriſtiani Baptiſmatis; ergo in terris de hac re nullum poterit reperiri judicium. De cælo quærendus eſt Judex. Sed ut quid pulſamus ad cælum, cum habeamus hic in Evangelio teſtimonium?... Nunc adeſtote omnes turbæ, & ſinguli Chriſtiani populi. Quid liceat, diſcite. Dum provocat Petrus, Chriſtus docet. Qui dubitat, diſcat. Chriſti vox eſt*. Et quidem repetita vox eſt. (2) *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.*. (3) *Et tu aliquando converſus, confirma fratres tuos.* (4) *Petre amas me? Paſce oves meas, paſce agnos meos.* (5) *Fiet Unum ovile, & Unus Paſtor,* (6) *& Portæ Inferi non prævalebunt.*

(1) l.6. cont. Parmenian. circa med. (2) Matth. 16. 18. (3) Luc. 22. 32. (4) Jo: 21. 15:17. (5) Jo: 10. 16. (6) Matth. 16. 18.

APPENDIX.

HALLUCINATIO

DETECTA

IN

PLACITO PARISIENSI.

AB labore conquieſcere decreveram, quum ad manus venit quoddam Placitum Pariſienſis Parlamenti, datum ſub die 23. Februarii 1733. quod vulgo Arreſtum vocant, cogens omnes doctores ad intendendas omnes vires, ut libertates Gallicanæ incolumes, atque imminutæ ad extremum uſque ſerventur, ac tradantur, comminata indignatione, ſi quis aliter dicere, vel ſentire auſus fuerit. Inopinatum imperium animum ſolicitavit, novis curis incumbere, ut de pervulgatis undique libertatibus iſtis, quidquam ad rem noſtram opportunum referre contingeret: vel ſaltem fucum, atque hallucinationem quibuſdam illatam, ſi ſuperis placet, abſtergere, & detegere conarer. Per capita rem dilucide proferam.

CAPUT I.

Libertas idem valet, (1) ac immunitas a ſervitute, ſubjectione, & dependentia, quæ in idem redire videntur; quapropter, niſi verbis ludere velimus, liberum id erit, quod ſibi jus tribuit agendi, vel dicendi, prout libet.

Porro Gallicana libertas, ſeu Gallicanæ libertates, vel libertates Eccleſiæ Gallicanæ quam immunitatem ſibi adſcribant, & in quo genere contineantur, aut quo ſe extendant, diligentius perquirendum eſt.

Si conſulamus Scriptores, implexa res evadit. Sæculo elapſo prodierunt in lucem duo volumina ſine auctoris nomine, Pariſiis impreſſa anno 1639. quorum unum præferebat pro titulo: *Traitè des droits, & libertè del' Egliſe Gallicane:* Alterum vero: *Preuves des libertes del' egliſe Gallicane*. Attamen male, & auctor tunc ignotus, & opus audierunt in Galliis. Agente quippe Cardinali Roccafocaltio quotquot Pariſiis verſabantur Epiſcopi, in unum congregati, dictatum encyclicum decreverunt in hæc verba: (2) *In hac alma Regni Sede, paucis abhinc diebus nullo palam auctore, nulla publica edendi facultate, typis mandata ſunt duo*

(1) Schard. Lexic. Jurid.
(2) In 2. tom. actorum Cler. Gallic.

duo volumina vulgari idiomate, quorum uni titulus eſt: Traitè de droits, & libertè de l'egliſe Gallicane 1639. *alteri vero: Preuves des libertez de l'egliſe Gallicane* 1639. *Quæ haud dubio furtivo curſu non ad veſtras modo diœceſes, ſed ad cæteras etiam nationes deſtinantur graſſatura. Non enim hæreſeos, & ſchiſmatis, ac talium operum promotor, & artifex dæmon, hujuſmodi faces accendit, niſi ut ſpargat. Inter falſas, & hæreticas, quas deteſtabamur, Eccleſiæ Gallicanæ adſcriptas ſervitutes potius, quam libertates, vera quædam, & glorioſiſſimi Regis noſtri jura, & Gallicanæ Eccleſiæ privilegia expoſuit... Arceantur oves veſtræ a paſcuis, ubi pullulant aconita tam denſa, inter quæ ſalutaris herba rariſſima latitans, vix poteſt ſine præſentiſſimo periculo ſeligi. Volumen enim utrumque fere per omnia commenta noxium, hæreticum paſſim, ſchiſmaticum, impium, verbo Dei frequenter contrarium, hierarchiæ eccleſiaſticæ, & diſciplinæ Sacramentorum, & Sacrorum rituum deſtructivum, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, Glorioſiſſimo Regi noſtro, Sacerdotibus Dei, & eccleſiaſtico ordini, ipſique adeo Eccleſiæ Gallicanæ injurioſum, ac periculoſiſſimo ſcandalo plenum, a nobis publico conſenſu judicatum eſſe, vobis ſignificamus.*

Auctor ille, tunc ignotus, ſe prodidit in ſecunda adornata impreſſione ſub nomine

Petri Pithœi. Hic in primo tomo diſcerpta in fruſta eccleſiaſtica libertate, atque juriſdictione, aſſumptum conatus eſt probare per decreta, & placita laicæ poteſtatis, quibus vere Epiſcopi probarunt, ſervitutis jugum oſtendi, non libertates vindicari. Favit Epiſcoporum ſententiæ Regium Conſilium, eique faverunt ſcriptores Gallici æqui, & juſti amatores, inter quos præſtat audire Tomaſinum (1)adverſus hujus generis libertates dicentem. *Procul amandanos eſſe, qui has Eccleſiæ Gallicanæ ſervitutes potius, quam libertates promiſcue, & proterve interpretantur.*

Si fas eſt per alios ſcriptores excurrere, primo ſe offert Jacobus Leſchafferius, (2) qui in opuſculo adverſus libertatum Gallicanarum indagatores, cenſet jejunos eſſe dimittendos hujuſmodi petitores. *Idcirco illi*, inquit, *qui quærunt audire ſingillatim omnes, & ſingulas libertates Regni, aut Sancta decreta hic recepta; vel mores, & conſuetudines Regni ejuſdem, politiam eccleſiaſticam concernentes, ſive unde originem, & auctoritatem hæc jura traxerint; neſciunt prorſus ſuam ignorantiam melius pandere, circa hujuſmodi jurium notitiam, de quibus inquirunt, quam tempus terere in hiſce inter-*

(1) Differt.8. in Synod. Roman. n.103.
(2) In volum.1. de liberté del'Eglis. Galli. pag. 243. in fin. edit. an.1731.

terrogationibus. Adhuc ſi forent myſteria, utique declarare eſſet opus, ne infandam originem, & jus ipſum eruditi ſuſpicarentur incertum, & injuſtum.

CAPUT II.

VEſtigia Gallorum ſcriptorum ſectemur, oportet, ut aliquem aditum adinvenire liceat.

Renatus Choppinus de ſacra Politia, (1) parum diſcedens a damnato commento Petri Pithœi, in hæc verba ſe explicat: *Cum adverſus Canones* (antiquos) *Pontificiis reſcriptis nonnulli abuterentur, ſenſim inferior ætas, Galli Monarchæ, prætoreſque Regii, cœperunt eum abuſum, Canonicæque doctrinæ neglectum civili imperio vindicare: ne cui in Eccleſiaſticam diſciplinam Eccleſiæ privato fas eſſet moliri quidpiam intra Franciæ ditionis pomeria; aut alioquin diſtricte revocaretur mos hierarchiæ vetuſtioris. Ac illius quidem auctoritatis, libertatiſque franciçæ veſtigia cernimus.* Et ulterius (2) refert tunc ad Senatum Regium ab Eccleſiaſtico judice provocari, cum quidquam decretum fuerit adverſus Canones venerandæ vetuſtatis. Qui ſint autem hi Canones priſcæ vetuſtatis Pontificiis reſcriptis infracti, & quo

(1) l.1. tit.1. n.13.
(2) l.2. tit.4. n 1.

jure noviſſime (inferior ætas) prætores laici ſe interpoſuerint, ſacram poteſtatem cohibere; adhuc non audio, niſi id *ſenſim* actum eſſe. Verum nonne vetuſtiores, ac Sacratiores Canones vetant laicis in cauſis eccleſiaſticis ſe immiſcere, & partes Prælatorum invadere? Attamen Choppino placet Pontificia reſcripta criminis fractionis Canonum poſtulare, laicum vero zelum abſolvere. Ad ulteriora pergamus.

Guido Coquille(1)in inſtitutionibus ad Jus Gallorum, ſtatuit libertates Gallicanas poſcere, ut Canonibus valde antiquis adhæreatur, & plurimæ Pontificiæ conſtitutiones a 400. annis datæ non admittantur; nonnullis tamen adhuc ex illis, receptis.

Chriſtophorus Juſtellus in epiſtola ad Jacobum Leſchaſſerium, quæ legitur initio Tomi Canonum univerſæ eccleſiæ, aliam viam init, dicens: *Quamvis in jure communi antiquo poſitam eſſe libertatem Eccleſiæ Gallicanæ, ab omni ævo Reges, Epiſcopi, Regni ordines, tota denique Gallia affirmaverit; vetus eſt tamen in ſenatu Pariſienſi ſententia a majoribus per manus tradita, & memoriæ omnium, qui prudentia, & uſu valent, inſculpta; illam libertatem maxime quatuor primis Conciliis Oecumenicis, & iis, quæ ab illis confirmata ſunt, contineri, & quæ contra fiunt, præcipuas appella-*

(1) tit. de Jur. Reg. in tom.cit.pag.192. n.4.

lationibus iis cauſas præbere, quæ velut ab abuſu interponuntur. Hanc ſuam opinationem propugnatam fuiſſe, ait Juſtellus a Cardinali Lotharingio in plenario Tridentino Concilio, adeout inſtiterit in tabulas referri, ut ad praxim reduceretur reintegranda.

(1) Petrus de Marca Pariſienſis Archipræſul libertatem Gallicanam vocat uſum antiqui juris communis. Eidem cohæret Carolus Feuretus (2) in ſuo tractatu de abuſu.

Joannes Doviatius anteceſſor Pariſienſis inquit: (3) *Apud nos Jus Canonicum ſpeciale triplex diſtingui poteſt. Conſtat enim veteribus Eccleſiæ inſtitutis, quibus majores noſtri tenacius, quam vicini populi, adhæſerunt, quæ vulgo immunitates, ſeu libertates Eccleſiæ Gallicanæ dicuntur.*

Carolus Mauritius Letellerius Remenſis Archiepiſcopus in proteſtatione facta anno 1678. adverſus evectionem Epiſcopatus Cameracenſis, Remenſis Eccleſiæ ſuffraganei, ad Archidiœceſis dignitatem, declarat, fundamentum Gallicanæ libertatis inconcuſſum, & unicum eſſe vetuſtiora quatuor generalia Concilia.

(1) l.3. de concord. ſacerd. & imper. c.1. n.7.
(2) Cap.4.
(3) Synopſ. hiſtor. Juris Pontif. in fin. ad Sylloge oper. ad jus ſacrum.

Tandem, ne diutius immorer; Conventus Gallicanus anni 1682. Pariſiis habitus, initio palam profeſſus eſt, Fundamentum Gallicanæ libertatis ſacris Canonibus, & Patrum traditioni inniti. Singula expendere pro veritate neceſſe eſt.

CAPUT III.

DImiſſis aliis Scriptoribus, qui apud Petrum Pithœum citati leguntur, (1) neque majorem lucem rei, de qua agimus, afferunt, nihil ad rem extendimus ex allatis ſententiis, niſi quam maximam in excogitatis opinionibus diſſonantiam. Si Petrum Pithœum admittimus, vel nullum, vel vix contortum aliquem notatum Canonem inſpicimus, quapropter improbam ſervitutem, neutiquam aſſertam libertatem Eccleſiis Gallicanis agnoſcimus collatam, vel reſtitutam, ut probe ſapientes Epiſcopi Galli in laudato Pariſienſi conventu cenſuerunt. Si Renato Choppino credimus, modernus admodum uſus invaluit, reſcriptis Pontificiis reniti, perinde ac violatoribus vetuſtioris diſciplinæ. In corpore Juris Canonici infinita propemodum reſcripta Pontificia leguntur, quin retroacta antiquitas ægre tulerit, vel dubitaverit Canones vetuſtiores convelli; & uni Choppino

(1) ad Tom. 1. Pithœi in proœm.

pino viſum eſt, huic malo allatum ſenſim fuiſſe remedium. Si ſenſim, ergo clanculario molimine illegitimæ poteſtatis.

Si Guidoni Coquille aures præbemus, Jus Gallicum collocare eſt in refutatione Conſtitutionum Apoſtolicarum a 400. annis inchoata. Eſt ne hoc ferendum in florentiſſimo Regno, ubi profeſſio fidei a Pio IV. adornata, de præſtanda Romano Pontifici debita obedientia, tum ab Epiſcopis, tum a Prælatis inferioribus, tum a Doctoribus, cæteriſque eccleſiaſticis etiam in Synodo adunatis emittitur?

Si Chriſtophoro Juſtello fides eſt, in jure communi ſtat tota Gallica libertas. Ecquis eſt in orbe, qui jus commune averſetur? Forte aliæ nationes eccleſiaſticæ hac libertate non gloriantur, hac libertate vivendi ſub ſuis legibus, a ſæculi judiciis ſegregatis? Ecquis prohibet jure canonico uti, quin ad remedia extranea alienas partes invadentia neceſſe ſit provocare? Ecquis eſt fractor antiqui juris? Qui diſpenſat, aut qui ad diſpenſandum moleſtiſſime exagitat? Qui ſe ad vetuſtatem accommodat; & qui jura antiqua ſemper urget in ſuis judiciis, uti in Curia Romana perpetuo ſervatur; vel qui hujuſmodi judicia audire detrectat? Sed pro nunc ſatis. Ulteriora detegenda nos vocant.

CA-

CAPUT IV.

PLerique Scriptores Galli dimicant inter ſe perquirendo fontem, unde hujuſmodi libertates dimanaverint. Aliqui, (1) ut placet Juſtello ſeniori, & juniori ejus filio, ac Jacobo Leſchaſſerio, nituntur eas revocare ad vetuſtiſſimum codicem Eccleſiæ univerſæ ante collectionem Dionyſii Exigui. Sed futilis conjectatio eſt, quum Eccleſiæ Romanæ prorſus ignotus fuerit hic codex, niſi velint pro codice univerſæ Eccleſiæ obtrudere Codicem Canonum Trullanæ Synodi a Græcis venditatum, quem Eccleſia Romana non probavit, imo rejecit, ut teſtatur Anaſtaſius in vita Sergii PP.

Alii, ut cenſet Carolus Feuretus (2) opinantur, antiquitus in Galliis duos Codices Canonum extitiſſe; nempe Collectionem Dionyſii Exigui, & alium innominatum proprium Eccleſiæ Gallicanæ. Sed quid ad libertates Gallicanas potuit unquam conferre Dionyſiana Collectio, quam etiam eccleſia Romana ſuſcepit, & laudavit, ut ex Caſſiodoro (3) narrat Cardinalis Baronius? Quid

(1) in epiſt. ad Leſchaſſer. Bibl. Jur. Canon. pag. 1. in epiſt. præfix. conſult. de interd. Ven. ib. pag. 10. in præfat. ad Bibl. Jur. Canon. pag. 21. in op. de Jur. Canon. & Eccl. Gall. libert.

(2) l. 1. de abuſu c. 4. n. 20.

(3) ad an. 325. n. 123.

Quid unquam contulit alter Codex proprius Canonum Eccleſiæ Gallicanæ penitus antiquitati ignotus, & eruditis noſtri ævi minime perſpectus, ut ingenue fatetur Sirmundus? (1) Sed utinam alicui Codici Canonico innixæ eſſent Gallicanæ libertates, quia nunquam reviviſceret damnatus Pithœus.

Alii Scriptores referunt acceptas libertates ſuas capitularibus Caroli Magni ſæculo nono compactis. Hadrianus I. Pontifex Maximus impulit Religioſiſſimum Principem ad aggrediendum tam arduum opus, eique pro Archetypo tranſmiſit Codicem Canonum, & decretorum a Dionyſio Exiguo compilatum. (2) Benedictus Levita poſteriorum librorum collector, in præfatione eiſdem præfixa teſtatur, eos expreſſe probatos fuiſſe a ſummis Pontificibus, aut ab eorum Legatis, & confirmatos. Sed nihil pro libertatibus extunditur. Adhuc nimis ſero poſt Carolina Capitularia excogitatum eſt hoc nomen, & invectus eſt uſus. Jus utendi Eccleſiaſticis regulis pro diſciplina vel conſervanda, vel reſarcienda, epiſcopali judicio, aut Patrum traditione ſancitis, nemini invidet Romana Eccleſia. Propterea inepte vocaretur libertas, id quod ad jus per-

(1) in præfat. ad Conc. Gall.
(2) Baron. ad an.819. & 845.

pertinet. Concilium Tridentinum ad hoc Epiſcopos, & Metropolitas acuit, & urget, ut Synodos frequenter cogerent.

Alii tandem, (1) ut Petrus de Marca Pariſienſis Archiepiſcopus, ſcriptor poſtremus, non dubitant aſſerere uſum juris canonici communiter in eccleſia habiti, jam invaluiſſe in Galliis poſtremis ſæculis; unde ille ait: *Antiquos Canones, & jus commune intelligebant (Galli) quod Gratiani decreto, & decretalibus erat comprehenſum: idque manifeſte probatur, non ſolum ex eo, quod vetus Codex Canonum illis eſſet incognitus, ſed etiam ex Concilio Conſtantienſi.*

CAPUT. V.

PEtro de Marca cogimur aſſentire, quia praxi coheret. Sed undenam ex communi jure canonico hauſta ſit libertas Gallicana, de qua agitur, haud ſatis percipio. Non enim in illo traditur, abjicienda eſſe reſcripta Apoſtolica, vel repellendas eſſe Conſtitutiones Apoſtolicas, noviſſimis editas temporibus; vel confundenda eſſe judicia eccleſiaſtica cum ſæcularibus, ut ſervitus Putæana erumpat, loco libertatis eccleſiaſticæ, quemadmodum Cardinalis Roccafocaltius ſuperius relatus, una cum aliis Epiſcopis ſcite animadvertit.

Au-

(1) l.3. concord. c.6. n.5.

Audio id zelo ſuſtinendi illibatos vetuſtioris diſciplinæ Canones attributum cenſeri, & eſſe. Sed an verum ſit, exploremus. Illi, qui Canones priorum quatuor Conciliorum Generalium illibatos, & inviolatos pro Gallica libertate volunt, paucos ad noviſſimam diſciplinam ſpectare coacti ſunt aſſentire. Alii qui Capitularia Carolina pro aris, & focis tuentur, majori ex parte nunc exulare a praxi, & foro, affirmare non dubitant. Alii, qui corpus integrum Juris Canonici univerſæ Eccleſiæ commune ſe amplecti fatentur, ſolent identidem pro libertate eiſdem refragari, & alienam incompetentem poteſtatem ſolicitare. Eccquid ſtabile, & inconcuſſum in Cuſtodia Canonum erit unquam tenendum? Eccquid vetuſtati ſacratiori conceditur?

Legatur præfatio a Chriſtophoro Juſtello præfixa Codici Canonum univerſæ eccleſiæ, ibique diſcere fas erit, quantum ſtudioſiſſimi fuerunt Hiſpani præſertim Patres, ut intacti vetuſti Canones ſervarentur, & illæſi, adeout in Concilio Toletano II. ſe ſubſcriberent, adjecta declaratione: *Salva auctoritate priſcorum Canonum*. Neque tamen legimus, id arrogatum fuiſſe pro Hiſpanica libertate.

Proinde laudatus Petrus de Marca (1) aſſertam libertatem conſtituens in uſu juris commu-

(1) l. 3. c. 6. n. 5.

munis, unaque cum decretalibus Summorum Pontificem, nihil peculiare profert, quod ab aliis eccleſiis diſtingui contendat.

CAPUT VI.

GOffridus Vindocinenſis (1) egregie docet: *Quando Eccleſia ſeculari poteſtati ſubjicitur, quæ ante domina erat, ancilla efficitur, & quam Chriſtus Dominus dictavit in Cruce, & quaſi propriis manibus de ſuo ſanguine ſcripſit, chartam libertatis amittit. Hanc enim libertatis chartam vindicavit in Cruce, & ſuæ ſponſæ eccleſiæ per ſemetipſum dedit; ut homines alios per peccatum factos diaboli ſervos, ipſa libera liberos, & Dei filios faceret, & ſuos, qui ſibi diligenter ſervirent, & tanquam bonæ matris devoti Filii humiliter obedirent.* Hæc erat libertas eccleſiaſtica prædicata in Galliis duodecimo ſæculo a Goffrido Abbate Vindocinenſi, & ipſo Gallo. Quamobrem tandem fatetur Petrus de Marca: *Certum quidem eſt, tunc magnopere celebratum fuiſſe nomen illud libertatis, cum tempore ſchiſmatis, Romani Pontifices (inter ſe contendentes) dignitati ſuæ in partes diſſipatæ, præſidiis undique conquirendis intenti, eccleſiam novitatibus quamplurimis vexarent.* Itaque anno 1438. habito Bituricis conven-

tu;

(1) Opuſc. ad Caliſtum PP. c. 6.

tu ; pluribus Conciliabuli Baſileenſis in rem ſuam advocatis decretis, tentatum eſt auctoritati Pontificiæ terminos ponere, poteſtatique refragari. Edita enim pragmatica ſanctione a Carolo VII. prævaluit laica poteſtas, relicto libertatis nomine, & fuco eccleſiaſtico ordini.

Sedata ſchiſmatis tempeſtate execrati ſunt Pontifices Romani nefarium ſchiſmatis fœtum, Bituricenſem ſcilicet ſanctionem, iiſdem agentibus Chriſtianiſſimis Regibus Ludovico XI. & deinde Franciſco I. qui manum dedit, ut Leo X. ſuprema qua pollebat auctoritate, Pragmaticum opus abrogaret, ac penitus deleret, ſubſtitutis concordatorum indultis, quibus undique proſpectum eſt Eccleſiaſticis rebus, ſalva, ut decebat, vera, & perenni libertate Eccleſiæ.

Utinam his terminis contenti fuiſſent ſcriptores Gallici, quia a contentionibus jam dudum ceſſatum fuiſſet. Utinam ſatis fuiſſet Archipræſuli de Marca cuncta referre Leoni X. accepta, quin ea adhuc revocare ſtuduiſſet ad ſæcularem poteſtatem. Non enim incidiſſet in cenſuram olim latam in Pithœi opus, ut ſuperius adnotavit, neque a ſyndereſi ſua compunctus, coactus fuiſſet errorem ſuum fateri, & emendationem vovere. Hæc conſtant in epiſtola ad Innocentium X. ſcripta an. 1646. ſept. Kal. Oct. relata

lata a Stephano Balutio in Prolegomenis præfixis operi de Concordia Sacerdotii, & imperii, in hæc verba. (1) *Fateor*, inquit Petrus de Marca, *eo in libro Principis partes pro muneris mei ratione foviſſe, Præſidemque potius impleviſſe, quam epiſcopum. Enim vero illud aſſerere fas eſt, eo in opere me... regulas quamplurimas, quæ in Galliarum tribunalibus calent, Sedi Apoſtolicæ contumelioſas, contrariis definitionibus profligaſſe. ... & ne libri publicati invidia deſideriis meis obeſſet, libello altero Barcinonæ edito, quem huic Chartæ adjunxi, hallucinationes meas deprecatus ſum: Opus cenſuræ Beatitudinis veſtræ ſubmiſi, quam prona mente amplexurum voneo, & aſſertorem, vindicemque libertatis Eccleſiaſticæ futurum, quod mecum quatuor Archiepiſcopi, & octo Galliarum celebratiſſimi nominis Epiſcopi Sanctitati veſtræ ſpondent. Quare ſupplex iterum B. V. exoro, ut.... ad Epiſcoporum Cathedram a ſubſelliis magiſtratuum devotiſſimum ſui oratorem traducat, qui & in myſtica nominum recitatione, tanti beneficii memor, & in tomorum, qui publicandi ſuperſunt, editione non ingratus aget.*

Aliam retractationis ſchedulam ſignavit Petrus de Marca, dum Barcinonæ graviſſima affictaretur infirmitate, ſui publicati primi tomi pœnitens. Sed an promiſſis ſteterit,

(1) Pag. mihi 120.

rit, videant illi, qui cæteras lucubrationes Balutio adſcribunt. Hoc unum dixerim, ipſum de Marca agnoviſſe, ultra limites ſe protraxiſſe libertates Gallicanas, & Eccleſiaſticæ ſua jura ademiſſe, aliter non declaraſſet, nil penitus ſe intendiſſe Laicæ poteſtati concedere, præter ea, quæ ex privilegio Sedis Apoſtolicæ deſcendunt. (1)

CAPUT VII.

NUnc ad rem noſtram. Quo fato infelici ad hæc devenimus, ut nullo obducto privilegio, nullo criminandi cauſæ pallio, vel ementito, nulla diſſidendi data occaſione audeat Placitum Præſens pro commentitia libertate inſurgere adverſus Romanum Pontificem, ejuſque auctoritatem proſcindere? Nunquid Concilium Conſtantienſe, vel Baſileenſe in prioribus ſuis ſeſſionibus hanc facultatem indulſit ſæculari poteſtati, ut Pontificiæ auctoritatis diſcuteret jura, & privilegia, & definiret terminos, ac fines poneret? Nunquid quæ in nocte ſchiſmatis, ingruente tempeſtate, abſque ſydere certo, acta ſunt, facta etiam tranquillitate in jus ſunt deducenda? Væ juribus Regum, & Regnorum ſi poſt ſedatum æſtum perduellium populorum ad pri-

Z

(1) Balut. in ejus vit. pag. 25. & in ſchedul. pag. 116.

priſtinam auctoritatem ſeſe revocare non poſſent. Firmam, atque inconcuſſam regulam ab Hogio Cordubenſi tenemus, quum Conſtantium Imperatorem his affatus eſt verbis. (1) *Tibi deus imperium commiſit, & nobis, quæ ſunt Eccleſiæ concredidit. Et quemadmodum, qui tuum imperium malignis oculis carpit, contradicit ordinationi divinæ; ita & tu cave, ne quæ ſunt Eccleſiæ, ad te trahens, magno crimini obnoxius fias. Date*, ſcriptum eſt, *quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ dei, deo*. Hæc eſt regula vera, quam venerati, & tutati ſunt Patres, (2) ut Athanaſius, Gregorius Nazianzenus, Iſidorus Peluſiota, Synecius, Chryſoſtomus, aliique plures.

Gaudeant ſupremi Principes ſua, qua late patet, dominatione terrena. (3) Non invidet Romanus Pontifex, ſed perpetuo ſupplex divinam largitatem exorat, ut eos incolumes ſervet, fines eorum imperii in Regna infidelium inferat, atque demum in æternam requiem feliciter perducat. Sed minime oblivisci debent, ſingulos, & omnes a Chriſto deſignatos fuiſſe oves ſub obedientia Paſtoris unius, nempe Petri, niſi aliud ovile, quod neutiquam ovium, &

(1) Apud Athanaſ. epiſt. ad ſolitar.

(2) L. de Syn. or. 17. l. 3. ep. 249. ep. 53. Hom. 15. ad 2. Cor.

(3) Nicolaus I. ad Imp. Michael. Epiſt. 8.

& agnorum ſit, ſibi ſtatuere malint. (1) Porro hujus Paſtoris auctoritas erga manſuetiſſimum gregem decreta, quid aliud exigit, ac geſtit, niſi humilem obedientiam in iis, quæ Paſtorale officium concernunt? Nonne ſi morbida, quæcumque ſit illa ovis, efficiatur, incumbit Paſtori, vel illam a cæteris ſegregare, vel cæteras ab infecta diſſociare? Nonne ipſa natura id docet, ipſa Charitas urget, ipſæ ſcripturæ conclamant?

Palam narrant Scriptores Galli optimatum auctoritate depoſitum fuiſſe Chilpericum III. poſtremum Merovingiorum ſtirpis Regem, eique ſubſtitutum fuiſſe Pippinum Majorem domus Regiæ; impenſique repugnant, Zachariam Pontificem Maximum quidquam potuiſſe ad hanc translationem ſua auctoritate conferre. Rurſus commemorant Ludovico V. luce functo abſque liberis, eoſdem Regni proceres ſceptrum hæreditario jure Carolo Ludovici patruo debitum, ad Hugonem Capetum a ſtirpe præcedenti alienum tranſtuliſſe. Poſſet etiam referri exauctorationem Ludovici Pii in Conventu Compendienſi edictam, ejuſdemque reintegrationem anno ſequenti in Conventu apud Theodonis villam, peractam fuiſſe.

(1) Maucler Doct. Pariſ. de Monarch. divin. Eccleſ. & ſæcul. p. 2. l. 3. cap. 15.

Diſcere hinc cupiunt omnes, an tantum vitilitigatores, & adverſarii conentur, Principes excipere a ſuperioritate Papæ, & ſibi tantum ſubdere, ut data juſta, urgentique cauſa poteſtatem avitam in eos exerant; vel ut facta etiam eorum improbent, illegitimamque ſuceſſionem declarent? A ſecundo cavebunt quam maxime, ne invidere videantur Regnanti Dynaſthiæ. Igitur vel ipſi tantum ſupra deum poſſunt, vel decantatam Principum independentiam ſub deo recantare coguntur. Cur Parlamentum zelum non prodidit adverſus rebellem Advocatorum Conſultationem adeo auctoritatem Regiam deprimentem? Quia ſibi favebat. Ecce quo tendunt præpoſteri adulationis conatus, ut videntes non videant, & intelligentes non intelligant. (1) *Et nunc Reges intelligite, erudimini, qui judicatis terram.* Erudimini quidem ex ſententia pervetuſta Epiſcoporum Galliarum, & Germaniæ, qui coacti ſub Carolo Magno in Concilio Francorfodienſi, data epiſtola ſynodica ad Epiſcopos Hiſpaniæ in hæc verba ſcripſerunt. (2) *De filio hominis interrogat (Chriſtus,) & de filio hominis reſpondit ei Petrus dicens: Tu es Chriſtus Filius Dei vivi: & pro hac laudabili confeſſione meruit ab ipſo Deo Salvatore noſtro audire: Beatus es Simon*

(1) Pſal. 2. 10.
(2) Labbe Concil. tom. 9.

mon Bariona... & pro hac glorioſa confeſſione, Beatum Petrum Principem Apoſtolorum Cœli, terræque remuneravit poteſtate, dicens: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam; & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam: & tibi dabo claves Regni Cælorum; & quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cœlis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cœlis.

Cæterum, velint, nolint, in ſuis tabulis retinent irrefragrabile monumentum ſupremæ auctoritatis Pontificiæ, nempe Conſtitutionem *Paſtor æternus* Leonis X. approbante Concilio Lateranenſi editam, una ſimul cum concordatis, ubi abrogata, atque deleta edicitur ſchiſmatica Pragmatica ſanctio; Una cum omnibus actis, factis, decretis inde ſecutis, & quacumque auctoritate ſecutis. Si hæc alicui non probant ſuperiorem poteſtatem, profecto oculus illius inhæret calcaneo.

Aſt quia mendacium ſeſe prodit adhuc invitum, dum placitum Parlamenti ad Concilium Conſtantienſe, perinde atque ad Baſim, & regulam provocat, videant ſeſſ. 14. & 17. qua auctoritate Patres illi jubeant, ac imperent, comminantes pœnam exauctorationis in Principes, & Reges, ſi mandatis Concilii non obtemperent. Quod evidenter oſtendit ſibi proculdubio adjudicaſſe

inviolabilem poteſtatem ſuperiorem in illos; Quemadmodum exploratum eſt, a nemine reclamatum fuiſſe. Idcirco validum argumentum ſumitur, Pontificiam immunitatem a ſuperiori auctoritate, etiam per ipſam Concilii ſententiam in rem judicatam conceſſiſſe. Eomagis id conſtat, quia idem Conſtantienſe Concilium in propoſita pro futuro Pontifice profeſſione fidei, exhibuit inter alia Lateranenſe IV. & Lugdunenſe I. Concilia, ut apertiſſime tenenda, & recipienda, in quibus plena ſuperiori auctoritate exauctorati Principes decernuntur. Poſtremo Tridentinum Concilium ſui Juris optime conſcium ſeſſ. 25. c. 19. de duello exterminando agens, privat, & exuit Civitate vel loco dominum illum, qui ibi permittit, duellum agere. Viderint interim illi, qui ad Concilium Conſtantienſe, vel ad Concilium Generale appellandum adeo paſſim proclamant, an deploratæ cauſæ ſit ſufficiens patrocinium.

CAPUT VIII.

AGit hæreticorum cauſam, qui Pontificiam auctoritatem comprimit, vel ad anguſtias adigere aggreditur. Poteſt utraque poteſtas in pace componi, ſi alteram altera non lædat, nec alienos fines invadat. Contingit plerumque confinia infrin-

ſringi, ſed facile reparari evenit, ubi termini ſpiritualis, & temporalis diſcreta diſpoſitione cuſtodiuntur. Gregorius IV. audita diſcordia Ludovicum Pium inter, & filios ad extremum æſtuante, in Gallias conceſſit, ut diſſidentium animos honorarius arbiter componeret. Cumque fruſtra ſuam curam impendiſſet, dolens, ac mœrens in Italiam ſe reduxit. Quid inde moliti ſint invidi homines, norunt eruditi; ſiquidem in Gregorium crimen conflarunt, iniquo in Ludovicum animo alpes tranſcendiſſe, ut animum augeret filiis adverſus Patrem.

Eodem livore non ſemel improbi Pontificiæ auctoritati invident, & contabeſcunt, & ſi in officiis, & munere ſpirituali ſe contineat. Profligantur hæreſes, ad Concilium proclamant. Pernicioſiſſima Moralis Theologiæ dogmata cenſura, & pœnis configuntur, placita Parlamenti objiciuntur. Audaciſſimi Theſium propugnatores damnatas propoſitiones exhibent, & latas excomunicationes ob Senatus auctoritatem irrident. Libellos infames, Conſultationes impias, Theoremata falſitate plena adverſus Eccleſiam, & Eccleſiaſticum ordinem in vulgus ſpargunt, & Eccleſiaſtica poteſtas conticeſcere cogitur.

Gallia, inquiunt, non agnoſcit Tribunal Inquiſitionis, ideoque nihil ad nos, ajunt, pertinent mandata Papæ ex conſilio

S. Inquiſitionis prolata. Clauſulam *Motus proprii* Gallia non probat, idcirco decretales Pontificiæ hujuſmodi inhibeantur. Quid ergo Summo Pontifici ſupereſt, ut error cohibeatur, & pereat, dum neque ſolum, neque cum conſilio eum audire placet? Nunquid ſilire debet, cui æternum imminet væ, ſi tacet? Nunquid ſe dedere tenetur mancipium alienæ excogitatæ libertatis?

CAPUT IX.

IN primo Tomo libertatis Eccleſiaſticæ Gallicanæ objicitur viſui auctor, qui in hæc verba Gallice diſſeruit. (1) *Il eſt bon de conſerver un boneſte libertè, mais il eſt dangereux de trop deprimer la dignitè du Pape. Car ſour couleur de dire, qu' il peut errer, qu' il peut eſtre depoſe, e qu' le Concile eſt par deſſus luiy, il ne faut pas metre cette dignitè contemptible, ſubiecte aux appellations, come un petit juge deſſous l'orme, e d'un eſtabliſſement ſi peu aſſeure, que toutes propoſitions ſoient receves contre luy, ne le render contamptable de toutes ſes actions, a la volontè de qualques ambitieux, & calumniateurs. Telles entrapriſes ſont fort dangereux. Moy entrant quela ſuperioritè du Pape ne nous ſoit point a ſervitude; nous n' avons*

(1) Pag. mihi 155. n. 40. ex Anton. Hotman. in cit. tom.

avons occaſion de la calumnier en France.

Si ad hæc verba undique veritatem perſonantia attendiſſent ignominioſi placiti auctores, erubuiſſent forte in auctoritatem Pontificiam inſurgere, eique probroſe maledicere. Quid enim deterius effutire contingit, quam errorem in Romanum Pontificem devolvere, ejuſdemque ſubjectionem Concilio. Pluribus hoc commentum oppugnatum eſt, neque vacat acta agere. Ne tamen hæc poſtrema appendix jejuna procedat, nonnulla apponere cæteris non pigebit.

Adnitente Urbano IV. omnis lapis graviter motus fuit pro unione concilianda Eccleſiæ Grecæ cum Latina. Lapis offenſionis erat auctoritatis Pontificiæ confeſſio, quum eiſdem propoſita eſſet ſubſcribenda in fidei profeſſione. Scripſit itaque Urbanus IV. ad Michaelem Palæologum, tunc Græcorum Imperatorem in hæc verba. (1) *Ut igitur bujuſmodi unitatis* (*Eccleſiæ*) *gratia firma, & illibata penitus ſervaretur, unum eidem unitati dominus, videlicet B. Petrum Apoſtolorum Principem, caput conſtituit, & magiſtrum, ut illam quaſi Noe arcam, extra quam animantia derelicta in aquas diluvii ſubmerguntur, in ipſo Apoſtolorum Principe, velut in uno cubito conſummaret, eique*

(1) Raynald. hiſt. Eccl. ad an 1263. n. 30.

que magiſterium Eccleſiæ ſuæ conferens, & primatum, oves, & agnos ſuos paſcendos, præmiſſa trina interrogatione commiſit ... & ne ipſius principis fides deficeret aliquando, pro ipſo efficaciter exoravit: quod cum poſtmodum aliarum Eccleſiarum nonnullæ fuerint hæreticorum errore fœdatæ, Romana Eccleſia, cujus idem Beatus Petrus magiſter extitit, immaculata remanſit, nullamque prorſus labem contraxit hæreticæ pravitatis.

Plura in idem argumentum confert Urbanus IV. deinde proſequitur. *Neque huic inſtitutioni dominicæ Sancti Patres poſtmodum reſtiterunt, ſed ipſius principis ſucceſſorem, tanquam illum, qui Chriſti vices in terris obtinet, venerantes, & ad ejus judicium in fidei recurrentes dubiis, ejus auctoritate hæreſes condemnarunt, manentes ſicut membra in eorum capite, Apoſtolico ſcilicet throno Pontificum Romanorum, a quo quærendum eſt, quid ſit tenendum, quidve credendum; cum ejus ſit reprehendere, ſtatuere, ordinare, diſponere, præcipere, ſolvere, & loco illius ligare, qui ædificavit illum, & quod nulli alii, ſed ipſi ſoli, quod plenum eſt, tradidit, & conceſſit. Huic etiam throno omnes Catholici jure divino caput inclinant, & primates mundi veram confitentes fidem, tanquam ipſi domino Jeſu obediunt, & intendunt: ac in illum tanquam in ſolem reſ-*

reſpiciunt, & ab eo lumen veritatis, & fidei ad ſalutem recipiunt animarum.

Iiſdem veſtigiis jugiter inſiſtens Clemens IV. Urbani ſucceſſor, eodem plane animi, ac doctrinæ fervore prædicta confirmavit, ad laudatum Palæologum ſcribens. Verba ſunt. (1) *Ipſa quoque ſacroſancta Romana Eccleſia ſummum, & plenum primatum, & principatum ſuper univerſam Catholicam Eccleſiam obtinens; quem ſe ab ipſo domino in B. Petro Apoſtolorum Principe, ſeu vertice, cujus Romanus Pontifex eſt ſucceſſor, cum poteſtatis plenitudine recepiſſe, veraciter, & humiliter recognoſcit; ſicut præ cæteris tenetur fidei veritatem defendere, ſic & ſi quæ de fide ſubortæ fuerint quæſtiones, ſuo debet judicio diffinire: Ad quam poteſt gravatus quilibet in negotiis ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus appellare. Sed & in omnibus cauſis ad examen Eccleſiaſticum ſpectantibus ad ipſius poteſt recurri judicium; & eidem omnes Eccleſiæ ſunt ſubjectæ, ipſarumque prælati, & obedientiam, & reverentiam ſibi debent: apud quem ſic poteſtatis plenitudo conſiſtit, quod Eccleſias cæteras ad ſolicitudinis partem admittit; quarum multas, & patriarchales præcipue diverſis privilegiis eadem Romana Eccleſia honoravit; ſua tamen prærogativa, tam in ge-*

(1) Raynald. ad an. 1267. n. 78.

generalibus Conciliis, quam in quibuſcumque aliis ſemper ſalva.

His præjactis proſequitur Clemens IV. Imperatorem Michaelem inſtruere, atque docere. *Porro*, inquit, *præſcriptam puriſſimam, certiſſimam, & ſolidiſſimam orthodoxæ fidei veritatem, evangelicæ doctrinæ conſonam, a Sanctis Patribus traditam, & Romanorum Pontificum diffinitione firmatam; ſicut nec decet, ſic nec volumus novæ diſcuſſioni, ac diffinitioni ſubjacere, ipſam quaſi per hoc quomodolibet contra fas, & licitum in dubium revocando. Ideoque licet in præfata ſcriptura de convocatione Concilii ageretur; licet tu per tuas præfatas literas Concilium in terra tua convocari patieris, nos tamen nullo modo proponimus Concilium ad diſcuſſionem, ſeu diffinitionem hujuſmodi convocare: non quod cujuſquam faciem vereamur, vel eandem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam Græcorum ſuperari prudentia timeamus; ſed quia prorſus indecens foret, imo nec licet, nec expedit in dubium revocari præmiſſam veræ fidei puritatem, tot ſacræ paginæ auctoritatibus, tot Sanctorum roboratam ſententiis, tot Romanorum Pontificum ſtabili diffinitione firmatam, pro cujus defenſione, ſi neceſſe foret, parati eſſemus ſubire martyrium, & morti etiam exponere corpus noſtrum.*

Quæ omnia poſt exactam myſteriorum,

&

Digitized by Google

& Sacramentorum fidei explanationem propoſita fuere a Clemente IV. Imperatori Græcorum, nedum ad mentis inſtructionem, ſed & pro formula profeſſionis fidei edenda ab ipſo, una cum ſubditis, ad proteſtationem ſinceri receſſus a ſchiſmate, & ad Eccleſiæ utriuſque in fide, & Charitate confœderationem; ut teſtantur literæ a Cardinalibus, Sede vacante, datis ad Radulphum Epiſcopum Albanenſem, quibus expoſcunt in hæc verba: (1) *Volumus ſiquidem, quod in Concilio de Græcis generaliter congregando, memoratus Imperator, Patriarcha Græcorum, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Archimandritæ, Abbates, & alii Eccleſiarum prælati, Clerus, & populus ſupradicti eandem fidei veritatem, & primatum Eccleſiæ Romanæ, juxta ſeriem in præmiſſis literis ejuſdem Domini Papæ Clementis expreſſam, plene, ac ſerioſe lectam, & expoſitam fideliter, explicite, ac aperte hoc modo recognoſcant, acceptent, & profiteantur, præſtito juramento.*

Ne nimius ſim, paucis cætera complectar. Eadem iteratis verbis ſcripſit Gregorius X. (2) ad Palæologum, ſe referens ad exactam profeſſionem fidei propoſitam ab Urbano, & Clemente prædeceſſoribus ſuis, quam enixe poſtulat ante omnia emittendam eſſe. Michael Imperator expectationi ple-

(1) Raynald. ad an. 1270. n. 4.
(2) Raynald. ad an. 1272. n. 27.

plene reſpondit, ut patet ex ejuſdem literis in (1) Generali Concilio Lugdunenſi tunc coacto, & grandi omnium lætitia celebrata eſt conjunctio utriuſque Eccleſiæ, ac ſchiſma ſublatum eſt.

Quid proinde ex hac hiſtoria validi argumenti promendum ſit, ſequentia evincent.

CAPUT X.

NE præterire videar alterum articulum tot invictis momentis jam exploſum, liceat mihi tantiſper digredi, me revocando ad Concilium Generale Lateranenſe ſub Alexandro III. celebratum, in quo decretum legitur, indictum de electione Summi Pontificis. Ibi explicata electionis methodo, recurſus non prohibetur eccleſiis in hæc verba; (1) *Ex hoc tamen nullum Canonicis conſtitutionibus, & aliis eccleſiis, præjudicium generetur, in quibus majoris, & ſenioris partis debet ſententia prævalere: quia quod in eis dubium venerit, ſuperioris poterit judicio diffiniri. In Romana vero Eccleſia aliquid ſpeciale conſtituitur, quia non poteſt recurſus ad ſuperiorem haberi.*

Ad propoſitum nunc redeo. Ecquis ſibi conſtans fingere unquam poterit, tot Roma-

(1) Idem ad an. 1274. n. 14.
(2) Init. Concil. Lateranenſ. apud Binium.

manos Pontifices, tot celebrata Concilia Generalia numero Epiſcoporum adeo frequentia, voluiſſe urbi, & orbi illudere, prædicando, docendo, & exigendo profeſſionem fidei de ſuprema auctoritate Romani Pontificis in fidei definitionibus, in independentia a ſuperiore judicio, cum ſuperiorem neſciat; ſi hujuſmodi privilegia ſua non conſtarent veritate, & firmitate? Ecquis tam probroſe deſipiet, ut velit in articulis diſceptationi dimiſſis, parum conſulte Eccleſiam latinam intendiſſe, Græcos in ſchiſma prolapſos confovere, in perniciem infinitam animarum, ſi profiteri detrectaſſent unum de auctoritate Papæ omnimoda inconſtans dogma? Nonne in eodem verſarentur errore, & culpa, æternum dedecus, & pœnam luituri, una cum Sede Romana, ipſi orbis Epiſcopi, ipſa quoque univerſalis Eccleſia, quæ vidit, probavit, & nunquam auſa eſt reclamare, vel dolere?

Si definitiones fidei a Romano Pontifice latæ exigebant ad irreformabilem firmitatem eccleſiæ conſenſum, cur adeo inſignis circumſtantia impune omiſſa apparet in tot epiſtolis ad Græcos datis, in tot decretis Concilii Generalis, vel in ipſa ſchedula profeſſionis fidei propoſita ab Eccleſia latina, ut neceſſarium teſtimonium interioris devicti animi in ejuſdem fidei obſequium? Cur de ſuperiori auctoritate Concilii, ne ullum

qui-

quidem verbum factum eſt, neque per umbram tentatus eſt animus ad Eccleſiam redeuntium?

Hoc unum dixi, & repetere cogor. Probe ſciebat Eccleſia Latina; Probe noverat Eccleſia Græca, hæreticos dumtaxat Arianos ſibi primo impudentiſſime arrogaſſe, in jus vocare Romanum Pontificem, quum diſcedendo a Concilio Sardicenſi, aliud Concilium facere præſumpſerunt. Exemplum iniquum imitati ſunt Neſtoriani, & Eutychiani duce Dioſcoro, & proſecutus eſt Photius. Notiſſimum Græcis erat, opus tantum fuiſſe hæreticorum, tam Donatiſtarum, quam Pelagianorum, a ſententia Romani Pontificis provocare ad Concilium, adeoque illi ſuperiorem judicem per ſummum nefas conſtituere. Pro comperto utraque Eccleſia habebat dogmaticas Romanorum Pontificum decretales, non niſi ab hæreticis circumſcribi, ut mos eorum continuo fert, neque niſi ab Ariana factione adinventum eſſe conſenſum Eccleſiæ poſcere, & expectare, ut fidei definitiones indeclinabiliter teneantur, quemadmodum in prima diſſertatione adnotavi. Igitur æquiſſime prælibati Summi Pontifices, & poſtremo Lugdunenſe Concilium vehementius inſtiterunt, ut ab Imperatore, Eccleſiaque Græca propoſita fidei profeſſio emitteretur, & ipſi poſtulatis annuere non dubitarunt.

Ad-

Addere placet teſtimonium totius orientis trans Euphratem uſque ad Indos per Simonem SulaKam electum Patriarcham illarum partium ad Julium III. exaratis literis delatum, quod Andreas Maſius latine reddidit in hæc verba: (1) *Patri Patrum, & Paſtori Maximo, concinnanti Mitras, ungentique Sacerdotes, & cingenti Zonis, Petro temporis noſtri, ac Paulo dierum noſtrorum, & cingulo comprehendenti univerſum cœtum Chriſtianorum, qui es loco Chriſti Domini noſtri. Tu ſedes in ſede alta, & ſublimi Principis Apoſtolorum tenentis claves Regni Cæleſtis & ſuper eum fundavit Eccleſiam ſuam, adverſus quam portæ inferi non valebunt in generatione generationum. Nunc porro tibi eam dedit Chriſtus Deus noſter, & Salvator noſter, ut ſedeas ſuper eam. Tu item es fons vivus, cujus aquæ non deficiunt; & quiſquis ſitiverit, æquum eſt, ut ex te bibat aquas vitales, ut ſedet ſitim ſuam. Tu es lucerna, quæ non extinguitur, ſed illuſtrat omnes creaturas, ut candela, quæ eſt ſupra candelabrum, & ut Joannes Baptiſta, qui poſuit dexteram ſuam ſuper caput Chriſti Dei noſtri: & in te videt lumen univerſa Reſpublica Chriſtiana, quæ eſt proles Eccleſiæ ſanctæ .... Tu es caput omnium Patrum, ſicut erat Petrus caput omnium diſcipulorum,* Aa *cui*

(1) in vita Jul. III. Spondan. ad an. 1553. n. 16.

cui ut eſt data ſedes alta, & ſublimis in terra; ſic his ultimis temporibus alta, & excelſa eſt ſedes tua, ipſa Roma magna, & celeberrima. Poſcebant ſupplices, ut a Julio III. in Epiſcopum electum confirmare Simonem dignaretur: *Quia Sacerdotium noſtrum a priſcis temporibus a Roma eſt, quæ eſt Sedes Petri*.

Quid ſupereſt dicendum? Recolamus Chriſti Domini ſententiam: (1) *Viri Ninivitæ ſurgent in judicio cum generatione iſta, & condemnabunt eam*.

CAPUT XI.

Sub initium ſuperioris ſæculi libellus Edmundi Richerii *de eccleſiaſtica, & politica poteſtate*, publici juris factus eſt, malis artibus conſarcinatus, peſſimiſque doctrinis conſperſus, adverſus eccleſiaſticam poteſtatem, ſed verius utramque, nempe & laicam ſuſdeque confundens; & quamlibet hierarchiam, & Monarchiam ad Democratiam, vel Ariſtocratiam deducens. (2) Statim ſynodali judicio ſub eximio Cardinali Perronio Senonenſi Archiepiſcopo proſcriptus fuit, adjecta clauſula, ſalvis tamen juribus tam Regis, quam Eccleſiæ Gallicanæ. Iterato ſpiculo idem libellus eodem anno conſoſ-

(1) Matth.12.41.
(2) Spondan. ad an.1612. n.3.

foſſus extitit in Synodo Aquenſi, a qua abſque præfata clauſula, jure damnatus eſt, tanquam continens multas propoſitiones, expoſitiones, & allegationes falſas, erroneas, ſcandaloſas, ſchiſmaticas, & ut ſonant, hæreticas. Ad ſe rediit Richerius, (1) quia declarare non omiſit, quaſcumque ſuas propoſitiones Eccleſiæ Romanæ, & S. Sedis Apoſtolicæ judicio ſubjicere, eam Matrem, & Magiſtram omnium eccleſiarum, & infallibilem veritatis judicem agnoſcendo, & eas, quatenus eidem Romanæ Eccleſiæ eſſent contratiæ, improbando, & condemnando. Hanc declarationem conſignavit Cardinali ampliſſimo Richelio tunc domus Sorbonæ proviſori, ediditque a ſe ſcriptam fuiſſe coram teſtibus, & obſignatam, ut perenne ſuæ pœnitentiæ teſtimonium. Occaſione hujus libelli a Richerio editi Facultas Pariſienſis (2) conſulto decrevit, ut mos antiquus reintegraretur, jurandi in decreta Summorum Pontificum; juſſitque, ut Baccalaurei in Theologiæ actibus reſpondentes, omnino hanc præceptionem implerent. Utinam nunquam hæc decreta violata fuiſſent, quia neque pœnitudini locus ſuperfuiſſet.

Eadem cura mox, ac Pariſiis viſa ſunt vo-

(1) Duall. in oper. adv. Richer.
(2) Spondan. ad an. 1629. n. x.

Digitized by Google

lumina (1) *Jurium, & libertatum Gallicanæ Eccleſiæ*, earumque probationes, quæ ſervitutem vere inducebant ſub ſpecioſo titulo libertatis, & claſſicum ſchiſmati canebant, Regium Conſiſtorium, primo vetuit, ne a typographis diſtrahi vel vendi poſſent; deinde Epiſcopi, ut diximus, ea abſque mora proſcripſerunt, atque damnarunt. *Neſcit enim* (inquit Spondanus) *Eccleſia Gallicana libertates, quæ malum operentur: neſcit jura, quæ illam a Romanæ Matris ſuæ firmiſſima connexione, & filiali obedientia divellant, ac ſeparent. Quæ vero legitima ſunt privilegia, & ſinceræ libertates, tam ipſius Eccleſiæ, quam Regis, & Regni, eas ad ſanguinem uſque parata eſt defendere, ac tueri.* Vim ſuam igitur habeant Concordata, & omnia in pace quieſcent.

Eoſdem libros adeo infenſos Apoſtolicæ Sedi prohibuit, & confixit Romanus Pontifex per decretum latum ſub die 26. Octobris 1640. Prius tamen Romæ Richerii opus, & Commentaria ad ſynodale reſponſum Simonis Vigorii proſcripta fuere anſcilicet 1613. deinde Apologia ejuſdem auctoris ſub die 16. Martii 1621. ejuſdem furfuris, damnata fuit. Item opuſcula anonyma de libertate Eccleſiæ Gallicanæ ſub die 3. Julii 1623. decretum Romæ editum confixit. Eandem prorſus materiam injurioſam, &

(1) Spondan. ad an 1639. n.1.

& procacem adverſus jura eccleſiaſtica, & Pontificia prohibuit Romana Sedes *in tractatu appellationis ab abuſu*, ſub die 15. Februarii 1625. Librum de cavendo ſchiſmate, auctore Rabardeo, pariter Romana Sedes confixit ſub die 28. Martii 1643. inuſſa ei cenſura, quod contineat multas propoſitiones reſpective temerarias, ſcandaloſas, piarum aurium offenſivas, ſeditioſas, impias, poteſtatis Pontificiæ penitus deſtructivas, immunitati, & libertati eccleſiaſticæ contrarias, novatorum hæreſibus proximas, erroneas in fide, & manifeſte hæreticas.

His adjungenda venit proſcriptio duorum tomorum de libertatibus Eccleſiæ Gallicanæ, quos confutavit ipſe Clerus Gallicanus & regio edicto lato ſub die 20. Decembris 1658. ſuppreſſi declarati fuere. Quos cum Petrus de Marca reintegrare ſit conatus in libris de Concordia ſacerdotii, & Imperii, iterato ſtigmate Romæ ſub die 11. Junii 1642. & 8. Decembris 1646. confixi ſunt. Accedit condemnatio cenſuræ a facultate Pariſienſi factæ contra librum Jacobi Vernantii pro auctoritate Pontificia pugnantis, quam cenſuram ut præſumptuoſam, temerariam, atque ſcandaloſam Alexander VII. delevit anno 1665. Item accedit condemnatio compendii ad diſſertationem de cauſis majoribus ad cap. de cauſis procuſi anno 1679.

 quod

quod ſub die 18. Decembris, edito Motu proprio, interdixit Innocentius XI. adjecta cenſura, qualiter contineat doctrinam ſchiſmaticam, de hæreſi ſuſpectam, & ſanctæ ſedi injurioſam.

Prætereo ſexcentos alios libros, Theſes, folia, inter quæ opera Launoii, Meimburgi, Natalis, & alia ſeveris Sanctæ Sedis decretis, cenſuriſque damnata; nec non alios plurimos libellos occaſione clementinæ Conſtitutionis *Unigenitus* procuſos, quos improvida, ac importuna ſcriptorum audacia obtulit, qui ejuſdem Clementis XI. ſanctione quomodolibet editi, vel edituri proſcripti decernuntur; perinde ac ejuſdem malevoli animi erga Romani Pontificis auctoritatem. Collimant enim in eumdem ſcopum deterendi divinam ei inditam a Chriſto poteſtatem, vel ut concilio ſubjiciant, vel ut imminuant Paſtoralem eminentiam ſupra omnes, & ſingulas oves, vel ut infallibilitatis prærogativam convellant. Perperam tamen concutitur, quum tot fulmina Vaticana ſatis ſint ad defenſionem jurium Apoſtolicæ Sedis, & ad everſionem Babelicæ turris extollentis ſe, ut portæ inferi prævaleant.

CAPUT XII.

NOnnulla alia dictis contexere non gravabor, ut amplius pateat, quam acerbe, æque ac juſte commoti ſint Romani Pontifices, quum privilegia ſuæ Sedis perſenſerint compuncta, ac læſa. Notiſſima ſunt jurgia improbitate temporum exorta ad labefactandam Sancti Gregorii VII. conſtantiam; ſed pariter notum eſt qua animi fortitudine ſteterit, quum in Concilio Romano irruit in hoſtes opportunis ſanctionibus, & plene jura Apoſtolica vindicavit. Joannes XXII. lata conſtitutione *Licet juxta*, temeritatem Marſilii Patavini, & Joannis Jamduni coercuit. Martinus V. edita conſtitutione *Inter cunctas*, in exitu Concilii Conſtantienſis errores Joannis Wiclephi, & Joannis Hutz adverſus Papatum effuſos, compeſcuit. Eugenius IV. per decretalem *Moyſes* in Concilio Florentino factam, Baſileenſium jactatas veritates ad orcum amandavit: Aliiſque conſtitutionibus datis, nempe illa *Cantante Domino* Jacobitas inſtruxit, & altera *Exultate* Græcos ad ovile reduxit. Sixtus IV. evulgata Conſtitutione *Licet ea*, errores Petri de Oſma profligavit. Alexander VI. per Conſtitutionem *Inter cætera*, quantum valeat Pontificia

auctoritas, oſtendit, ad Americanas gentes in ditionem Hiſpanam redigendas.

Neque alia documenta potiora deficiunt. Leo X. per Conſtitutionem *Paſtor æternus*, in Concilio Lateranenſi emanatam, abunde eminentiam Romanæ Sedis tuetur, & prodit. Strenue idem Pontifex Maximus in Lutherum inſurgens, emiſſa Conſtitutione *Exurge domine*, plurimos protrivit errores, quorum in vigeſimo octavo impius ille Sycophanta ſequentia effutire non erubuit. *Si Papa cum magna parte Eccleſiæ ſic, vel ſic ſentiret, nec etiam erraret, adhuc non eſt peccatum, aut hæreſis, contrarium ſentire; præſertim in re non neceſſaria ad ſalutem, donec fuerit, per Concilium Univerſale, alterum reprobatum, alterum approbatum*. Neſcio, an alter caſus ſe offerat huic doctrinæ damnatæ ſimilior, quam præſens diſcrepantia ſuper Pontificia auctoritate, & poteſtate, quam ampliſſimam, & nemini ſubjectam non tantum major, ſed maxima pars Eccleſiæ veneratur, & profitetur.

Tandem dimiſſis cæterorum Pontificum conſtitutionibus, quibus hujuſmodi injurioſæ Sanctæ Sedi aſſertiones toties illiſæ, & protritæ enunciantur, ad Alexandrum VIII. Pontificem Maximum prope finem elapſi ſæculi devenimus. Hic ille eſt, qui audita quorumdam ſcriptorum in ſpargendis erroribus audacia, decretum edidit ſub die 20.

De-

Decembris 1690. quo 31. propoſitiones proſcripſit, inter quas 29. eſt ſequens: *Futilis, & toties convulſa eſt aſſertio de Pontificis Romani ſupra Concilium Oecumenicum auctoritate, atque in fidei quæſtionibus decernendi infallibilitate.*

Denique idem Alexander VIII. quum adhuc pendulam vidiſſet interdictionem ab Innocentio XI. paratam aſſertarum propoſitionum, quas Clerus Gallicanus in Comitiis anni 1682. enunciaverat, de auctoritate ſeu Pontificia, ſeu Eccleſiaſtica, male decernens, edita Conſtitutione ſub die 30. Januarii 1691. propediem moriturus denunciavit, & declaravit eas, & quæcumque acta inde ſecuta, vel forte ſecutura, eſſe, & fore irrita, invalida, inania, omni effectu nacua, ac nullius valoris, ac roboris, perinde ac ſi nunquam emanaſſent, atque adeo ad majorem vim eas, & ea caſſat, irritat, ac penitus delet. Pontifex virtute præſtantiſſimus, animoque fortis, ſtrenuus vindex Apoſtolicæ Sedis jurium, palam fecit, quantum Sanctæ Sedi cordi ſemper fuerit Romanorum Pontificum injurias propulſare, opinationibus exoticis adverſari, vim vi repellere, ſemperque eam auctoritatem, & poteſtatem ſuperiorem, ac invictam opponere, dum lædi, ac dirui improvide creditur.

CA-

CAPUT XIII.

Pœnituit plures in auctoritatem Pontificiam inſolenter fuiſſe invectos, quapropter coacti fuere ad Innocentium XII. datis litteris ſcribere in hæc verba: *Se de geſtis hujuſmodi* (nempe Comitiorum Cleri an. 1682. Pariſiis habitorum) (1) *vehementer quidem, & ſuper omne id, quod dici poteſt, ex corde dolere, ac quæcumque in præfatis Comitiis, ſive circa Eccleſiaſticam poteſtatem, & Pontificiam auctoritatem decreta, ſive in præjudicium jurium earumdem Eccleſiarum deliberata, pro non decretis, nec deliberatis habere, & habenda eſſe; ſerio inſuper ſpondentes, ſe ita in poſterum geſturos, ut nihil penitus de vera eorum erga Sanctam Sedem obedientia, ac debito pro juribus ipſarum Eccleſiarum defendendis zelo deſiderandum ſuperſit.*

Et quum Rex Ludovicus XIV. lato edicto juſſiſſet, aſſertas Cleri propoſitiones ab omnibus tradi, & haberi, debere; ipſe eundem Innocentium certiorem reddidit, *ſe nuperrime Regium illud edictum, quo in his comitiis Cleri Gallicani edita de poteſtate Eccleſiaſtica declaratio firmabatur, ita haberi juſſiſſe, ut neminem ad illius obſervantiam teneri perſpectum ſit, ac exploratum.* Hau-

(1) Graveſ. tom. 8. p. 1. fol. 192.

Hauſit Chriſtianiſſimus Rex a majoribus ſuis derivata erga Romanos Pontifices devotionem, quam perennem teſtatam habemus in Eccleſiaſticis monumentis.

Etenim Carolus Magnus erga Sanctam Sedem religioſiſſimus, quum in Romana Synodo una cum Gallis Epiſcopis, & Regni ſui optimatibus adeſſet ad vindicandum Leonem III. ab improbis appetitum calumniis, uno ore conclamatum eſt: *Se Apoſtolicam Sedem, quæ eſt caput omnium Dei Eccleſiarum, judicare non audere; cum ex antiquo more omnes illa judicet, & a nemine judicetur:* (1) Ut teſtatur Anaſtaſius.

Ludovicus Pius filius Caroli M. & hæres paternæ pietatis, quantum agnoverit in Romano Pontifice juris, & poteſtatis, conſtat ex literis ad Eugenium II. datis, quas recenſet (2) Spondanus. Rurſus conſtat ipſum Ludovicum, in repetitis partitionibus ſui Regni inter filios ſuos ſtudioſiſſime adſcribi voluiſſe caput: *De cura, & defenſione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, cæterarumque Eccleſiarum majorum ſuorum exemplo habenda.*

Carolus Calvus etſi ſubiratus ſcripſiſſet ad Hadrianum II. (3) ſuæ religionis attamen oblitus non eſt, ſed proteſtatus eſt non igno-

(1) in vita Leon. III.
(2) ad an. 825. n. 1. & ad an. 838. n. 1.
(3) Inter op. Hircmar. epiſt. 42.

ignorare, quidquid a Sede Apoſtolica decretum eſſet, ſequendum, & tenendum fore.

(1) Sæculo XII. ſcribebat Villelmus Epiſcopus electus Carnotenſis ad Alexandrum III. *Inter omnia Regna Mundi non eſt, ex animi mei ſententia, regnum, quod fidem ſinceriorem, charitatem ferventiorem, devotionem uberiorem Apoſtolicæ Sedi ſemper exhibuit, quam Francorum. Non eſt inter Reges, & Principes, qui benignius exaudiat preces veſtras, qui mandatis obediat humilius, qui Eccleſias, & viros Eccleſiaſticos honoret devotius, & ſtudioſius tueatur, Chriſtianiſſimo Rege noſtro.*

Comprobavit Villelmi encomia Ludovicus XI. quum de abrogata pragmatica ſanctione certiorem reddidit Pium II. in hæc verba: (2) *omnibus itaque victimis potentiorem obedientiam intelligentes, aſſenſi ſumus his, quæ tuo nomine nobis aperta ſunt. Ipſam ſcilicet pragmaticam ſanctionem tibi, tuæque Sedi infenſam, utpote, quæ in ſeditione, & ſchiſmatis tempore, atque per ſeditionem, factioniſque a tua ſede figuram nata ſit; & quæ dum tibi, a qua ſacræ leges oriuntur, & manant, quantamlibet eripit auctoritatem, omne Jus, & omnem legem diſſolvit... Quippe quæ adverſus tuam ſedem omnium eccleſiarum Matrem, ab inferioribus Prælatis*

(1) Baron. ad an. 1168. n. 18.
(2) Raynald. ad an. 1641. n. 118.

tis lata eſt, tanquam, ut ſcriptura loquitur: Quomodo ſi elevetur virga contra levantem ſe, aut baculus, qui utique lignum eſt... Te tamen Principem totius Eccleſiæ, Antiſtitem ſacrorum, Te dominici gregis Paſtorem profitemur, & ſcimus; Teque jubentem ſequimur, Tibi, & Beatiſſimi Petri Cathedræ conſentimus, & jungimur. Itaque ſicut mandatis, Pragmaticam ipſam a Regno noſtro, noſtroque Viennenſi Delfinatu, & omni ditione noſtra, per præſentes pellimus, dejicimus, ſtirpituſque abrogamus.

Pari devotionis obſequio teſtatus eſt per ſuos oratores in Concilio Lateranenſi Ludovicus XII. Leoni X. Pontifici Maximo, ut ex actis ejuſdem Concilii colligere eſt. Sed quorſum hæc fundimus, ſi modernum Parlamenti placitum omnes laudes evacuat, ipſorumque Chriſtianiſſimorum Regum egregia facinora disjicit, & abſumit?

CAPUT XIV.

QUoniam una vox eſt plurium, peritioribus exceptis, antiquas, ac pervetuſtas Conciliorum ſanctiones; Romanorumque Pontificum decretales, una cum invectis uſibus, & conſuetudinibus Regni, libertates Gallicanas componere, præcipue adverſus Pontificiam auctoritatem; introſpicere oportet, an hæc opinatio veri-

tatis

tatis cohæreat. Abſque dubio eſt Capitularia Caroli Magni, Ludovicii Pii, & Lotharii inter vetuſta monumenta Regni Galliarum recenſeri, ibique leges pro eccleſiaſtica diſciplina reſarcienda, & perficienda ſancitas fuiſſe, ut pro inviolabili obſervantia deinceps regulam figerent. Perpetuo in illis referuntur decreta capitula ad Conciliorum Canones, vel ad Pontificum Romanorum ſtatuta conformia, quibus pari mentis, & oris demiſſione, ac reverentia obedientiam Apoſtolicæ Sedi conciliant, & urgent.

Placet nonnulla capita percurrere, ne facta a dictis diſcrepare quiſpiam ſuſpicetur. In codice Capitularium Gallorum ab Anſegiſo Abbate, & Benedicto Levita collectorum, legere eſt lib. 6. cap. 267. *Ita unanimes divinis, & Apoſtolicis conſtitutionibus ſerviatis, ut in nullo patiamini pia Canonum decreta violari. Ut nulli fas ſit, ſine ſtatus ſui periculo, vel divinas conſtitutiones, vel Apoſtolicæ Sedis decreta temerare.* Eodem libro cap. 287. ſancitum eſt: *Auctoritas Eccleſiaſtica, atque Canonica docet non debere abſque ſententia Romani Pontificis Concilia celebrari.* Item: *Nullus Epiſcopus, niſi in legitima Synodo, & ſuo tempore Apoſtolica, atque Canonica vocatione congregata ſuper quibuſdam criminibus pulſatus audiatur.*

Item

Item ibidem: *Si quæ cauſæ, vel contentiones intes Clericos, & Laicos tam majoris ordinis, quam etiam inferioris fuerint exortæ, placuit, ut ſecundum Synodum Nicænam, congregatis omnibus ejuſdem provinciæ Epiſcopis, jurgium terminetur; nec cui liceat, ſine præjudicio tamen Eccleſiæ Romanæ, cui in omnibus cauſis debetur reverentia cuſtodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem provincia Dei eccleſias nutu divino gubernant, ad alias convolare provincias. Si autem majores cauſæ in medio fuerint devolutæ, ad Sedem Apoſtolicam, ut Sancta Synodus ſtatuit, & beata conſuetudo exigit, poſt judicium epiſcopale, referantur.*

Eodem lib. cap. 299. dictum eſt: *Si quis epiſcopus depoſitus agendum ſibi negotium in urbe Roma proclamaverit, alter Epiſcopus in ejus Cathedra poſt appellationem ejus, qui videtur eſſe depoſitus, omnino non ordinetur, niſi cauſa fuerit judicio Romani Pontificis determinata.*

Lib. 7. c. 90. legitur ſancitum: *Providendum eſt in omnibus, ne in aliquo Apoſtolica, vel Canonica decreta violentur.*

Item cap. 91. habetur: *Carolus gratia Dei Rex, regnique Francorum rector, & devotus Sanctæ Eccleſiæ defenſor, atque adjutor, in omnibus Apoſtolicæ Sedis hortatu, omniumque fidelium noſtrorum, & maxime epiſcoporum, ac reliquorum Sacerdotum conſultu, &c.*

Item

Item cap. 104. Vetat Carolus Sacerdotibus ire ad pugnam: *adjunƈto Leonis Papæ, & omnium epiſcoporum ſpiritu.*

Item c. 111. *Ut epiſcopum apud Judices publicos nemo audeat accuſare; ſed aut apud primates diœceſearum, aut apud Sedem Apoſtolicam.*

Item c. 124. *Placuit, ut quandocumque accuſatur epiſcopus, ſi comprovinciales, aut vicinos ſuſpeƈtos habuerit, ſanƈtæ, & Univerſalis Romanæ Eccleſiæ appellet Pontificem, ut ab eo quidquid juſtum, & Dei placitum fuerit, terminetur.*

Item c. 187. de Chorepiſcopo Arnone agitur, ubi legitur: *Quod jurgium cum enucleatius diſcutere voluiſſemus, placuit nobis ex hoc Apoſtolicam Sedem conſulere, jubente Canonica auƈtoritate... Quapropter Arnonem Archiepiſcopum miſimus ad Leonem Apoſtolicum; ut quidquid definiendum eſſet, Apoſtolica auƈtoritate a noſtris Epiſcopis regulariter ſopiretur.*

Item c. 241. Si Clericus vel Epiſcopus habuerit querelam adverſus Metropolitanum, *petat primatem diœceſeos, & apud ipſum judicetur, aut apud Sanƈtam Sedem.* Item cap. 265. *Conſtitutiones contra Canones, & decreta præſulum Romanorum, ſeu reliquorum Pontificum, vel bonos mores, nullius ſint momenti.*

In addit. IV. c. 12. habetur: *Nullus Epiſco-*

piſcopus, niſi Canonice vocatus, & in legitima Synodo ſuo tempore Apoſtolica auctoritate convocata (cujus juſſione domini, & meritis Beati Petri Apoſtoli ſingularis congregandorum Conciliorum auctoritas, & ſanctorum Canonum, ac venerandorum Patrum decreta multipliciter privata tradita eſt poteſtas) ſuper quibuslibet criminibus, pulſetur, ideſt, judicetur, audiatur, vel impetretur... Quoniam eadem Sedes, teſtante veritatis voce, primum primatum obtinuit, nec prima diceretur, ſi aliam ſuper ſe haberet; quæ etiam caput eſt omnium Eccleſiarum, a qua omnes ſumpſere originem. Primatum enim non Synodalibus, aut aliquibus commentis meruit inſtitutis, ſed domino largiente, qui ait: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam, & reliqua alia, & his ſimilia. Quibus ſi aliquis ſuperbo ſpiritu obviaverit præceptionibus, non exeat impunitus, ſed gradus ſui periculo ſubjacebit.

His, & aliis, quæ reſcribi poſſent ex Capitularibus, teſtimoniis planum fit, quam vetuſta ſit Gallorum obſervantia erga Pontificiam auctoritatem, & quam futilis ſit novantium inconſtantia, qua nunc ad venerandam antiquitatem appellant, & mox ad noviſſimam ætatem libertates Gallicas revocant; nunc vetuſtos codices laudant, nunc deſpuunt, prout libet. Sane con-

ſtat antiquos Principes, nonniſi ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate, Eccleſiaſticas res componere ſategiſſe, & Romanorum Pontificum aſſenſu, atque auctoritate capitula, ac decreta roborata fuiſſe, (1) ſalva in omnibus ejuſdem Sedis ſuperioris auctoritatis plenitudine. Patet qua reverentia, ac animi demiſſione decreta Pontificia intemerata, & inviolabilia tutati ſint, & cuſtodiri voluerint; ut mirari jubeat, quantum nunc derogare conentur moderni aulici priſcis moribus, quos extollere geſtiunt.

Meminerint itaque aulici eorum, quæ ſcripſit Ivo Carnotenſis ad Robertum Comitem Mellentinum, dicens: (2) *Cum enim gratiam inveneris in conſpectu Regis Anglorum, teſtantur multæ Eccleſiaſticæ perſonæ, quod plus ei placere ſtudeas, quam Regi Angelorum. Non tamen culpamus ei placere in his, quæ Deo non diſplicent: Sed ſi quid molitur Regia poteſtas adverſus Dominum, & Chriſtum ejus, & Eccleſiam ejus; in mente habere debes, quia Chriſti ſanguine redemptus es, quia legibus Chriſti initiatus, per Sacramentum eccleſiæ regeneratus es, & illius es liber, qui pro te ſe ſervum fecit, ut libertas tua nihil ſe debere intelligat alicui, quo divinam offendat Majeſtatem, & Eccleſiæ minuat libertatem.*

CA-

(1) Baron. ad an. 819. n. 11. & ſeq.
(2) Epiſt. 179.

CAPUT XV.

FErt Spondanus, Paulo II. Eccleſiæ Clavum moderante, nonnullos in Æquicolis hæreticos prodiiſſe, (1) *Opinioniſtas* dictos, qui perverſa opinione circumducti pervicaciter contendebant, nullum Chriſti Vicarium eſſe illorum, qui poſt Petrum fuere, niſi qui paupertatem Chriſti imitati eſſent. Ignominia notati graviſſima coacti ſunt ab errore male parto diſcedere. Hæc eſt hominum ad delinquendum proclivitas, ut ab admiſſo ſemel in minimis errore in deteriora labantur, & tandem in hæreſim corruant. Plane id probat experientia, nihil facilius filium adverſus Patrem, nihil pronius diſcipulum adverſus Magiſtrum incendere, quam jurgiis, & injuriis primo laceſſere, mox vel invitos appetere.

Ad declinandam hanc noxam monebat Nicolaus I. (2) Venilonem Archiepiſcopum Senonenſem, una cum ſuffraganeis ſuis, ut a ſententia Apoſtolicæ Sedis nunquam deflecterent. *Antequam ad conſulta veſtra mentis oculum inclinemus*, inquit Nicolaus, *parumper in laudibus veſtris ſtylum*

(1) ad an. 1467. n. 12.
(2) Epiſt. 4. apud Sirmund. tom. 3. Conc. Gall. fol. 187.

operæ pretium duximus immorandum ; Qui quo vobis eundum , quove in rebus dubiis , atque in magnis eccleſiaſticis negotiis eſſet accelerandum , ſerenitatis viſibus prævidiſtis , bumilibuſque devotionis veſtris paſſibus concurriſtis . Contra illos nimirum , qui Beatiſſimi Apoſtolorum Principis Petri , ejuſque ſucceſſorum luculentiſſimam doctrinam , ſedemque ſpernentes , quem Dei filius in Sancta Eccleſia ſua , tanquam luminare majus in Cælo conſtituit , veluti quidam ſcorpiones palantes in meridie , & cum adhuc dies eſt , occidit eis ſol . Revera ii , & per ſcientiam Dei , more Balaam , apertos habent oculos , cadunt tamen , quia , obcæcati inſtar , ipſius avaritia , quo greſſum tendere poſſint juſtitiæ , non aſpiciunt , ſed per abrupta , & avia incedentes , dum caput ſequi refugiunt , in vaſta præcipitia demerguntur . Vos autem fratres clariſſimi , qui ſancto utique ſpiritu revelante , Apoſtolicæ Sedis auctoritatem ſenſu capere , & ad ſplendorem luminis ejus jam incendere laudabiliter inchoaſtis , cum illa uſque in finem ſapere , cum illa ſemper ambulare ſtudete , ab illa deviare nefas judicate , ab ejus diſcrepare ſenſu , ne ad modicum quoque momentum conſentiatis . Quos illa recipit , & vos recipite quoque , & quos illa reſpuit , abigere ipſi , ſicut ipſa , mementote . Non enim illa reſpuit , niſi membra , quæ ſibi non cohærent , nec a ſe

reci-

Digitized by Google

recidit, niſi quos in ſcandalum a multis poſitos, comprehendit. Non inquam, recidit, vel eruit a ſe, niſi membrum, quod ſanis membris in offenſionem, & perniciem noſcitur extitiſſe.

Quod adeo magni momenti cenſuit antiquitas, ut in octava (1) Synodo Patres non dubitaverint religione, & ſubſcriptione ſe devincire formulæ ab Hadriano II. tranſmiſſæ, qua pollicebantur habere *ſequeſtratos a Communione Eccleſiæ Catholicæ ideſt non conſentientes Sedi Apoſtolicæ, eorum nomina inter ſacra non eſſe recitanda myſteria*. (2) Hinc Natalis Alexandri neſciens tam celebri, & manifeſtæ veritati refragari, fateri coactus eſt: *Idem eſſe, ſequeſtratum eſſe ab Eccleſiæ communione, & non eſſe conſentientem Sedi Apoſtolicæ.*

Monitum tam præclarum, æque ac neceſſarium proſequi voluit Hincmarus Remenſis Archiepiſcopus in hæc verba ſe explicans: (3) *de omnibus dubiis, vel obſcuris, quæ ad rectæ fidei tenorem, vel pietatis dogmata pertinent, Sancta Romana Eccleſia, ut omnium Eccleſiarum Mater, & Magiſtra, nutrix, ac doctrix eſt conſulenda, & ejus ſalubria monita ſunt tenenda, maxi-*

(1) Act. 2.
(2) Hiſt. Sæc. IX. diſſ. 4. §. 13.
(3) In præf. opuſc. de divort. Lothar. & Tetberg.

me ab his, qui in illis regionibus habitant, in quibus divina gratia per ejus prædicationem omnes in fide genuit, & Catholico lacte nutrivit, quos ad vitam præordinavit æternam. Unde quoniam, ſicut Beatus Innocentius ad Decentium Eugubinum ſcribit Epiſcopum, Manifeſtum eſt in omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, atque Siciliam, inſulaſque interjacentes nullum inſtituiſſe Eccleſias, niſi eos, quos Venerabilis Petrus, aut ejus ſucceſſores conſtituerint Sacerdotes: oportet ergo eos hoc ſequi, quod Eccleſia Romana cuſtodit, a qua eos principium accepiſſe non dubium eſt, ne dum peregrinis aſſertionibus ſtudent, caput inſtitutionum videantur ammittere. Sed & quia Beatus Cæleſtinus ejuſdem primæ Sedis Epiſcopus ad Venerium, & cæteros Gallicanos dicit Epiſcopos: Quia non eſt agentium cauſa ſolorum, quando Univerſalis Eccleſia quacumque novitate pulſatur, & ad Neſtorium Conſtantinopolitanum ſcribens decernit: Quod omnes debeant noſſe, quod agitur, quoties omnium cauſa tractatur.

CA-

CAPUT XVI.

CLam me non ſunt effugia, quibus propellitur cauſa, quam teneo. Omnia referunt ad primatum, nihil ad infallibilitatis, ſuperioriſque eminentiæ ſupra Concilia Œcumenica, privilegia potiora ſpectare pertendunt. Sed unum ſine altero deficit. Quæ magnifice proferuntur de auctoritate Pontificia, ejuſque ſummo jure omnes docendi, & ſuper rebus fidei, & morum definiendi, & quæ nullibi de cæteris, neque in Concilio coadunatis leguntur, prorſus geſtiunt auguſtiora in Romano Pontifice profiteri, & ineſſe. Ut planum fiat, expendamus encomium, quod ampliſſime exhibet Caroli Magni opuſculum ad Hadrianum I. (1) tranſmiſſum ex totius Galliarum Regni, & Germaniæ Epiſcoporum avita ſententia.

Eccleſia Romana, inquit, *Sanctæ fidei ſpiritualibus munita armis, & a fonte, & origine bonitatis ſalutaribus ſatiata fluentis, & horrendis, atrocibuſque hæreſum obſiſtit monſtris, & melliflua prædicationis pocula Catholicis per orbem miniſtrat Eccleſiis. Nam Beatiſſimus Hieronymus vir divinis legibus, & multarum linguarum peritia eruditus, dum*

Bb 4 *Be-*

(1) L. 1. cap. 6. ab Eli. Phil. ſive I. B. Tilio Ep. Meld. edit.

Bethlemiticis moraretur in arvis, & a Papa Damaſo Romæ poſito de difficilibus quæſtionibus conſuleretur, eum pro cauſis fidei vice verſa conſuluiſſe dignoſcitur; & ſive tacendarum, ſive dicendarum hypoſtaſeon, vel quibus in orientalibus partibus communicare debeat, humilibus apicibus, ut apices acipiat, deprecatur. Mira res, & magnis prædicanda præconiis! Interrogat, a quo interrogatur, conſulit, a quo conſulitur. Qui Magiſtrum ſe in interpretandis divinis Scripturis ſentit, in cauſis fidei venerandi Pontificis ſe diſcipulum minime erubeſcit; & cui Sacræ legis quæſtionum nexus enodat, utrum hypoſtaſes dicere debeat, quibuſve in oriente communicare, efflagitat. Unde datur intelligi, ſanctos, & eruditos viros per diverſas mundi partes, ſcientiæ, & prædicationis lumine coruſcantes, non ſolum a Sancta Romana Eccleſia non receſſiſſe, ſed etiam tempore neceſſitatis, ob fidei corroborationem ab ea adjutorium imploraſſe. Quod regulariter omnes Catholicæ debent obſervare Eccleſiæ, ut ab ea, poſt Chriſtum, ad muniendam fidem, adjutorium petant, quæ non habens maculam, nec rugam, & portentoſa hæreſum capita calcat, & fidelium mentes in fide corroborat. A cujus ſancta, & veneranda communione multis recedentibus, noſtræ tamen partis nunquam receſſit Eccleſia, ſed ea Apoſtolica traditione inſtruente, & eo, a

quo

quo omne Bonum optimum, & omne donum perfectum, tribuente, ſemper ſuſcepit reverenda Chariſmata.

Haud difficili, vel ardua indiget ſermo interpretatione. Plus explicant ſenſus Capitularis Carolini, quam concipi poſſit. Quid eſt, quod Eccleſia Romana, nempe Pontifex ſummus, ſatiata fluentis a fonte lucis, qui Chriſtus eſt, & doctrina hæreſum monſtra configit, & prædicatione omnes orbis Eccleſias imbuit? Si hæc doctrina, ſi hæc prædicatio erroris periculum ſubit, nonne omnes Eccleſiæ eodem inficerentur errore, vel errandi periculo ſubjicerentur? Et ubi ſtabit illud Melodunenſis Conventus, quo aperte omnibus indictum eſt profiteri, & tenere eam fidem, (1) *Quam ſancta Romana Eccleſia, Magiſtra, columna, & firmamentum veritatis profitetur, & colit*? Cur in prælibato Capitulari adeo egregie celebratur Hieronymi petitio, qua Damaſum ad poſcendum ſuæ fidei præſidium adivit, ſi accepto reſponſo adhuc fluctuare potuiſſet dubius, & incertus? Nonne in idem rediiſſet a Patriarcha Antiocheno, vel alterius Eccleſiæ Epiſcopo efflagitare conſilium?

Verum aliter credidit Hieronymus, aliter ſane cenſuit Auctor Carolini Capitularis. Nemini ſe fidebat Hieronymus in negotio

(1) Comment. Cler. Gallic. tom. 1. in an. 1579.

gotio fidei, ut plenarie conquieſceret. Idcirco ad Petrum, cui paſcendi, & confirmandi oves, & fratres a Chriſto demandatum eſt munus, confugit, ab oraculo ejuſdem expectans ſive dicendarum, ſive tacendarum hypoſtaſeon abſolutum judicium. Noverat hanc regulam fallendi neſciam eſſe; Noverat ſe falli minime poſſe, ſi Cathedræ Petri inhæreret Damaſi Doctrina imbutus. Si hanc apertam declarationem reſpuimus, nihil probat Capitularis Carolini argumentum; nihil prorſus Hieronymi exemplum ad rem confert, vel præſidium creat.

Rurſus Carolinum Capitulare urget ratione, & exemplo, ut Catholicæ Eccleſiæ Romanam conveniant, nimirum ad muniendam fidem, ad conterendos hæreticos, ad corroborandas in fide mentes potentiſſimum adjutorium. Nunc ſic compello. Si judicium Romani Pontificis reformabile eſt a plenario Concilio, eique cum Judice ipſo ſubjicitur, quænam eſt hæc inſulſa, ac pene vacua corroboratio mentis, & fidei munimen a verbis Capitularis celebratum? Quænam profligatio hæreſum, quæ adhuc virus ſpargunt, neque adhuc poſtremo confoſſæ audiuntur a Romano Pontifice? Pugnantia hæc ſunt, neque unquam vel arduo labore concilianda.

CA-

CAPUT XVII.

AD libertatem plerique etiam hujuſmodi opinationes importune revocant. Sed quæ ratio ad id dicendum impellat, prorſus latet. Antiquitas tota ſilet, adeo ut Petrus de Marca ingenue fateatur: (1) *Eccleſiæ Gallicanæ libertatem eo præcipue fundamento niti, ut ſupremam Apoſtolicæ Sedis auctoritatem, & profiteatur, & omnibus officiis colat.* (2) Neque Pontificem Romanum ſubeſſe Concilio, quo ad perſonam, ut certum habet, ex ipſa Gallicanæ Eccleſiæ ſententia. Porro perſonam dignitate Pontificia indutam dicere immunem a ſuperiori judicio, ipſam autem dignitatem, vel auctoritatem a Concilio dependentem affirmare, extra caſum hæreſis, aut ſchiſmatis, inconſtantia nimium ſunt. Perſona nonniſi per dignitatis auctoritatem ſupra omnes extollitur, igitur cauſa per quam extollitur, potiori jure nemini ſubeſſe poterit. Itaque penitus alienum eſt a libertate Gallicana vel contemnere, vel imminuere Pontificiam auctoritatem, multoque minus lædere, vel deprimere.

Alterius libertatis erit forſitan opus, ſed nulli fundamento inhærens. Non vetuſtati vene-

(1) De Concord. Sacerd. & Imp. l. 1. c. 2. n. 1.
(2) Ibi c. 3.

venerandæ, quia Carolinum Capitulare fortiter, & apertiſſime inficiatur, & dictum exprobrat. Non poſteriori erumpenti Sententiæ, quia plura obſiſtunt. Etenim graviſſimi Scriptores ex Univerſitate Pariſienſi ex adverſo pugnaciſſime pro Romani Pontificis indivulſis privilegiis concertant. Alii diſcrepantia interponunt. Alii in una vel altera opinione ex animo diſtant. Quantum ad ipſos Gallos, quia in Comitiis trium ordinum ſub Ludovico XIII. Chriſtianiſſimo Rege Pariſiis (1) habitis, cum ingeſta fuiſſet propoſitio a delegatis plebeii ordinis circa auctoritatem Summi Pontificis in Reges, perorante Cardinali Perronio, ab Eccleſiaſticis, & nobilibus rejecta, ex ſanctiori Regis conſilio penitus ſopita fuit; gratulante per Apoſtolicas literas Paulo V. Pontifice Maximo. Quod vero ſpectat ad aliarum Nationum concentum, vel conniventiam, a Meridie inclyta, & Catholica Hiſpanorum religio ſatis ſe adverſantem explicuit in cenſura lata per Inquiſitionis Hiſpanæ officium anno 1683. adverſus declarationes Cleri Gallicani in Comitiis præcedenti anno habitis, expoſitas. Edito quippe decreto, ſub die 10. Julii 1683. propoſitionem hanc: *Papa in decidendis articulis, quæ pertinent ad fidem, non eſt infallibilis, abſque conſenſu Eccleſiæ*, ſequenti cenſura per-

(1) Spondan. ad an. 1614. n. 11.

perſtrinxit: *eſt erronea, & hæreſi proxima.* Aliam propoſitionem aſſerentem: *Concilium eſt ſupra Papam*: itidem hac cenſura confodit: *eſt erronea, & ſchiſmatica*. Eamdem notam intorſit in propoſitionem de independentia Regum ab auctoritate Pontificia.

Ab occidente Gallici Regni, Americanæ Eccleſiæ cum Hiſpanis certiſſime ſentiunt, & unius ſunt labii, & profeſſionis. A ſeptemtrione Academiæ omnes, una cum Georgio Strigonienſi Archiepiſcopo, & Hungarici Regni Primate, qui per literas encyclicas ad univerſos Chriſti fideles in Hungariæ Regno exiſtentes, datas ſub die 24. Menſis Octobris ejuſdem anni 1682. eas quatuor propoſitiones, ut abſurdas, & deteſtabiles rejecit, proſcripſit, & interdixit, pariter confutarunt, & pluribus cenſuris idem confixerunt.

Tandem ab oriente, nempe ab Apoſtolico Throno, Alexander VIII. per ſuam decretalem Conſtitutionem *Inter multiplices*, latam in extremo laudabili vitæ curſu, eaſdem declarationes, & propoſitiones ex ſupremæ auctoritatis ſuæ plenitudine abrogavit, penituſque delevit. An alia pars in orbe extet, quæ a prædictis propoſitionibus non abhorreat, profecto inane eſt perquirere. Propterea qua late patet orbis, neceſſe eſt affirmare, privilegia Romani Pontificis,

tificis, & ſi concuti poſſint, convelli tamen quacumque arte, vel labore non poſſe, niſi a rediviva *Opinioniſtarum* putida ſecta.

CAPUT XVIII.

Res tandem deducta eſt ad appellationem a Papæ judicio ad Concilium Generale futurum, quod placitum Parlamenti permittere geſtit, & liberum pro uſu libertatis Gallicanæ vult eſſe, & conſervari. (1) Petrus de Marca ex animo ad gloriam nationis ſuæ refert, quod Pontifici Romano tanquam capiti Eccleſiæ univerſalis Galli ut membra inſerti ſint, Eccleſiamque Romanam debita pietate, ut Matrem proſequantur. Rurſus indivulſa communione Apoſtolicæ Sedi conſocientur. Videant illi, an hæc recte concilientur, quum paſſim in cit. tom. libertatis Gallicanæ, hanc neque ad jus aliquod, neque ad privilegium referunt, ſed prorſus ad uſum per contentionem inchoatum, & per ſummam injuriam, atque vim violenter invectum, atque protractum.

Fatetur inſuper (2) de Marca incognitam

(1) De concord. Sacerd. & imper. l. 1. c. 2. n. 2.
(2) L. 4. c. 17. n. 4. & 5.

tam fuiſſe antiquitati appellationem ad futurum Concilium, adeout primus omnium, qui hoc facinus aggreſſus eſt, ab hiſtoricis prodatur fuiſſe Taddæus Friderici II. procurator, qui a (1) Concilio Generali Lugdunenſi medio ſæculo tertiodecimo ad futurum frequentius Concilium provocavit. Deinde fatetur, exemplum in parte ſecutum fuiſſe Philippum Pulchrum adverſus Bonifacium PP. VIII. donec tandem Romani Pontifices ad vitandas has offenſiones elegerint vel in Synodis ſua proferre judicia, vel latis decretis, & conſtitutionibus appellationum auſus compeſcere. Plura de his ſupra diximus.

Juſtus Heningus Boehemerus hetherodoxus in ſuis obſervationibus ad citatum locum, probat, & admittit cum Petro de Marca, (2) olim nunquam auditam fuiſſe provocationem a Pontifice ad Concilium, quam proinde novitiam quiſquis dixerit. Ex præcedentibus liquet communionem cum Sede Apoſtolica neceſſario importare, vel idem eſſe, ac Sedi eidem conſentire. His ſtatutis

Pergit urgentiſſime argumentum. Appellationis uſus antiquitatis auctoritate minime probatus, offenſio eſt Romani Pontificis,

(1) An. 1245.
(2) Ad cap. 17. l. 4. obſer. 14. ad §. 2.

cis, qui proinde ut adinventum juri repugnans, horruit, & omnibus cenſurarum jaculis confodit, & execratus eſt. Quorſum igitur ſe prodit integra communio alicujus cum Romano Pontifice, ut capite omnium, ſi nedum minime cum eodem conſentit, ſed prorſus per appellationis uſum poſitive diſſentit, refragatur, & averſatur?

In remedium extraordinarium, dicitur, adhiberi ad avertendum, vel ſuſpendendum judicii fulmen; eſto. Sed contra fas. Sed in offenſionem ſupremi judicis, Patris, & capitis, cui non conſentire, eſt perinde ac diſſociari; & conſentire eſt teſſera veræ communionis, ut ex Carolino Capitulari didicimus. Iniquum proinde remedium, injuſtum, & illicitum declaravere Summi Pontifices Martinus V. Pius II. & Sixtus IV. & tanquam ſchiſmaticum, & hæreticum conatum rejecerunt: dum ipſi auctores jactitant, nonniſi ad ſuſpendendum judicii Fulmen adinventum fuiſſe, neutiquam ad proſequendam partis inſtantiam, jam patet, ad illudendum prorſus judicium, & Judicem, hanc animarum perniciem procuſam eſſe.

Pugnant, audio, ex adverſo potentes. Vibrantur hinc inde cenſuræ, quæ ſeſe illidunt, & hebetantur. Futilis evaſio. *Potentes*, inquit ſapiens, (1) *decernunt juſti-*

(1) Proverb. 8. 16.

titiam. Æqua lance utrumque juſtitia librat, (1) *Qui novit, loquitur, judex juſtitiæ eſt*. Satis hucuſque diximus: (2) *quaſi liberi, & non quaſi velamen habentes malitiæ libertatem, ſed ſicut Servi Dei*.

(1) Prov. 12. 17.
(2) Petri 1. 2. 16.

FINIS.

APPENDIX ALTERA

CONTINENS DOCUMENTA IN OPERE INDICATA.

CONSTITUTIO ALEXANDRI VIII.

Configens, ac delens declarationes Cleri Gallicani editas die XIX. *Martii* MDCLXXXII.

ALEXANDER PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter multiplices Paſtoralis officii noſtri curas, quibus jugiter premimur, in illam peculiari ſtudio incumbimus, ut Apoſtolicæ Sedis, ac Univerſalis Eccleſiæ, necnon etiam ſingularum Eccleſiarum, locorumque Piorum, ac Perſonarum Eccleſiaſticarum Jura ubique ſarta tecta, ac illibata tueri, & conſervare, eaque adverſus quæcumque, per quæ illis aliquid detrimenti inferri poſſet, tradita nobis divinitus poteſtate vindicare ſatagamus, ſicut omnibus mature, ac debite penſatis, juſtitiæ, ac rationi conſentaneum eſſe in Domino arbitramur. Cum itaque ex quo primum humi-

humilitatem noſtram inſcrutabili Divinæ ſuæ Providentiæ arcano in ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula collocavit Altiſſimus, præ cæteris, quæ Pontificiæ noſtræ ſollicitudini ſeſe obtulere, negotiis, illa in primis graviſſima, ac nobis, qui chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Ludovicum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, ac florentiſſimum illius Regnum in viſceribus gerimus charitatis, permoleſta, & plane acerba acciderint, quæ ſive adverſus dicti Regni Eccleſiarum jura, ſive adverſus Romani Pontificis, & Eccleſiæ Univerſæ authoritatem, nonnulli Venerabiles Fratres Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii ejuſdem Regni Eccleſiaſtici Viri in Comitiis Cleri Gallicani Pariſiis anno 1682. congregati, tum præſtito inibi per eos extenſioni illius juris, quod vocant Regaliæ, ad omnes dicti Regni Eccleſias aſſenſu, tum edita ſubinde de poteſtate Eccleſiaſtica quatuor Propoſitiones continente declaratione, peregerunt, quæque ipſa Comitia ſubſecuta fuerunt mandata, arreſta, confirmationes, declarationes, epiſtolæ, edicta, & decreta quæcumque a quibuſvis perſonis ſive eccleſiaſticis, ſive Laicis quavis authoritate, & poteſtate fungentibus edita, ſeu publicata, necnon quæ alias demum nonnullis abhinc annis in Regno præfato eidem Sedi Apoſtolicæ, Romanæque Eccleſiæ, ſeu quibuſcumque aliis Eccle-

 ſiis,

ſiis, Monaſteriis, & locis piis, illorumque reſpective perſonis, rebus, bonis, & juribus, ſeu alias juriſdictioni, vel immunitati, aut libertati Eccleſiaſticæ quomodolibet præjudicialia quovis modo peracta, ac geſta fuerunt. Hæc nos, qui Jurium Eccleſiaſticorum aſſertores in Terris a Domino conſtituti ſumus, dies, noctesque in amaritudine Animæ noſtræ cogitantes manus noſtras cum lachrymis, & ſuſpiriis levavimus ad Dominum, eumque toto cordis affectu rogavimus, ut nobis potenti gratiæ ſuæ auxilio adeſſet, quo ardua hac in re commiſſi nobis Apoſtolici muneris partes ſalubriter exequi valeremus; eaque conſideratione adducti, ac ne Supremo Judici rationem villicationis noſtræ reddituri negligentiæ in credita nobis adminiſtratione argueremur (quantum Divina Bonitas dedit) nihil hucuſque prætermiſimus, quo præjudicialia præfata ab iiſmet, qui ea peregerant, ex animo retractarentur. Verum, quo efficacius, ac uberius Sedis præfatæ, Eccleſiæ Univerſæ, juriſdictioniſque, & immunitatis, ac libertatis Eccleſiaſticæ, Eccleſiarumque, Monaſteriorum, & locorum Piorum hujuſmodi, illorumque perſonarum præfatarum indemnitati perpetuis futuris temporibus conſultum ſit, auditis quamplurium ex Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & nonnullorum

in

in ſacra Theologia Magiſtrorum, ac etiam in Decretis Doctorum ad examen negotii hujuſmodi a nobis ſpecialiter delectorum, qui illud mature diſcuſſerunt, remque totam Nobis expoſuerunt, ſententiis, quantum nobis ex alto conceditur, providere volentes, ac fel. rec. Innocentii Papæ XI. Prædeceſſoris noſtri, qui occaſione reſcribendi ad literas, quibus Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Eccleſiaſtici Viri ſupradicti de rebus ab ipſis geſtis certiorem eum reddiderant, per quaſdam ſuas in ſimili forma Brevis die XI. Aprilis 1682. expeditas literas improbavit, reſcidit, & caſſavit, quæ in dictis Comitiis acta fuerant in negotio Regaliæ, cum omnibus inde ſecutis, & quæ ſubinde attentari contigiſſet, eaque perpetuo irrita, & inania declaravit, veſtigiis inhærentes; necnon in dictis Comitiis anni 1682. tam circa extenſionem juris Regaliæ, quam circa declarationem de poteſtate Eccleſiaſtica hujuſmodi actorum, ac etiam omnium, & ſingulorum mandatorum, Arreſtorum, Confirmationum, Declarationum, Epiſtolarum, Edictorum, Decretorum quavis authoritate ſive Eccleſiaſtica, ſive etiam laicali editorum, ſeu publicatorum, necnon aliorum quomodolibet præjudicialium præfatorum in Regno ſupradicto quandocumque, & a quibuſvis, ac ex quacumque cauſa, & quovis modo facto-

rum, & geſtorum, ac inde ſecutorum quorumcumque, etiam ſpecificam, & individuam mentionem, & expreſſionem de neceſſitate requirentium tenores, & datas etiam veriores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, & exactiſſime ſpecificatis habentes: Motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula, quæ tam quoad extenſionem Juris Regaliæ, quam quoad declarationem de poteſtate Eccleſiaſtica, ac quatuor in ea contentas propoſitiones in ſupradictis Comitiis Cleri Gallicani anno 1682. habitis acta, & geſta fuerunt, cum omnibus, & ſingulis mandatis, arreſtis, confirmationibus, declarationibus, Epiſtolis, Edictis, & Decretis a quibuſvis perſonis ſive Eccleſiaſticis, ſive Laicis quomodolibet qualificatis quavis authoritate, & poteſtate, etiam individuam expreſſionem requirente, fungentibus, editis, ſeu publicatis, necnon reliqua omnia quotcumque & qualiacumque eidem Sedi Apoſtolicæ, Romanæque Eccleſiæ, vel juriſdictioni, Immunitati, vel libertati Eccleſiaſticæ, ſeu alias Eccleſiis, Monaſteriis, & locis piis præfatis, illorumque reſpective perſonis, rebus, bonis, privilegiis, prærogativis, & juribus quibuſcumque quomodolibet præjudicialia in dicto Regno peracta, & geſta,

cum

cum omnibus, & ſingulis quandocumque, & quomodocumque inde ſecutis, & quocumque tempore ſecuturis ipſo Jure nulla, irrita, invalida, inania, viribuſque, & effectu penitus, & omnino vacua ab ipſo initio fuiſſe, & eſſe, ac perpetuo fore, neminemque ad illorum, ſeu cujuslibet eorum, etiamſi juramento vallata ſint, obſervantiam teneri, neque ex illis cuiquam aliquod jus, vel actionem, aut titulum, etiam coloratum, vel poſſidendi, aut præſcribendi cauſam, etiamſi longiſſimi, & immemorabilis temporis poſſeſſio, etiam citra ullam interpellationem, vel interruptionem ſubſecuta ſit, vel ſubſequatur, acquiſitum fuiſſe, nec eſſe, minuſque ullo tempore acquiri, & competere poſſe, neque illa ullum ſtatum facere, vel feciſſe, ſed perinde ac ſi nunquam emanaſſent, vel facta fuiſſent, pro non extantibus, & non factis perpetuo haberi debere tenore præſentium declaramus, & decernimus. Et nihilominus ad abundantiorem cautelam, & quatenus opus ſit, acta, & geſta præfata, aliaque præmiſſa omnia, motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine paribus improbamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, viribuſque, & effectu penitus, & omnino vacuamus, & contra illa, deque eorum nullitate coram Deo proteſtamur. Decernentes eaſdem præſentes literas, & in eis con-

tenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, etiam ſpecifica, & individua mentione digni, illis non conſenſerint: nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque cauſæ, propter quas eædem præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, aut ullo modo juſtificatæ fuerint, aut ex alia quacumque cauſa, colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut intereſſe habentium, vel habere prætendentium conſenſu, aliove quocumque, etiam quantumlibet magno, ac incogitato, inexcogitabilique defectu, aut ex alio quovis capite a jure, vel facto, aut Statuto, conſuetudine, vel privilegio reſultante notari, impugnari, invalidari, retractari, in controverſiam vocari, ſeu ad terminos juris reduci ullatenus poſſe; ſed ipſas præſentes literas ſemper, & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari. Sicque, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,

res, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ præfatæ Nuncios, alioſve quoslibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac Apoſtolicis, & in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quatenus opus ſit, noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de Jure quæſito non tollendo, legibus quoque, etiam Imperialibus, & Municipalibus, nec non quibuſvis, etiam Juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque, indultis, conceſſionibus, & literis Apoſtolicis quibuſcumque locis, & perſonis, etiam regali, & alia quavis ſive Eccleſiaſtica, ſive mundana dignitate fulgentibus, & alias quomodolibet qualificatis, ac ſpecialem expreſſionem requirentibus, ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, effica-

efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac Conſiſtorialiter, & alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, editis, factis, & pluries iteratis, & quantiſcumque vicibus approbatis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & inſererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique locorum, & gentium in Judicio, & extra illud habea-

beatur, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die quarta Auguſti MDCXC. Pontificatus Noſtri Anno Primo.

J. F. CARDINALIS ALBANUS.

IN Nomine Domini Amen. Præſenti publico Inſtrumento cunctis ubique pateat evidenter, & ſit notum, quod anno a Nativitate Domini Noſtri Jeſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo primo, Indictione decima quarta, die vero trigeſima Januarii; Pontificatus autem SS. in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Alexandri Divina Providentia Papæ Octavi anno ſecundo. Coram eodem Sanctiſſimo P. N. præſentibus, beneque audientibus, & intelligentibus Eminentiſſimis, & Reverendiſſimis P. P. S. R. E. Cardinalibus Cliſio, de Alteriis, Carpineo, Columna, Nerlio, Caſanate, Mareſcotto, Capiſucco, de Lauræa, Panciatico, Aſtallio, & Albano ad id ſpecialiter juſſu Sanctitatis ſuæ convocatis, & congregatis, in noſtrorum infraſcriptorum ejuſdem ſanctitatis ſuæ, & S. Sedis Apoſtolicæ Protonotariorum de numero Participantium, Teſtiumque infraſcriptorum præſentia, Eminentiſſimus, & Reverendiſſimus P. Cardinalis Albanus brevium

um ſecretorum ſanctitatis ſuæ Secretarius alta, & intelligibili voce, per extenſum, ac de verbo ad verbum, prout jacet, legit, & publicavit mandante eodem SS. P. N. ſupradictum breve. Poſt cujus lecturam idem SS. P. N. dixit, & declaravit, ſe uſque, & ſub die quarta Auguſti proxime præteriti ſubſignaſſe minutam originalem dicti brevis, ejuſque publicationem hodierna die ut ſupra fieri mandavit. Super quibus omnibus, & ſingulis incontinenti ab eodem Eminentiſſimo P. Cardinale Albano nomine Sanctitatis ſuæ nobis fuit injunctum, ut unum, ſeu plura publicum, ſeu publica conficeremus, atque traderemus Inſtrumentum, & Inſtrumenta, prout opus fuerit, & requiſiti erimus; non ſolum præmiſſo, ſed & omni alio meliori modo. Actum Romæ in Palatio Apoſtolico Quirinali in Cubiculo Sanctitatis ſuæ, præſentibus ibidem Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis PP. Petro Dragho Bartolo Patriarcha Alexandrino Præfecto cubiculi ejuſdem Sanctitatis ſuæ, & Marcello de Aſte utriuſque Signaturæ Referendario, ipſius SS.P.N. Auditore teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis ſpecialiter, atque rogatis.

Ego Camillus Celleſius Protonotarius Apoſtolicus de numero participantium de præmiſſis rogatus præſens Inſtrumentum ſubſcripſi, & publicavi. In fidem &c.

Ego

Ego Proſper Coſtagutus Protonotarius Apoſtolicus de numero Participantium de præmiſſis rogatus præſens Inſtrumentum ſubſcripſi, & publicavi. In fidem &c.

Romæ, Typis Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ MDCXCI.

Digitized by Google

LITERÆ LUDOVICI XIV.

REGIS GALLIÆ

Ad Pontificem Innocentium XII. idiomate Gallico conſcriptæ

TRES SAINT PERE.

J'Aj toujours beaucoup eſperè de l'elevation de Votre Saintetè au Pontificat, pour l'avantage de l'Egliſe & l'avancement de noſtre Sainte Religion. I'en reconnois preſentement les effets avec beaucoup de joje dans tout ce que V. S. à executè de grand & d'avantageux pour le bien de l'un & de l'autre. Cela redouble mon reſpect filial pour Votre Saintetè. Et parce que je tache de lui tèmoigner par les preuves les plus fortes dont je ſuis capable, que je ſuis bien aiſe de faire ſcavoir à V. S. que j'ai donnè les ordres neceſſaires, afin que les affaires contenuës dans mon edit du 2. de Mars 1682. concernant la declaration faite par le Clergè du Roiaume (à quoi les conjunctures d'alors m'avoient obligè) n'avojent point de ſuite. Et comme je ſouhaite

te non ſeulement que V. S. ſoit informèe de mes ſentimens, mais auſſi que tout le monde ſcache par un tèmoignage publie la veneration, quæ j'ai pour ſes grandes & ſaintes qualitez; je ne doute pas auſſi que V. S. n'y reponde par toutes ſortes de preuves & de temoignages de ſon affection paternelle envers moi. Cependant je prie Dieu, qu'il conſerve V. S. heureuſement pendant pluſieurs annèes.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google